

Pecyn Cyhoeddus

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa,
Aberaeron, Ceredigion SA46 0PA
www.ceredigion.gov.uk

SYLWCH: Fe fydd y cyfarfod hwn yn cael ei ddarlledu'n fyw a'i ffilmio i'w ddarlledu'n fyw neu ar ôl i'r cyfarfod orffen, a hynny drwy gyfrwng safle rhyngwrwyd y Cyngor. Hefyd gallai'r lluniau a'r sain a recordir gael eu defnyddio at ddibenion hyfforddi yn y Cyngor.

Ar ddechrau'r cyfarfod, bydd y Cadeirydd yn cadarnhau a fydd y cyfan neu ran o'r cyfarfod yn cael ei ffilmio ai peidio.

Yn gyffredinol ni fydd y rhannau lle mae'r cyhoedd yn eistedd yn cael eu ffilmio. Er hynny, trwy ddod i mewn i'r ystafell gyfarfod a defnyddio'r man lle mae seddi'r cyhoedd, mae'r cyhoedd yn cytuno y gallant gael eu ffilmio ac o bosibl i'r lluniau a'r sain a gaiff eu recordio gael eu defnyddio, fel y nodir uchod. Os bydd gennych unrhyw gwestiynau ynglŷn â hyn, cysylltwch â'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democraidd.

8 Mehefin 2023

Annwyl Syr / Fadam

Ysgrifennaf i'ch hysbysu y cynhelir **CYFARFOD** y **CYNGOR** yn **NEUADD CYNGOR CEREDIGION, PENMORFA, ABERAERON AC O BELL TRWY FIDEO-GYNHADLEDDA AR Ddydd Iau, 15 Mehefin 2023 am 10.00am** i drafod y materion canlynol:

1. Ymddiheuriadau
2. Datgelu buddianau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu
3. Materion Personol
4. Cadarnhau Cofnodion Cyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar 20 Ebrill 2023 a Chyfarfod Blynyddol y Cyngor a gynhaliwyd ar 19 Mai 2023 (Tudalennau 5 - 18)
5. Ystyried y cynnig canlynol a gyflwynwyd o dan Reol 10.1 Rheolau Gweithdrefnau'r Cyngor: (Tudalennau 19 - 20)

Cynigydd: Cynghorydd Wyn Evans

Eilydd: Cynghorydd Gareth Lloyd

Noda'r Cyngor:

"Mae'r Cyngor hwn yn gofyn i Lywodraeth Cymru ddefnyddio'r cyfle sy'n codi gyda'r strategaeth newydd ar ddileu TB mewn gwartheg i ystyried pa mor effeithiol ydyw o ran lles anifeiliaid (bywyd gwyllt a da byw), iechyd y cyhoedd a'r gost.

Mae'r lefelau uchel parhaus o'r clefyd, ei effaith ar les anifeiliaid ac iechyd y cyhoedd, ynghyd â'r gost gynyddol i'r pwrs cyhoeddus, yn awgrymu nad

yw'r mesurau presennol yn addas i'r diben. Rydym yn gofyn i Lywodraeth Cymru nodi a gweithredu'r pwyntiau canlynol:

Clefydau Trosglwyddadwy yw TB buchol a dylid mynd i'r afael ag ef yn holistaidd fel mater o les anifeiliaid, yn fywyd gwyllt ac yn anifeiliaid fferm, a hynny gan ddefnyddio cyfres gyflawn o fesurau ar sail y cyngor gwyddonol gorau sydd ar gael.

Mae'r gofyniad i brofi gwartheg yn aml yn rhoi straen ar dda byw ac yn peri risg uchel y bydd y rheiny sy'n cynnal y profion am TB buchol yn cael eu hanafu neu eu lladd.

Mae'r methiant parhaus i fynd i'r afael â TB buchol yn peri llawer o broblemau iechyd meddwl ymysg teuluoedd amaeth a phobl sy'n gysylltiedig â'r maes.

Pan fydd achosion yn ymddangos ar ddaliad amaethyddol mae angen ymdrin â nhw mewn modd sensitif gan gyfathrebu yn effeithiol ac yn uniongyrchol.

Mae angen i Fwrdd y Rhaglen a'r Grŵp Cyngori Technegol a benodwyd yn gyhoeddus yn ddiweddar gael cynrychiolaeth gytbwys sy'n cynnwys yr holl randdeiliaid yr effeithir arnynt."

6. **I ystyried Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol 2020-2021 a 2021-2022 (Tudalennau 21 - 164)**
7. **I ystyried adroddiad y Cyfarwyddwr Corfforaethol ar Gynrychiolydd Awdurdod Lleol ar Gorff Llywodraethu Ysgol Gynradd Cymunedol Aberaeron (Tudalennau 165 - 166)**
8. **I ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democraidaidd ar apwyntiad Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Cymorth Cynnar (Tudalennau 167 - 170)**
Atgoffir yr Aelodau y dylent lofnodi'r Gofrestr Bresenoldeb

Darperir Gwasanaeth Cyfieithu ar y Pryd yn y cyfarfod hwn ac mae croeso i'r sawl a fydd yn bresennol ddefnyddio'r Gymraeg neu'r Saesneg yn y cyfarfod.

Yn gywir

Miss Lowri Edwards

Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democraidaidd

At: Gadeirydd ac Aelodau Cyngor

**Cofnodion Cyfarfod CYNGOR SIR CEREDIGION
a gynhaliwyd yn Neuadd y Cyngor, Penmorfa, Aberaeron ac o bell trwy
gyfrwng fideo-gynadledda ar ddydd Iau, 20^{fed} Ebrill, 2023**

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Ifan Davies (Cadeirydd), y Cynghorwyr Bryan Davies, Catrin M S Davies, Clive Davies, Euros Davies, Gareth Davies, Gethin Davies, Meirion Davies, Rhodri Davies Endaf Edwards, Elaine Evans, Elizabeth Evans, Eryl Evans, Gwyn Wigley Evans, Keith Evans, Wyn Evans, Keith Henson, Paul Hinge, Hugh Hughes, Chris James, Gwyn James, Ceris Jones, Maldwyn Lewis, Gareth Lloyd, Sian Maehrlein, Ann Bowen Morgan, Caryl Roberts, Mark Strong, Wyn Thomas, Matthew Vaux, Alun Williams a Carl Worrall.

(10.00am - 12.30pm)

Gweithdrefn

Croesawodd Cadeirdd y Cyngor, y Cynghorydd Ifan Davies, bawb l'r cyfarfod a chadarnhaodd fod y cyfarfod yn cael ei weddarlleu.

1 Ymddiheuriadau

- a) Ymddiheurodd y Cynghorydd Rhodri Evans am ei anallu i fynychu'r cyfarfod gan ei fod ar ddyletswyddau eraill y Cyngor;
- b) Ymddiheurodd y Cynghorwyr Steve Davies ac Amanda Edwards am eu hanallu i fynychu'r cyfarfod.

2 Datgelu buddianau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu

- a) Datgelodd Cadeirydd y Cyngor fuddiant personol ar ran yr holl Gynghorwyr mewn perthynas ag eitem 8 isod;
- b) Datgelodd y Cynghorydd Chris James fuddiant personol mewn perthynas â phob eitem yn ymwneud â thrafnidiaeth.

3 Materion Personol

- a) Diolchodd y Cynghorydd Ifan Davies i Ifan Meredith, Cadeirydd Cyngor Ieuenctid Ceredigion ac Aled Lewis, Aelod Senedd Ieuenctid y Deyrnas Unedig dros Geredigion am eu cyflwyniad i'r Aelodau cyn cyfarfod y Cyngor;
- b) Llongyfarchodd y Cynghorydd Ifan Davies swyddogion newydd eu penodi Ffermwyr Ifanc Ceredigion:
  - Brenhines y Sir: Sioned Davies, CFFl Llanwenog
  - Ffermwr Ifanc y Flwyddyn: Dewi Davies, CFFl Llanddeiniol
  - Dirprwyon: Gwenyth Richards, CFFl Pontsiân, Angharad Evans, CFFl Mydroilyn, Angharad Davies, CFFl Trisant, ac Alaw Mair, CFFl Felin-fach
  - Aelod Hÿn: Endaf Griffiths, CFFl Pontisan
  - Aelod Iau: Sion Evans, CFFl Felin-fach
- c) Cydymdeimlodd y Cynghorydd Gwyn Wigley Evans â theulu Mary Blodwen Morgan, Llanrhystud a fu farw yn ddiweddar.

4 Cofnodion Cyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar 2 Mawrth 2023 a 9 Mawrth 2023

PENDERFYNWYD cadarnhau Cofnodion cyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar 2 Mawrth 2023 a 9 Mawrth 2023 fel rhai cywir. Nid oedd dim materion sy'n codi.

5 Rhybudd o Gynnig a gyflwynwyd dan Reol 10.1 Rheolau Gweithdrefn y Cyngor

Cynigydd: Y Cynghorydd Meirion Davies

Eilydd: Y Cynghorydd Paul Hinge

O ystyried yr argyfwng sy'n wynebu'r rhwydwaith bysiau gwledig yng Ngheredigion a Chymru wledig, mae Cyngor Ceredigion yn annog Llywodraeth Cymru i sefydlu tasglu trafndiaeth wledig er mwyn mynd i'r afael â'r mater hwn ar frys.

Rydym yn cydnabod nad yw trigolion ac ymwelwyr wedi dychwelyd i drafndiaeth gyhoeddus ar ôl Covid, yn y niferoedd y byddem yn eu disgwyl. Fodd bynnag, o ganlyniad i ddileu llawer o lwybrau bysiau gwledig oherwydd fforddiadwyedd, mae ein cymunedau'n cael eu hynysu'n gynyddol rhag cael gafael ar wasanaethau cyhoeddus a chymdeithasu gyda ffrindiau a theulu. Mae dileu llawer o lwybrau bysiau gwledig yn gwaethygu tlodi gwledig lle y teimlir yr effaith fwyaf. Mae gan oedolion sy'n agored i niwed, gan gynnwys pobl hŷn, a'r rheini sydd heb drafndiaeth yr hawl i gael gafael ar drafndiaeth gyhoeddus yn eu cymunedau.

Mae Cyngor Ceredigion yn cefnogi ffocws Llywodraeth Cymru ar fynd i'r afael ag argyfwng yr hinsawdd. Ac eto, drwy ofyn i drigolion symud o geir i drafndiaeth gyhoeddus, mae angen buddsoddi a'r cymhorthdal cysylltiedig ar gyfer isadeiledd trafndiaeth wledig.

Rhaid i drafndiaeth wledig fod yn gyfartal â'n trefi a'n dinasoedd mwy os ydym am fynd i'r afael ag argyfwng yr hinsawdd o ddifrif, ac atal cymunedau gwledig rhag cael eu hynysu ymhellach.

Felly, mae'r Cyngor yn nodi:

- 1. Bod Cyngor Ceredigion yn gofyn i Lywodraeth Cymru gydnabod bod angen buddsoddi mewn trafndiaeth mewn cymunedau gwledig, a'i sybsideiddio yn unol â hynny.*
- 2. Bod trafndiaeth gyhoeddus mewn cymunedau gwledig fel y rhai yng Ngheredigion, sydd wedi'u heffeithio'n andwyol gan danariannu trafndiaeth gyhoeddus gan Lywodraeth Cymru, yn gofyn am fynediad cyfartal i gymunedau mwy.*
- 3. Bod tasglu trafndiaeth wledig yn cael ei sefydlu ar unwaith gan Lywodraeth Cymru ac ar y cyd â rhanddeiliaid allweddol fel Cyngor Ceredigion, i fynd i'r afael â mater trafndiaeth wledig.*

Amlinellodd y Cynghorydd Meirion Davies y sefyllfa ar hyn o bryd gan nodi bod trigolion yn cael eu hynysu gan ddiffyg trafndiaeth gyhoeddus ac yn methu mynychu apwyntiadau meddygol, siopa a bancio, a bod ganddo bryderon ynglŷn â lles ac iechyd y trigolion hyn. Roedd yr argyfwng costau byw yn golygu nad oedd pawb yn gallu fforddio rhedeg car, a bod colli gwasanaeth bws dydd Sadwrn a lleihad i wasanaethau eraill yn cael effaith ar ieuencid ei ward ef a wardiau eraill. Nododd y dylai Llywodraeth Cymru ariannu gwasanaethau trafndiaeth oherwydd yr effaith ar y rheini sy'n byw

Tudalen 5

mewn ardaloedd gwledig, ac yn unol â'u pwyslais ar yr amgylchedd. Nododd ei bryder bod y cynllun Brys ar gyfer y sector Bysiau ar fin dod i ben, a fydd yn cael mwy o effaith ar y rheini sy'n byw mewn ardaloedd gwledig, a bod Ben Lake AS, Elin Jones AS a Jane Dodds AS i gyd wedi nodi eu cefnogaeth iddo barhau.

Canmolodd y Cynghorydd Paul Hinge y Cynghorydd Meirion Davies am ei esboniad o bwysigrwydd trafndiaeth i Geredigion, a adlewyrchwyd hefyd yn y cyflwyniad gan gynrychiolwyr y Cyngor leuenctid yn gynharach yn y dydd. Nododd y dylai Llywodraeth Cymru fod yn meddwl yn ehangach ac ystyried iechyd a lles cenedlaethau'r dyfodol, ond nid oes dim adnoddau wedi'u rhoi i gyflawni hyn. Galwodd am sefydlu Tasglu Gwledig ar unwaith gan gynnwys rhanddeiliaid allweddol i edrych ar ddsbarthiad priodol cyfoeth a chydarddoldeb â lleoedd eraill yng Nghymru er mwyn mynd i'r afael â phroblem trafndiaeth wledig.

Nododd y Cynghorydd Bryan Davies ei fod yn cefnogi'r Cynnig yn llawn, a bod trafodaethau'n cael eu cynnal yn rheolaidd gyda Lee Waters AS, y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd yn Fforwm Gwledig Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru. Nododd fod Lee Waters yn awyddus i sicrhau bod gan bob pentref fynediad at drafndiaeth, fodd bynnag, diffiniad Llywodraeth Cymru o bentref yw 200 neu ragor o gartrefi, nad yw'n berthnasol i fwyafrif pentrefi Ceredigion. Yn dilyn COVID, bu newidiadau demograffig gan gynnwys gweithio gartref, gyda llai o bobl yn defnyddio'r gwasanaethau bysiau, sy'n cael effaith ar fusnesau lleol, fodd bynnag mae hyn yn rhywbeth y byddai'n gobeithio ei drafod os caiff y fforwm ei sefydlu. Nododd hefyd y byddai angen iddynt edrych ar gynllun 10-15 mlynedd, ac nid y sefyllfa ar hyn o bryd yn unig, a byddai angen iddo hefyd ystyried ail-agor y rheilffordd.

Nododd y Cynghorydd Gareth Lloyd yr effaith ganlyniadol ar y Cynllun Datblygu Lleol, oherwydd canllawiau Llywodraeth Cymru yn datgan nad yw cymuned yn gynaliadwy oni bai bod ganddi wasanaeth bws, a fyddai'n golygu na fyddai dim tai newydd yn cael eu hadeiladu oni bai eu bod ar goridau y briffordd drwy'r sir.

Nododd y Cynghorydd Elizabeth Evans ei chefnogaeth lawn, a diolchodd i bawb am y gefnogaeth ar draws y Siambr.

Nododd y Cynghorydd Alun Williams, er mwyn lleihau nifer y ceir ar y ffyrdd, y byddai angen system trafndiaeth bws ardderchog. Nododd fod Ceredigion hefyd wedi bod dan anfantais o ran Teithio Llesol gyda dim ond 3 tref yng Ngheredigion yn gymwys ar gyfer y cynllun. Mae dwy ran o dair o Gymru yn ardaloedd gwledig felly dylai Llywodraeth Cymru fod yn dda am hyn, ac roedd yn gobeithio y byddai'r safbwyntiau hyn yn cael eu hadlewyrchu gan awdurdodau cyfagos oherwydd yr effaith ar yr economi, iechyd a Chymru garbon isel.

Nododd y Cynghorydd Keith Henson ei fod wedi codi'r materion hyn gyda Lee Robinson, Cyfarwyddwr Trafndiaeth Cymru ar gyfer Gogledd Cymru, fel Cadeirydd Trac Cymru a'i fod yn aros am ymateb i'w gais am ddata yn ymwneud â hyn. Nododd hefyd fod yna ddiffyg darparwyr a gyrwyr ac y

Tudalen 6

byddai angen adolygu hyn hefyd. Nododd fod Dolen Teifi hefyd yn darparu gwasanaeth rhagorol, y byddai angen edrych arno yn y tymor hir.

Nododd y Cynghorydd Bryan Davies fod Aelodau wedi cyfarfod â Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ychydig wythnosau yn ôl ynghylch cynigion i adeiladu ysbyty newydd yn ardal Hendy-gwyn ar Daf a nododd eu bod wedi codi eu pryderon ynghylch hygyrchedd i drigolion Ceredigion oherwydd y diffyg trafndiaeth gyhoeddus.

Eglurodd y Cynghorydd Gwyn Wigley Evans fod y cyfeiriad a wnaed gan yr Athro Stuart Cole at gysylltiad y rheilffordd yn annhebygol o ddigwydd yn y 30-40 mlynedd nesaf oherwydd rhesymau ariannol, ac y byddai gweithredu 3 bws y dydd i Gaerfyrddin yn llawer rhatach nag adfer y rheilffordd.

Yn dilyn pleidlais, **PENDERFYNWYD** derbyn y cynnig fel y'i cyflwynwyd.

6 Adroddiad gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Y Gyfraith a Llywodraethu a Swyddog Monitro ar y Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2022-23 a Chod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24

Cyflwynodd y Cynghorydd Matthew Vaux, Aelod y Cabinet dros Bartneriaethau, Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd amlinelliad o'r adroddiad i'r Cyngor gan nodi y cafodd dogfen y Fframwaith Llywodraethu ei hadolygu mewn gweithdy a gynhaliwyd ar 28 Tachwedd 2022 i ystyried unrhyw dystiolaeth wedi'i diweddarau ac i ystyried camau gweithredu a nodwyd yn flaenorol. Cafodd y ddogfen ei hystyried gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn eu cyfarfodydd dyddiedig 17 Ionawr 2023 a 9 Mawrth 2023, a chytunwyd i argymhell bod y Cyngor yn cymeradwyo'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft.

Yn ogystal, adolygodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio God Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24 yn ei gyfarfod dyddiedig 17 Ionawr 2023 a chytunwyd i argymhell bod y Cyngor yn cymeradwyo Cod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24.

Sicrhodd y Cynghorydd Elizabeth Evans fel Aelod o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ei chydweithwyr bod y pwyllgor yn mynd drwy hyn yn fanwl, a diolchodd i'r Swyddogion am eu cyfraniadau i'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol a dywedodd fod y gweithdai'n werth chweil.

Nododd y Cyngor gynnwys Dogfen Fframwaith Llywodraethu 2022-23 ac yn dilyn pleidlais **PENDERFYNODD** y Cyngor gymeradwyo Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2022-23 a Chod Llywodraethu Corfforaethol Lleol 2023-24.

7 Adroddiad gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd ar Gynllun Llesiant Lleol Ceredigion 2023-2028

Cyflwynodd y Cynghorydd Bryan Davies, Arweinydd y Cyngor ac Aelod y Cabinet dros Wasanaethau Democratiaidd, Polisi, Perfformiad a Phobl a Threfniadaeth yr adroddiad i'r Cyngor gan nodi bod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd Llesiant ar gyrrff

Tudalen 7

penodol i weithredu ar y cyd i baratoi a chyhoeddi asesiad o gyflwr llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol eu hardal, a pharatoi a chyhoeddi Cynllun Llesiant Lleol sy'n amlinellu amcanion lleol a'r camau y mae'n bwriadu eu cymryd i'w cyflawni.

Nododd fod ymgynghoriad ar Gynllun Llesiant Lleol drafft Ceredigion 2023-28 wedi'i gynnal rhwng mis Hydref 2022 a mis Ionawr 2023, a'i fod wedi'i ystyried gan y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu yn ei gyfarfod ar 23 Tachwedd 2022. Roedd adborth o'r ymgynghoriad cyhoeddus yn dangos bod y Cynllun wedi cael croeso da, gydag argymhellion wedi'u cynnwys yn y Cynllun Llesiant Lleol terfynol cyn belled ag y bo modd. Yn dilyn diwygiadau i'r cynllun, fe'i cyflwynwyd i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ei gyfarfod ar 6 Mawrth 2023 ac fe'i hystyriwyd gan y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu ar 22 Mawrth 2023 cyn ei gyflwyno i'r Cabinet ar 4 Ebrill 2023.

Gofynnodd yr aelodau am yr ystyriaethau tymor hir ar gyfer y cynllun, a chadarnhawyd bod pob maes yn cael ei ystyried yn y tymor hir yn ogystal â'r tymor byr.

Yn dilyn pleidlais, **PENDERFYNODD** y Cyngor gymeradwyo Cynllun Llesiant Lleol Ceredigion 2023-28.

8 Adroddiad gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd ar Restr Cydnabyddiaeth Ariannol i'r Aelodau ar gyfer 2023/24

Cyflwynodd y Cynghorydd Bryan Davies, Arweinydd y Cyngor ac Aelod y Cabinet dros Wasanaethau Democrataidd, Polisi, Perfformiad a Phobl a Threfniadaeth yr adroddiad i'r Cyngor gan nodi bod Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol wedi'i gyhoeddi ym mis Chwefror 2023 ac wedi'i ystyried gan bwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd yn ei gyfarfod ar 24 Mawrth 2023.

Rhoddodd amlinelliad o'r cydnabyddiaethau ariannol, gan bwysleisio bod angen cydnabyddiaeth ariannol digonol er mwyn denu cynrychiolaeth eang o bobl, gan atgoffa'r aelodau o'r cymorth sydd ar gael ar gyfer cost gofal, a'r gwasanaeth cwnsela sydd ar gael.

Nododd y Cynghorydd Elizabeth Evans, Cadeirydd Pwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd fod y Pwyllgor wedi ystyried yr adroddiad yn ei gyfarfod dyddiedig 24 Mawrth 2023 ac wedi penderfynu argymhell i'r Cyngor gymeradwyo cynnwys yr adroddiad. Nododd ei siom fodd bynnag fod y Panel Annibynnol ar Gydnabyddiaeth Ariannol wedi methu â chydabod bod cynghorwyr yn gweithio mwy na'r hyn sy'n cyfateb i 3 diwrnod yr wythnos, a bod angen annog yr angen i ddenu aelodaeth fwy amrywiol.

Gofynnodd yr Aelodau am yr opsiwn i optio allan o gymryd y codiad mewn cyflog, a chadarnhawyd y byddai angen iddynt gyflwyno cais ysgrifenedig i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Gwasanaethau Democrataidd.

Nododd y Cynghorydd Bryan Davies fod nifer y Cynghorwyr wedi gostwng o 42 i 38, a oedd yn achosi problemau o ran penodi aelodau i bwyllgorau ac yn

Tudalen 8

rhoi mwy o bwysau ar Aelodau o ran amser, a chyfrifoldebau ychwanegol, yn ychwanegol at eu rolau ar gyrrff allanol.

Nododd y Cynghorydd Gareth Davies, o ran cyllideb y Cyngor, fod cyflogau Aelodau yn cyfrif am lai na 0.5% o'r gyllideb gyffredinol.

PENDERFYNODD y Cyngor nodi'r canlynol:

1. Talu'r Cyflogau Sylfaenol a'r Uwch Gyflogau yn unol â'r hyn a bennwyd gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol, fel y nodir yn Atodlen 1, Atodiad A;
2. Talu'r Cyflogau Dinesig sy'n daladwy i Gadeirydd ac Is-gadeirydd y Cyngor, fel y nodir yn Atodlen 1, Atodiad A;
3. Y Rhestr sy'n dangos y taliadau eraill, fel y nodir yn Atodlen 1;

Yn dilyn pleidlais, **PENDERFYNODD** y Cyngor gymeradwyo'r canlynol:

1. Parhau â'r arfer presennol o beidio â thalu costau teithio wrth gyflawni dyletswyddau yn yr etholaeth;
2. Cymeradwyo bod y lwfansau teithio, cynhaliaeth, llety dros nos a pharcio ceir yn 2023/24 parhau ar yr un lefelau ag yr oeddent yn 2022/23;
3. Parhau â'r cynllun lwfans misol y gellir optio i mewn iddo gydag uchafswm o £10 i dalu am gostau ffôn, band eang a phostio;
4. Adlewyrchu talu'r lwfans hwn yn y Datganiad Taliadau blynyddol a wneir i Aelodau;
5. Talu ffioedd i Aelodau Cyfetholedig yn amodol ar uchafswm cyfwerth â 10 diwrnod llawn ar gyfer pob pwyllgor y cafodd unigolyn ei gyfethol iddo ar sail taliad hanner diwrnod neu ddiwrnod llawn;
6. Parhau i gyhoeddi cyfanswm y swm a ad-dalwyd gan yr awdurdod yn ystod y flwyddyn heb ei bennu'n benodol i unrhyw Aelod a enwyd o ran y costau gofal a ad-dalwyd;
7. Rhestr Cydnabyddiaeth Ariannol i'r Aelodau ar gyfer 2023-2024, yn amodol ar gynnwys unrhyw newidiadau y penderfyna'r Cyngor arnynt yn y cyfarfod hwn; ac
8. Awdurdodi'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd i gynnwys unrhyw newidiadau cyn cyhoeddi'r ddogfen ar ôl y Cyfarfod Blynyddol sydd i'w gynnal ar 19^{eg} Mai 2023.

9 Adroddiad gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd ar Arolwg Aelodau mewn perthynas i Amseru Cyfarfodydd y Cyngor a'i Bwyllgorau

Cyflwynodd y Cynghorydd Bryan Davies, Arweinydd y Cyngor ac Aelod y Cabinet dros Wasanaethau Democrataidd, Polisi, Perfformiad a Phobl a Threfniadaeth yr adroddiad i'r Cyngor gan nodi bod canllawiau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gynnal arolwg mewn perthynas â'r amseroedd a'r cyfnodau y cynhelir cyfarfodydd gan ystyried anghenion ac amgylchiadau pob Aelod.

Nododd fod 25 o Aelodau wedi ymateb i'r arolwg, a bod canfyddiadau'r arolwg wedi'u hystyried gan Bwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd yn ei gyfarfod ar 24 Mawrth 2023. Nododd fod yr ymatebion yn cynnwys

Tudalen 9

cyfrifoldebau megis plant a chyfrifoldebau gofalu a hunangyflogaeth yn ogystal ag amseroedd teithio.

Nododd y Cynghorydd Elizabeth Evans, Cadeirydd Pwyllgor y Gwasanaethau Democrataidd fod y Pwyllgor wedi ystyried yr adroddiad yn ei gyfarfod dyddiedig 24 Mawrth 2023 ac wedi argymhell fod amser cychwyn o 10am i bob pwyllgor, ac y byddai cynnal cyfarfodydd y prynhawn am 1.30pm yn caniatáu gwell cyfleoedd i aelodau ymuno â'r cyfarfodydd.

Nododd y Cynghorydd Bryan Davies nad oedd cyfarfodydd trwy'r dydd yn caniatáu digon o amser i fynd i'r dref am ginio, a gofynnodd a ellid darparu peiriant gwerthu ym Mhenmorfa.

Yn dilyn pleidlais, **PENDERFYNODD** y Cyngor gymeradwyo'r canlynol:

1. Cynhelir cyfarfodydd yn bennaf ar ddydd Mawrth, dydd Mercher a dydd Iau;
2. Bod holl gyfarfodydd y Cyngor a'r Pwyllgorau yn dechrau am 10.00am;
3. Bod cyfarfodydd prynhawn, gweithdai a digwyddiadau hyfforddi yn dechrau am 1.30pm.

10 **Adroddiad gan y Prif Weithredwr a Swyddog Cofrestru Etholiadol a Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd ar Adolygiad o Gymunedau a Threfniadau Etholiadol - Polisi Maint y Cyngor**

Cyflwynodd Eifion Evans, Prif Weithredwr a Swyddog Cofrestru Etholiadol a Swyddog Canlyniadau Cyngor Sir Ceredigion yr adroddiad i'r Cyngor gan nodi bod y Grŵp Trawsbleidiol a sefydlwyd i adolygu'r Cymunedau a Threfniadau Etholiadol wedi cyfarfod i ystyried Polisi Maint Cyngor. Rhennir y polisi gyda Chomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru, yn amodol ar gymeradwyaeth y Cyngor.

Amlinellodd y gofyniad cyfreithiol i gynnal adolygiad, fel y dywedwyd wrth y Cyngor ym mis Mawrth 2023 a nododd yr angen am fwy o gysondeb o ran Cynghorau Tref a Chymuned ar draws y Sir. Roedd y Grŵp Trawsbleidiol felly wedi ystyried model trefol a gwledig ar gyfer y 'Polisi Maint Cyngor' – dull trefol a gwledig o weithredu, gan gydnabod y gwahaniaethau yn nifer yr etholwyr.

Rhodddwyd eglurhad ynghylch y gwahaniaeth rhwng wardiau cymunedol, a fyddai â dim llai na 400 o etholwyr; a chyngor cymuned, y mae rhai ohonynt yn cynnwys nifer o wardiau cymunedol, a fyddai gyda'i gilydd yn cynnwys dim llai na chyfanswm o 800 o etholwyr.

Yn ogystal, lle bo modd, byddai'r wardiau cymunedol yn cael eu dileu a byddai cynrychiolaeth cynghorwyr yn seiliedig ar ardal gyfan y cyngor cymuned. Byddai'r praesept a gesglir o'r wardiau cymunedol yn dal i fod ar gael iddynt at ddibenion dyrannu'r cyllid o'r praesept.

Pwysleisiodd mai nod Polisi Maint y Cyngor oedd rhoi paramedrau i Gomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru gyflwyno cynigion i'w hystyried gan y Cyngor.

Cadarnhaodd y Prif Weithredwr y byddai hon yn broses 15-18 mis ac y byddai'r penderfyniad terfynol yn cael ei wneud gan y Cyngor ac nid gan Gomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru.

Yn dilyn trafodaeth a phleidlais, **PENDERFYNODD** y Cyngor gymeradwyo Polisi Maint y Cyngor fel y'i cyflwynir yn Atodiad A yr adroddiad.

- 11 Adroddiad gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democratiaidd ar Newidiadau i Aelodaeth y Cyngor Iechyd Cymunedol**
Cyflwynodd y Cynghorydd Bryan Davies, Arweinydd y Cyngor ac Aelod y Cabinet dros Wasanaethau Democratiaidd, Polisi, Perfformiad a Phobl a Threfniadaeth yr adroddiad i'r Cyngor gan nodi bod y Cyngor Iechyd Cymuned wedi'i ddisodli gan 'Llais' ar 3 Ebrill 2023. O ganlyniad i'r newidiadau i'r Cyngor Iechyd Cymuned, mae aelodaeth y corff allanol hwn sy'n cynrychioli Cynghorwyr wedi dod i ben, a bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor os bydd angen cynrychiolaeth bellach.

Talodd y Cynghorydd Elizabeth Evans, a oedd yn gyn-Gadeirydd y Cyngor Iechyd Cymuned deyrnged i'r gwaith gwirfoddol a wnaed gan yr Aelodau, yn enwedig yn ystod COVID, gan orfodi Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda i roi i-Pads mewn Wardiau, a sicrhau bod gan Ysbyty Bronglais wasanaethau cyfartal o gymharu ag ysbytai Glangwili ac ysbytai mwy eraill. Nododd bwysigrwydd sicrhau bod llais y claf yn cael ei glywed, yn enwedig mewn ardal wledig. Nododd fod 'Llais' wedi gofyn i aelodau blaenorol y Cyngor Iechyd Cymuned gyflwyno ffurflen gais mewn perthynas â 'Llais'.

Talodd y Cynghorwyr Keith Evans, Paul Hinge ac Alun Williams, hefyd yn gyn-Aelodau o'r Cyngor Iechyd Cymuned, deyrnged i'r gwaith a wnaed gan y Cyngor Iechyd Cymuned, a nododd y Cynghorydd Alun Williams bwysigrwydd eu gwaith yn sicrhau bod uwch Swyddogion y Bwrdd Iechyd yn cael eu dwyn i gyfrif. Nododd fod gan 'Llais' gylch gorchwyl llawer ehangach sy'n cynnwys gofal cymdeithasol, a allai achosi achos o wrthdaro buddiannau os yw Cynghorwyr yn gysylltiedig.

Nododd y Cynghorydd Bryan Davies y byddai angen i Aelodaeth 'Llais' gael ei chadarnhau gan y Cyngor.

PENDERFYNODD y Cyngor nodi bod Aelodaeth y Cyngor Iechyd Cymuned wedi dod i ben ar 2 Ebrill 2023.

- 12 Adroddiad gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Y Gyfraith a Llywodraethu ar Enwebu Ymddiriedolwr i'r elusen a adnabyddir fel Parc Coffa Llandysul**

Cyflwynodd y Cynghorydd Matthew Vaux, Aelod y Cabinet dros Bartneriaethau, Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd yr adroddiad i'r Cyngor gan nodi bod y Comisiwn Elusennau wedi gwneud Cynllun mewn perthynas â'r elusen a elwir yn Barc Coffa Llandysul ym 1997 sy'n amlinellu Pwyllgor Rheoli sy'n cynnwys aelod o Gyngor Sir Ceredigion. Nododd fod y Cynghorydd Keith Evans wedi bod yn mynychu'r cyfarfodydd

fel Aelod Lleol, fodd bynnag nid oedd Swyddogion wedi gallu dod o hyd i benderfyniad yn penodi aelod yn ffurfiol i gynrychioli Cyngor Sir Ceredigion.

Cynigiodd y Cynghorydd Gareth Lloyd fod y Cynghorydd Keith Evans yn cael ei enwebu fel Ymddiriedolwr, fel yr Aelod Lleol ar gyfer De Llandysul ac argymhellodd fod y cofnodion yn dangos bod yr Aelod Lleol yn cael ei bennu fel y cynrychiolydd er mwyn osgoi'r angen i adolygu hyn bob tro.

Yn dilyn pleidlais **PENDERFYNODD** y Cyngor enwebu'r Cynghorydd ar gyfer ward De Llandysul i eistedd fel yr Ymddiriedolwr yn cynrychioli Cyngor Sir Ceredigion, ar Bwyllgor Rheoli Parc Coffa Llandysul (y deiliad ar hyn o bryd yw'r Cynghorydd Keith Evans).

13 Aelodaeth y Cyngor i Bwyllgorau'r Cyngor am y Flwyddyn Fwrdeistrefol i ddod

PENDERFYNWYD cadarnhau Aelodaeth Pwyllgorau'r Cyngor fel y'i cyflwynwyd yn y cyfarfod.

14 Ethol darpar Gadeirydd y Cyngor ar gyfer 2023/24 i'w sefydlu yng Nghyfarfod Blynyddol y Cyngor i'w gynnal am 2.00pm ddydd Gwener, 19 Mai 2023

Cynigiodd y Cynghorydd Bryan Davies ac eiliwyd gan y Cynghorydd Gareth Davies bod y Cynghorydd Maldwyn Lewis yn cael ei ethol yn Gadeirydd y Cyngor am y flwyddyn fwrdeistrefol i ddod, 2023/24.

PENDERFYNWYD yn unfrydol i ethol y Cynghorydd Maldwyn Lewis yn Gadeirydd etholedig y Cyngor ar gyfer 2023/24 i'w sefydlu yn y Cyfarfod Blynyddol a gynhelir am 2.00pm ddydd Gwener 19^{eg} Mai 2023.

15 Ethol darpar Is-gadeirydd y Cyngor ar gyfer 2023/24 i'w sefydlu yng Nghyfarfod Blynyddol y Cyngor i'w gynnal am 2.00pm ddydd Gwener, 19 Mai 2023

Cynigiodd y Cynghorydd Gareth Lloyd ac eiliwyd gan y Cynghorydd Euros Davies bod y Cynghorydd Keith Evans yn cael ei ethol yn Is-gadeirydd y Cyngor am y flwyddyn fwrdeistrefol i ddod, 2023/24.

PENDERFYNWYD yn unfrydol i ethol y Cynghorydd Keith Evans yn Is-gadeirydd etholedig y Cyngor ar gyfer 2023/24 i'w sefydlu yn y Cyfarfod Blynyddol a gynhelir am 2.00pm ddydd Gwener 19^{eg} Mai 2023.

16 Hysbysu'r Cyngor o'r sawl sydd wedi'u penodi'n Swyddogion Arweiniol Corfforaethol dros dro

Cyflwynodd y Cynghorydd Bryan Davies, Arweinydd y Cyngor ac Aelod y Cabinet dros Wasanaethau Democrataidd, Polisi, Perfformiad a Phobl a Threfniadaeth adroddiad yr eitem atodol ar yr agenda i'r Cyngor. Nododd mai secondiadau yw'r rolau hyn yn hytrach na phenodiadau parhaol, felly cynhaliwyd cyfweiliadau gan bwyllgor recriwtio yn cynnwys Arweinwyr Grwpiau.

Tudalen 12

Penderfynodd y Pwyllgor y dylid penodi Mrs Elen James yn Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Dysgu Gydol Oes (a'r Prif Swyddog Addysg) ar sail secondiad dwy flynedd i gychwyn cyn gynted â phosibl ar ôl 15^{fed} Mai 2023 ar gyflog o £85,381, y trydydd pwynt cynyddrannol ar raddfa gyflog A2 y Swyddog Arweiniol Corfforaethol; a phenodi Mr Clive Williams yn Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Ysgolion (a'r Dirprwy Brif Swyddog Addysg) ar sail secondiad dwy flynedd i gychwyn ar 15^{fed} Mai 2023, neu cyn gynted â phosibl wedi hynny ar gyflog o £80,275, y 4^{ydd} pwynt cynyddrannol ar raddfa gyflog A1 y Swyddog Arweiniol Corfforaethol (codiadau cyflog yn yr arfaeth). Nododd y Cynghorydd Bryan Davies eu bod wedi gofyn am gymeradwyaeth Corff Llywodraethu'r Ysgol Gymraeg cyn cyhoeddi'r adroddiad.

Gwnaeth gydnabod cyfraniad Meinir Ebsworth, y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar hyn o bryd ar gyfer Ysgolion a Diwylliant a dymunodd yn dda iddi yn ei rôl newydd.

Nododd y Cynghorydd Bryan Davies hefyd estyniad i gyflogi Ms Audrey Somerton-Edwards ar sail asiantaeth fel y Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol am gyfnod o 6 mis ar y mwyaf. Nododd fod y broses recriwtio i benodi Swyddog parhaol wedi cychwyn ac y bydd Pwyllgor Lluoio Rhestr Fer a chyfarfod Arbennig o'r Cyngor yn cael eu galw ynghyd maes o law.

PENDERFYNODD y Cyngor:

- a) nodi penodiad y canlynol:
- Mrs Elen James fel Swyddog Arweiniol Corfforaethol dros dro: Dysgu Gydol Oes am gyfnod o 2 flynedd ar y mwyaf, i gychwyn cyn gynted â phosibl ar ôl 15fed Mai 2023, yn dilyn penodi rhywun i gymryd ei swydd bresennol; ar gyflog o £85,381 (y trydydd pwynt cynyddrannol ar raddfa gyflog A2 y Swyddog Arweiniol Corfforaethol).
  - Mr Clive Williams fel Swyddog Arweiniol Corfforaethol dros dro: Ysgolion am uchafswm cyfnod o 2 flynedd, o 15fed Mai, neu cyn gynted â phosibl wedi hynny, ar gyflog o £80,275 (y pedwerydd pwynt cynyddrannol ar raddfa gyflog A1 y Swyddog Arweiniol Corfforaethol).
- b) nodi'r estyniad i gyflogi gwasanaethau Ms Audrey Somerton-Edwards fel Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro - Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol ar sail asiantaeth am uchafswm o 6 mis pellach, o 18fed Ebrill 2023.

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar Dydd Iau, 15 Mehefin 2023

CADEIRYDD: _____

**Cofnodion Cyfarfod Blynnyddol CYNGOR SIR CEREDIGION
a gynhaliwyd yn Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron ac o bell
trwy fideo-gynhadledda ar Ddydd Gwener, 19eg Mai, 2023**

YN BRESENNOL: Cyngorydd Ifan Davies (Cadeirydd), Y Cynghorwyr Bryan Davies, Catrin M S Davies, Clive Davies, Gareth Davies, Gethin Davies, Marc Davies, Meirion Davies, Rhodri Davies, Amanda Edwards, Endaf Edwards, Elaine Evans, Elizabeth Evans, Eryl Evans, Gwyn Wigley Evans, Keith Evans, Rhodri Evans, Wyn Evans, Keith Henson, Paul Hinge, Geraint Hughes, Hugh Hughes, Chris James, Ceris Jones, Maldwyn Lewis, Gareth Lloyd, Sian Maehrlein, Ann Bowen Morgan, Caryl Roberts, John Roberts, Mark Strong, Wyn Thomas, Matthew Vaux, Alun Williams a Carl Worrall.

(2.15pm - 3.10pm)

Gweithdrefn

Croesawodd Cadeirdd y Cyngor, y Cyngorydd Ifan Davies, bawb l'r cyfarfod a chadarnhaodd fod y cyfarfod yn cael ei weddarlledu.

1 Ymddiheuriadau a Materion Personol

Ymddiheuriadau

- a) Ymddiheurodd y Cynghorwyr Euros Davies a Gwyn James am nad oeddent yn gallu mynychu'r cyfarfod;
- b) Ymddiheurodd Eifion Evans, Prif Weithredwr am nad oedd yn gallu mynychu'r cyfarfod;
- c) Ymddiheurodd Elen James, Russell Hughes-Pickering, Elin Prysor ac Alun Williams, Swyddogion Arweiniol Corfforaethol am nad oeddent yn gallu mynychu'r cyfarfod;
- d) Ymddiheurodd Mr Ben Lake, yr Aelod Seneddol am nad oedd yn gallu mynychu'r cyfarfod.

Materion Personol

- a) Estynnodd y Cadeirydd ei gydymdeimlad i Eifion Evans, Prif Weithredwr ar ei brofedigaeth ddiweddar.
- b) Diolchodd y Cadeirydd, ar ran y Cyngorydd Euros Davies, i Meinir Ebbsworth, Swyddog Arweiniol Corfforaethol Ysgolion a Diwylliant am ei chyfraniad i'r gwasanaeth a dymuno'n dda iddi yn ei rôl newydd.

2 Anerchiad gan y Cyngorydd Ifan Davies ynglŷn â'i flwyddyn fel Cadeirydd y Cyngor

Nododd y Cyngorydd Ifan Davies ei bod yn bleser annerch y cyfarfod am y tro olaf fel Cadeirydd Cyngor Sir Ceredigion. Myfyriodd ar weithgareddau'r flwyddyn ddiwethaf gan nodi ei bod wedi bod yn anrhydedd cael bod yn rhan ohono. Ystyriodd golled drist y diweddar Hag Harris, ffrind a chyd-gynghorydd y bu ei gyfraniad yn sylweddol, a diolchodd i'r Parchedig Aled Lewis, Caplan y Cyngor am ei gefnogaeth a'i eiriau pwrpasol.

Nododd y Cyngorydd Ifan Davies fod y flwyddyn ddiwethaf wedi bod yn llawn iawn. Nododd mai uchafbwynt ei flwyddyn heb os oedd yr Eisteddfod Genedlaethol, oedd yn dangos y 'Cardis' ar eu gorau, yn ogystal â mynychu Rali Bae Ceredigion. Nododd ei bod hi wedi bod yn flwyddyn hanesyddol gyda marwolaeth y Frenhines Elizabeth II, a Coroni'r Brenin Charles III, a braint oedd cael cynrychioli Ceredigion mewn gwasanaethau yn Llandaff ac yn Eglwys Gadeiriol Tyddewi. Diolchodd i'r holl ffrindiau a chyfeillion a wnaeth yn ystod y

Tudalen 14

flwyddyn, a diolchodd i'r Cynghorydd Maldwyn Lewis a'i gyfar y Parchedig Carys Ann am eu cefnogaeth a'u cyfeillgarwch gan ddymuno'n dda iddyn am y flwyddyn i ddod. Diolchodd i'r Prif Weithredwr, Swyddogion a'r holl staff am eu gwaith, y Grŵp Annibynnol am eu cyfeillgarwch a'u cefnogaeth ac i'r holl Gynghorwyr am eu cefnogaeth a'u cydweithrediad, ac i'r Cynghorydd Bryan Davies a'i wraig am eu cwmni a'u cyfeillgarwch.

3 **Gwerthfawrogiad y Cyngor am wasanaeth y Cadeirydd yn ystod Blwyddyn Ddinesig 2022/23**

Talodd y Cynghorydd Rhodri Evans deyrnged i'r Cadeirydd, y Cynghorydd Ifan Davies am ei waith caled yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Nododd fod y Cynghorydd Ifan Davies wedi teithio ar hyd a lled Cymru a thu hwnt, gan gynrychioli'r Cyngor mewn amryw o ddigwyddiadau a'i fod wedi bod yn llysgennad ardderchog i Geredigion. Nododd ei fod yn gwneud ei waith gydag urddas ac effeithlonrwydd, gan gadw trefn ardderchog, a sicrhau bod pawb yn cael cyfle i siarad. Nododd ei bod hi wedi bod yn flwyddyn bwysig, a bydd yr atgofion yn aros gydag ef a'i Gonsort, Iona am byth.

4 **Ethol y Cynghorydd Maldwyn Lewis yn Gadeirydd y Cyngor am y Flwyddyn Fwrdeistrefol ddilynol**

Cynigiwyd gan y Cynghorydd Bryan Davies ac fe'i eiliwyd gan y Cynghorydd Gareth Davies, a **PHENDERFYNWYD** yn unfrydol i ethol y Cynghorydd Maldwyn Lewis yn Gadeirydd y Cyngor ar gyfer y flwyddyn fwrdeisdrefol ddilynol, 2023-24.

5 **Datganiad o Dderbyn y Swydd gan y Cadeirydd newydd**

Cyflwynwyd Cadwyn o'r Swydd i'r Cadeirydd newydd ei ethol a gwnaeth ei ddatganiad o dderbyn swydd. Cyflwynwyd Arwydd o'r Swyddfa i Gonsort y Cadeirydd Mrs Carys Ann.

6 **Anerchiad gan Gadeirydd y Cyngor, Y Cynghorydd Maldwyn Lewis**

Diolchodd y Cynghorydd Maldwyn Lewis i'r Cynghorydd Bryan Davies a'r Cynghorydd Gareth Davies am eu geiriau caredig a diolchodd i'w gyd-gynghorwyr am ymddiried ynddo fel Cadeirydd ar gyfer y flwyddyn fwrdeisdrefol ddilynol. Diolchodd i'r Cynghorydd Ifan Davies am ei waith yn ystod y flwyddyn flaenorol, gan nodi y bu'n anrhydedd iddo fod yn Is-Gadeirydd iddo.

7 **Ethol y Cynghorydd Keith Evans yn Is-gadeirydd y Cyngor am y Flwyddyn Fwrdeistrefol ddilynol**

Cynigiwyd gan y Cynghorydd Gareth Lloyd a'i eilio gan y Cynghorydd Ifan Davies a **PHENDERFYNWYD** yn unfrydol i ethol y Cynghorydd Keith Evans yn Is-gadeirydd y Cyngor ar gyfer y flwyddyn fwrdeisdrefol ddilynol, 2023-24.

8 **Datganiad o Dderbyn y Swydd gan yr Is-gadeirydd newydd**

Cyflwynwyd yr Arwydd o Swydd i'r Is-gadeirydd newydd a gwnaeth ddatganiad o dderbyn swydd. Cyflwynwyd Arwydd o'r Swydd i Gonsort yr Is-Gadeirydd, Mrs Eirlys Evans.

9 **Caplan y Cadeirydd**

PENDERFYNWYD nodi penodiad y Parchedig Carys Ann fel Caplan y Cadeirydd ar gyfer y flwyddyn fwrdeisdrefol ddilynol, 2023-24.

10 **Anerchiad gan Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Bryan Davies**

Tudalen 15

Llongyfarchodd y Cynghorydd Bryan Davies y Cynghorwyr Maldwyn Lewis a Keith Evans ar gael eu hethol yn Gadeirydd ac Is-gadeirydd yn y drefn honno ac estynnodd ei ddymuniadau gorau i'r Parchedig Carys Ann fel Consort a Chaplan i'r Cadeirydd. Talodd yr Arweinydd deyrnged hefyd i'r Cynghorydd Ifan Davies am ei wasanaethau yn ystod ei flwyddyn fel Cadeirydd.

Anerchodd yr Arweinydd y Cyngor ar y prif faterion a oedd wedi effeithio ar y Cyngor yn ystod y flwyddyn flaenorol, gan fyfyrto ar newidiadau yn dilyn y weinyddiaeth newydd yn 2022 a'u rhaglen gynefino i'w cynorthwyo i ddod yn arbenigwyr mewn ystod eang o feysydd.

Nododd y bu'n flwyddyn eithriadol o brysur, gydag Eisteddfod hynod lwyddiannus a Rali Bae Ceredigion sy'n rhoi llwyfan i Geredigion hyrwyddo'r ardal a'i heconomi, sy'n flaenoriaeth yn y Strategaeth Gorfforaethol. Nododd fod y Cyngor wedi cytuno'r Strategaeth ym mis Gorffennaf, sef dogfen allweddol sy'n amlinellu'r hyn rydym yn anelu i'w gyflawni yn ystod 5 mlynedd y weinyddiaeth. Nododd fod gosod y gyllideb ar gyfer 2023-24 wedi bod yn heriol, fodd bynnag, roedd yn ddiolchgar o dderbyn cefnogaeth o bob rhan o'r Cyngor yn dilyn craffu manwl gan y pwyllgorau perthnasol.

Nododd fod disgyblion yn parhau i gyflawni canlyniadau TGAU a Safon Uwch da, sy'n uwch na'r cyfartaleddau cenedlaethol, ac ni adnabu unrhyw feysydd o ddiffyg cydymffurfio yn Adroddiad Arolygiaeth Gofal Cymru a oedd yn ystyried y model Llesiant Gydol Oes. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, cymeradwyodd y Cabinet Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032 a chroesawodd Ceredigion Baton y Frenhines cyn Gemau'r Gymanwlad yr haf diwethaf. Cyflwynwyd Prydau Ysgol am Ddim i bob disgybl o'r dosbarth derbyn i Flwyddyn 4 yn gynt nac amserlen Llywodraeth Cymru, ac agorwyd caeau pob tywydd 3G yn ddiweddar yn Synod Inn ac Aberteifi gydag un arall i'w agor yn Llambod, yn ogystal â'r Ganolfan Llesiant.

Nododd yr Arweinydd y bu'n fraint cwrdd â busnesau ledled y Sir sydd wedi buddsoddi neu dderbyn grantiau sy'n darparu cyfleoedd i bobl ifanc yng Ngheredigion. Mae cynllun Arfor 2 hefyd wedi'i lansio, ac mae Bargen Twf Canolbarth Cymru yn parhau i ddatblygu. Nododd fod cyfran fawr o'i waith yn ymwneud â lobïo Gweinidogion Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU, a bod y cydweithrediad gyda Elin Jones, Aelod o'r Senedd a Ben Lake, Aelod Seneddol wedi bod yn offeryn effeithiol i ddatrys rhai o'r materion sy'n wynebu Ceredigion.

Diolchodd i Aelodau'r Cabinet am eu cefnogaeth, a holl Aelodau'r Cyngor am eu cydweithrediad. Diolchodd i Swyddogion am eu gwaith diflino yn cefnogi swyddogaethau Trosolwg a Chraffu'r Cyngor a Phwyllgorau, ac am eu cydweithrediad effeithiol ag Aelodau.

11

Aelodaeth Pwyllgorau 2023-24

PENDERFYNWYD cadarnhau Aelodaeth Pwyllgorau'r Cyngor fel y'u cyflwynwyd yn y cyfarfod.

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar Dydd Iau, 15 Mehefin 2023

CADEIRYDD: _____

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Rhagrybudd i Cyngor Llawn (yr un cynta sydd yn bosib)

Mae'r Cyngor hwn yn gofyn i Lywodraeth Cymru ddefnyddio'r cyfle sy'n codi gyda'r strategaeth newydd ar ddileu TB mewn gwartheg i ystyried pa mor effeithiol ydyw o ran lles anifeiliaid (bywyd gwyllt a da byw), iechyd y cyhoedd a'r gost.

Mae'r lefelau uchel parhaus o'r clefyd, ei effaith ar les anifeiliaid ac iechyd y cyhoedd, ynghyd â'r gost gynyddol i'r pwrs cyhoeddus, yn awgrymu nad yw'r mesurau presennol yn addas i'r diben. Rydym yn gofyn i Lywodraeth Cymru nodi a gweithredu'r pwyntiau canlynol:

Clefydau Trosglwyddadwy yw TB buchol a dylid mynd i'r afael ag ef yn holistaidd fel mater o les anifeiliaid, yn fywyd gwyllt ac yn anifeiliaid fferm, a hynny gan ddefnyddio cyfres gyflawn o fesurau ar sail y cyngor gwyddonol gorau sydd ar gael.

Mae'r gofyniad i brofi gwartheg yn aml yn rhoi straen ar dda byw ac yn peri risg uchel y bydd y rheiny sy'n cynnal y profion am TB buchol yn cael eu hanafu neu eu lladd.

Mae'r methiant parhaus i fynd i'r afael â TB buchol yn peri llawer o broblemau iechyd meddwl ymysg teuluoedd amaeth a phobl sy'n gysylltiedig â'r maes.

Pan fydd achosion yn ymddangos ar ddaliad amaethyddol mae angen ymdrin â nhw mewn modd sensitif gan gyfathrebu yn effeithiol ac yn uniongyrchol.

Mae angen i Fwrdd y Rhaglen a'r Grŵp Cyngori Technegol a benodwyd yn gyhoeddus yn ddiweddar gael cynrychiolaeth gytbwys sy'n cynnwys yr holl randdeiliaid yr effeithir arnynt.

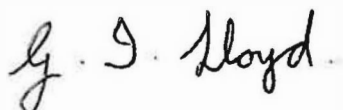
Cynigydd

Cyng. Wyn Evans

Eilydd

Cyng. Gareth Lloyd

Received by M.O 20/4/23
S. [Signature]

CYNGOR SIR CEREDIGION**Adroddiad i'r:** Cyngor**Dyddiad y Cyfarfod:** 15.06.2023**Teitl:** Adroddiad Cyfarwyddwyr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol 2020-2021 a 2021-2022**Pwrpas yr adroddiad:** Adrodd i'r Cyngor ar berfformiad Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion ar gyfer y flwyddyn 2020-2021 a 2021-2022 yn unol â'r fframwaith mesur Perfformiad ar gyfer awdurdodau lleol**Er:** Gwybodaeth**Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:** Y Cynghorydd Alun Williams, Dirprwy Arweinydd y Cyngor ac Aelod Cabinet Gydol Oes a Llesiant**CEFNDIR:**

Nodir yr hyn sy'n ofynnol yn Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol yn Rhan 8 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 o dan y "Cod Ymarfer ar Swyddogaeth y Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol".

Nod yr Adroddiad Blynyddol yw creu darlun cyflawn o Adran Gwasanaethau Cymdeithasol Ceredigion, gan ddarparu adborth sy'n fwy amserol o ran prosesau cynllunio a chyllido.

Strwythur a chynnwys

Cwblhawyd yr adroddiad gan Sian Howys, Cyfarwyddwr Statudol blaenorol Gwasanaethau Cymdeithasol cyn iddi ymddeol ym mis Hydref 2022 ac mae bellach yn cael ei gyflwyno gan Audrey Somerton Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol.

Mae'r adroddiad yn disgrifio sut mae'r Adran Gwasanaethau Cymdeithasol yng Ngheredigion wedi perfformio yn ystod y blynyddoedd (2020 – 2021 a 2021 - 2022).

Bydd yr adroddiad yn cael ei ddefnyddio gan Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) i helpu i lywio eu gwerthusiad annibynnol o Geredigion a'u gwaith arolygu.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	Oes asesiad effaith integredig wedi'i gwblhau? Os nad ydych, nodwch pam Crynodeb: Hirdymor: Cydweithio: Cynnwys: Atal: Integreiddio:	Na Nid polisi neu strategaeth yw hon
---	---	---

Tudalen 20

Argymhelliad / Argymhellion:	Nodi cynnwys yr adroddiad
Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:	
Trosolwg a Chraffu:	Cyflwynwyd i Bwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach ar 13 Ebrill 2023
Fframwaith Polisi:	
Amcanion Llesiant Corfforaethol:	<ul style="list-style-type: none"> • Creu cymunedau gofalgwr ac iach • Darparu'r dechrau gorau mewn bywyd a galluogi dysgu ar bob oedran • Creu Cymunedau Cynaliadwy, Gwyrdd a Chysylltiadau Da
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Dim
Goblygiadau cyfreithiol:	Dim
Goblygiadau staffio:	Dim
Goblygiadau eiddo / asedau:	Dim
Risg(au):	Dim
Pwerau Statudol:	Mae adroddiad y Cyfarwyddwr yn ofyniad statudol Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014
Papurau Cefndir:	Dim
Atodiadau:	Dim
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Audrey Somerton Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol
Swyddog Adrodd:	
Dyddiad:	01.06.2023

Cyngor Sir Ceredigion

Sian Howys

DRAFFT

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Caru Love
Ceredigion

**Gwasanaethau
Cymdeithasol
Ceredigion –
Adroddiad
Blynyddol y
Cyfarwyddwr
Statudol
2020/2021**

1. Cyflwyniad	3
Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Gydol Oed a Llesiant.....	5
Ymateb Covid-19 Ceredigion.....	6
2. Crynodeb o Berfformiad	7
Crynodeb o'r Gwasanaethau Oedolion a Chomisiynu.....	7
Gwasanaethau Plant a Theuluoedd	14
3. Sut mae pobl yn llunio ein gwasanaethau?	21
Strategaeth Anabledd Dysgu 2018-2023 a Chynllun Gweithredu Gwella.....	22
Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod	24
Grŵp diogelu plant a phobl ifanc Sêr Saff Ceredigion – wedi'i hwyluso gan TGP.....	25
Cymorth i Ofalwyr ac Ymgysylltu	25
Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd a Chymorth Cynnar Ceredigion	26
Gwasanaethau Cymorth ac Atal Ceredigion.....	28
Ymgysylltiad a Chymorth ar gyfer Gofalwyr Maeth:.....	32
Gweithgarwch Arolygiaeth Gofal Cymru.....	33
Cwynion a Chanmoliaeth.....	33
4. Hyrwyddo a gwella llesiant y rhai rydym yn eu helpu	41
Beth wnaethom ni gynllunio i'w wneud y flwyddyn ddiwethaf?.....	41
I ba raddau oeddem ni wedi llwyddo i weithio tuag at y blaenoriaethau hyn?	42
Ymateb Covid-19 Ceredigion.....	45
Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi	48
Gwasanaethau Tai Awdurdod Lleol Ceredigion	48
Crynodeb o Ganlyniadau Llesiant 2020-2021:	52
Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn nesaf a pham?.....	53
5. Sut ydym yn gwneud yr hyn a wnawn	55
Sut ydym wedi cefnogi datblygiad proffesiynol y gweithlu Gofal Cymdeithasol.....	55
Ein hadnoddau ariannol a sut ydym yn cynllunio ar gyfer y dyfodol.....	62
Gweithio mewn partneriaeth, arweinyddiaeth wleidyddol a chorfforaethol, llywodraethu ac atebolrwydd.....	63
6. Gwybodaeth bellach a dogfennau allweddol	66

1. Cyflwyniad

Fel Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol rhwng mis Gorffennaf 2020 a mis Mawrth 2021, mae'n bleser gennyf gyflwyno Adroddiad Blynyddol 2020-2021. Mae hon wedi bod yn flwyddyn ddigynsail mewn cymaint o ffyrdd oherwydd pandemig byd-eang Covid-19 a'r argyfwng iechyd cyhoeddus. Mae hyrwyddo diogelwch a llesiant trigolion Ceredigion yng nghyd-destun goblygiadau pellgyrhaeddol Covid-19 wedi bod yn heriol tu hwnt.

O'r cychwyn cyntaf, mae Cyngor Sir Ceredigion wedi cymryd camau llym i reoli'r risg o ymlediad Covid-19 a thrwy gydol y flwyddyn rydym wedi bod yn rhagweithiol ac yn gadarn wrth flaenoriaethu amddiffyn a chefnogi trigolion Ceredigion. Rhaid i mi ar y cychwyn gydnabod a diolch i ymrwymiad ac ymroddiad fy nghydweithwyr a'r holl staff am y ffordd y maent wedi ymateb i argyfwng Covid-19 ac wedi gwneud yr

addasiadau angenrheidiol i sicrhau parhad a darpariaeth ddiogel gwasanaethau gofal cymdeithasol allweddol yn ystod y cyfnodau clo a chyfyngiadau Covid.

O ran yr adroddiad blynyddol hwn, y nod yw gwerthuso perfformiad yr Awdurdod Lleol mewn perthynas â chyflawni ei swyddogaethau Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer y flwyddyn ariannol 2020-2021. Mae effaith Covid-19 mewn perthynas â gwasanaethau gofal cymdeithasol wedi bod yn arwyddocaol iawn ar draws holl feysydd gwaith y Cyngor. Mae hefyd wedi effeithio ar ein gallu i ddarparu gwybodaeth benodol ar gyfer yr adroddiad hwn, fodd bynnag, rwyf wedi sicrhau hyd eithaf fy ngallu bod y wybodaeth sydd ar gael wedi'i darparu i ddangos sut y cyflawnwyd y canlyniadau llesiant y cytunwyd arnynt yng Ngheredigion.

Diffinnir cynnwys yr adroddiad blynyddol yn Rhan 8 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (Deddf 2014) o dan y Cod Ymarfer ar Swyddogaeth y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol sy'n peri iddi fod yn ofynnol i'r adroddiad blynyddol nodi sut y mae'r Awdurdod Lleol wedi mynd ati i gyflawni safonau ansawdd y canlyniadau llesiant.

Yr wyth canlyniad llesiant yw:

- Sicrhau hawliau
- Iechyd corfforol a meddyliol a llesiant emosiynol
- Diogelwch rhag camdriniaeth ac esgeulustod
- Addysg, hyfforddiant a hamdden
- Perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol
- Cyfrannu at gymdeithas
- Llesiant cymdeithasol ac economaidd
- Addasrwydd llety preswyl

Y chwe safon ansawdd a ddefnyddir i fesur perfformiad yr Awdurdod Lleol yn erbyn y canlyniadau llesiant yw:

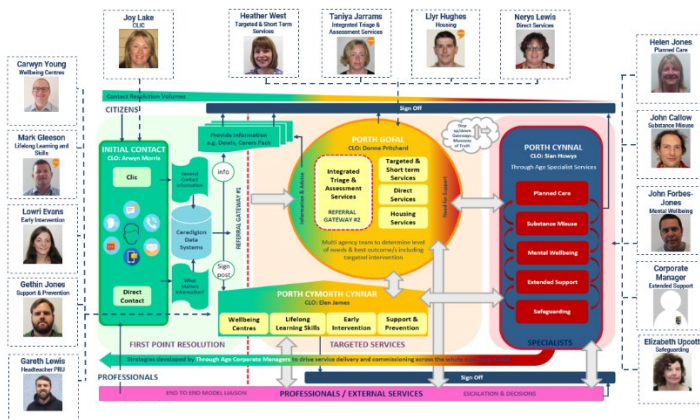
- Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chyd-gynhyrchu'r canlyniadau llesiant personol y mae pobl yn dymuno eu cyflawni
- Gweithio gyda phobl a phartneriaid i amddiffyn a hyrwyddo iechyd corfforol a meddyliol a llesiant emosiynol pobl
- Cymryd camau i amddiffyn a diogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed
- Annog a helpu pobl i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas
- Rhoi cymorth i bobl ddatblygu'n ddiogel a chynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol iach
- Gweithio gyda phobl a rhoi cymorth i bobl gael mwy o lesiant economaidd, cael bywyd cymdeithasol a byw mewn llety addas sy'n ateb eu hanghenion

Cafodd yr adroddiad hwn ei ysgrifennu ar gyfer cynulleidfau eang, gyda'r bwriad iddo fod ar gael i bawb. Wrth lunio'r adroddiad hwn, ystyriais yn benodol y grwpiau canlynol:

- Defnyddwyr gwasanaeth a gofalwyr a'r holl bobl hynny y mae eu llesiant wedi'i effeithio gan yr hyn y mae gwasanaethau cymdeithasol yr Awdurdod Lleol a'i swyddogaethau cysylltiedig yn ei wneud, fel bod effaith y gwasanaethau hyn yn cael ei hesbonio
- Y cyhoedd sydd â diddordeb yn yr hyn y mae ei Awdurdod Lleol yn ei wneud, sut y mae'n perfformio a sut mae ei arian yn cael ei wario
- Aelodau etholedig ac eraill sy'n ymwneud â phrosesau craffu
- Partneriaid yr Awdurdod Lleol, gan gynnwys partneriaid ffurfiol ac eraill yn y sector cyhoeddus, preifat a thrydydd sector y mae angen iddynt ddeall rhaglen ac amcanion â blaenoriaeth yr Awdurdod Lleol
- Rheoleiddwyr (gan gynnwys Swyddfa Archwilio Cymru, Arolygiaeth Gofal Cymru, Gofal Cymdeithasol Cymru a'r Comisiynwyr Statudol)
- Llywodraeth Cymru

Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Gydol Oed a Llesiant

Yn ystod 2020-2021, gohiriwyd gweithredu'r Model Cyflenwi Gwasanaeth Integredig Gydol Oed a Llesiant oherwydd effaith y pandemig a'r angen i flaenoriaethu camau gweithredu mewn perthynas â'n hymateb i Covid-19. Fodd bynnag, roedd cyflawniadau'r flwyddyn flaenorol wedi rhoi sylfaen gadarn ar gyfer datblygiad parhaus nodau strategol y model. Mae'r model yn canolbwyntio ar gryfderau pobl, gan eu galluogi nhw a'u teuluoedd lle mae angen cymorth arnynt a datblygu gwydnwch o fewn ein cymunedau.

Cwblhawyd Cam 1 yr ad-drefnu corfforaethol ym mis Ebrill 2018 gyda recriwtio dau Gyfarwyddwr Corfforaethol a 12 o Swyddogion Arweiniol Corfforaethol i ymgymryd â chyfrifoldebau pob maes gwasanaeth.

Mae rhoi'r Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Gydol Oed a Llesiant ar waith yn newid swyddogaethau a chyfrifoldebau swyddi rhai o'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol a'r timau ar draws yr Awdurdod Lleol cyfan, nid dim ond yn y gwasanaethau Gofal Cymdeithasol. Mae'r tri Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Porth Cymorth Cynnar, Porth Gofal a Phorth Cynnal wedi arwain y prosesau rheoli newid i gefnogi datblygu a chyflenwi'r model.

Mae swyddogaethau'r Rheolwr Corfforaethol wedi bod yn weithredol ers mis Mawrth 2020 a thrwy gydol 2020-2021 mae'r tîm wedi cydweithio'n dda ac wedi bwrw ymlaen â nifer o ddatblygiadau strategol allweddol ar draws y Pyrh. Mae'r Rheolwyr Corfforaethol wedi gweithio'n galed ar ddiffinio swyddogaethau a llwybrau rhwng y timau a'r gwasanaethau amrywiol, sefydlu cynigion i baratoi ar gyfer ail gam ad-drefnu rheoli tîm a chyflunio gwasanaethau tra hefyd yn gweithredu mesurau Covid-19. Mae'r model bellach wedi'i enwi'r Rhaglen Gydol Oed a Llesiant ac mae wedi ennill momentwm sylweddol ym mhob un o'r pedwar prif faes gwasanaeth.

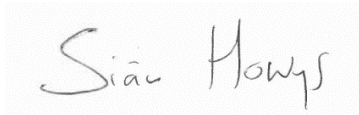
- Cyswllt â Chwsmeriaid Clic – Pwynt cyswllt ac atgyfeirio cyntaf
- Porth Cymorth Cynnar – Ymyrraeth Gynnar ac Atal
- Porth Gofal – Brysbennu, Asesu, Ymyrraeth wedi'i Dargedu a Gwasanaethau Uniongyrchol
- Porth Cymorth Cynnal – Gwasanaethau Gofal a Chymorth Arbenigol Gydol Oed

Ymateb Covid-19 Ceredigion

O ddechrau'r pandemig, roedd gan Gyngor Sir Ceredigion weledigaeth glir a fframwaith gweithredu i sicrhau bod Ceredigion yn llwyddo nid yn unig i leihau nifer y marwolaethau a ragwelwyd trwy'r don gyntaf ond hefyd ar gyfer unrhyw donau eraill a ragwelwyd yn y dyfodol. Camau diffiniedig ein hymateb fu;

- Cam 1 – Bod yn barod – Cau pob gwasanaeth nad yw'n hanfodol
- Cam 2 – Gweithredu – Darparu gwasanaethau o dan amodau'r cyfnod clo a rheoledig
- Cam 3 – Addasu a gwydnwch hirdymor
- Cam 4 – Adfer

Cymerwyd amryw o fesurau trwy gydol 2020-2021 i amddiffyn y bobl fwyaf agored i niwed yn ein cartrefi gofal, ein hysgolion ac yn y gymuned. Ar ddiwedd cyfnod yr adroddiad hwn, ar hyn o bryd mae gennym un o'r cyfraddau Covid-19 isaf yng Nghymru ac ar Gam 3 o'n hymateb wrth gynllunio ar gyfer gwneud addasiadau pellach gyda'r nod o wneud popeth o fewn ein gallu i gynnal y gyfradd isel hon ac adeiladu gwydnwch ac adfer hirdymor yn ein cymunedau.

Sian Howys
Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol
Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Cynnal

2. Crynodeb o Berfformiad

Fel y nodir o dan adran 145 o'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, defnyddir y fframwaith Mesur Perfformiad i asesu perfformiad swyddogaethau Gwasanaethau Cymdeithasol yr Awdurdodau Lleol. Bydd yr adran hon yn dangos sut y mae'r gwasanaeth wedi perfformio dros y flwyddyn ddiwethaf. Yn sgil cyfarwyddyd Llywodraeth Cymru, rhaid nodi na chafodd llawer o waith adrodd ei gwblhau yn ystod pandemig Covid-19 ac mae'r adroddiad hwn yn adlewyrchu hynny.

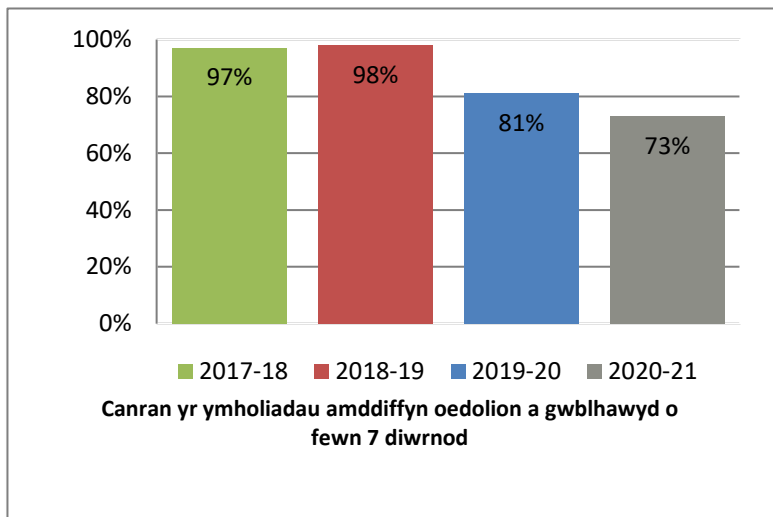
Crynodeb o'r Gwasanaethau Oedolion a Chomisiynu

Mae perfformiad gwasanaethau i oedolion yn foddhaol a rhoddir blaenoriaeth i gadw at reoliadau, canllawiau a phrotocolau Covid-19 lleol, rhanbarthol a chenedlaethol mewn cydweithrediad ag asiantaethau partner tra'n cymryd rhan lawn ym mhob fforwm aml-asiantaeth sy'n ymdrin â'r pandemig.

Mae datblygiad parhaus meysydd gwasanaeth allweddol fel Clic ar gyfer cyswllt cychwynnol a chyfeirio at Borth Gofal am gyngor a chymorth, brysbennu ac asesu cymesur yn sail i'n model ar gyfer y dyfodol. Mae cyfleoedd ar gyfer datblygu a gwella gwasanaethau atal o fewn Porth Cymorth Cynnar yn parhau fel elfen allweddol arall, gydag addasiadau Covid-19 megis Cysylltwyr Cymunedol yn darparu cymorth ar-lein a galwadau ffôn llesiant.

Diogelu Oedolion

Cydymffurfiodd Gwasanaeth Diogelu Oedolion Ceredigion â'r protocolau y cytunwyd arnynt yn

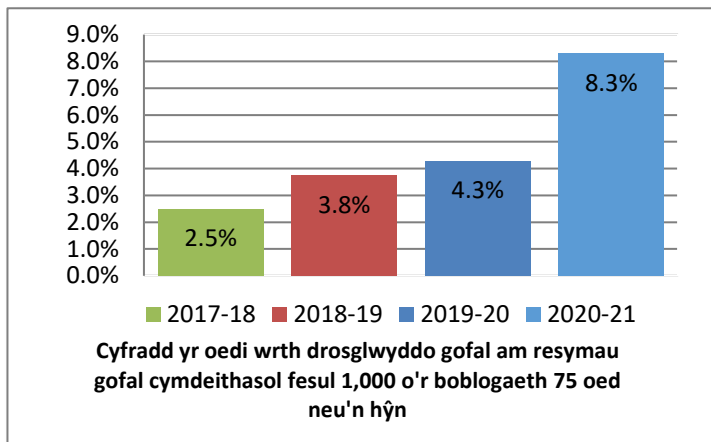
rhanbarthol ac yn genedlaethol ar gyfer cyflawni dyletswyddau diogelu oedolion sydd mewn perygl yn ystod y pandemig. Cwblhawyd asesiadau risg ar gyfer pob ymweliad angenrheidiol a gweithredwyd trefniadau gweithio rhithiol pryd bynnag y bo modd. Mae'r mesur hwn yn dangos canran yr ymholiadau amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn 7 diwrnod. Bu gostyngiad yn 2020/2021 sy'n gysylltiedig ag effaith Covid ar gyfraddau salwch ac absenoldeb staff a'r angen i flaenoriaethu achosion risg uchel. Fel rheol dylai ymholiad gael ei gwblhau o fewn saith diwrnod

gwaith o'r adroddiad. Wrth gwrs, ni fyddai hyn yn atal cymryd camau ar unwaith pan fydd angen i amddiffyn oedolyn sydd mewn perygl.

Oedi wrth Drosglwyddo Gofal

Eleni, mae'r mesur oedi wrth drosglwyddo gofal wedi cynyddu'n sylweddol oherwydd yr effaith y mae Covid-19 wedi'i chael ar wasanaethau fel argaeledd lleoliadau preswyl a gofal cartref gyda chyfnodau clo a rheoli brigiad o achosion. Mae oedi wrth drosglwyddo gofal yn cael ei brofi gan glaf mewnol mewn ysbyty sy'n barod i symud ymlaen i'r cam nesaf o ofal ond sy'n cael ei atal rhag gwneud hynny am un neu ragor o resymau megis darparu gwasanaeth oherwydd yr angen am ofal

a chymorth. Gwnaeth Cyngor Sir Ceredigion y penderfyniad ym mis Ebrill 2020 i fabwysiadu Gofynion Gwasanaeth Rhyddhau o Ysbytai Covid-19 (Cymru). Fodd bynnag, penderfynodd hefyd, trwy gadw at y canllawiau yn eu cyfanrwydd fod posibilrwydd y byddai cartrefi gofal preswyl yn agored i risg o heintio a allai gael canlyniadau trychinebus. Er mwyn lliniaru'r risg yma ac amddiffyn defnyddwyr gwasanaeth a staff o fewn y cartrefi, penderfynwyd y byddai derbyniadau newydd i gartrefi preswyl yn digwydd mai dim ond yn dilyn canlyniad prawf Covid-19 negyddol, a byddai angen dangos y canlyniad cyn derbyn y claf. Ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth yr oedd angen iddynt ddychwelyd i'r cartref ar ôl cyfnod o ofal aciwt dilynwyd yr un drefn.

Mae gan Borth Gofal gysylltiadau cryf â gwasanaethau trydydd sector sydd wedi cael eu defnyddio pryd bynnag y bo modd i gefnogi'r rhai sydd ag anghenion lefel isel am gymorth ar ôl cael eu rhyddhau o'r ysbyty. Ethos Porth Gofal yw gweithio integredig gyda'n cydweithwyr lechyd, a brysbennu yw'r prif ganolbwynt ar gyfer cydlynau rhyddhau o'r ysbyty. Mae hyn wedi sicrhau bod yr unigolyn yn cael y cymorth cywir ar yr adeg gywir gan y gweithiwr proffesiynol cywir, gan adeiladu ar gryfderau a rhwydwaith yr unigolyn a

hyrwyddo hunan-wydnwch i adennill annibyniaeth. Mae rhyddhau o'r ysbyty yn parhau i fod yn flaenoriaeth o fewn gwasanaeth Porth Gofal ac i hynny ddigwydd yn ddiogel o fewn cyfyngiadau protocolau Covid y cytunwyd arnynt yn genedlaethol ac yn lleol.

Galluogi

Mae galluogi fel arfer yn wasanaeth byr a dwys, a ddarperir yn y cartref fel arfer, a gynigir i bobl ag anableddau a'r rhai sy'n fregus neu'n gwella o salwch neu anaf.

2020-2021 Atgyfeiriadau a dderbyniwyd wedi'u gweithredu arnynt a'u cau gan y tîm Galluogi

2020/21	Cyfanswm yr Atgyfeiriadau	Galluogi	Hirdymor	Wedi cau	Wedi cychwyn
Ebr-20	28	23	5	7	21
Mai -20	55	45	10	14	41
Meh -20	42	28	14	9	33
Gorff-20	41	31	10	11	30
Awst-20	34	23	11	13	21
Medi-20	33	19	14	16	17
Hyd -20	59	33	26	32	27
Tach -20	52	27	25	22	30

Rhag-20	53	34	19	7	46
Ion -21	43	27	16	21	22
Chwef -21	52	31	21	24	28
Maw-21	60	49	11	32	28
CYFANSWM	552	370	182	208	344

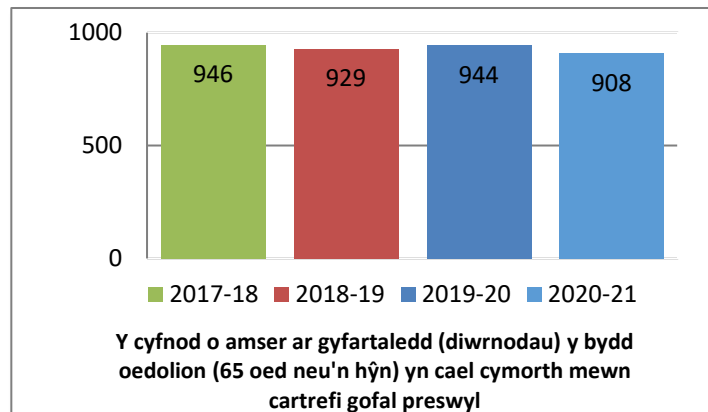
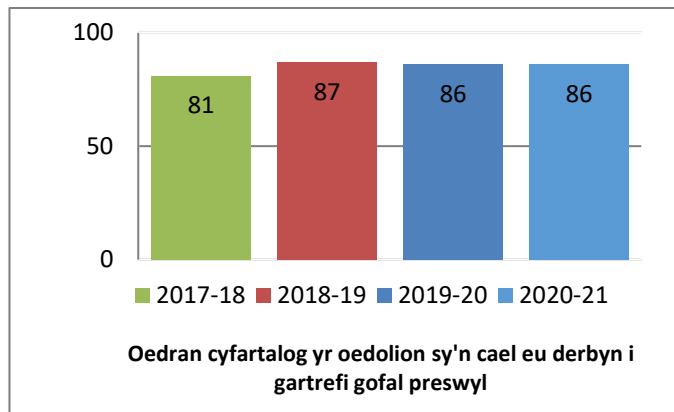
Cyfanswm fesul mis yr unigolion sy'n derbyn gwasanaeth Galluogi a'r oriau a ddarparwyd

Darparwyd cyfanswm o 4072.38 awr o wasanaeth Galluogi yn 2020/21. Cafodd cyfanswm o 336 o unigolion eu hail-alluogi a'u rhyddhau o'r gwasanaeth.

Rhwng mis Ionawr 21 a mis Mawrth 21, o'r 24 o achosion pontio gofal hirdymor a dderbyniwyd lleihawyd 8 ohonynt trwy ymyrraeth Galluogi gan 45.75 awr. Mae hyn wedi atgyfnerthu ein model datblygu newydd i asesu anghenion hirdymor trwy lens ffocws galluogi.

Mae'r gwasanaeth wedi parhau i ddarparu gwasanaeth pwysig o ran hyrwyddo rhyddhau'n gynnar o'r ysbyty a hybu annibyniaeth o fewn protocolau rheoli Covid. Bu modd i'r gwasanaeth sicrhau canlyniadau cadarnhaol i unigolion er gwaethaf pwysau sylweddol ar y gwasanaethau gofal cartref a gomisiynir. Mae'r gwasanaeth galluogi mewnol wedi parhau i helpu cannoedd o bobl i adennill eu hannibyniaeth ac i fyw gartref heb unrhyw gymorth o gwbl, neu fawr ddim cymorth, gan y gwasanaethau statudol. Mae'r egwyddorion sylfaenol, sef ymyrraeth gynnar, isgyfeirio ac ail-alluogi, yn parhau i fod yn rhan o edefyn euraid ein rhaglen i drawsnewid gwasanaethau gofal cymdeithasol.

Yn ystod 2020-2021, ehangodd y gwasanaeth ei gapasiti staffio hefyd i gynnwys darparu cymorth ar gyfer gofal cartref tymor hwy gan ddefnyddio cyllid penodol Covid-19 ac er mwyn mynd i'r afael ag effaith y pwysau cynyddol ar ddarparwyr gofal cartref annibynnol yn y sir.

Oedolion sy'n cael cymorth mewn cartrefi gofal preswyl

Mae gofal preswyl yn darparu amryw o opsiynau ar gyfer unigolion sydd angen gofal 24 awr. Mae'r rhain yn cynnwys lleoliadau tymor byr, dros dro a pharhaol. Mae opsiynau gofal preswyl amrywiol ar gael, yn dibynnu ar anghenion yr unigolyn. Mae Ceredigion yn gweithredu pum cartref gofal preswyl ei hun ac yn comisiynu gyda nifer o gwmnïau preifat yng Ngheredigion a thu hwnt.

Eleni bu gostyngiad yn yr amser cyfartalog a dreulir mewn cartrefi preswyl a gellid priodoli hynny i'r pandemig ac effaith brigiad o achosion.

Yn gynnar iawn, datblygodd yr Awdurdod Lleol brotocol atal a rheoli heintiau. Roedd hyn wedi sicrhau bod gan y gweithlu a chydweithwyr iechyd ganllawiau clir i'w dilyn mewn perthynas â lleihau'r cyfle i drosglwyddo'r firws yn y cartrefi gofal.

Datblygwyd protocol hefyd i sicrhau y gellid rhannu cyfathrebiadau allweddol gyda'r sector gofal cymdeithasol annibynnol.

Drwy gydol y gwasanaeth hwn yn ystod Covid-19 rydym wedi sicrhau bod cymorth aml-broffesiynol a chlinigol ar gael trwy dechnoleg i gefnogi cyfathrebu â gweithwyr proffesiynol neu ymweliadau diogel gan feddygon teulu, iechyd meddwl, dementia, therapi galwedigaethol/proffesiynau perthynol i iechyd.

Datblygwyd Polisi Uwchgyfeirio Rhanbarthol a chytunwyd ar drefniadau lleol a'u rhannu ar draws y sector.

Mae adroddiadau dyddiol ar y sefyllfa ar draws yr holl gartrefi gofal wedi'u cwblhau 7 diwrnod yr wythnos er mwyn nodi materion neu bryderon posibl a gweithredu'n gyflym.

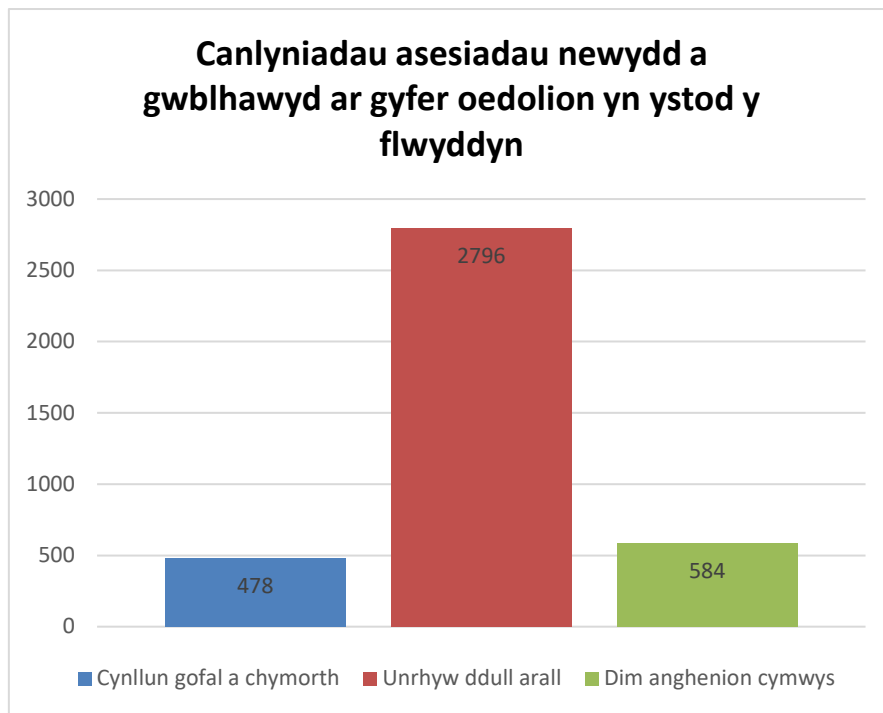
Buddsoddodd yr Awdurdod Lleol yn gynnar iawn mewn cyfleusterau cynadledda i sicrhau y gallai teuluoedd gael mynediad at dechnoleg i gadw cysylltiad tra bod ymweliadau wyneb yn wyneb wedi'u gohirio. Yn ddiweddarach yn y flwyddyn, cefnogodd y Cyngor y gwaith o gynllunio a datblygu cyfleusterau ymweld yn yr awyr agored pan gafodd lefelau rhybudd eu gostwng. Datblygodd hyn hefyd gyda'r sector annibynnol trwy gymorth Canolfan Cydweithredol Cymru sydd wedi darparu offer, hyfforddiant a chefnogaeth er mwyn gallu cael mynediad at dechnoleg a'i defnyddio. Cafodd y rhaglen waith hon sylw yn y wasg genedlaethol.

Cyngor a Chymorth i Oedolion

Mae Adran 17 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn rhoi dyletswydd ar awdurdodau lleol i sicrhau bod gwasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth yn cael ei ddarparu. Mae tîm Porth Gofal wedi'i hyfforddi gyda llawer o wybodaeth am wasanaethau ataliol trydydd sector yn yr ardal leol. Mae'r tîm hefyd yn gweithio'n agos gyda Phorth Cymorth Cynnar i fynd i'r afael â'r rhai sydd ag anghenion lefel isel a'u hisgyfeirio yn y pwynt cyswllt cyntaf mewn cydweithrediad â'r unigolyn.

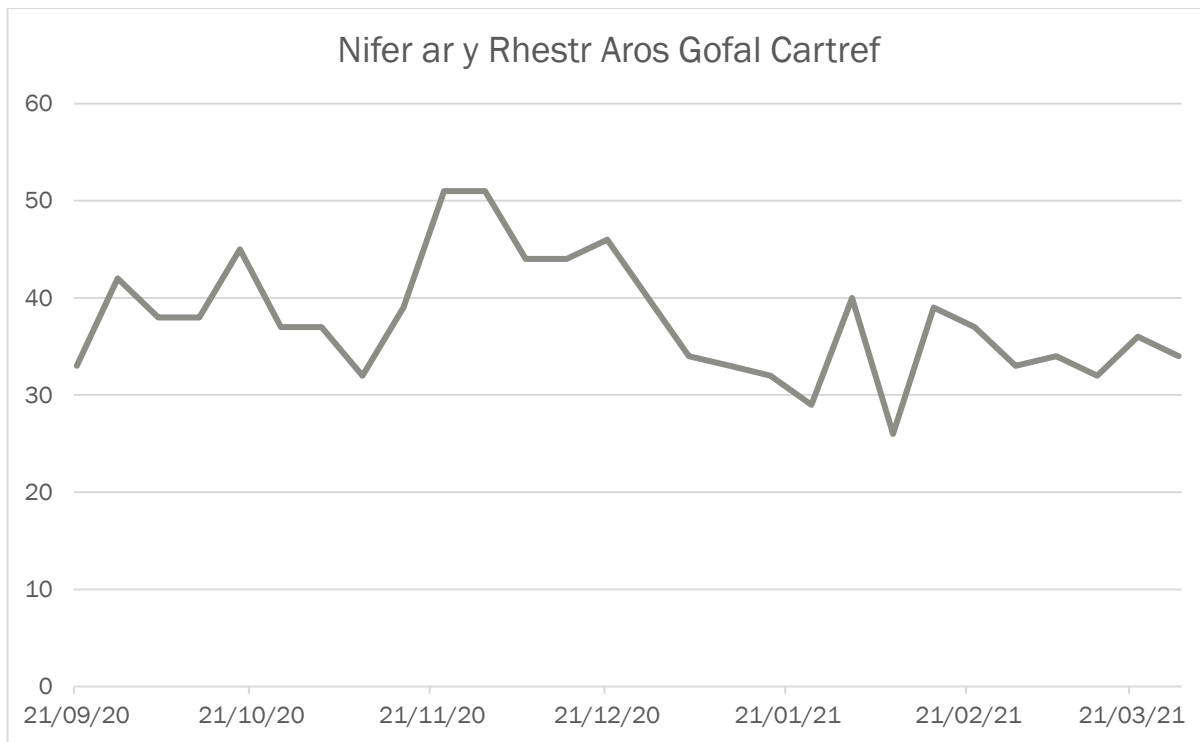
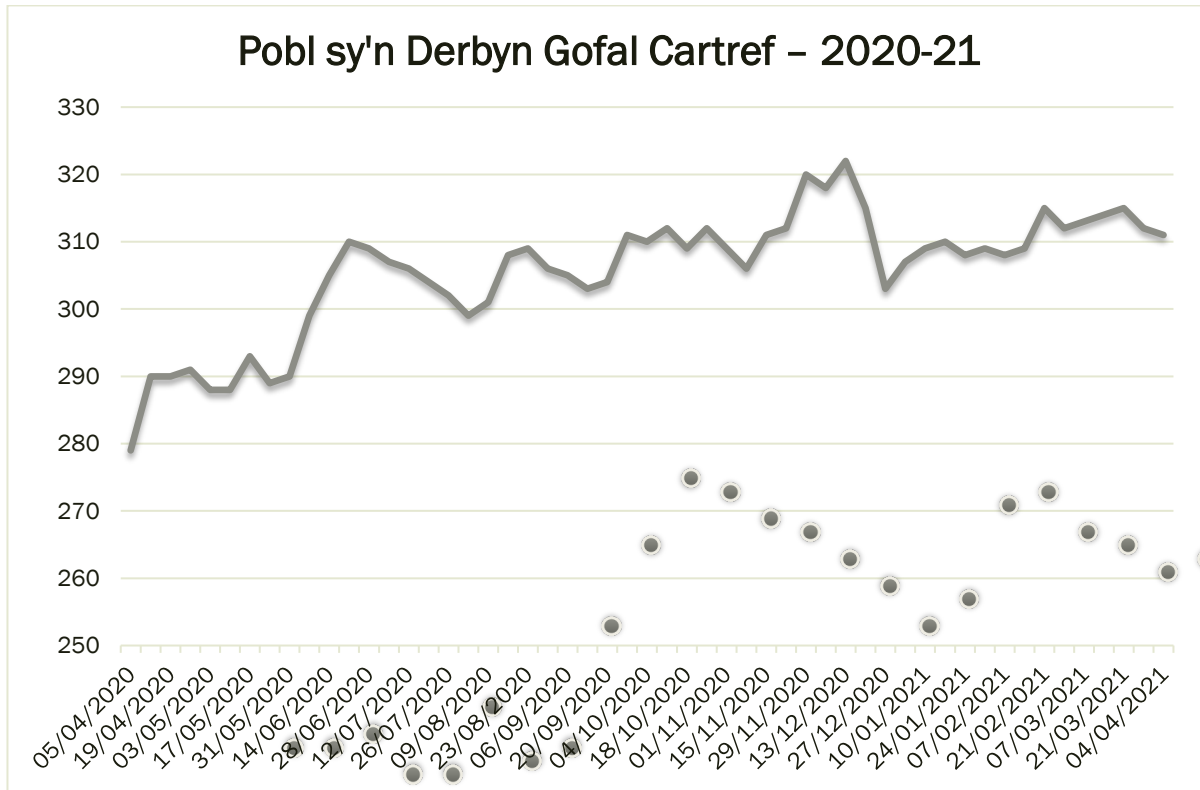
Mae pob atgyfeiriad nad yw'n cael ei isgyfeirio gan

wybodaeth yn unig yn cael ei drosglwyddo i'r tîm brysbennu integredig ar gyfer asesiad cymesur. Bydd y tîm amlddisgyblaethol yn darparu asesiad cyfannol gan ddefnyddio Arwyddion Diogelwch i nodi pa gyngor a chymorth sydd eu hangen i gefnogi a lleddfu'r sefyllfa ymhellach. Gall y tîm amlddisgyblaethol ddarparu gwybodaeth broffesiynol arbenigol sy'n cynnwys therapi galwedigaethol, ffisiotherapi, nyrsio a gwaith cymdeithasol. Bydd y tîm amlddisgyblaethol hefyd yn cyfeirio at weithwyr proffesiynol eraill yn y Bwrdd Iechyd am gymorth os oes angen. Yn sgil cyfyngiadau Covid-19, mae'r tîm wedi bod yn gweithio'n rhithiol gydag asesiadau risg wedi'u cwblhau ar gyfer pob cyswllt wyneb yn wyneb.

Darparu Gofal Cartref

Yn ystod y cyfnod 2020-09-21 i 2021-03-21, amrywiodd nifer y bobl a oedd yn aros am ofal cartref rhwng 26 ar yr isaf i 51 ar y mwyaf, ond mae wedi bod rhwng 30 a 40 ers mis Rhagfyr 2020.

Mae'r berthynas waith dda yn parhau gyda'r rhan fwyaf o ddarparwyr sy'n rhoi sylfaen dda i ni adeiladu arni, gan ganiatáu i ni weithio'n agos gyda'r farchnad trwy'r cyfnodau brig a'r cyfnodau tawel ac yn wyneb holl heriau effaith Covid-19. Mae darparwyr yn parhau i adrodd bod eu cyfarfodydd rheolaidd gyda Chyngor Sir Ceredigion wedi bod yn fuddiol ac yn addysgiadol o ran gweithredu protocolau Covid lleol a chenedlaethol ar ddarparu gofal personol a rheoli heintiau a dosbarthu cyfarpar diogelu personol yn ddiogel. Gall darparwyr godi materion pwysig a gellir nodi tueddiadau a'u huwchgyfeirio pan fydd angen, gan sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed yn rhanbarthol.

Mae gennym nifer o ardaloedd anghysbell, ynysig lle mae'n anodd iawn caffael gofal, ac roedd hyn yn fwy o her fyth yn ystod Covid-19 gyda darparwyr yn wynebu heriau staffio sylweddol. Er mwyn hwyluso rhyddhau pwysau mewn rhai meysydd a chynorthwyo rhyddhau o'r ysbyty, yn ystod y pandemig defnyddiwyd ein tîm Galluogi mewnol i helpu gyda'r galw am wasanaethau.

	Cyfanswm yr oriau o ofal cartref a brynwyd gan y sector annibynnol	Sylwadau
2017/18	239470.73	Derbyniodd 551 o unigolion ofal cartref wedi'i gomisiynu
2018/19	241300.18	Derbyniodd 571 o unigolion ofal cartref wedi'i gomisiynu
2019/20	234499.18	Derbyniodd 540 o unigolion ofal cartref wedi'i gomisiynu
2020/21	209780.61	Derbyniodd 487 o unigolion ofal cartref wedi'i gomisiynu

Mae nifer o'n darparwyr yn cynnig gwasanaethau gofal yn sir Benfro, sir Gaerfyrddin a Phowys ac yn gallu llenwi'r bylchau yn eu rotas ar draws llinellau'r sir. Ar hyn o bryd ceir 14 o brif ddarparwyr sy'n gweithredu o fewn y brif farchnad gofal cartref yng Ngheredigion ar 31 Mawrth 2021.

Gwasanaethau Dydd

Caewyd y Canolfannau Dydd yn ystod y cyfnod hwn a chafodd gwasanaethau'r ganolfan i oedolion anabl ac oedolion hŷn eu hatal. Gwnaethpwyd addasiadau gwasanaeth gyda thimau Porth Cynnal a Phorth Gofal, cwblhawyd asesiadau risg gofal cymdeithasol ac iechyd a diogelwch a dilynwyd mesurau rheoli heintiau er mwyn sicrhau trefniadau seibiant a chymorth diogel ar gyfer y rhai mwyaf agored i niwed ynghyd â galwadau rhithiol a chadw mewn cysylltiad rheolaidd.

Gwasanaethau Llesiant Meddyliol

Cwblhawyd asesiadau risg ac asesiadau iechyd a diogelwch gan staff timau Porth Cynnal a dilynwyd mesurau rheoli heintiau gyda pharhad asesiadau Deddf Iechyd Meddwl a chymorth statudol i bobl ag anawsterau iechyd meddwl a salwch a'u gofalwyr.

Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau

Cwblhawyd asesiadau risg ac asesiadau iechyd a diogelwch, a dilynwyd mesurau rheoli heintiau gan staff Tîm Porth Cynnal gyda pharhad asesiadau gofal a chymorth statudol i bobl sy'n profi anawsterau a dibyniaeth a chamddefnyddio sylweddau a'u gofalwyr.

Cymorth Estynedig

Cwblhawyd asesiadau risg ac asesiadau iechyd a diogelwch, a dilynwyd mesurau rheoli heintiau gan staff Tîm Porth Cynnal gyda pharhad asesiadau gofal a chymorth statudol i bobl ag anabledau a'u gofalyr.

Gofal Wedi'i Gynllunio

Cwblhawyd asesiadau risg ac asesiadau iechyd a diogelwch, a dilynwyd mesurau rheoli heintiau gan staff tîm Porth Cynnal gyda pharhad asesiadau a gofal a chymorth statudol i oedolion ag anghenion gofal a chymorth tymor hwy.

Gwasanaethau Plant a Theuluoedd

Yn ystod y flwyddyn hon, bu timau Porth Cynnal a Phorth Cymorth Cynnar yn cydweithio'n agos â'r gwasanaeth ysgolion ac asiantaethau partner allweddol i ddiogelu a chefnogi plant a phobl ifanc yng Ngheredigion a pharhau i fodloni dyletswyddau statudol o fewn gofynion protocolau a chanllawiau Covid-19 y cytunwyd arnynt yn rhanbarthol ac yn genedlaethol. Mae effaith sylweddol Covid-19 ar blant a theuluoedd wedi bod yn amlwg yn nhermau gweld llai o blant a diffyg mynediad at gymorth cymunedol a chynnydd mewn anghenion cymorth ar gyfer llesiant meddyliol ac emosiynol plant a phobl ifanc.

Yn ystod y cyfnodau clo a chau ysgolion, bu gwasanaethau'n gweithio'n agos gyda'r Gwasanaeth Ysgolion i sicrhau bod plant sydd mewn perygl o niwed ac sydd angen gofal a chymorth yn gallu mynychu'r hybiau ysgol i gael cymorth.

Cafodd trefniadau seibiant a chymorth eu blaenoriaethu ar gyfer plant a theuluoedd anabl a phlant sy'n derbyn gofal o fewn cyfyngiadau Covid-19 yr un pryd.

Gyda llacio'r cyfyngiadau yn ystod yr haf, roedd plant sy'n derbyn gofal a chymorth neu wasanaethau ataliol yn gallu cael mynediad at weithgareddau haf o hwyl a drefnwyd gan wasanaethau Porth Cynnal a Phorth Cymorth Cynnar mewn cydweithrediad â phartneriaid wrth gadw at fesurau diogelwch Covid-19.

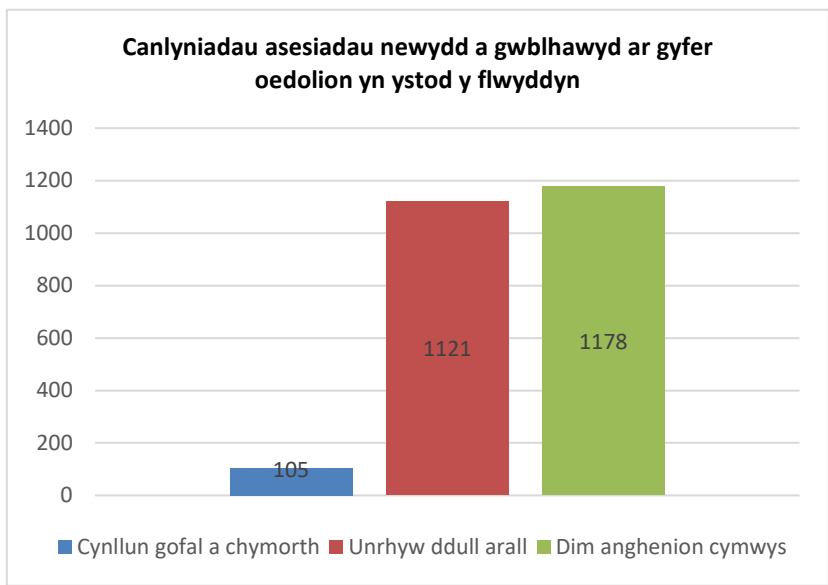
Mae'r Gofrestr Amddiffyn Plant wedi amrywio yn ystod 2020/21, ac roedd 29 o blant ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ar 31 Mawrth. Mae'r ffigur hwn yn is na'r ffigur ar ddiwedd 2019/20.

Mae nifer y plant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion wedi cynyddu i 86 ar 31 Mawrth 2021. Mae'r cynnydd hwn yn cael ei fonitro'n agos ac mae effaith Covid-19 ar y gallu i gadw plant yn ddiogel yn eu cartrefi ac yn y gymuned wedi bod yn amlwg.

Mae Covid-19 wedi effeithio'n fawr ar argaeledd gweithgareddau ymyrraeth gynnar ac atal. Lle bynnag y bo modd, mae gwasanaethau cymorth wedi cael eu cynnig yn rhithiol.

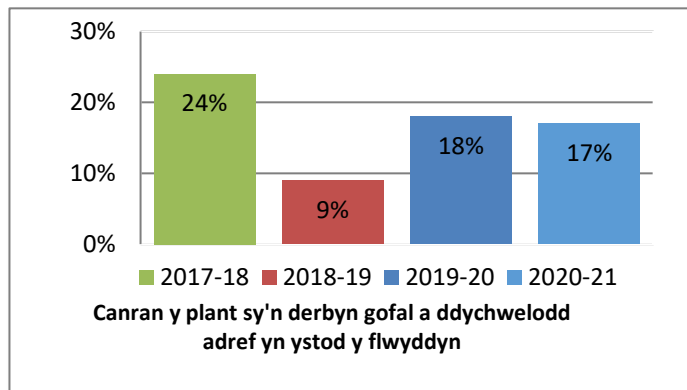
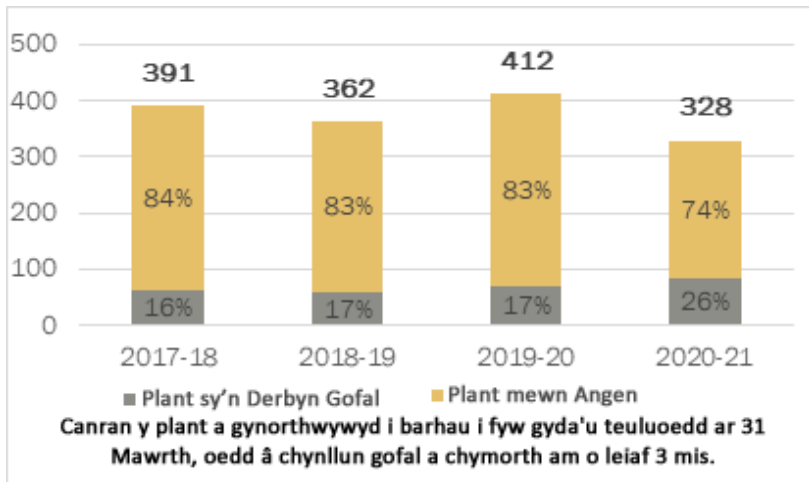
Canlyniad yr Aseidiadau

Cwblhawyd aseidiadau risg ar gyfer pob ymweliad cartref neu wyneb yn wyneb angenrheidiol. Gweithredwyd gweithio rhithiol ar gyfer cyfarfodydd aml-asiantaeth gyda chymorth yn cael ei ddarparu er mwyn i deuluoedd allu cymryd rhan. Roedd achosion yn cael eu blaenoriaethu o ran risg o niwed o gamdriniaeth neu esgeulustod. Gweithiodd staff o fewn y fframwaith risg ac ymarfer a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru a chyda phrotocolau lleol a rhanbarthol eraill.

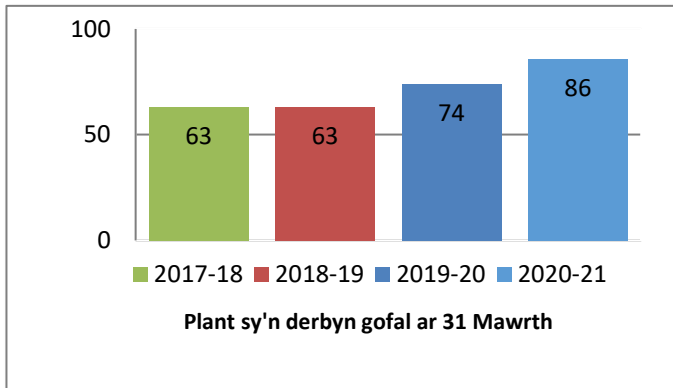

Cynorthwyo plant i barhau i fyw gyda'u teuluoedd

Mae cynorthwyo plant i fyw gyda'u teuluoedd yn un o brif nodau'r gwasanaethau Porth Cynnal. Lle y bo'n bosibl, ystyrir mai dyma yw'r canlyniad gorau i blant. Mae'r mesur hwn yn cymharu nifer y plant sy'n cael eu cynorthwyo fel plant sy'n derbyn gofal (plentyn sydd wedi bod yng ngofal ei Awdurdod Lleol am fwy na 24 awr) â nifer y plant sy'n cael eu cynorthwyo y tu allan i'r mathau hyn o drefniadau.

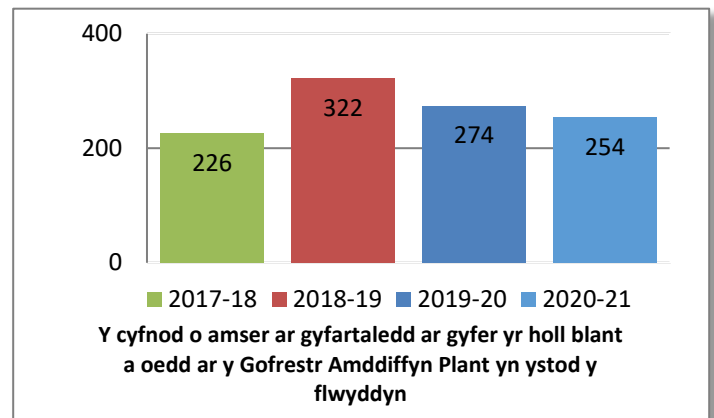
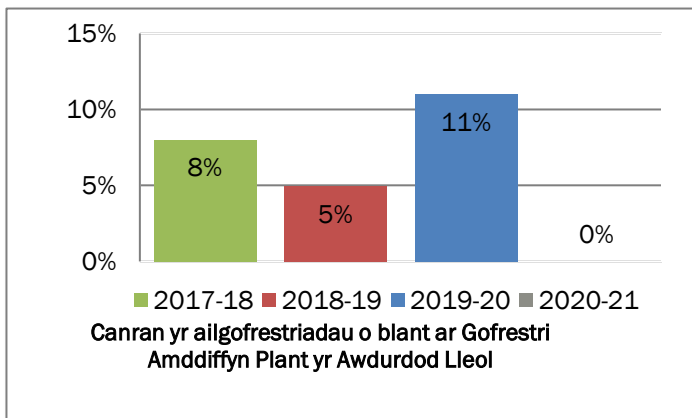
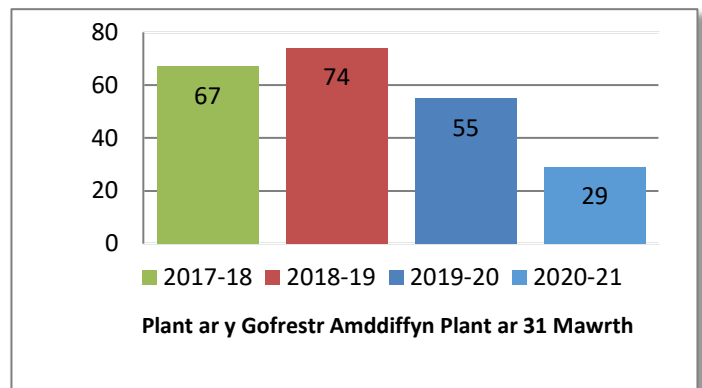

Yn 2020-21 gwelsom gynnydd pellach yn nifer y plant sy'n derbyn gofal yn gyffredinol a gostyngiad bach yn y rhai a ddychwelodd adref ar ôl derbyn gofal sy'n adlewyrchu'r cynnydd mewn achosion cymhleth y mae'n rhaid eu rheoli ac effaith Covid-19. Mae'r gwasanaeth Ar Ffiniau Gofal yn parhau i ddarparu gwasanaeth allweddol gyda chymorth ymarferol ar gyfer rhianta mwy diogel. Fodd bynnag, mae'r pandemig wedi effeithio ar y maes gwaith hwn gyda mynediad mwy anodd at gymorth yn y gymuned a mwy o anhawster i reoli'r risg o niwed yng nghartref y plentyn neu yn y gymuned.

Y Gofrestr Amddiffyn Plant

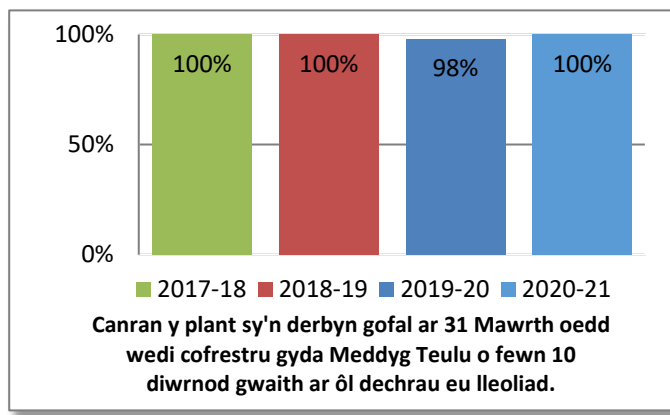
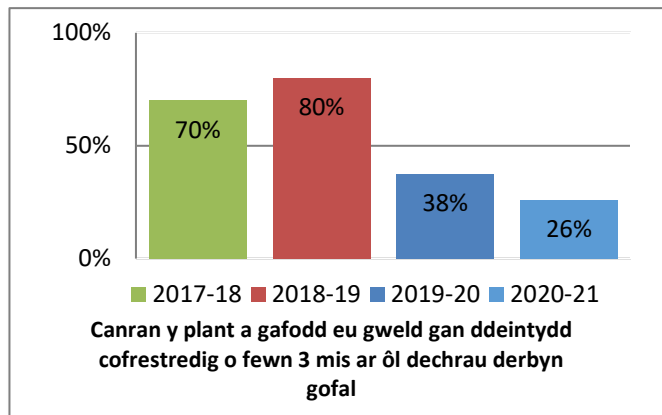
Mae'r gofrestr amddiffyn plant yn darparu cofnod o'r holl blant yn yr ardal sydd â materion diogelu heb eu datrys ac sy'n destun cynllun diogelu rhyngasiantaethol ar hyn o bryd. Mae nifer y plant ar y gofrestr amddiffyn plant ar ddiwedd y flwyddyn wedi gostwng, gyda lleihad yn yr amser y mae'r plentyn yn aros ar y gofrestr, ac ni fu unrhyw ailgofrestrïadau yn ystod y flwyddyn hon.

Yn ystod y flwyddyn hon, mae'r Gwasanaeth Diogelu wedi gweithio'n agos gyda'r heddlu i sicrhau bod ymholiadau ac ymchwiliadau amddiffyn plant o fewn gofynion Covid-19 yn cael eu cwblhau'n ddiogel.

Iechyd ein Plant sy'n Derbyng Gofal

Mae'r Rheoliadau Cynllunio Gofal, Lleoli ac Adolygu Achosion (Cymru) 2015 yn datgan bod rhaid i'r awdurdod cyfrifol sicrhau bod plentyn sy'n derbyn gofal yn cael gofal gan ymarferydd deintyddol cofrestredig cyn gynted ag y bo'n ymarferol, ac mewn unrhyw achos dim hwyrach nag 20 diwrnod gwaith ar ôl i'r lleoliad gael ei wneud.

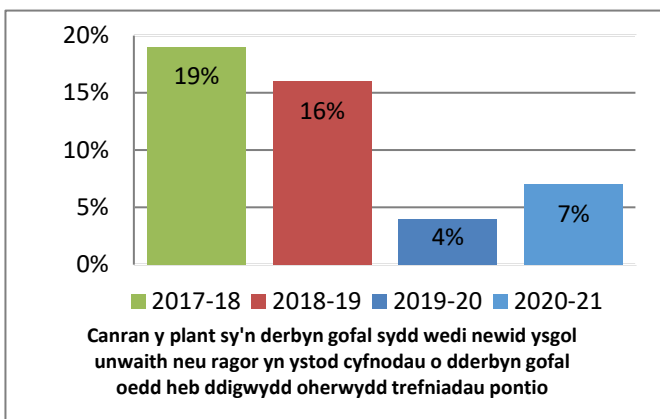

Mae Canllawiau Clinigol NICE [CG19] – 'Archwiliadau deintyddol: y cyfnodau rhwng adolygiadau iechyd y geg' yn amlinellu'r canllawiau ar amlder archwiliadau deintyddol. Seilir hyn ar ffactorau risg y claf unigol o gael clefyd deintyddol. Yn gyffredinol, ystyrir bod plant sy'n derbyn gofal mewn mwy o berygl o gael clefyd deintyddol ac felly disgwylir y byddai'r rhan fwyaf o blant sy'n derbyn gofal yn cael eu galw yn ôl naill ai bob tri mis neu bob chwe mis. Yn 2020-21 gwelwyd gostyngiad pellach yng nghanran y plant a gafodd eu gweld gan ddeintydd cyn pen tri mis ar ôl iddynt ddechrau derbyn gofal, ac mae hwn yn fater sy'n cael ei ystyried gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ac yn cael sylw ganddo oherwydd bu anawsterau oherwydd Covid a staffio deintyddfeydd.

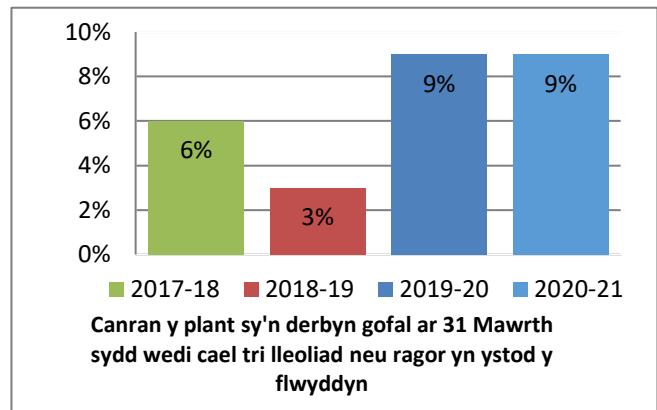
Mae'r rheoliadau hyn hefyd yn datgan bod rhaid i'r awdurdodau cyfrifol sicrhau bod plentyn sy'n derbyn gofal yn cael ei gofrestru gyda Meddyg Teulu cyn gynted ag y bo'n ymarferol, ac mewn unrhyw achos ddim hwyrach na deg diwrnod gwaith ar ôl i'r lleoliad gael ei wneud. Fel y gwelwch o'r graff yn 2020-21 fe wnaethom gyrraedd ein targed o 100% o blant sy'n derbyn gofal yn cael eu cofrestru gyda Meddyg Teulu.

Plant sy'n derbyn gofal – sefydlogrwydd lleoliadau

Mae gwaith ymchwil wedi dangos y gall symud dro ar ôl tro gael effaith negyddol ar blant. Mae symudiadau aflwyddiannus, neu heb eu cynllunio, yn llawer llai tebygol o ddigwydd i blant iau. Mewn cyferbyniad, mae lleoliadau 'plant yn eu harddegau' yn fwy tebygol o chwalu.

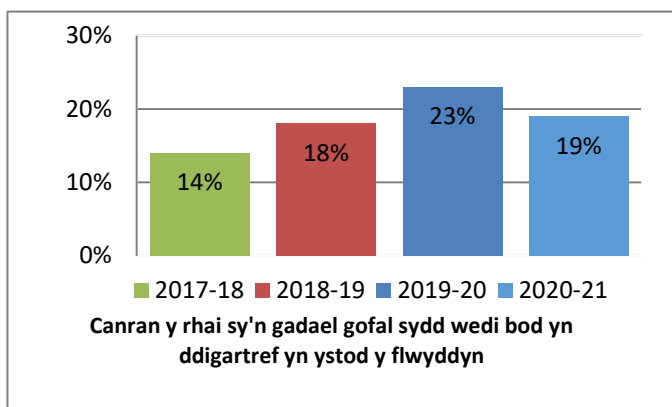
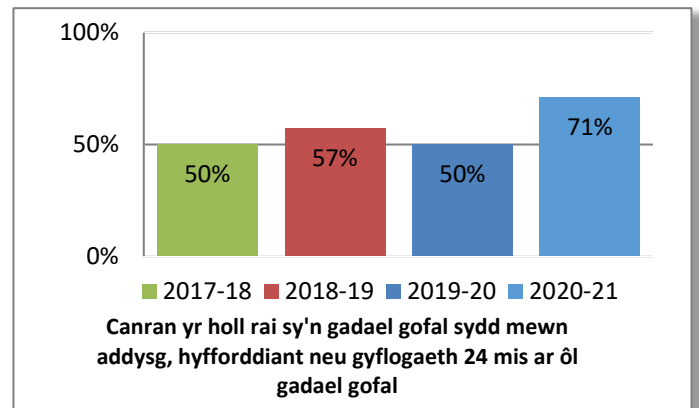
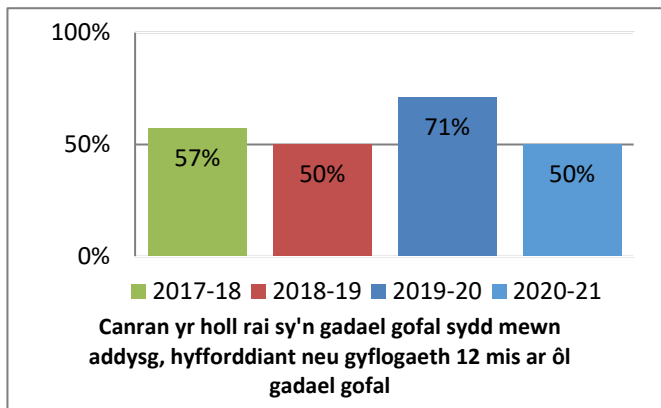
Ni ddeallir yn llawn a yw'r symud lleoliad ei hun yn arwain at ganlyniadau gwael i blant neu a yw hyn yn digwydd oherwydd profiadau ac anawsterau blaenorol plant. Ceir dau brif fesur sy'n ceisio esbonio sefydlogrwydd lleoliadau. Mae'r cyntaf yn ystyried sawl gwaith y bu'n rhaid i blentyn newid ysgol (heb gynnwys pan fydd plentyn yn symud o ysgol gynradd i ysgol uwchradd), ac mae'r ail yn ystyried sawl gwaith y bu'n rhaid i blentyn symud i ddau leoliad neu ragor. Mae'r mesurau hyn yn rhai hir-sefydlog a gallant roi gwybodaeth am berfformiad hirdymor y gwasanaeth. Anfantais y ddau fesur yma yw eu bod yn tueddu i newid oherwydd y nifer isel o blant sydd wedi'u cynnwys ynddynt. Mae'r cynnydd a welwyd yn 2019-20 ac sy'n weddill ar y ganran honno yn 2020-21 o ran plant sydd wedi symud lleoliad tair gwaith neu ragor yn ganlyniad i Covid yn ein barn ni a'r anhawster o geisio lleoli'r plant gyda gofalwyr gwahanol pan fydd anghenion cymhleth gan y plant ac oherwydd y cyfyngiadau a'r gallu i gynnig cymorth cyfyngedig/ar-lein yn unig yn ogystal â'r gofalwyr yn cael y plant gartref hyd yn oed ar ddiwrnodau ysgol. O ran y ganran isel o blant sydd wedi newid ysgol unwaith neu ragor, fel gwasanaeth rydym yn parhau i weithio'n agos gyda'n cydweithwyr addysg ac yn ceisio sicrhau mai dim ond pan fydd hynny'n briodol i'r plentyn y mae symud ysgol yn cael ei ystyried, h.y. symud i'w hysgol leol ar ôl sefydlogi yn y lleoliad, neu lle nad ydym wedi llwyddo i ddod o hyd i leoliad lle y gellir cefnogi'r plentyn i barhau i fynyachu ei ysgol. Fodd bynnag, mae'r mesur isel o ystyried y cynnydd yn nifer y plant sy'n derbyn gofal unwaith eto yn arwydd o lwyddiant y gwaith sy'n cael ei wneud o fewn ein Gwasanaeth Gofal wedi'i Gynllunio.

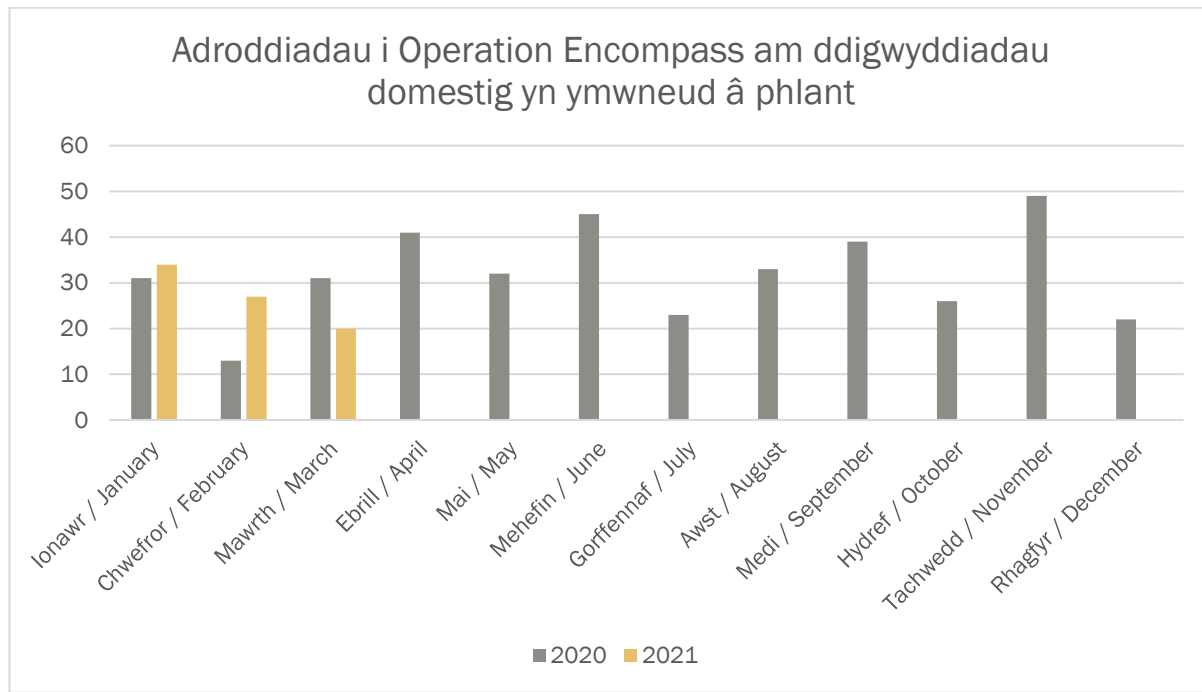
Pobl Ifanc sy'n Gadael Gofal

Mae gadael gofal yn derm a ddefnyddir i gyfeirio at grŵp o blant rhwng 16 a 18 oed ac sydd wedi bod mewn gofal yn flaenorol ond nad ydynt bellach yn "derbyn gofal" yn gyfreithiol gan yr Awdurdod Lleol. Pan fydd plant yn gadael gofal, mae dyletswydd arnom o hyd i gynorthwyo'r bobl hyn tan eu bod yn 21 oed, neu'n 25 oed os ydynt mewn addysg amser llawn neu os oes anabledd ganddynt.

I'r garfan hon o bobl ifanc mae Covid wedi bod yn gyfnod arbennig o anodd gyda heriau i rai ar ôl colli swydd, llety, a mwy o unigedd yn ystod y cyfnod clo. Mae'n siomedig gweld gostyngiad yng nghanran y bobl ifanc o fewn 12 mis o adael gofal sydd mewn cyflogaeth, addysg neu hyfforddiant. Fodd bynnag, mae'n gadarnhaol bod cynnydd sylweddol wedi bod yn y rhai sydd mewn rhyw fath o addysg/cyflogaeth ac sydd wedi defnyddio'r gwasanaeth gadael gofal ar ôl 24 mis. Mae'n braf hefyd nodi gostyngiad yng nghanran y bobl ifanc sy'n cyflwyno eu hunain yn ddigartref yn 2020-21. Mae'r Awdurdod Lleol yn parhau i weithio ar eu prosiectau a'u strategaethau i fynd i'r afael â'r angen am lety priodol ar gyfer y rhai sy'n gadael gofal ac yn gweithio'n agos gyda landlordiaid cymdeithasol cofrestredig ac asiantaethau allanol yn ein hardal i edrych ar ffyrdd o fynd i'r afael â'r sefyllfa. Bydd yr Awdurdod Lleol yn parhau i flaenoriaethu'r mater hwn a chodi ei broffil yn unol â hynny. Roedd y cynghorwyr personol wedi parhau i gefnogi'r rhai sy'n gadael gofal yn dda yn ystod y cyfnod anodd hwn.

Operation Encompass

Daeth Operation Encompass yn fyw yng Ngheredigion ym mis Tachwedd 2019. Mae wedi bod yn gweithio'n dda yn gyson ers ei lansio, gan rannu gwybodaeth yn ddyddiol ag ysgolion (neu wrth i hysbysiadau ddod i law). Cafwyd rhai hysbysiadau o bryd i'w gilydd ynghylch teuluoedd gan awdurdodau cyfagos ar y ffin â Cheredigion, ond mae'r wybodaeth hon hefyd yn cael ei hanfon ymlaen fel y bo'n briodol. Ers y cyfnod clo, mae rhannu gwybodaeth wedi newid o alwadau ffôn i e-byst, a diwygiwyd y Protocol Rhannu Gwybodaeth i ddarparu ar gyfer hyn. Fodd bynnag, nodir nad yw'r hysbysiad e-bost llawn yn cael ei rannu ag ysgolion yn ei gyfanrwydd, mae pob adroddiad yn cael ei olygu i gynnwys manylion y dioddefwr/troseddwr honedig, manylion y plant, a oeddent yn bresennol, amser/dyddiad a chrynodeb o'r digwyddiad. Mae ysgolion yn cael eu briffio'n llawn ar y gwasanaethau cymorth sydd ar gael i blant sydd wedi bod yn agored i ddigwyddiadau naill ai yn eu cartrefi, neu o fewn eu perthnasoedd eu hunain, gan gynnwys Sbectrwm (Hafan Cymru) a Gwasanaeth Cam-drin Domestig Gorllewin Cymru. Er mwyn sicrhau bod ysgolion yn cadw golwg ar ddiogelwch a llesiant eu disgyblion, mae gwasanaeth diogelu'r ysgol yn parhau i rannu hysbysiadau hefyd trwy gydol gwyliau'r ysgol, felly nid yw wedi'i gyfyngu i'r tymor ysgol yn unig. Mae'r ffigurau yn y tabl uchod yn adlewyrchu nifer yr atgyfeiriadau a dderbyniwyd, a oedd yn amlwg yn uwch yn ystod cyfnodau clo.

3. Sut mae pobl yn llunio ein gwasanaethau?

Mae Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion yn ymgysylltu fel arfer â dinasyddion a rhanddeiliaid trwy ddulliau amrywiol. Ceisiwn adborth "galw yn ôl" o fewn Clic a gwasanaethau Porth Gofal. Ymgysylltw'n fel arfer â byrddau a grwpiau gwahanol, er enghraifft, y Bwrdd Diogelu Ieuencid Sêr Saff, Grŵp Plant sy'n Derbyn Gofal, Fforwm Anabledd, Fforwm 50+, Byrddau Trawsnewid Iechyd Meddwl, lle y byddwn yn rhannu cynlluniau ar gyfer y dyfodol ac yn hyrwyddo adborth ynghylch ad-drefnu'r gwasanaeth a ddarperir. Hefyd, dysgw'n o arolygiadau Arolygiaeth Gofal Cymru, arolygiadau Swyddfa Archwilio Cymru ac Adolygiadau Ymarfer Plant ac Oedolion wrth iddynt ddigwydd. Rydym yn cwrdd â chynghorau tref a chymuned i rannu ein cynlluniau ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol ac i gael adborth ar y cynlluniau hyn.

Yn ystod 2020-2021, yn sgil effaith Covid-19 mae ymarferion ymgysylltu wyneb yn wyneb ac ymarferion ymgysylltu arferol eraill â defnyddwyr gwasanaeth wedi cael eu cyfyngu'n ddifrifol.

Serch hynny, mae adborth gan y cyhoedd sy'n derbyn gwasanaethau cymorth wedi cael ei gasglu'n rheolaidd a'i ystyried gyda grwpiau allweddol fel Sêr Saff, gan greu rhaglen gyfan o ymgysylltu a chymorth i blant a phobl ifanc ar-lein.

Crynodeb o enghreifftiau o sicrhau llais a rheolaeth defnyddwyr gwasanaeth yn ystod 2020-2021;

- Cyflwyno ymarfer sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn wrth asesu, cynllunio gofal ac adolygu; defnyddio Arwyddion o Ddiogelwch a Llesiant, gwaith ar ddatblygu ffurflenni a llwybrau wedi'u llywio gan ymarferwyr a rheolwyr
- Defnydd hyblyg o daliadau uniongyrchol yn lle gofal preswyl a gofal dydd
- Defnyddio technoleg i sicrhau adborth rhithiol gan ddefnyddwyr gwasanaeth
- Holiadur seibiant i lywio cymorth yn ystod Covid-19 i blant a theuluoedd anabl
- Datblygu holiadur adborth ar gyfer y rhai sy'n ymwneud â diogelu oedolion
- Gwasanaeth cwnsela mewn ysgolion; gwrando ar farn plant am ddulliau rhithiol
- Adolygiadau Plant sy'n Derbyn Gofal, Cynadleddau Amddiffyn Plant, Adolygiadau Gofal a Chymorth a gynhelir yn rhithiol
- Defnyddio gwasanaethau eiriolaeth rhithiol a gomisiynir ar gyfer plant ac oedolion
- Pawb sy'n derbyn gofal cartref/galluogi yn cael cyfle i roi'r gorau iddi/llenhau darpariaeth i gyfyngu ar risg
- Mae dysgu o achosion mewn meysydd penodol wedi cynnig modd i ni adolygu a diwygio polisiau a gweithdrefnau (yn benodol mewn cartrefi gofal h.y. y defnydd o gyfarpar diogelu personol, parthau diogel, atal a rheoli heintiau ac ati)
- Rhaglen drawsnewid 1 – cyflwyno'r rhaglen Connect
- Arolwg boddhad ieuencid a ffurflenni adborth sesiynol
- Adborth o weithgareddau chwarae i blant a phobl ifanc
- Adborth gan Gyngor Ieuencid Ceredigion a'r Grŵp Sêr Saff

Strategaeth Anabledd Dysgu 2018-2023 a Chynllun Gweithredu Gwella

Mae Ceredigion yn cymryd rhan weithredol yn y Grŵp Gwella Bywydau Rhanbarthol. Bob yn ail fis mae'r grŵp hwn yn cynnal cyfarfod busnes a chyfarfod sy'n cael ei arwain a'i gadeirio gan y 'Dream Team'. Grŵp o ddefnyddwyr gwasanaethau yw aelodau'r tîm hwn. Maent yn cael eu cynorthwyo gan Bobl Sir Benfro yn Gyntaf sy'n rhoi cymorth gweithredol i'r grŵp rhanbarthol, yn enwedig o ran defnyddio'r Gronfa Gofal Integredig.

Arolygwyd Gwasanaethau ar gyfer Plant Anabl, Atal a Throsglwyddo gan Arolygiaeth Gofal Cymru ym mhedwerydd chwarter 2019-2020. Mae'r Cynllun Gweithredu a grëwyd mewn ymateb i faterion a godwyd wedi'i roi ar waith er bod Covid-19 wedi rhwystro cynnydd ar rai agweddau ac mae rhai addasiadau wedi'u gwneud.

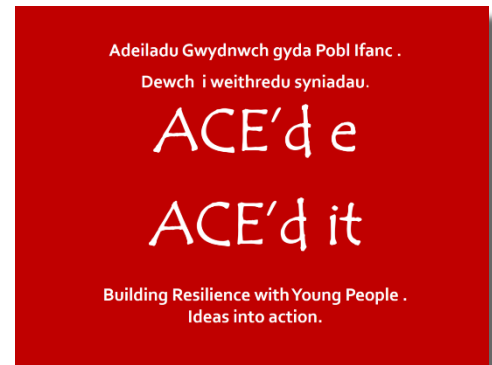
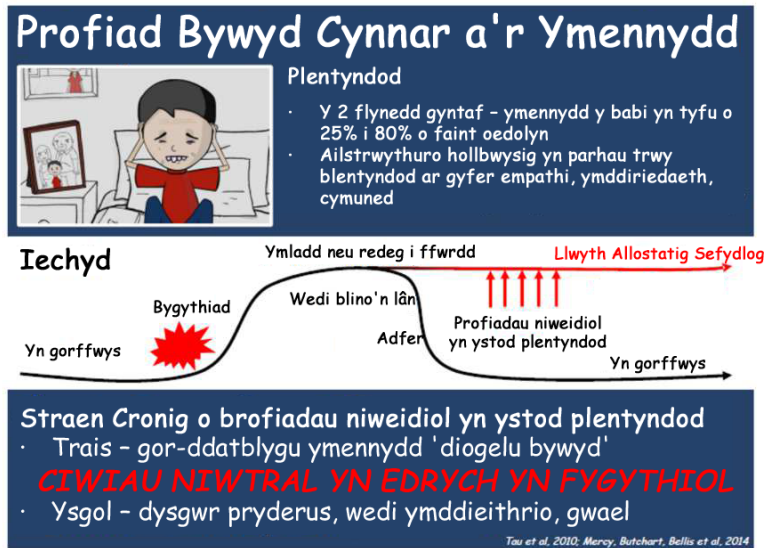
Cynnydd ar y Cynllun Gweithredu

- 1.1 Sicrhau bod plant a'u teuluoedd yn gallu bod yn glir ynghylch pa gymorth y gallant ei gael, sut a phryd a ble.
  - Manyleb gwasanaeth a chytundeb gweithio diwygiedig gydag lechyd wedi eu gweithredu.
  - Mae strategaeth cleientiaid wedi'i drafftio gyda lefelau gwasanaeth o ran y cymorth a gynigir.
  - Mae strwythur staffio ar gyfer TAW wedi'i gytuno gyda'r cynllunio ar gyfer y cam nesaf.
  - Mae gwybodaeth gyfathrebu ynghylch y cynnig newydd o ofal a chymorth a gwasanaethau ataliol gan yr ALI ac lechyd wedi'i ddsbarthu a thrafodwyd unrhyw ymholiadau gan deuluoedd.
- 1.2 Paratoi a chefnogi staff i gwblhau a chofnodi asesiadau a chynlluniau gofal o ansawdd da sy'n bodloni'r holl ofynion statudol gan gynnwys anghenion cyfathrebu'r plentyn.
  - Mae staff wedi cwblhau hyfforddiant sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac asesu ac mae asesiad risg Covid-19 wedi'i roi ar waith.
  - Mae goruchwyliaeth staff fisol ar waith i sicrhau ansawdd achosion byw.
  - Defnyddio proffiliau 1 dudalen ar gyfer plant ar eu cofnod WCCIS.
  - Cwblhawyd y gwaith o fapio sgiliau cyfathrebu'r staff ac mae anghenion hyfforddi wedi'u nodi. Gall rhai staff ddefnyddio Makaton lle bo angen.
- 1.2 Paratoi a chefnogi staff i nodi asesu a darparu cymorth pan fydd angen i ofalwyr yn unol â gofynion statudol.
  - Mae staff wedi nodi gofalwyr ac wedi cynnig asesiad o anghenion cymorth gofalwyr.
  - Mae hyfforddiant staff ar asesiadau gofalwyr wedi'i gwblhau.
  - Bydd staff yn cofnodi'r rheswm dros wrthod asesiad gofalwr os mai dyma yw'r achos.
- 2.1 Sefydlu'r Gofrestr Anabledd yn unol â gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant a'i defnyddio i lywio datblygu'r gwasanaeth a chomisiynu strategol yn y dyfodol.
  - Mae'r Gofrestr yn barod i fynd yn fyw, a bydd hon yn eistedd yn y Porth Gofal i ddechrau, ond yn symud i Clic pan fydd wedi'i sefydlu.

- 2.2 Gwella darpariaeth gwasanaeth a'r amrywiaeth o wasanaethau cymorth sydd ar gael i blant anabl a'u teuluoedd yn unol â'u hanghenion.
- Cynnal adolygiadau amlasiantaethol gyda theuluoedd i nodi anghenion gan ddefnyddio dulliau rhithiol oherwydd Covid-19
  - Bydd y panel anghenion cymhleth lleol yn trafod pecynnau gofal a chymorth a chomisiynu ar y cyd yn fisol.
  - Mae ffurflenni cais am wasanaeth yn cael eu cwblhau ar gyfer pob gwasanaeth newydd, ac mae taliadau uniongyrchol yn cael eu cefnogi'n fewnol erbyn hyn.
  - Bydd Camu Mlaen yn ystyried yr holl fyfyrwyr blwyddyn 9 a allai fod yn gymwys ar gyfer y gwasanaeth ac yn gweithio gyda nhw a'u teuluoedd i sicrhau trosglwyddiad esmwyth i'r cynllun pan ystyrir yn briodol i ddiwallu eu hanghenion addysgol ôl-18.
  - Mae DASH wedi cael y contract i gynnig penwythnosau seibiant ar gyfer rhai o'r bobl ifanc y nodwyd bod angen y ddarpariaeth hon arnynt. Mae cyfyngiadau Covid-19 wedi effeithio ar ddarpariaeth seibiant.
- 2.3 Mae'r Awdurdod Lleol a'r Bwrdd Iechyd yn cydweithio'n effeithiol i ddarparu cymorth ac yn adolygu a datblygu trefniadau comisiynu presennol ar gyfer plant anabl a'u teuluoedd.
- Manyleb gwasanaeth yn cael ei gweithredu.
  - Mae cynllun gweithredu rhanbarthol a grŵp canlyniadau plant rhanbarthol wedi'u sefydlu'n ddiweddar.
  - Cynhelir cyfarfod olrhain wythnosol rhwng cymorth estynedig a chydweithwyr iechyd i drafod achosion a nodi'r person mwyaf addas i weithio gyda'r person ifanc.
- 2.4 Gall plant a phobl ifanc gael mwy o gymorth i fod yn annibynnol a gwella canlyniadau trwy ddefnyddio technoleg gynorthwyo!
- Mae'r Awdurdod Lleol wedi cyflwyno cais am gyllid gan y Gronfa Integreiddio Rhanbarthol er mwyn gallu datblygu'r gwasanaeth hwn.
- 3.1 Datblygu fframwaith sicrhau ansawdd effeithiol, wedi'i ategu gan oruchwyliaeth effeithiol gan reolwyr o'i swyddogaethau a'i brosesau craidd.
- Mae templed a dulliau Arwyddion Diogelwch yn cael eu defnyddio wrth oruchwyllo staff.
  - Fframwaith sicrhau ansawdd i'w ddatblygu fel offeryn archwilio i reolwyr gynnal hapwiriadau archwilio ar gyfer achosion.
  - Mae rheolwyr wedi cael hyfforddiant ar sgiliau goruchwyllo.
  - Rhaglen gymorth atal a rheoli heintiau i reolwyr ar gymorth estynedig.

Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod

Mae profiadau niweidiol yn ystod plentyndod yn ddigwyddiadau trawmatig sy'n effeithio ar blant. Gallai'r rhain ddigwydd wrth i blant dyfu, trwy gael eu cam-drin neu fyw mewn cartref sydd wedi'i effeithio gan drais domestig, camddefnyddio sylweddau neu salwch meddwl.

Yn 2019-2020 cafodd holl staff rheng flaen Ceredigion hyfforddiant ar brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod (cyfanswm o 1829) yn dilyn dadansoddiad o anghenion hyfforddi ar draws gwasanaethau.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, 2020-2021, mae sesiynau hyfforddi eraill wedi cael eu cynnig i staff er mwyn sicrhau ein bod yn gallu darparu ymyriadau cynharach a helpu ein gweithwyr proffesiynol i ofalu am blant, pobl ifanc a'u teuluoedd a'u cefnogi.

Cafodd Covid-19 effaith enfawr ar hyfforddiant yn ystod 2020-2021 oherwydd y cyfyngiadau oedd yn eu lle. Fodd bynnag, rydym wedi cyflawni'r datblygiadau allweddol canlynol:

- Mae 12 aelod newydd o staff wedi cwblhau hyfforddiant ymwybyddiaeth o brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod i sicrhau ymagwedd gyson at ddeall trawma a'r effeithiau ar blant a phobl ifanc.
- Roedd modd cynnal hyfforddiant wyneb yn wyneb yn Team Teach ym mis Mai a mis Mehefin 2021 ar gyfer nifer o staff cymorth ac atal.
- Hyfforddwyd 5 aelod o staff cymorth ac atal yn y rhaglen STAR sy'n ymdrin â cham-drin domestig a pherthnasoedd parchus.
- Derbyniodd 13 aelod o staff cymorth ac atal hyfforddiant mewn therapi tynnu lluniau a siarad er mwyn gallu helpu plant, pobl ifanc ac oedolion a allai fod yn dioddef o drawma neu iechyd meddwl gwael.
- Mae staff o fewn y tîm cymorth ac atal hefyd wedi derbyn hyfforddiant mewn 'Ymwybyddiaeth o Hunan-niweidio a Hunanladdiad' oherwydd natur yr atgyfeiriadau sy'n cael eu hanfon am gymorth i blant a phobl ifanc yn y gymuned ac yn yr ysgol.
- Mae 9 aelod o staff wedi cwblhau'r cwrs 'Cwnsela Creadigol'.
- Cyflwynwyd hyfforddiant ar y Model Adfer Wedi Trawma i 6 aelod o staff gyda'r model yn cael ei addasu i ddarpariaeth ar-lein a'i archebu ar gyfer Chwefror 2022.
- Rhoddyd hyfforddiant 3 diwrnod i ymarferwyr Model Adfer Wedi Trawma i 43 o staff o fewn y tîm cymorth ac atal gan gynnwys staff yr uned cyfeirio disgyblion. Datblygwyd y model

mewn ymateb i anghenion cymhleth plant a phobl ifanc â phrofiadau plentyndod niweidiol lluosog.

- Oherwydd Covid-19 a rhai cyfyngiadau bu'n rhaid cynnal y sesiynau a gynlluniwyd gan Team Teach pan gafodd cyfyngiadau eu codi ar gyfer cynnal sesiynau wyneb yn wyneb. Cynigiwyd sesiynau cyflwyno Team Teach i Benaethiaid, Tîm Arweinyddiaeth Ysgolion a Rheolwyr Gwasanaeth o fewn yr Awdurdod Lleol ym mis Chwefror 2022. Roedd 62 o gynrychiolwyr o ysgolion cynradd ac uwchradd a'r uned cyfeirio disgyblion, gyda 24 arall o sectorau gan gynnwys Gwasanaethau Teuluoedd a Phlant, Tai a Canolfannau Llesiant.
- Yn dilyn ymlaen o hynny roedd ysgolion yn gallu cofrestru i hyfforddi eu staff gyda sesiynau wedi'u teilwra i'w hanghenion. Aeth 147 o staff ysgolion ymlaen i drefnu a derbyn hyfforddiant gyda 39 arall wedi'u neilltuo ar gyfer gwanwyn 2022.

Hefyd, mae rhai aelodau o staff wedi penderfynu astudio meysydd o ddiddordeb personol iddynt y gallant eu defnyddio yn eu gwaith.

Yn ddiweddar cwblhaodd Mentor Sgiliau Plant a Phobl Ifanc ei gradd meistr gyda theilyngdod yn 'Effaith Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod: Cynnydd a Chyrhaeddiad Addysgol', ac mae Gweithiwr Ieuenctid newydd gwblhau cwrs 'Cwnselydd a Seicotherapydd Uwch' Lefel 4.

Grŵp diogelu plant a phobl ifanc Sêr Saff Ceredigion – wedi'i hwyluso gan TGP

Mae adroddiad ar-lein ar gyfer gweithgarwch yn 2020-2021 yn dangos datblygiad gwerthfawr cymorth diogel a mesurau diogelu gyda phlant a phobl ifanc trwy'r cyfryngau cymdeithasol mewn ymateb i'r pandemig:

[Safe Starts - YouTube](#)

Cymorth i Ofalwyr ac Ymgysylltu

Yn ystod 2021-2021, gwelsom gynnydd o 267 o ofalwyr di-dâl cofrestredig, gan fynd â'r nifer o 825 o ofalwyr i 1092.

Ar ddechrau'r cyfnod clo ym mis Ebrill 2020, sefydlodd y Gwasanaeth Gofalwyr wasanaeth 'gwirio llesiant'. Cysylltwyd â holl aelodau'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Ofalwyr trwy e-bost, llythyr neu ffôn i roi sicrwydd a gwybodaeth, nodi problemau a chynnig cymorth. Roedd gofalwyr a oedd am gael mwy o gymorth yn cael cynnig cyswllt cyson yn rheolaidd.

Er na chaniatawyd cyswllt wyneb yn wyneb, cynhyrchwyd cylchlythyrau 'Infobursts' Covid-19 atodol i ofalwyr. Dosbarthwyd y rhain i aelodau'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Ofalwyr ac roedd gwybodaeth hefyd ar gael i'r cyhoedd trwy wefan Cyngor Sir Ceredigion. Er mwyn parhau i gefnogi llesiant gofalwyr o dan gyfyngiadau'r pandemig, datblygwyd ffyrdd arloesol newydd o ddarparu hyfforddiant, gweithgareddau a digwyddiadau i ofalwyr heb yr angen am gyswllt wyneb yn wyneb.

I ddathlu Wythnos Gofalwyr ym mis Mehefin 2020 a Diwrnod Hawliau Gofalwyr ym mis Tachwedd 2020, darparwyd ystod eang o weithgareddau yn rhithiol dros Zoom. Roedd gofalwyr heb fynediad i'r rhyngwyd yn gallu cael mynediad i'r gweithgareddau dros y ffôn arferol felly nid oedd gofalwyr

heb gysylltiad digidol yn cael eu heithrio. Cyhoeddwyd cyfarwyddiadau ar sut i ymuno a chael mynediad at Zoom yn y Cylchgrawn Gofalwyr ynghyd â chymorth arall ar ddatblygu sgiliau digidol.

I gydnabod popeth y mae gofalwyr yn ei wneud a dangos ein gwerthfawrogiad, dosbarthwyd bagiau llesiant gofalwyr i ofalwyr ym mis Mehefin 2020 a dosbarthwyd te prynhawn Cymreig 'seibiant mewn bocs' ym mis Mawrth 2021. Cymerodd nifer sylweddol o ofalwyr yr amser i gysylltu â ni i ddweud diolch a'u bod yn gwerthfawrogi'r rhoddion.

Yn ystod y cyfnod clo, roedd rhai gofalwyr yn ei chael hi'n anodd gwneud eu siopa hanfodol. Mewn ymateb, datblygodd Uned Gofalwyr Ceredigion Gerdyn Oedolion sy'n Ofalwyr a oedd yn cael ei gydnabod gan bob archfarchnad fawr wrth gynnig slotiau siopa a dosbarthu â blaenoriaeth. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi hyn ar waith yn rhanbarthol.

Fel rhan o ddiwrnod gweithredu Gofalwyr Ifanc, lansiodd Ceredigion ei gylchlythyr cyntaf erioed i ofalwyr ifanc a'i ddosbarth i'r gofalwyr ifanc hynny sydd wedi cofrestru gyda'r gwasanaeth gwybodaeth yn ogystal â'r rhai sy'n cael cymorth gan y gwasanaeth a gomisiynwyd ar gyfer gofalwyr ifanc yng Ngheredigion, sef Gweithredu dros Blant.

Mae'n werth nodi bod Cyngor Sir Ceredigion wedi bod yn arwain ar brosiect rhanbarthol i gyflwyno'r Rhaglen Gwydnwch a Llesiant Gofalwyr. Cafodd hyn ei gyflwyno mewn lleoliad wyneb yn wyneb traddodiadol yn flaenorol, ond yn ystod y flwyddyn mae wedi cael ei ailysgrifennu i'w gyflwyno'n rhyngweithiol ar-lein hefyd.

Mae ystod o fodiwlau wedi cael eu datblygu gan gynnwys Gofalwyr Ifanc 8-13, Gofalwyr Ifanc 14-17, Oedolion sy'n Ofalwyr yn y Gymuned, Hyfforddi'r Hwylusydd a Sesiynau Blasu Gwydnwch a Llesiant.

Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd a Chymorth Cynnar Ceredigion

Mae Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd Ceredigion – y Tîm o Amgylch y Teulu, y Tîm Teulu a Chanolfan Teulu Penparcau, yn darparu cymorth cynnar i'r teuluoedd a'r plant sydd fwyaf agored i niwed er mwyn atal problemau rhag digwydd neu fynd i'r afael â nhw cyn iddynt waethygu. Mae'r gwasanaethau hyn yn gweithio gyda rhwydwaith teulu cyfan yn hytrach na chanolbwyntio ar unigolyn. Mae'r Tîm o Amgylch y Teulu yn gweithio gyda'r teulu i nodi'r problemau a helpu'r teulu i roi sylw iddynt trwy ddatblygu a chryfhau eu cysylltiadau, perthnasoedd a sgiliau er mwyn adeiladu a chreu gwydnwch, hunandibyniaeth a chynnal eu llesiant.

Tîm o Amgylch y Teulu

Yn 2020-21, cwblhaodd y Tîm o Amgylch y Teulu 143 o geisiadau JAFF. Roedd 20 o'r rhain yn ymwneud â phlentyn â gofyniad dysgu ychwanegol penodol neu anabledd.

Yn flynyddol, mae oddeutu 31% (44) o'r ceisiadau yn ymwneud ag ailatgyfeiriadau (blynyddoedd yn ddiweddarach yn aml) pan fydd teuluoedd yn cyrraedd cyfnod newydd yn eu bywyd ac yn cofio bod cymorth y Tîm o Amgylch y Teulu wedi bod yn effeithiol o'r blaen ac yn gofyn am gymorth eto.

Yn 2020-2021, cofnododd 76% o deuluoedd â Chynllun Gweithredu Tîm o Amgylch y Teulu ganlyniad cadarnhaol adeg cau'r achos.

Nodwyd bod gan 43 o'r atgyfeiriadau a dderbyniwyd bryderon ynghylch camddefnyddio sylweddau gyda chyfran o'r rhain hefyd yn dangos ffactorau eraill a fyddai'n cyfrannu at brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod.

Roedd gostyngiad o 64% i 57% yn nifer y ceisiadau sy'n cael eu prosesu o fewn 5 diwrnod gwaith sy'n adlewyrchu'r cynllunio ychwanegol sydd ei angen er mwyn mynd i'r afael â gofynion sy'n fwyfwy cymhleth teuluoedd sydd angen cymorth y Tîm o Amgylch y Teulu ochr yn ochr â'r heriau o ymgysylltu â theuluoedd yn rhithiol yn ystod y cyfnod clo.

Wrth addasu darpariaeth gwasanaeth i bandemig Covid-19, datblygodd Tîm o Amgylch y Teulu Ceredigion, mewn partneriaeth ag Uned Gofalwyr Ceredigion, gyfres o sesiynau hyfforddi rhithiol ar gyfer rhieni plant ag anghenion ychwanegol neu ddatblygol. Mae'r rhaglen yn seiliedig ar y rhiant a'r teulu ac yn canolbwyntio ar bynciau a nodwyd gan y cyfranogwyr. Mae'r sesiynau'n cynnwys botwm 'Dweud Eich Dweud' digidol i gasglu adborth yn syth. Mae'r cydweithrediad hefyd yn sicrhau bod rhieni-gofalwyr yn cael gwybod am y Gwasanaeth Gwybodaeth i Ofalwyr a'r Cerdyn Adnabod Gofalwyr a Gofalwyr Ifanc sydd ar gael.

Mae'r tîm wedi cyflwyno gweithdai aml-asiantaeth rhithiol pwrpasol i fynd i'r afael â materion penodol e.e. Adeiladu Pobl Ifanc Gwydn yn Emosiynol i fynd i'r afael â hunan-niweidio cynyddol. Dywedodd un rhiant ei bod ni bellach yn teimlo'n "hyderus fy mod i'n gallu eistedd i lawr gyda fy mab a siarad ag ef am gyffuriau oherwydd bod y wybodaeth gen i nawr".

Tîm Teulu

Mae Tîm Teulu yn garfan fach o weithwyr cymorth i deuluoedd sy'n helpu teuluoedd i wneud y newidiadau a nodwyd gyda ffocws ar rianta a newid ymddygiad. Cyfyngwyd y gwasanaeth hwn yn ddifrifol oherwydd effaith y cyfnodau clo a chyfyngiadau Covid-19.

Eleni cafodd Tîm Teulu 137 o atgyfeiriadau. O'r 137 o atgyfeiriadau a dderbyniwyd, dim ond 4 oedd heb eu dyrannu – cyfeiriwyd 2 i gael cymorth mwy priodol, symudodd 1 teulu allan o'r ardal a gwrthododd 1 teulu ymyrraeth.

Roedd y 133 o atgyfeiriadau hyn yn ychwanegol at y gwiriadau llesiant a gynhaliwyd gan staff i gefnogi disgyblion ysgol tra bod addysg yn cael ei darparu yn rhithiol ac yn y cartref.

Mae'n werth nodi bod 71% o'r rhai y gweithiwyd â nhw wedi nodi gwelliant ar draws y mesurau perfformiad cenedlaethol perthnasol, gydag 88% yn nodi gwelliant yn eu gwydnwch unigol a 79% yn nodi gwelliant yn eu hiechyd emosiynol.

Addasodd y tîm adnoddau ac ymyriadau er mwyn gallu darparu gwasanaeth rhithiol yn ystod y cyfnod clo gan barhau i ddarparu: Yr Ymennydd sydd ar Fai; Gweithdy Gemau Cyfrifiadurol Ar-lein a Diogelwch ar y Rhyngwyrdd; Cymorth i'r Teulu; Cefnogaeth Rhianta Un-i-Un; Sesiynau Rhannu a Rhif a Stori a Sbrî i rieni ifanc / rhieni plant bach.

Yng ngwanwyn 2021, trefnwyd gweithgareddau teithiau cerdded a welis fel gweithgaredd cymdeithaso allanol ar gyfer grwpiau rhieni ifanc.

Cynhaliwyd ymweliadau wyneb yn wyneb, un-i-un, wedi'u hasesu o ran risg, ar gyfer nifer fach o deuluoedd a phlant agored i niwed yn ystod y cyfnodau clo.

Hefyd, yn ystod y cyfnod clo, mewn partneriaeth â rhai ysgolion cynradd, treialwyd sesiynau gwaith llesiant emosiynol i helpu plant a theuluoedd a fyddai fel arfer wedi mynychu grwpiau anogaeth yn yr ysgol.

Mae Tîm Teulu hefyd yn cefnogi dosbarthu deunyddiau darllen gan Gyngor Llyfrau Cymru i deuluoedd agored i niwed yn ystod 2020-2021.

Canolfan Teulu Penparcau

Yn anffodus, oherwydd y pandemig a'r cyfnod clo, prin iawn oedd y defnydd o Ganolfan Teulu Penparcau yn ystod y cyfnod 2020-2021. Ailddechreuodd cyswllt wyneb yn wyneb dan oruchwyliaeth rhwng plant sy'n derbyn gofal a'u rhieni ym Mhenparcau ar ddiwedd chwarter 4 2020-2021.

Gwasanaethau Cymorth ac Atal Ceredigion

Mae'r Gwasanaeth Cymorth ac Atal wedi'i ffurfio o dimau amlddisgyblaethol, gyda'r nod cyffredinol o ddarparu dulliau dan arweiniad plant, pobl ifanc a'r teulu i alluogi plant, pobl ifanc, teuluoedd a chymunedau ehangach gael eu grymuso, i gyflawni, i ddatblygu'n bersonol, yn emosiynol, yn gymdeithasol a bod y gorau y gallant fod. Mae Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn ac Arwyddion Diogelwch yn sail i bopeth a wnawn. Mae ein timau yn darparu cymorth cyffredinol ac â ffocws i blant a phobl ifanc sy'n cynnwys:

- Gwaith ieuenctid ac ymgysylltu; Gwaith ieuenctid yn yr ysgol, dilyniant addysg, dysgu achrededig a chyfranogiad

Mae Gweithwyr Ieuenctid mewn ysgolion yn ymgysylltu â phobl ifanc 11-18 oed mewn cyd-destunau cyffredinol ac â ffocws. Mae Gweithwyr Ieuenctid yn ceisio adeiladu a chynnal perthnasoedd ystyrlon â phob disgybl ysgol; mae hynny'n cynnwys disgyblion a gyfeiriwyd yr ystyrir eu bod mewn perygl o ymddieithrio o addysg brif ffrwd oherwydd un neu lu o resymau.

Mae Gweithwyr Ieuenctid yn ffurfio perthnasoedd yn seiliedig ar ymgysylltu gwirfoddol. Trwy weithio gydag unigolion gall Gweithwyr Ieuenctid ddylunio cynllun wedi'i deilwra sy'n cynnig cymorth ar ffurf anghenion personol, cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol yr unigolyn. Gellir cyflawni hyn o fewn a'r tu allan i amgylchedd yr ysgol a bod yn gymorth wedi'i dargedu ac yn gymorth cyffredinol.

- Cymorth a Chyflawniad; Mentora cynradd/uwchradd, pontio, llesiant emosiynol, anogaeth ac allgymorth

Mae'r Mentoriaid Sgiliau Plant a Phobl Ifanc yn cefnogi plant a phobl ifanc a allai ddangos ymddygiad heriol oherwydd eu profiadau cymdeithasol ac emosiynol. Mae mentoriaid yn darparu cymorth i blant a phobl ifanc mewn ysgolion cynradd ac uwchradd, a lleoliadau addysg eraill.

Mae mentoriaid yn hyrwyddo dull cyfannol sy'n seiliedig ar gryfderau er mwyn deall yn well y rhesymau dyfnach pam mae plant yn gweld eu hamgylchedd presennol yn heriol mewn lleoliadau un-i-un a grwpiau bach â ffocws. Mae hyn er mwyn helpu i reoli eu hemosiynau, gan sianelu eu hegri'n gadarnhaol trwy ganolbwyntio ar gyrhaeddiad, yn addysgol ac yn bersonol.

- **Gwaith Ieuenctid Cymunedol ac Atal**; cymorth 16-24, allgymorth cymunedol, canolfannau ieuenctid, darpariaethau cyffredinol â ffocws

Mae ein tîm Gwaith Ieuenctid Cymunedol ac Atal yn darparu ymyriadau wedi'u targedu a chyffredinol gyda'r nod o fynd i'r afael â'r ffactorau risg posibl neu faterion sylfaenol megis materion teuluol, cymdeithasol, unigol, addysgol, neu iechyd meddwl ac emosiynol a'u lleddfu a allai eu rhoi mewn risg uwch o droseddu ac aildroseddu, ond hefyd yn eu hatal rhag bod angen ymyrraeth statudol bellach megis gwasanaethau iechyd meddwl proffesiynol, ymyrraeth feddygol bellach a hyd yn oed cymorth tai fel enghraifft.

Mae'r darpariaethau'n amrywio o weithgareddau allgymorth, symudol a datgysylltiedig, canolfannau ieuenctid a chlybiau, a rhaglenni a phrosiectau cydweithredol wedi'u targedu.

- **Llwybrau Cymorth;** ymyriadau gydol oed, dyraniadau, sgrinio, sicrhau ansawdd, dadansoddi data a pherfformiad, cymorth adnoddau

Y tîm Llwybrau Cymorth yw'r porth ar gyfer yr holl atgyfeiriadau i Borth Cymorth Cynnar a'i wasanaethau p'un a ydynt yn dod trwy Clic neu'n cael eu brysbennu gan Borth Gofal. Mae'r tîm yn rhoi cymorth uniongyrchol i bob gwasanaeth ym Mhorth Cymorth Cynnar i nodi, dyrannu, monitro a gwerthuso ymyriadau neu gymorth.

Mae'r tîm yn cefnogi'r protocolau 'camu i fyny a chamu i lawr' trwy weithio gyda Phorth Cynnal a Phorth Gofal i sicrhau cymorth amserol ac effeithiol i blant/pobl ifanc, oedolion ac i deuluoedd/gofalwyr.

Mae'r tîm hefyd yn helpu i oruchwylio data a phrosesau sicrhau ansawdd gwasanaethau Porth Cymorth Cynnar, gan sicrhau y gallwn ddiwallu anghenion dinasyddion mor effeithlon ac effeithiol â phosibl.

Canlyniadau 2021-2022 wedi'u halinio â themâu allweddol Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014

Llinellau ymholi	Tystiolaeth Gwasanaeth
<p>1. Pobl – llais a rheolaeth Pa mor dda y mae awdurdodau lleol yn sicrhau bod lleisiau pobl, gofalwyr ac ymarferwyr yn cael eu clywed, yn gwneud dewisiadau gwybodus, ac yn cynnal rheolaeth dros eu bywydau? Sut mae hyn yn cael ei gydbwysu â'r argymhellion a'r gofynion a wnaed gan lechyd Cyhoeddus Cymru a Llywodraeth Cymru? A all yr Awdurdod Lleol ddangos bod dysgu yn cael ei ddefnyddio i lywio ffyrdd newydd o weithio?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Marc Ansawdd Aur ar gyfer Gwaith Ieuenctid - Nod Barcud Plant yng Nghymru (safonau Cyfranogiad Plant a Phobl Ifanc) - Dulliau a arweinir gan blant a phobl ifanc at gyflwyno'r cwricwlwm - Arolwg Boddhad - Sesiynau adborth, holiaduron, arolygon ar-lein - Ymarfer Pellter a Deithiwyd - Fforymau plant a phobl ifanc h.y. DEWIS - Cyngor Ieuenctid - Arwyddion Diogelwch a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn wedi'u gwreiddio yn y broses Cynllunio Ymyrraeth ac Atgyfeirio – caniatâd rhiant/gwarcheidwad - Goruchwyliaeth Arwyddion Diogelwch - Cyfarfodydd swigen ysgol (timau integredig) – prosesau coch melyn gwyrdd – ymyrraeth gynnar

	<ul style="list-style-type: none"> - Team Teach – cynlluniau trafod cadarnhaol, strategaethau lleddfu, sbardunau, ymarfer adferol - Cyfryngau cymdeithasol – cynnwys, polau piniwn, offer/sesiynau rhyngweithiol - Cymorth mentora cyfoedion - Strategaeth gyfranogi
<p>2. Atal I ba raddau y mae awdurdodau lleol yn llwyddo i hyrwyddo atal a lleihau'r angen am gymorth cynyddol neu ffurfiol gan asiantaethau statudol? Gan gynnwys cymryd pob cam angenrheidiol i gefnogi magu'r plentyn gan deulu'r plentyn a helpu pobl â phroblemau iechyd meddwl cyn iddynt gyrraedd argyfwng.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gweithwyr ieuencid ysgol a chymuned, mentoriaid a gweithwyr atal a dargyfeirio • Ymyriadau un-i-un a grŵp • Gweithgareddau strwythuredig • Clybiau ieuencid, sesiynau galw heibio, gweithdai • Darpariaethau ar ôl ysgol • Rhaglenni gweithgareddau gwyliau ysgol • Darpariaeth allgymorth, datgysylltiedig a symudol • Cwricwlwm amgen, ymgysylltu galwedigaethol a chymorth addysg heblaw yn yr ysgol • Anogaeth a llesiant • Cyfleoedd mynediad agored • Gweithgareddau rhithiol • Proses ymateb raddedig ar gyfer ymyrraeth gynnar ac atal • Prosesau pontio a modelu arfer da • Datrysiadau y tu allan i'r llys a llwybrau ataliol • Panel proffesiynol cymorth ac atal • YEPF a digartrefedd ieuencid • Prosiectau thematig a chynlluniau peilot • Cydweithio a chyfeirio • Ymarfer sy'n ystyriol o drawma a Team Teach • Ymagwedd ysgol gyfan at lesiant meddyliol • Cynllun braenaru'r Bwrdd Cyfiawnder Ieuencid ar gyfer Tîm Troseddau Ieuencid Atal
<p>3. Llesiant I ba raddau y mae awdurdodau lleol yn hyrwyddo llesiant, yn sicrhau bod pobl yn cynnal eu diogelwch ac yn cyflawni canlyniadau cadarnhaol sydd o bwys iddynt? Gan gynnwys camu i lawr amserol o blant o ofal Awdurdod Lleol, cefnogi pobl hŷn i ddychwelyd adref o'r ysbyty.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae llesiant yn eitem sefydlog ar yr agenda – wedi'i ymgorffori • Hyrwyddwyr llesiant a gweithgareddau • Goruchwyliaeth • Cyfarfodydd swigen wythnosol sy'n canolbwyntio ar ymyrraeth gynnar ac olrhain y rhai sydd fwyaf agored i niwed ac sydd mewn perygl o waethygu • ABCh a gweithdai/cynnwys thematig sy'n cael ei arwain gan anghenion • Prosiectau peilot fel hwb ieuencid • Ymagweddau adferol at waharddiadau ac ymddygiad heriol

	<ul style="list-style-type: none"> • Cydweithio gyda gwasanaeth ysgolion a phartneriaid allanol i hyrwyddo gweithgareddau a mentrau llesiant • Hyfforddiant ar gyfer staff, partneriaid, pobl ifanc a gwirfoddolwyr • Pellter a deithiwyd – hunan-ffeithiolrwydd, llesiant, a hunan-barch/hyder <p>Bwrdd Gwaith Ieuenctid Dros Dro – Mae pobl ifanc yn dweud wrthym fod manteision eu hymgysylltiad â gwasanaethau cymorth ieuenctid yn rhoi'r canlynol iddynt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mannau diogel ac oedolion dibynadwy • Cyfleoedd i fagu hyder, hunan-barch, hunaniaeth, parchu'ch hun a pharchu eraill • Dysgu ffyrdd newydd o ddatblygu sgiliau a galluoedd newydd • Cyfle i fod yn greadigol ac yn fynegiannol • Ffyrdd o gynnal neu weithio tuag at iechyd meddwl cadarnhaol • Ffyrdd o ddatblygu dealltwriaeth well o berthnasoedd cymdeithasol gan hyrwyddo cynhwysiant ac amrywiaeth • Cyfle i gynyddu eu cyfranogiad wrth wneud penderfyniadau • Cyfleoedd i gael hwyl a chwarae.
<p>4. Partneriaethau I ba raddau y gall awdurdodau lleol sicrhau eu hunain y manteisir yn gadarnhaol ar y newid sylweddol yn y cyfleoedd ar gyfer gweithio mewn partneriaeth i wneud y mwyaf o gynllunio sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn, sicrhau y darperir gwasanaethau integredig a chynaliadwyedd gwasanaethau. Mae cyfleoedd yn cynnwys dysgu diweddar o ddatblygiadau digidol, gweithio mewn partneriaeth a gallu'r system iechyd a gofal cymdeithasol i symud ymlaen ar raddfa a chyflymder a gweithio tuag at Gymru Iachach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Panel proffesiynol sy'n canolbwyntio ar ymyrraeth gynnar ac atal o fewn ysgolion a lleoliadau cymunedol ehangach - Cydlynnydd Ymgysylltu a Chynnydd/Fframwaith Ymgysylltu a Chynnydd Ieuenctid ymarferwyr NEET cyn ac ôl 16 - Cytundebau Lefel Gwasanaeth gyda'r sector gwirfoddol - Mynediad at hyfforddiant - Prosiectau thematig a dan arweiniad y gymuned h.y. digartrefedd ieuenctid, prosiect graffiti - Cynllun Braenaru Atal y Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid - Grŵp Prif Swyddogion Ieuenctid a Gwasanaethau Cymorth Ieuenctid Rhanbarthol - Canllawiau, adnoddau, a rhannu arfer da

Ymgysylltiad a Chymorth ar gyfer Gofalwyr Maeth:

Daeth Covid-19 â nifer o heriau newydd i bob maes gwasanaeth, a datblygwyd dulliau newydd o ymgysylltu, cyfathrebu a chefnogi ein gofalwyr maeth a'n gofalwyr sy'n berthnasau.

Yn gynnar iawn yng ngwanwyn 2020 nododd y Gwasanaeth Maethu fod angen cynnal cyfathrebu, goruchwyliaeth a chymorth rheolaidd o ansawdd da tra hefyd yn cynnal y neges 'Aros Gartref' a hybu iechyd a llesiant yr holl ofalwyr maeth, staff a phlant. Cafodd y pwysau ychwanegol i addasu a darparu addysg gartref ei gydnabod yn gyflym hefyd ac o ganlyniad dechreuodd y daith tuag at HWB a Microsoft Teams.

Roedd y feddalwedd 'newydd' hon a'r gyfres o swyddogaethau i sgwrsio, cyfarfod a chydweithio yn gyfle i gadw mewn cysylltiad a chael y cyswllt fideo gweledol yn lle'r cyfarfodydd corfforol, wyneb yn wyneb. Wrth i ymwybyddiaeth o'r feddalwedd gynyddu, datblygodd y Gwasanaeth Maethu a chydabod bod hwn yn adnodd gwerthfawr nid yn unig i gadw cysylltiad ond i hwyluso'r amrywiol gyfarfodydd megis adolygiadau plant sy'n derbyn gofal, cynadleddau, adolygiadau blynyddol, grwpiau cymorth a'r panel maethu.

Ar y dechrau roedd rhywfaint o bryder ymhlith staff a gofalwyr maeth ynghylch trefnu cyfleoedd rhithiol, fodd bynnag trwy weithio mewn partneriaeth â'r Tîm Dysgu a Datblygu datblygwyd pecyn hyfforddi pwrpasol, ac mae'r holl ofalwyr maeth a'r staff wedi cael cyfle i gael hyfforddiant ar sut i ddefnyddio Teams. Yn ogystal, mae nifer o sgysiau a phrofiadau dysgu wedi tynnu sylw at ymddygiad cymdeithasol ac wedi darparu nodiadau i'ch atgoffa eich bod yn weladwy ar y sgrin!

Mae gofalwyr maeth Ceredigion wedi croesawu'r newidiadau ac wedi magu hyder i gael mynediad i'r HWB addysg, hefyd trwy Teams, er mwyn cefnogi ymgysylltiad y plant a'r bobl ifanc yn yr amgylchedd dysgu rhithiol. Mae amlbwrpasedd a hyblygrwydd yr hyfforddiant hefyd wedi dangos hygyrchedd y feddalwedd, nid yn unig ar y gliniadur, ond ar dabledi, ffonau, a dyfeisiau gemau cyfrifiadurol fel Xbox a PlayStation.

Mae'r hyfforddiant a'r defnydd cyson o'r meddalwedd a'r adnoddau hefyd wedi arwain at nifer o agweddau o'r gwaith yn mynd yn ddi-bapur. Mae gan ofalwyr maeth fynediad at eu sianel breifat, benodol eu hunain lle maent wedi cael eu hannog i lanlwytho eu dogfennau megis, cofnodion wythnosol, cwblhau eu ffurflenni milltiroedd, a chael mynediad at eu dogfennau adolygu blynyddol. Mae'r cyfleuster hwn yn ennill momentwm ac mae'n disodli'n gyflym yr angen am gabinetau ffeilio trwm sy'n griddfan o dan bwysau'r cofnodion rydym yn eu cadw. Sicrhawyd hefyd bod adrannau perthnasol, gan gynnwys cyllid, yn cael y wybodaeth yn gyflymach, gan arwain at daliadau'n cael eu prosesu'n gyflymach, yn hytrach na'r post malwoden traddodiadol a'r risg o ddogfennau'n mynd ar goll.

Mae timau hefyd wedi cefnogi'r agwedd 'gymdeithasol' rithiol o'r gwaith, gyda nifer o gwisiau, sesiynau gêm a bingo sydd wedi golygu bod modd defnyddio rhyngweithio cyfoedion a chymorth anffurfiol cymaint â phosibl mewn blwyddyn sydd wedi bod yn heriol.

Mae gweithio mewn ardal wledig a'r heriau o sicrhau cysylltiad dibynadwy a chyson yn parhau i fod yn her, ochr yn ochr ag atgoffa pobl yn gyson "Rwy'ti ar miwt!". Fodd bynnag, mae'r gwydnwch a'r ymrwymiad i addasu i newid wedi bod yn dyst i bawb.

Gweithgarwch Arolygiaeth Gofal Cymru

Ym mis Mawrth 2020, wrth i gyfraddau heintio gynyddu ac wrth i Gymru wynebu'r cyfnod clo cyntaf, roedd AGC wedi atal ei rhaglen o weithgarwch adolygu perfformiad arferol er mwyn rhoi cyfle i awdurdodau lleol ganolbwyntio'n llawn ar ymateb i'r amgylchiadau heriol. Yn lle hynny, datblygwyd ffyrdd newydd o weithio a oedd yn adlewyrchu'r angen i ymgysylltu â pherthnasoedd mwy cefnogol ag awdurdodau lleol.

Drwy gydol 2020-2021, cyfarfu'r Cyfarwyddwr Statudol a'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Porth Gofal a Phorth Cymorth Cynnar yn rheolaidd â'r Arolygydd CONNECT a chynhaliwyd y cyfarfodydd adolygu perfformiad bob 6 mis yn ystod mis Medi 2020 a mis Chwefror 2021. Yn ystod y cyfarfodydd hyn, cafodd Cynlluniau Adfer/Addasu ar ôl Covid-19 Ceredigion eu rhannu a'u trafod yn llawn.

Cwynion a Chanmoliaeth

Cyflwyniad

Bydd yr adroddiad hwn yn cyfeirio'n benodol at holl gwynion a chanmoliaeth y Gwasanaethau Cymdeithasol a dderbyniwyd yn ystod 2020-2021. Fodd bynnag, cynhwyswyd y data hwn yn Adroddiad Blynyddol Canmoliaeth, Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth y Cyngor ar gyfer 2020-2021, a oedd yn cyd-fynd â'r Llythyr Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar gyfer yr un cyfnod adrodd. Cyflwynwyd y dogfennau uchod i'r pwyllgorau canlynol yn ystod 2021 (wedi'u darparu fel hyperddolenni i'r tudalennau perthnasol ar wefan y Cyngor, pe bai angen rhagor o wybodaeth):

- [Cyfarfod Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol \(27/10/21\)](#)
- [Cyfarfod Pwyllgor y Cyngor \(09/12/21\)](#)

Cafodd Rheoliadau Gweithdrefn Gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014 a Rheoliadau Gweithdrefn Sylwadau (Cymru) 2014 eu gweithredu'n llawn gan y Cyngor, a'r ddogfen hon yw'r canllawiau sy'n sail i Bolisi Cwynion Gwasanaethau Cymdeithasol y Cyngor ei hun. Cymeradwywyd y Polisi gan bwyllgor Cabinet y Cyngor ar 17 Mawrth 2020 ac mae'n nodi'r gofynion a osodwyd ar staff o fewn Gwasanaethau Porth Cynnal a Phorth Gofal, a Thîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth y Cyngor. Mae hyn yn hybu atebolrwydd ac yn sicrhau bod trefniadau effeithiol yn eu lle i ddelio â chwynion yn unol â dyletswyddau statudol y Cyngor, yn ogystal â sicrhau bod y broses yn hygyrch, yn deg ac yn dryloyw.

Mae'n rhaid nodi mai dyma'r cyfnod adrodd cyntaf sy'n adlewyrchu'r ailstrwythuro sefydliadol a ddigwyddodd fel rhan o Fodel Gydol Oed a Llesiant y Cyngor, wrth i systemau cofnodi'r Gwasanaeth Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth gael eu diwygio ar ddechrau 2020.

Gweithgarwch Cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol

Gwneir pob ymdrech i ddatrys cwyn cyn gynted â phosibl, ac, yn y mwyafrif o achosion, mae hyn yn llwyddiannus, a chofnodir y mater fel 'ymholiad/pryder'. Os na ellir datrys y mater yn gynnar, neu os yw'r materion sy'n cael eu codi o natur ddifrifol neu gymhleth, caiff pryderon sylw yn unol â'r gweithdrefnau cwynion ffurfiol y cyfeirir atynt uchod.

Mae'r Cyngor yn gweithredu proses gwynion dau gam ac mae'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth yn cysylltu â'r Rheolwyr Corfforaethol perthnasol i sicrhau bod y lefel briodol o atebolrwydd yn cael ei chynnal a bod y broses gywir yn cael ei dilyn ar bob cam.

Yn ystod 2020-2021 derbyniwyd 59 o ymholiadau/pryderon a chafodd y mwyafrif o'r rhain eu datrys yn foddhaol heb fod angen bwrw ymlaen â nhw o dan y gweithdrefnau cwynion.

Mae'r data a ddarperir dros y dudalen yn ymwneud â'r holl gwynion a gafodd sylw o dan Gam 1 a Cham 2 yn ystod y flwyddyn adrodd. Cam 2 yw'r cam olaf o dan weithdrefn gwynion y Cyngor ei hun; fodd bynnag, mae gan achwynwyr yr hawl i gyfeirio eu pryderon at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru os ydynt yn parhau'n anfodlon ar ôl Cam 2.

Cyfanswm y cwynion a ddaeth i law yn ystod 2020-2021

Maes Gwasanaeth	Cam 1	Cam 2	Cyfanswm
Porth Cynnal	9	4	13
Porth Gofal	9	2	11
	18	6	24

Derbyniwyd cyfanswm o 24 o gwynion mewn perthynas â Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol yn 2020-2021. Mewn cymhariaeth, derbyniwyd 25 o gwynion ar draws y Gwasanaethau Cymdeithasol yn 2019-2020, sy'n dangos gostyngiad bach yn nifer y cwynion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod adrodd hwn.

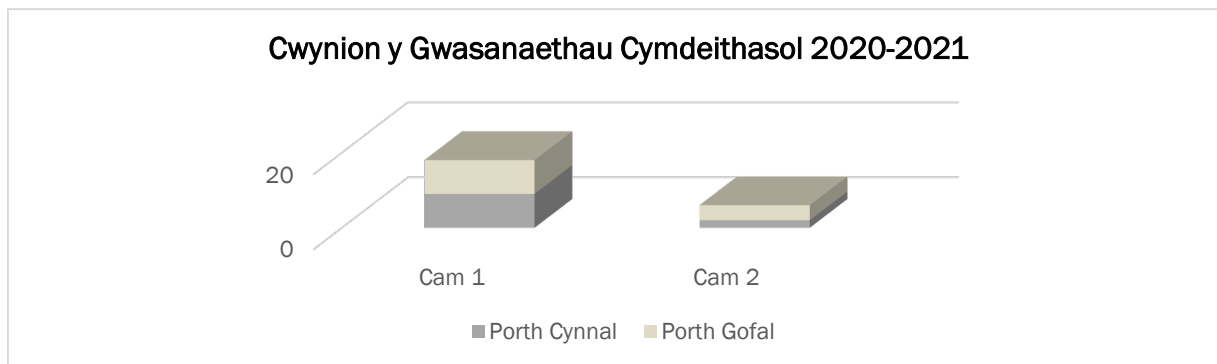
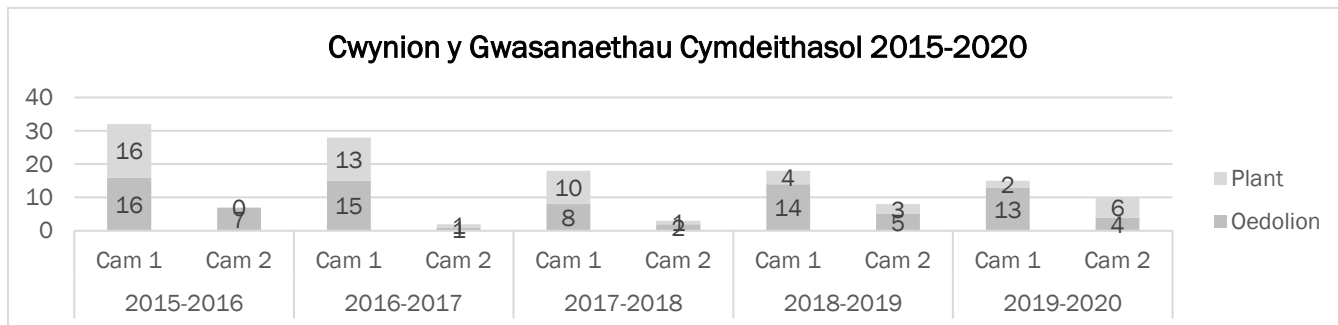
Mae staff y Gwasanaethau Cymdeithasol yn parhau i gydweithio'n agos â'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth trwy fynd ati i ddatrys unrhyw bryderon ac ymholiadau sy'n dod i law yn gynnar. Gellir dangos hyn wrth gymharu nifer yr ymholiadau/pryderon yn erbyn nifer yr achosion yr oedd angen eu hystyried o dan y drefn gwynion ffurfiol (h.y., cafodd 40% o'r holl gysylltiadau a dderbyniwyd gan y Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth mewn perthynas â Phorth Cynnal neu Borth Gofal eu cau heb fod angen eu huwchgyfeirio).

Data cymharol

Fel y cyfeiriwyd ato yn y cyflwyniad, cafodd systemau cofnodi cwynion a rhyddid gwybodaeth eu halinio â'r strwythurau gwasanaeth a weithredwyd fel rhan o Strategaeth Gydol Oed a Llesiant y Cyngor ar ddechrau 2020 yn unig. Felly nid oes modd gwneud cymhariaeth uniongyrchol rhwng perfformiad Gwasanaethau Oedolion a Phlant â'r Gwasanaethau Porth Cynnal a Phorth Gofal o ran nifer y cwynion.

O ganlyniad, mae'r data a gafodd eu cynnwys yn adroddiadau blaenorol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi'u darparu isod. Mae cynrychiolaeth weledol o'r cwynion yn ymwneud â'r strwythurau gwasanaeth presennol (h.y. ar gyfer 2020-2021) wedi'i darparu hefyd, a chaiff hyn ei ddiweddarau mewn adroddiadau yn y dyfodol.

Canlyniadau Cwynion fesul Gwasanaeth

Ceir dadansoddiad o nifer y cwynion a'u canlyniadau isod, fesul maes gwasanaeth perthnasol:

Porth Cynnal	Heb eu cadarnhau	Wedi eu cadarnhau'n (yn llwyr neu'n rhannol)	Yn parhau/ Wedi'u hatal dros dro
Llesiant Meddyliol (4)	1	2	1
Tîm Oedolion (1)			1
Asesu Plant a Theuluoedd (2)		2	
Ansawdd a Gwella Gwasanaeth (1)		1	
Amddiffyn Oedolion (3)	1	2	
Camu Mlaen (1)		1	
Y Tîm Cymunedol Anableddau Dysgu (1)		1	
Cyfanswm	2	9	2

Porth Gofal	Heb eu cadarnhau	Wedi eu cadarnhau'n (yn llwyr neu'n rhannol)	Yn parhau/ Wedi'u hatal dros dro
Gwasanaethau Gofal Plant (1)		1	
Gwasanaethau Uniongyrchol (2)		2	
Brysbennu Porth Gofal (3)	2	1	
Gwasanaethau Therapi Galwedigaethol (1)		1	
Digartrefedd / Tai (4)	4		
Cyfanswm	6	5	

Terfynau Amser Cam 1

O'r 18 cwyn a gafodd eu hystyried o dan Gam 1; ymatebwyd i 8 ohonynt o fewn y terfynau amser penodedig (h.y. 15 diwrnod gwaith) ac ymatebwyd i'r 10 achos arall y tu allan i'r terfynau amser hyn.

Terfynau Amser Cyfnod 2

Roedd pob un o'r 6 chwyn yr ymchwiliwyd iddynt o dan Gam 2 trefn gwynion y

Gwasanaethau Cymdeithasol wedi cymryd yn hwy na'r terfyn amser penodedig (h.y. o fewn 25 diwrnod gwaith i'r gŵyn gael ei chytuno gan bob parti).

Fodd bynnag, ymchwiliwyd i bob achos yn annibynnol, fel y nodir yn y canllawiau statudol a chafodd pob ymateb ffurfiol ei gyhoeddi cyn gynted â phosibl.

Dadansoddiad

Nid oedd nifer y cwynion a gafodd eu hystyried o dan weithdrefn gwynion statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ystod y cyfnod adrodd hwn (2020-2021) yn annhebyg i'r lefelau gweithgarwch a welwyd yn ystod y flwyddyn flaenorol, er gwaetha'r effaith ddwys a achoswyd gan bandemig Covid-19. Fodd bynnag, cafodd llai o gwynion eu hystyried o dan Gam 2 yn 2020-2021 ac roedd nifer yr ymholiadau/pryderon bron wedi'u haneru o'i gymharu â 2019-2020.

Roedd amseroedd ymateb ar ddau gam y broses gwynion hefyd yn gyson â'r flwyddyn flaenorol, er y cydnabyddir yr ymatebwyd i bob cwyn Cam 2 yr ymchwiliwyd iddynt yn ystod y cyfnod hwn y tu allan i'r terfyn amser a bennwyd. Nid yw hyn, ynddo'i hun, yn peri pryder mawr oherwydd rhaid rhoi'r flaenoriaeth i sicrhau bod cwynion yn cael eu hymchwilio'n drylwyr, ac y rhoddir ystyriaeth ofalus i'r canfyddiadau a'r argymhellion sy'n deillio o ymchwiliadau o'r fath.

Derbyniodd Porth Cynnal ychydig mwy o gwynion fesul gwasanaeth, ond mae hyn yn bennaf oherwydd natur y gwasanaethau hynny a chymhlethdod yr achosion y maent yn delio â nhw.

O'r 24 o gwynion a dderbyniwyd ar draws y Gwasanaethau Cymdeithasol, cadarnhawyd 14 yn dilyn ymchwiliad, sy'n cyfateb i 58% o'r holl gwynion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod adrodd. Mae hwn yn ganlyniad mwy cadarnhaol o'i gymharu â'r data sydd ar gael ar gyfer 2019-2020, a ddaeth i'r casgliad bod 70% o'r holl gwynion wedi'u cadarnhau (h.y., wedi'u cyfiawnhau).

Themâu a thueddiadau

Mae cyfathrebu gwael yn parhau i fod yn ffactor cyson yn y rhan fwyaf o gwynion, ac yn y rhan fwyaf o achosion, gellir mynd i'r afael â'r rhain yn brydlon ar lefel gwasanaeth i atal y materion rhag gwaethygu'n ddiangen. Roedd hyn yn wir yn achos 59 o ymholiadau/pryderon a adroddwyd uchod, sy'n llawer uwch na nifer yr achosion a symudodd ymlaen wedi hynny o dan y broses gwynion ffurfiol.

Terfynau Amser

Fel y nodwyd yn 2019-2020, mae angen gwneud gwelliannau o ran yr amser ymateb yng Ngham 1 y broses gwynion. Mae gofyniad yng Ngham 1 i gynnig 'trafodaeth' rhwng yr achwynydd a'r Rheolwr Corfforaethol perthnasol. Felly, roedd sicrhau bod rheolwyr ar gael yn ystod cyfnod brig y pandemig yn heriol, yn ogystal â cheisio cydlynu pryd oedden nhw a'r achwynydd ar gael. Felly mae methu â bodloni terfynau amser penodedig o dan yr amgylchiadau hyn yn ddealladwy. Fodd bynnag, bydd hyn yn parhau i gael ei fonitro mewn cyfnodau adrodd yn y dyfodol.

Gwersi a Ddysgwyd

Ym mhob achos lle tybir bod cwyn yn cael ei chadarnhau (naill ai yn ei chyfanrwydd neu elfennau penodol) mae'n hollbwysig bod argymhellion yn cael eu rhoi ar waith i ddysgu gwersi ac atal unrhyw ailadrodd yn y dyfodol. Rhoddir enghreifftiau ar dudalen 5 o rai o'r gwersi a ddysgwyd o'r cwynion a dderbyniwyd yn ystod 2020-2021.

- *Cafodd dogfennaeth o fewn y gwasanaeth ei gwella i sicrhau bod anghenion cyfathrebu'r defnyddiwr gwasanaeth yn cael eu hystyried. Atgoffwyd y staff hefyd i barhau i gyfathrebu â gweithwyr proffesiynol eraill sy'n ymwneud â'r defnyddiwr gwasanaeth, yn enwedig wrth gydlynu gofal, gwneud trefniadau ar gyfer rhyddhau cleifion o'r ysbty a dilyn i fyny unrhyw atgyfeiriadau ar gyfer asesiadau arbenigol a/neu ymyrraeth.*
- *Cytunwyd y byddai'r pecyn gwybodaeth presennol yn cael ei ddatblygu ymhellach ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth i gynnwys manylion am yr amrywiaeth a'r mathau o asesiadau a gaiff*

eu cynnal. Rhoddir ystyriaeth hefyd i gyflwyno 'proses baru' ar gyfer defnyddwyr gwasanaethau tai.

- Atgoffa'r holl dimau Gwaith Cymdeithasol bod ganddynt ddyletswydd i hyrwyddo cyswllt a, lle bo amgylchiadau'n caniatáu hynny, y dylid trefnu hyn cyn gynted ag y bo'n ymarferol. Atgoffa gweithwyr cymdeithasol mai eu cyfrifoldeb nhw yw agor y ddogfen adolygu plant sy'n derbyn gofal i sicrhau nad yw'r broses o rannu'r cofnodion yn cael ei gohirio'n ddiangen.

Cwynion a gyfeiriwyd at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Yn ystod 2020-2021 derbyniodd y Cyngor wyth cyswllt newydd gan swyddfa'r Ombwdsmon yn ymwneud â chwynion Gwasanaethau Cymdeithasol. Cafodd y rhain eu categorio gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru fel a ganlyn:

- Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion (5)
- Gwasanaethau Cymdeithasol Plant (3)

Mae hyn yn cynrychioli gostyngiad yn nifer y cwynion am y Gwasanaethau Cymdeithasol Plant (derbyniwyd 5 yn ystod 2019-2020) a chynnydd (o un achos) mewn perthynas â Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion.

Ni chafodd yr un o'r cwynion a gyfeiriwyd at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ei atgyfeirio ar gyfer ymchwiliad ffurfiol, ond cafodd dau achos eu datrys trwy ddatrysiad cynnar/setliad gwirfoddol:

Gwasanaeth a Chyfeirnod	Crynodeb o'r Gŵyn	Camau Gweithredu a Gytunwyd
Porth Cynnal (202005090)	Cwyn ynghylch cael mynediad at offer a gwasanaethau.	Cytunodd y Cyngor i gynnal ailasesiad o anghenion yr unigolyn o fewn 8 wythnos iddynt gadarnhau'r lleoliad.
Delio â Chwynion/Porth Cynnal (201907197)	Y Cyngor wedi methu â rhoi'r camau gweithredu a gytunwyd ar waith yn dilyn cwyn gynharach am ddarparu gofal cymdeithasol a chymorth. Cafodd hyn effaith arwyddocaol ar y defnyddiwr gwasanaeth oedd yn destun yr achos.	Cytunodd y Cyngor i gwblhau sawl cam gweithredu i sicrhau y byddai'r camau roedd wedi addo eu cymryd yn cael eu cwblhau.

Daeth y 6 achos arall i ben fel a ganlyn:

- Caewyd 2 achos oherwydd methiant yr achwynwyr i ymateb i gais Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru am wybodaeth ychwanegol.
- Caewyd tri achos ar ôl ystyriaeth gychwynnol gan yr Ombwdsmon (e.e. roedd yn fodlon nad oedd unrhyw gamweinyddu ar ran y Cyngor neu ni fyddai llawer i'w ennill pe bai'r Ombwdsmon yn ymchwilio i'r gŵyn).
- Cafodd un achos ei atgyfeirio'n rhy gynnar (e.e. ni chafodd ei ystyried o dan weithdrefn gwynion y Cyngor ei hun).

Canmoliaeth

Derbyniodd y Gwasanaethau Cymdeithasol statudol y nifer ail uchaf o ganmoliaethau o'i gymharu â gwasanaethau eraill ar draws y Cyngor. Derbyniwyd cyfanswm o **241 o ganmoliaethau** mewn perthynas â'r gofal a'r cymorth a ddarparwyd.

Maes gwasanaeth	Canmoliaeth a dderbyniwyd
Porth Cynnal	72
Porth Gofal	169
Cyfanswm	241

Rhoddir enghreifftiau o'r ganmoliaeth a dderbyniwyd ym Mhorth Cynnal a Phorth Gofal isod:

"Roedden ni am achub ar y cyfle hwn i ddiolch i chi am y gofal arbennig rydych yn ei roi i un o'n ffrindiau agos. Rydym ni mor ddiolchgar eich bod wedi ystyried ffydd a theimladau a pharchu credoau. Rydym yn wirioneddol ddiolchgar am bopeth rydych chi'n ei wneud."

"Mor ddiolchgar am y gofal gwych a gafwyd, y diweddariadau cyson ar ei llesiant. Cartref gwych a staff gwych."

"Rydych chi i gyd yn gwneud gwaith arbennig mewn cyfnod mor anodd ac rydyn ni'n anfon ein cariad a'n cefnogaeth."

"Hoffwn i ddiolch i chi am yr holl gymorth a gefais. Rwy'n teimlo'n ffodus iawn i weithio gyda chi. Diolch eto am eich cymorth parhaus, rwy'n hynod ddiolchgar."

Engheifftiau o'r ganmoliaeth a gafwyd gan Wasanaethau Porth Cymorth Cynnar

"Yn gyntaf, hoffwn ddiolch i bawb sy'n gysylltiedig â'r cynllun hwn yng Ngheredigion. Rwy'n hynod ddiolchgar am y gwasanaeth hwn a ddarparwyd gan Gyngor Sir Ceredigion, ar ôl methu â gadael y tŷ ers dros ddau fis. Roedd y parcel bwyd a gefais yr wythnos diwethaf yn llawer gwell na'r disgwyl. Mae ansawdd ac amrywiaeth y cynnyrch yn amlwg wedi'u dewis yn ofalus i sicrhau ein hiechyd a'n llesiant ni fel trigolion sy'n gwarchod. Rwy'n falch iawn i alw Ceredigion fy nghartref."

"Diolch yn fawr iawn i chi am y 'seibiant mewn bocs' i ofalwyr a gawson ni y bore yma, roedd e'n syrpreis bach neis. Cafodd fy ngwraig lawdriniaeth ym mis Tachwedd a dim ond ychydig o symudedd sydd ganddi nawr, felly mae wedi bod yn gyfnod anodd iawn i ni. Roedd yr anrheg yma wedi codi calonnau'r ddau ohonom ni!
Diolch unwaith eto ac am yr holl gefnogaeth wych i ofalwr rydych yn ei roi, mae'n cael ei werthfawrogi'n fawr."

Adborth o Weithgareddau Chwarae â Chymorth i Blant sy'n Derbyngofal yn Llangrannog, Haf 2021

Dywedodd Plentyn A wrth ei fam pan ddaeth oddi ar y bus ei fod wedi cael y 'diwrnod gorau erioed'

'Mae Plentyn B yn gwranddo'n well nag ar brosiectau blaenorol ac yn mwynhau pob gweithgaredd. Dywedodd ei gofalwr maeth wrthyf sut y bu'n siarad am y gweithgareddau trwy'r nos ar ôl mynd adref'

'Roedd plentyn C wedi gwneud cerdyn Diolch i'r aelod o staff yr Urdd a fu'n ei helpu gyda'r ceffylau'

4. Hyrwyddo a gwella llesiant y rhai rydym yn eu helpu

Y chwe safon ansawdd a ddefnyddir i fesur perfformiad yr Awdurdod Lleol yn erbyn y canlyniadau llesiant yw:

1. Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chyd-gynhyrchu'r canlyniadau llesiant personol y mae pobl yn dymuno eu cyflawni
2. Gweithio gyda phobl a phartneriaid i amddiffyn a hyrwyddo iechyd corfforol a meddyliol a llesiant emosiynol pobl
3. Cymryd camau i amddiffyn a diogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed
4. Annog a helpu pobl i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas
5. Rhoi cymorth i bobl ddatblygu'n ddiogel a chynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol iach
6. Gweithio gyda phobl a rhoi cymorth i bobl gael mwy o lesiant economaidd, cael bywyd cymdeithasol a byw mewn llety addas sy'n ateb eu hanghenion

Beth wnaethom ni gynllunio i'w wneud y flwyddyn ddiwethaf?

Gan fod nifer o'n gwasanaethau'n gysylltiedig â'i gilydd a'n strategaethau'n gydnaws â'i gilydd, mae amcanion ein Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn gorgyffwrdd ag amcanion ein gwasanaethau oedolion, ac felly mae'r amcanion yn canolbwyntio ar ddull gydol oes o weithredu.

Amcan Gwella 1

- Sicrhau bod y broses o drawsnewid y gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei chyflawni yn ystod 2020/21 ar y cyd ag adrannau corfforaethol eraill ac asiantaethau sy'n bartneriaid.
- Gweithio mewn partneriaeth ar y cynllun ad-drefnu corfforaethol, gan alluogi dull gweithredu effeithlon ar draws y Cyngor cyfan
- Sicrhau bod y gofynion statudol ar gyfer gofal cymdeithasol wedi'u diffinio'n eglur o fewn y strwythur
- Sicrhau bod gwasanaethau cadarn yn eu lle er mwyn i ddinasyddion allu cyflawni eu canlyniadau personol

Amcan Gwella 2

- Sicrhau bod llais cryf gan yr Awdurdod Lleol yn y rhanbarth
- Sicrhau cyfranogiad ymrwymedig rheolaidd ym mhob digwyddiad partneriaeth rhanbarthol gan staff perthnasol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llawn ar yr adnoddau sydd ar gael i ni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau trwy'r rhanbarth ac yn genedlaethol

Amcan Gwella 3

- Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn effeithiol, ynghyd â'i bartneriaid, wrth sicrhau a defnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu canlyniadau gwell i bobl yng Ngheredigion
- Datblygu Prosiect Technolegau Galluogi Gofal rhanbarthol ar y cyd â Chyngor Sir Caerfyrddin/Cyngor Sir Penfro a Hywel Dda

- Gweithio mewn partneriaeth â Hywel Dda i dyfu'r Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Gweithio mewn cydweithrediad ag Iechyd a'r trydydd sector i ddatblygu hybiau cymunedol ac adnoddau

I ba raddau oeddem ni wedi llwyddo i weithio tuag at y blaenoriaethau hyn?

Amcan Gwella 1 – Trawsnewid y Gwasanaethau Cymdeithasol

Ein gweledigaeth ar gyfer y Rhaglen Gydol Oed a Llesiant yw: Sicrhau bod pob plentyn, pob person ifanc a phob oedolyn yng Ngheredigion yn gallu gwireddu ei botensial llawn. Sicrhau mynediad teg i bawb at wasanaethau cyffredinol ac wedi'u targedu rhagorol sy'n cynnal iechyd a llesiant yr holl ddinasyddion. Meithrin sgiliau a chydnerthedd a fydd yn para oes a galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau y gallent eu hwynebu.

Byddwn yn:

- cynorthwyo'r rheini sydd o dan anfantais a'r rheini sy'n wynebu heriau
- datblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac yn seiliedig ar gryfderau
- diogelu a meithrin y rheini sydd fwyaf agored i niwed
- anelu at fod yn feincnod ar gyfer rhagoriaeth ac arloesedd yng Nghymru a thu hwnt
- uwchsgilio ein gweithlu i gydweithio i wella'r canllawiau a'r cymorth sydd ar gael i unigolion a theuluoedd yng Ngheredigion.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno deddfwriaeth amrywiol sy'n canolbwyntio ar sicrhau bod iechyd a llesiant dinasyddion cystal ag y gall fod, gan gynnwys:

- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi ymrwmo i sicrhau bod prif egwyddorion y fframwaith deddfwriaethol yn ennill eu plwyf yn ei holl weithgareddau a'i ddatblygiadau.

Gyda dyfodiad Covid-19, cafodd y bwriad o gyflwyno nifer o weithgareddau allweddol i symud y Rhaglen Gydol Oed a Llesiant yn ei blaen ei ohirio ac ailsefydlwyd y rhaglen a'r gweithgorau ym mis Medi 2020 gyda'r rhaglen waith ganlynol.

Ffrydiau Gwaith Gweithredu

Ystod o ffrydiau gwaith i symud ymlaen â'r newidiadau a'r gweithredu:

- Datblygu Strategaeth
- Systemau a Phrosesau
- Adolygiad o Wasanaethau a Gomisiynir
- Arwyddion Diogelwch
- Prosesau Adnoddau Dynol
- Cyllid a Chaffael

Datblygiadau eraill

- Rhaglen gynhwysfawr o gymorth, wedi'i datblygu gydag atal a rheoli heintiau, i gefnogi Swyddogion Corfforaethol Arweiniol, Rheolwyr Corfforaethol a Rheolwyr Tîm
- Fframwaith Sicrhau Ansawdd
- Polisi Goruchwyllo

Mae'r Cyngor wedi ymrwmo i ymwreiddio'r Fframwaith Arwyddion Diogelwch ac roedd gwaith wedi parhau i ddatblygu'r defnydd o'r fframwaith fel rhan ganolog o'r Rhaglen Gydol Oed a Llesiant. Wrth y drws ffrynt ac yn yr asesiad gwnawn hyn drwy sicrhau bod yr wybodaeth a gesglir gennym gan ddinasyddion yn uniongyrchol neu drwy asiantaethau eraill yn cael ei defnyddio'n briodol i roi dull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ar waith ar sail cwestiynau sylfaenol fel 'Beth sy'n peri gofid i chi?' a 'Beth sy'n gweithio'n dda?' O ganlyniad i'r rhain, rydym yn ceisio mynd ati i ddatblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, yn seiliedig ar gryfderau, yn ymateb yn brydlon ac yn greadigol, ac yn canolbwyntio bob amser ar yr hyn sy'n bwysig i'r unigolyn.

Amcan Gwella 2 – Partneriaeth

- Sicrhau bod llais cryf gan yr Awdurdod Lleol yn y rhanbarth
- Sicrhau cyfranogiad ymrwymedig rheolaidd ym mhob digwyddiad partneriaeth rhanbarthol gan staff perthnasol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llawn ar yr adnoddau sydd ar gael i ni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau trwy'r rhanbarth ac yn genedlaethol

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi parhau i ymgysylltu â Phartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a fforymau partneriaeth allweddol eraill. Mae'r rhain yn gyfrwng i hybu gwelliannau rhanbarthol ar draws y maes gofal cymdeithasol, gan barhau i ganolbwyntio ar feysydd angen a blaenoriaethau penodol Ceredigion.

Mae'r Cyngor yn cefnogi nifer o fforymau rhanbarthol ac yn ymgysylltu'n effeithiol â nhw. Mae'n gwneud y mwyaf o gyfleoedd i gael cyllid rhanbarthol trwy bartneriaethau a mentrau rhanbarthol, gan gynnwys Rhaglen Drawsnewid Cymru Iachach a'r Gronfa Gofal Integredig.

Mae cyfranogiad llawn ym mhob fforwm cynllunio Covid-19 rhanbarthol hefyd wedi bod yn flaenoriaeth i ni yn ystod y flwyddyn hon.

Amcan Gwella 3 – Rhaglen Drawsnewid Cymru Iachach

- Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn effeithiol, ynghyd â'i bartneriaid, wrth sicrhau a defnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu canlyniadau gwell i bobl yng Ngheredigion
- Datblygu Prosiect Technolegau Galluogi Gofal rhanbarthol ar y cyd â Chyngor Sir Caerfyrddin/Cyngor Sir Penfro a Hywel Dda
- Gweithio mewn partneriaeth â Hywel Dda i dyfu'r Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Gweithio mewn cydweithrediad ag lechyd a'r trydydd sector i ddatblygu hybiau cymunedol ac adnoddau

Fel rhan o Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru, roedd ein cyflwyniad gwreiddiol i raglen waith Gorllewin Cymru Iachach yn cynnwys:

Gwella bywydau trwy dechnoleg

- Gofal rhagweithiol sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg
- Fframwaith digidol a rennir

Cryfhau lleoliadau integredig

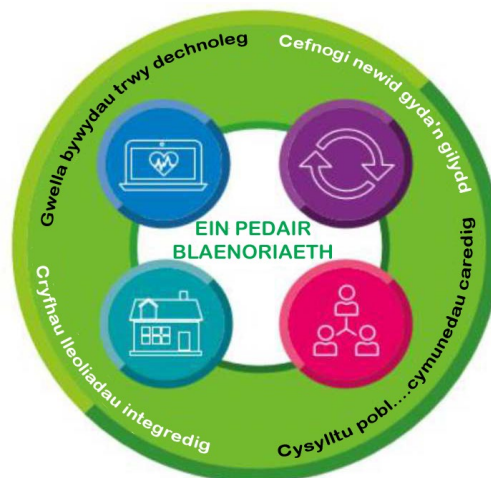
- Integreiddio cyson ar lwybr carlam
- Hunanreolaeth ragweithiol a gynorthwyr

Cefnogi newid gyda'n gilydd

- Ymgysylltu'n barhaus â dinasyddion
- Newid ymddygiad am byth

Cysylltu pobl....cymunedau caredig

- Creu cysylltiadau i bawb
- Adeiladu'r seilwaith i ddarparu gwasanaethau mewn ffordd wahanol

Darparodd Llywodraeth Cymru gyfanswm o £11.89 miliwn i Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru i gefnogi'r camau i roi'r tair rhaglen y cytunwyd arnynt ac a restrir isod ar waith:

Rhaglen 1: Gofal rhagweithiol sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg

- Dull rhagweithiol o gadw pobl yn iach yn eu cymunedau
- Mae'n seiliedig ar ddull y profwyd ei fod yn gweithio yn Bilbao, Sbaen
- Mae tystiolaeth o Sbaen yn dangos ei fod yn cael effaith sylweddol ar alw ac ar lesiant
- Gofal pwrpasol wedi'i deilwra i'r unigolyn sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg
- Aseiad llesiant manwl a chynlluniau llesiant a gefnogir
- Galwadau rhagweithiol gan ddefnyddio llwyfan Delta Wellbeing sy'n bodoli eisoes ac yn darparu manteision cynhenid
- Ymateb cyflym amlasiantaethol, gyda chymorth cymunedol lleol gwell
- Prosiect cynhwysiant digidol i gefnogi rhwydweithiau anffurfiol

Rhaglen 3: Integreiddio cyson ar lwybr carlam

- Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym sy'n darparu ymateb proffesiynol 24/7 mewn argyfwng
- Rhoddir y model ar waith ym mhob ardal, ac fe gaiff ei deilwra i sicrhau bod y trefniadau'n ateb gofynion lleol ac yn adeiladu ar y trefniadau presennol
- Capasiti ychwanegol yn y rhaglen i gefnogi mwy o integreiddio ar lefel ardal

Rhaglen 7: Creu cysylltiadau i bawb

- Rhoi model cysylltwyr cymunedol cyson ar waith ledled Gorllewin Cymru i greu cysylltiadau cymunedol ac adeiladu cydnerthedd
- Dinasyddion gweithredol – hybu a chefnogi gwirfoddoli
- Rhaglen bydis sy'n pontio'r cenedlaethau i feithrin sgiliau TG a sgiliau eraill
- Rhaglen 'Mae'r Gorllewin yn Garedig'
- Gwreiddio Dewis ac Info-engine
- Rhaglen sgiliau garlam ar gyfer staff sy'n darparu cymorth cymunedol

Cychwynnwyd ar y tair rhaglen yn 2019/2020. Mae rhaglen 1 yn cael ei harwain yn rhanbarthol, rhaglen 3 yn cael ei harwain yn lleol, a rhaglen 7 yn cael ei harwain gan y trydydd sector ac wedi parhau yn ystod 2020/21.

Gellir gweld cynnydd cadarnhaol yr Amcan hwn, ein hymgysylltiad â Phartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru a'r addasiadau a wnaed yn sgil blaenoriaethau Covid-19 yn yr adroddiad cynhwysfawr i gyfarfod Cabinet Ceredigion a gyflwynwyd ar 1 Medi 2020.

[9iv. INFO Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru.pdf \(ceredigion.gov.uk\)](#)

Ymateb Covid-19 Ceredigion

O'r cychwyn cyntaf, blaenoriaeth Cyngor Sir Ceredigion fu amddiffyn ei ddinasyddion a lleihau nifer y boblogaeth a fydd yn dal Covid-19 a nifer y marwolaethau. Ar y dechrau, roedd rhagamcanion lechyd Cyhoeddus Cymru yn dangos y sefyllfa waethaf bosibl o 600 o farwolaethau yn y sir ac nid oedd hyn yn dderbyniol i ni.

Amlinellodd Cyngor Sir Ceredigion weledigaeth glir y gallai pob unigolyn, busnes a gwasanaeth ei deall a chytuno arni er mwyn sicrhau bod Ceredigion yn llwyddo nid yn unig i leihau marwolaethau a ragfynegydd trwy'r brig cyntaf ond yn bwysicach fyth ar gyfer unrhyw adegau brig a ragwelir yn y dyfodol.

- Cam 1 – Bod yn barod – Cau pob gwasanaeth nad yw'n hanfodol
- Cam 2 – Gweithredu – Darparu gwasanaethau o dan amodau'r cyfnod clo a rheoledig
- Cam 3 – Addasu a gwydnwch hirdymor
- Cam 4 – Adfer

Cydnabyddwn fod ein lleoliad daearyddol a'n poblogaeth wasgaredig wedi rhoi manteision unigryw i ni o ran rheoli'r feirws. Yn y cyd-destun hwn rydym wedi rhoi nifer o strategaethau ar waith sy'n ceisio atgyfnerthu ein manteision a cheisio atal y feirws, yn hytrach na chyfyngu arno, a rheoli ei ymlediad trwy'r sir. Mae'n bwysig cydnabod y 72,000 o drigolion Ceredigion sydd wedi glynu'n ddewr at yr heriau a osodwyd gan y cyfnod clo. Diolchwn i drigolion y sir am ddilyn arweiniad i'r llythyren, gan sicrhau bod y nifer sydd wedi eu heintio gan Covid-19 wedi eu cadw yn gymharol isel; 84, sef 115.6 fesul 100,000 o'r boblogaeth ar 8 Medi 2020 a 1771 o achosion wedi'u cadarnhau ar 26/4/21. Mae'r achosion a'n cyfraddau heintio trwy gydol 2020-2021 yn cymharu'n ffafriol iawn â gweddill Cymru. Serch hynny, rydym yn cydnabod bod pob marwolaeth o Covid-19 wedi bod yn golled drist iawn ac yn ein cymunedau mae staff a'r cyhoedd fel ei gilydd wedi cael eu heffeithio'n fawr gan effaith y pandemig ar lesiant corfforol a meddyliol yn ogystal ag yn ariannol ac yn economaidd.

Strategaeth a gwneud penderfyniadau yn ystod y pandemig

Blaenoriaethau Strategol Cyngor Sir Ceredigion

- Diogelu iechyd a llesiant y rhai mwyaf agored i niwed, gan gynnwys gwasanaethau gofal i'r henoed a'r rhai y mae eu cyflyrau meddygol yn eu gwneud yn arbennig o agored i risg o Covid-19.
- Diogelu'r ddarpariaeth addysg o fewn ysgolion, colegau a phrifysgolion.
- Galluogi'r economi leol i oroesi.

Strwythur a phenderfyniadau'r Grŵp Rheoli Aur

Mae strwythur a phroses y Grŵp Rheoli Aur a roddwyd ar waith o ddechrau'r pandemig wedi golygu bod modd gwneud y penderfyniadau allweddol canlynol a'u rhoi ar waith:

- Cymorth i'r rhai mwyaf agored i niwed – o'r cychwyn cyntaf, cysylltwyd â'r rhai sy'n agored i niwed yn feddyginiaeth yn cael eu dosbarthu a sicrhau eu diogelwch. Darparodd y Cyngor focsys bwyd wythnosol o ffynonellau lleol i dros 950 o'n dinasyddion mwyaf agored i niwed, ac mae staff y Cyngor yn cysylltu â dros 2,500 o unigolion sy'n gwarchod yn rheolaidd. Mae'r Cyngor wedi derbyn 159 o ganmoliaethau mewn perthynas â'r bocsys bwyd ac am y cyswllt rheolaidd o fis Medi 2020. Yn dilyn cyhoeddiad Llywodraeth Cymru, daeth y cynllun gwarchod i ben ar 16 Awst 2020 ac ni chafodd bocsys bwyd eu darparu'n systematig mwyach. Fodd bynnag, parhaodd talebau bwyd trwy wasanaethau ysgol a chymorth ymarferol gan gynnwys parseli bwyd ar gyfer y rhai mwyaf agored i niwed.
- Orlhain cysylltiadau – datblygwyd system olrhain cysylltiadau fewnol gan y Cyngor ar ddechrau mis Ebrill 2020 gan ddwyn ynghyd tîm o staff oedd â'r setiau sgiliau olrhain ym maes iechyd yr amgylchedd, diogelu data, adnoddau dynol, a systemau data TGCh. Wedi'i adeiladu ar sail holiadur, cafodd y system rheoli data ei llywio gan ein Swyddogion Iechyd yr Amgylchedd sydd â phrofiad o dracio ac olrhain brigiadau o achosion eraill fel legionella a gwenwyn bwyd, ac roedd ymchwil yn seiliedig arno yn digwydd mewn manau eraill yn rhyngwladol. Ar y pryd, roedd nifer yr achosion yn isel, ac o ganlyniad rydym wedi gallu gwneud gwaith dilynol ar bob achos a hysbyswyd ers ei weithredu. Mae'r Cyngor bellach yn rhan o'r cynllun Profi, Orlhain, Diogelu cenedlaethol.
- Cyfarpar diogelu personol – Sefydlwyd hyb cyfarpar diogelu personol canolog ar ddiwedd mis Mawrth 2020 mewn ymateb i'r angen i gael dull cydgysylltiedig o ddarparu cyfarpar diogelu personol yn yr Awdurdod Lleol ac ar gyfer y sector annibynnol. Roedd Cyngor Sir Ceredigion yn gallu dod o hyd i amrywiaeth o offer o sawl ffynhonnell. Mae'n werth nodi bod tua 3,000 o fisorau wyneb arbenigol wedi'u gwneud gan ysgolion lleol i gefnogi'r ddarpariaeth cyfarpar diogelu personol yn lleol.
- Adleoli staff – cafodd staff eu hadleoli i sefydlu'r hyb cyfarpar diogelu personol, y tîm olrhain cysylltiadau a chefnogi staffio cartrefi gofal a rheng flaen hanfodol allweddol arall. Mae'r staff hyn yn parhau yn eu lle a byddant yn cael eu hailgyflwyno yn ôl i rolau parhaol yn raddol.
- Adroddiadau diogelu i'r Grŵp Rheoli Aur tra bod pwerau brys yn eu lle
- Cartrefi gofal – prawf negyddol ar ryddhau, ymweliadau wyneb yn wyneb wedi'u gohirio ym mis Mawrth 2020 yn symud ymlaen i ymweliadau awyr agored, dim cymysgu staff, ymweliadau cyfyngedig gan weithwyr proffesiynol
- Aseidiadau risg a chanllawiau ar ymweliadau gofal cymdeithasol, cyswllt â chleientiaid ac ar weithio rhithiol gyda chymorth iechyd a diogelwch llawn
- Canllawiau a phrotocolau lleol helaeth wedi'u cynhyrchu ar gyfer y cartrefi gofal preswyl a'r darparwyr gofal cartref
- Cymorth ariannol a chaledi – grantiau/cyllid busnes – atal caledi a datblygu Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi
- Grwpiau Rheoli Arian wedi'u sefydlu'n benodol, gofal preswyl, olrhain cysylltiadau/tracio olrhain diogelu, addasiad economaidd, brechu/profi,
- Cynrychiolaeth uwch swyddogion ar dimau rheoli digwyddiadau lleol a rhanbarthol
- Cynrychiolaeth uwch swyddogion ar fforymau lleol a rhanbarthol penodol Covid gan gynnwys Grŵp Ymateb i Covid Ceredigion, Grŵp Rhanbarthol Diogelu Covid, Is-grwpiau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol/Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus

Cynllunio Addasu ac Adfer

Mae'n rhaid cydnabod bod yr holl wasanaethau rheng flaen hanfodol wedi'u cynnal trwy gydol y pandemig, er bod hyn yn cynnwys elfen o gyfyngiad er mwyn lleihau'r risg o haint ac i gadw'r cyhoedd, defnyddwyr gwasanaeth a staff yn ddiogel a lleihau'r risg o ledaenu'r haint.

Mabwysiadwyd dull cynllun adfer 3 cham ar draws pob maes gwasanaeth. Cyflwynir pob cynllun i'r Grŵp Rheoli Aur i'w drafod a'i gymeradwyo ac yna fe'i darperir i gyfarfodydd y Grŵp Arweinyddiaeth/Cabinet er gwybodaeth.

Mae gan y Cyngor fap ar gyfer y cyhoedd sy'n amlinellu'r cerrig milltir allweddol mewn perthynas â newidiadau i wasanaethau ac adfer gwasanaethau fesul cam.

Mae'r cynlluniau adfer a gyflwynwyd hyd yma wedi cynnwys meysydd fel:

- Cartrefi gofal preswyl (cynaliadwyedd staff ac adolygu trefniadau ymweld i alluogi ymweliadau awyr agored a pharhau â chymorth aml-broffesiynol a chlinigol trwy dechnoleg i gefnogi cyfathrebu â gweithwyr proffesiynol neu ymweliadau diogel gan feddygon teulu, iechyd meddwl, dementia, therapi galwedigaethol/proffesiynau perthynol i iechyd)
- Addasiadau Gwasanaethau Dydd Anabledd Dysgu a Phobl Hŷn
- Addasiadau gofal seibiant
- Ystod eang o wasanaethau Ymyrraeth Gynnar/Atal gan gynnwys rhai galwedigaethol awyr agored wedi'u trefnu, dysgu a gwaith, Tîm Cymorth Cyflogaeth i ailddechrau gwaith â thâl a chyfleoedd gwirfoddoli, gweithgareddau grŵp plant/pobl ifanc awyr agored wedi'u trefnu a'u cymeradwyo, dosbarthiadau ymyrraeth iechyd awyr agored/dosbarthiadau ymarfer corff i oedolion
- Gwasanaeth Llesiant Meddwl
- Addasu Gwasanaeth Cwnsela Ysgolion

Heriau o ran y Gweithlu

Rhoddyd rhaglen adleoli staff ar waith yn ystod camau cynnar y pandemig i gynorthwyo gwasanaethau allweddol gan gynnwys cartrefi gofal a hybiau ysgol sy'n gofalu am blant agored i niwed. Bu ffocws parhaus ar recriwtio gyda nifer o ymgyrchoedd yn fewnol ond hefyd yn cefnogi darparwyr allanol gydag ymgyrchoedd.

Mae rhai o'r heriau presennol yn cynnwys recriwtio a chadw staff allweddol, yn benodol gweithwyr cymdeithasol a therapyddion galwedigaethol, fodd bynnag cydnabyddir bod hon yn duedd genedlaethol ac mae cyfleoedd ar gyfer gweithio rhanbarthol wedi cael eu hystyried. Mae gan y Cyngor strategaeth ar gyfer ateb yr her hon gan gynnwys y dulliau canlynol:

- Hyfforddeiaethau gwaith cymdeithasol
- Cynnig cyfleoedd cymwysterau a llwybrau dysgu i'r staff presennol
- Lleoliadau myfyrwyr
- Adolygu rolau a gwerthuso swyddi
- Hysbysebu newydd – ymgyrch ddwys i ymuno â Cheredigion

Cefnogi Llesiant Staff

Rydym wedi ymrwmo i ddarparu cymorth ymatebol, hygyrch a chynhwysol i staff trwy gydol y pandemig, gan gynnwys:

- Swyddog Iechyd a Llesiant Gweithwyr
- Pecyn Cymorth i Weithwyr

- Iechyd Galwedigaethol
- Dull ymatebol gan gynnwys arolygon/holiaduron llesiant, trafodaethau gyda rheolwyr a thimau, proses arfarnu symlach, sesiynau galw heibio
- Gweithgarwch a chefnogaeth ar draws y sefydliad gan gynnwys, gwybodaeth ar y fewnwyd, Dydd Mercher Llesiant, gweithgareddau, gweminarau llesiant, staff gwarchod
- Gweminarau iechyd a llesiant pwrpasol, cyfarfodydd rheolaidd gyda'r Rheolwr Corfforaethol/Rheolwyr Cofrestredig,
- Cymorth i staff unigol mewn cartrefi gofal

Ffyrdd newydd o weithio yn y dyfodol

Mae'r 12 mis diwethaf wedi golygu newid sylweddol yn y ffordd y mae'r Cyngor a'i staff wedi gorfod gweithio a chwrdd â galw dyddiol y gwasanaethau y mae'n eu darparu. Gyda'r holl staff yn gweithio o gartref (oni bai bod eu rôl yn gofyn iddynt ddelio â'r cyhoedd h.y., staff cartrefi gofal preswyl, galluogi ac ati), dibynnwyd ar dechnoleg ddigidol a gweithio o bell.

Cytunwyd ar Grŵp Rheoli Arian i ystyried sut y gallai'r Cyngor weithio yn y dyfodol yn wyneb yr hyn a ddysgwyd o'r pandemig. Y weledigaeth yw darparu amgylchedd gwaith modern, hyblyg sy'n cefnogi ystwythder ac yn annog gweithgarwch cydweithredol. Y nod yw creu gweithleoedd sydd nid yn unig yn gost-effeithiol ond sy'n cryfhau ein diwylliant corfforaethol, cynyddu ymgysylltiad â'n cymuned yng Ngheredigion a gwella'r gwasanaethau a ddarperir. Mae arolwg staff a grwpiau ffocws wedi'u cynnal i benderfynu beth fydd y 'ffyrdd newydd o weithio', a bydd hyn yn llywio strategaeth ystadau ar gyfer y dyfodol. Cynigir y bydd hyn yn hybu iechyd a llesiant y gweithlu, yn annog, ac yn cefnogi gweithio ystwyth a hyblyg, cynyddu manau ar gyfer y cyhoedd tra hefyd yn lleihau'r ôl troed carbon a hybu cadernid amgylcheddol.

Adferiad ariannol a busnes

Mae'r Cyngor wedi galluogi a grymuso amrywiaeth o wasanaethau a mentrau trwy wahanol ffrydiau ariannu gan Lywodraeth Cymru yn ystod y pandemig. Mae'r rhain wedi cynnwys y Gronfa Galedi sydd wedi darparu cymorth penodol ar gyfer gwasanaethau gofal preswyl a rheng flaen. Mae'r Gronfa hon wedi galluogi gwasanaethau mewnol a gwasanaethau a gomisiynir i ganolbwyntio ar eu cynlluniau adfer. Cafwyd cyllid grant i fusnesau a chymorth ar gyfer ailagor yr economi ymwelwyr sy'n bwysig iawn i'r adferiad economaidd cyffredinol yng Ngheredigion.

Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi

Ar 7 Gorffennaf 2020, cymeradwyodd aelodau Cabinet Ceredigion y Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi yn wyneb effaith negyddol bosibl argyfwng Covid-19 ar lesiant cymdeithasol ac economaidd trigolion Ceredigion, a'r risg gynyddol y bydd unigolion a theuluoedd yn profi caledi, felly roedd yn amserol i gyflwyno'r Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi. Nod y strategaeth yw mynd i'r afael â chaledi trwy ddarparu fframwaith cadarn a fydd yn galluogi dealltwriaeth gyffredin o'r sefyllfa, atgyfnerthu a datblygu ystod o fentrau i liniaru risg, a gweithredu camau cynnar ac ataliol. Bydd y strategaeth yn darparu un ddogfen i sicrhau bod Arweinwyr y Cyngor, ein partneriaid a'r cyhoedd yn cael eu diweddarau'n rheolaidd ar gynnydd.

Gwasanaethau Tai Awdurdod Lleol Ceredigion

O dan yr ymyriadau digartrefedd yn 2020-2021, cychwynwyd 479 o achosion lle bu cysylltiadau oherwydd credir bod aelwydydd mewn perygl o fod yn ddigartref neu'n cyflwyno eu hunain yn ddigartref ar y diwrnod. O'r 479 o achosion a gychwynwyd, rhoddwyd cyngor a chymorth i rai, a

chynhaliwyd 435 o asesiadau o dan ofynion Adran 62 y Ddeddf Tai. O ganlyniad i'r asesiadau hyn, llwyddwyd i atal a/neu leddfu 216 o achosion.

Cynorthwywyd 24 o gleientiaid gyda blaendal rhent a bondiau yn 2020-2021. Nid yw'r ffigur hwn yn cynnwys y rhai y mae'r Tîm Opsiynau Tai wedi'u cefnogi a'u cyfeirio at asiantaethau eraill megis y Vicar's Relief Fund, benthyciadau cyllidebu a cheisiadau taliad tai dewisol ar gyfer y costau ymlaen llaw hynny.

Bu'n rhaid i'r gwasanaethau Opsiynau Tai ymateb i ddull 'pawb wedi'i gynnwys' Llywodraeth Cymru gan arwain at gynnydd yn y galw am y gwasanaeth yn dilyn dileu 'angen â blaenoriaeth'. Yn ei dro, roedd gorfod rhoi llety i'r rhai na fyddent wedi cael cymorth llety brys yn flaenorol wedi arwain at yr angen am fwy o unedau. Yn ystod y flwyddyn hon, bu'n rhaid i'r gwasanaeth ailwampio gyda chymorth asiantaethau partner, 13 yn rhagor o unedau llety a rennir a 4 yn rhagor o unedau hunangynhwysol.

Wynebwyd yr heriau cynyddol hyn hyd yn oed gydag ymateb Llywodraeth Cymru i'r pandemig, ac un o'r rhain oedd atal achosion o droi allan.

O dan y gwasanaeth addasiadau, darparwyd 52 o Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, a darparwyd 427 o Grantiau Diogel, Cynnes a Sicr. Cafodd y cyflenwad hwn ei rwystro oherwydd effaith y pandemig, h.y. cyfyngiad ar ymweliadau cartref ac ati.

O dan waith y Gofrestr Tai ar gyfer y flwyddyn 2020-2021, derbyniwyd 1251 o geisiadau Cofrestr Tai ar draws y 4 cofrestr (fforddiadwy, cyffredinol, pobl hŷn a hygyrch).

Pa wahaniaeth y mae'r gwasanaeth wedi'i wneud?

Ar gyfer dyletswyddau atal digartrefedd, sicrhodd 24 o aelwydydd llety yn y sector rhentu preifat gyda chynllun cymhelliant landlordiaid.

Mae grantiau Cyfleusterau i'r Anabl a Diogel, Cynnes a Sicr wedi cynorthwyo cleientiaid i fyw'n annibynnol yn eu cartrefi eu hunain.

Cafodd cyfanswm o 272 o ymgeiswyr dai drwy'r Gofrestr Tai. Cafodd 55 (20%) o'r dyraniadau eu gwneud i unigolion yr oedd arnom ddyletswydd i'w hatal rhag bod yn ddigartref. Hyd yn oed gyda'r cyfyngiadau a osodwyd gan y pandemig, bu'r Gofrestr Tai a'r gwasanaeth Opsiynau Tai yn gweithio'n rhagweithiol gyda'r Cymdeithasau Tai partner i ddyrannu llety cyn gynted â phosibl er mwyn gallu symud ymlaen o lety argyfwng lle bo hynny'n briodol.

Pa mor dda ydym ni wedi'i wneud?

Tai – Digartrefedd

Cyfanswm y canlyniadau atal digartrefedd: 144 (mae hyn yn cynnwys achosion y llwyddwyd i'w hatal rhag bod yn ddigartref, achosion nas llwyddwyd i'w hatal rhag bod yn ddigartref, achosion nad oeddent yn cydweithredu, achosion a wrthododd gymorth, achosion a dynnwyd yn ôl, ac achosion a dynnwyd yn ôl yn sgil colli cysylltiad)

Canlyniadau lle y llwyddwyd i atal digartrefedd: 109. Felly, llwyddwyd i atal 75% o'r aelwydydd a oedd yn wynebu digartrefedd rhag bod yn ddigartref. Fodd bynnag, dim ond 16 (11%) o'r 144 achos nas llwyddwyd i'w ddatrys, a hynny gan fod 19 (13%) o'r cleientiaid wedi tynnu'n ôl o'r gwasanaeth (gan gynnwys un aelwyd a wrthododd gymorth ac un aelwyd na fu iddi gydweithredu) ac nad oedd modd i'r Gwasanaeth Opsiynau Tai eu cynorthwyo neu ddwyn y maen i'r wal.

Addasiadau – Tai

Darparwyd cartref diogel i 479 o ymgeiswyr anabl ac agored i niwed er mwyn iddynt allu parhau i fyw'n annibynnol gan arwain at ansawdd bywyd gwell.

Effeithlonrwydd Ynni

Yn ystod y flwyddyn derbyniodd cyfanswm o 224 o gleientiaid naill ai welliannau i'w cartrefi trwy fentrau effeithlonrwydd ynni/neu gyngor effeithlonrwydd ynni i wella eu sefyllfa ariannol a'u gwariant.

Cofrestr – Tai

Ychwanegwyd 1100 o geisiadau am dai at y Gofrestr Tai i'w hystyried pan fydd tai cymdeithasol yn cael eu dyrannu. Yn ychwanegol at hyn, gwnaed newidiadau i'r ffurflenni cais a'r ffurflenni adnewyddu i sicrhau bod gwybodaeth gywir a chyfredol ar gael i'r landlordiaid cymdeithasol cofrestredig sy'n bartneriaid inni.

Cyflenwi tai fforddiadwy sydd ar gael ar draws pob math o ddeiliadaeth

Mae'r rhaglen Grant Tai Cymdeithasol yn rhan o raglen ddatblygu dreigl 3 mlynedd wedi'i ffurfio o nifer o ffrydiau cyllido Llywodraeth Cymru.

Mae'r rhaglen ddatblygu yn seiliedig ar ddadansoddiad o anghenion wedi'i ddiweddarau'n rheolaidd o'r Cofrestr Tai gyda'r nod o gyflenwi cymysgedd o dai cymdeithasol a chanolradd ar draws Ceredigion.

Pa wahaniaeth y mae'r amcan hwn wedi'i wneud?

Mae nifer yr unedau rhentu cymdeithasol sy'n cael eu cyflenwi yn debygol o gynyddu flwyddyn ar ôl blwyddyn dros y 3 blynedd nesaf ac felly'n cyfrannu at darged Llywodraeth Cymru o 20,000. Mae datblygiadau'n cael eu targedu i helpu i ateb yr angen lleol a nodwyd yn y sir. Mae'r amrywiaeth o opsiynau deiliadaeth fforddiadwy hefyd yn cael ei gynyddu er mwyn helpu i roi sylw i'r anghenion tai gwahanol yn y sir.

Mae'r Awdurdod yn gwella'r modd y mae'r holl waith o adeiladu tai cymdeithasol newydd yn cael ei dargedu, a hynny drwy system cronfa ddata'r Gofrestr Tai. Mae tai arbenigol ac wedi'u haddasu megis unedau hygyrch i gadeiriau olwyn/nam symudedd hefyd cael eu cyflenwi i geisio rhoi sylw i'r angen ar gyfer ymgeiswyr/cleientiaid penodol.

Cyfrannu at ddatblygu gofal a chymorth:

Yn ystod 2019-20, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau diwygiedig ar gyfer rhaglen y Grant Cymorth Tai (Cefnogi Pobl). Roedd y canllawiau hyn yn tynnu sylw at y cysylltiadau cryf rhwng cymorth tai ac atal digartrefedd. I gydnabod y cysylltiadau hyn, symudwyd y cyfrifoldeb dros gynllunio a darparu gwasanaethau'r Grant Cymorth Tai yn strategol i'r Gwasanaethau Tai. Yn ystod 2020-21 roedd cynlluniau ar y gweill i weithredu'r Gwasanaeth Porth Grant Cymorth Tai newydd fel pwynt canolog ar gyfer cyflwyno pob cais am gymorth tai, gan sicrhau y byddai pob achos yn cael yr ymyriadau priodol mewn modd amserol. Roedd hyn yn golygu dyfeisio rolau newydd a chyflogi pobl yn y swyddi hyn. Roedd datblygiadau pellach wedi'u cynllunio ar gyfer 2020-21, gan gynnwys ail-gomisioynu a pharatoi i ddatblygu Strategaeth Rhaglen y Grant Cymorth Tai.

At hynny, trwy leoli'r Gwasanaethau Tai ym model gwasanaeth integredig gydol oes Porth Gofal, nodwyd llawer o gyfleoedd i adeiladu ar gyfleoedd a chysylltiadau ar draws y model gwasanaeth, o atal ac ymyrraeth gynnar i ymyrryd mewn argyfwng.

Sicrhau bod anghenion llety trigolion yn cael eu bodloni

Mae'r Gwasanaethau Tai yn parhau i weithio i sicrhau bod anghenion llety'n cael eu bodloni. Yn ystod y flwyddyn, arolygwyd 36 o dai amlfeddiannaeth trwyddedig (llety rhent preifat) i sicrhau bod safonau diogelwch yn cael eu bodloni. Ymchwiliwyd i 10 achos o aflonyddu a throï allan anghyfreithlon, ac aethpwyd i'r afael â 254 o gwynion gwasanaeth a oedd yn ymwneud â safonau tai gwael.

Caffael Eiddo

Mae defnyddio grantiau gofal integredig cyfalaf wedi cynnig modd caffael tai newydd allweddol. Un yw cynllun ar y cyd â Gwasanaeth Cam-drin Domestig Gorllewin Cymru i'r Cyngor gaffael dau eiddo yn y sir i'w prydlesu at ddefnydd dioddefwyr cam-drin domestig. Yr ail oedd caffael eiddo i'w ddefnyddio gan wasanaethau gofal a chymorth Porth Cynnal i gefnogi rhieni a babanod fel cam i lawr neu atal plant rhag cael gofal gan yr Awdurdod Lleol.

Crynodeb o Ganlyniadau Llesiant 2020-2021:

Canlyniadau

Mawrth 30 - Ebrill 17

- 1159 bocsys bwyd wedi'u dosbarthu
- 1727 trigolion sy'n 'gwarchod' wedi'u cysylltu â nhw ar gyfer bocsys bwyd
- 533 plant, pobl ifanc a theuluoedd wedi'u cysylltu â nhw
- 43 staff wedi'u hadleoli i gefnogi gwasanaethau eraill
- 825 gofawlyr wedi'u cefnogi dros y ffôn, trwy lythyr neu gylchgrawn

17 Ebrill - 31 Mai

Trigolion

- 4600 bocsys bwyd wedi'u dosbarthu
- 3044 trigolion sy'n 'gwarchod' wedi'u cysylltu â nhw ar gyfer bocsys bwyd
- 3240 galwadau wedi'u gwneud i drigolion Ceredigion

Llesiant

- 800 pecynnau llesiant wedi'u paratoi ar gyfer oedolion ynysig
- 850 pecynnau llesiant wedi'u paratoi ar gyfer gofawlyr
- 50 pecynnau teulu egniol wedi'u dosbarthu i deuluoedd

Dysgu Galwedigaethol

- 84 prentisiaid yn cael eu cefnogi gan HCT
- 544 dysgwyr yn cael eu cefnogi gan y Tîm Dysgu Gydol Oes a Sgillau

Cymorth ac Ymyrraeth

- 10,843 pobl wedi ymgysylltu â thudalen Facebook Gwasanaeth Ieuenctid
- 40 pobl ifanc wedi cofrestru ar gyfer gweithgareddau rhithiol Gwasanaethau Ieuenctid

2020-2021

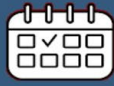
1650 o becynnau llesiant wedi'u cynhyrchu ar gyfer gofawlyr di-dâl ac oedolion ynysig

195 o fagiâu teulu egniol wedi'u dosbarthu gyda Dechrau'n Deg a Theuluoedd yn Gyntaf

600 o bobl ifanc a theuluoedd wedi'u cefnogi drwy 3000 o alwadau

22 o raglenni gweithgareddau cyn ysgol wythnosol wedi'u paratoi

15,000+ o barseili bwyd wedi'u dosbarthu i breswylwyr sy'n agored i niwed yn feddygol

100+ o gardiau adnabod oedolion sy'n ofalwyr a 10+ gofawlyr ifanc

£30,000 o Gronfa Gofawlyr wedi'i ddosbarthu

Dros 50,000 o negeseuon ar y cyfryngau cymdeithasol

250 o bobl ifanc wedi cael cymorth yn yr ysgol

50+ o grwpiau a rhaglenni magu plant wedi'u darparu'n rhithiol

Canlyniadau

64 o aelwydydd digartref mewn llety dros dro

Mehefin 20 – 21 Ebrill 32 o ddefnyddwyr gwasanaeth ar gyfartaledd ar restrau aros gofal cartref (mwyaf 51 lleiaf 12)

8,602,591 o eitemau cyfarpar diogelu personol wedi'u dosbarthu ar draws y wlad, gyda rhaglen stoc dreigl 12 wythnos

265 o gyfarfodydd cynllunio wedi'u cynnal mewn ymateb i 55 o achosion/brigiadau yng nghartrefi gofal Ceredigion

67 o focsyr te prynhawn wedi'u dosbarthu â llaw gan staff y Tîm Maethu i bob gofawlyr maeth a gofawlyr sy'n berthnasau ym mis Rhagfyr 2020

Ymweliadau carreg drws o bellter cymdeithasol i ddiolch i'r gofawlyr a dymuno Nadolig Llawn iddynt

Galwadau sefyllfa ddyddiol i ddarparu'r cartrefi gofal –cyfanswm o 7,546 o alwadau ffôn wedi'u gwneud a 343 o adroddiadau sefyllfa ddyddiol

Cynnydd yn nifer y gwelyau cymuned a ddarperir 19/20 – 208, 20/21 – 286

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn nesaf a pham?

Yn ystod y flwyddyn i ddod bydd nifer o brosiectau trawsnewid system gyfan yn parhau ynghyd â pharhau i fynd i'r afael â heriau pandemig Covid-19 a'i ganlyniadau.

Amcan Covid-19

- Parhau i weithio'n agos gydag asiantaethau partner i leihau'r risg o ledaenu'r haint
- Gweithredu cynlluniau addasu yn effeithiol
- Adfer

Amcan Gwella 1

Sicrhau bod trawsnewid gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei gyflawni yn ystod 2021/22 mewn partneriaeth â gwasanaethau corfforaethol ac asiantaethau partner eraill.

- Gweithio mewn partneriaeth ar y cynllun ad-drefnu corfforaethol, gan alluogi dull gweithredu effeithlon ar draws y cyngor cyfan
- Sicrhau bod y gofynion statudol ar gyfer Gofal Cymdeithasol wedi'u diffinio'n eglur o fewn y strwythur
- Sicrhau bod gwasanaethau cadarn yn eu lle er mwyn i ddinasyddion allu cyflawni eu canlyniadau personol

Amcan Gwella 2

Sicrhau bod gan yr Awdurdod Lleol lais cryf yn y rhanbarth o hyd

- Sicrhau cyfranogiad ymrwymedig rheolaidd ym mhob digwyddiad partneriaeth rhanbarthol gan staff perthnasol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llawn ar yr adnoddau sydd ar gael i ni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau trwy'r rhanbarth ac yn genedlaethol

Amcan Gwella 3

Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn effeithiol, ynghyd â'i bartneriaid, wrth sicrhau a defnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu canlyniadau gwell i bobl yng Ngheredigion

- Parhau i ddatblygu'r Prosiect Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg ar y cyd â Sir Gaerfyrddin/Sir Benfro a Hywel Dda
- Cydweithio â Hywel Dda i hybu'r agenda gweithio integredig, gan gynnwys y Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Cydweithio â'r Gwasanaeth Iechyd a'r trydydd sector i ddatblygu adnoddau a chanolfannau cymunedol

Meysydd Gwasanaeth i'w Datblygu Ymhellach:

Porth Cymorth Cynnar

- Canolfannau Llesiant – datblygu cyfleusterau sy'n gwella'r cynnig gweithgarwch corfforol a hamdden craidd gyda mannau cyfarfod, ymgynghori a thriniaeth. Bydd y Ganolfan Llesiant yn ymgorffori gwasanaethau sy'n ystyried ac yn gwella agweddau corfforol, cymdeithasol, emosiynol a meddyliol llesiant unigolyn ac yn cyfrannu at alluogi unigolion i gyflawni eu potensial llawn.
- Datblygu a darparu ymhellach weithgareddau ac ymyriadau cymunedol cyfunol, â ffocws gydol oedran i alluogi grymuso, gwydnwch ac annibyniaeth.
- Cydweithio â rhanddeiliaid allweddol a sefydliadau'r sector gwirfoddol i ddatblygu ystod o wasanaethau i ddiwallu'r anghenion sy'n esblygu o fewn ein cymunedau i gefnogi a galluogi unigolion a theuluoedd yng Ngheredigion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau y gallent eu hwynebu.

Porth Gofal:

- Datblygu gwasanaeth cymorth taliadau uniongyrchol yn fewnol
- Gofal Cartref – dilyniant gyda model darparu gwasanaeth hybrid gyda Galluogi
- Gweithredu'r Gweithwyr Cymorth Iechyd a Gofal Cymdeithasol fel rhan o'r Rhaglen Drawsnewid 3
- Maethu – cynllun datblygu gwasanaeth gan gynnwys recriwtio a hyfforddi gofalwyr maeth newydd
- Adolygu Gwasanaethau Dydd – canolbwyntio ar wydnwch cymunedol ac unigol, strategaethau atal a grymuso a chyfleoedd seibiant

Porth Cynnal:

- Datblygu dulliau atal ac adfer ar draws Gwasanaethau Porth Cynnal a'r Model Gydol Oed a Llesiant a chydag asiantaethau partner sy'n canolbwyntio ar lesiant meddwl, cam-drin domestig, camddefnyddio sylweddau
- Mentrau Lleihau Plant sy'n Derbyn Gofal Diogel
- Prosiectau rhanbarthol a lleol: datblygu llety diogel wedi'i lywio gan drawma i blant a llety lleol i rieni a babanod
- Ymgorffori arferion Arwyddion Diogelwch

5. Sut ydym yn gwneud yr hyn a wnawn

Sut ydym wedi cefnogi datblygiad proffesiynol y gweithlu Gofal Cymdeithasol

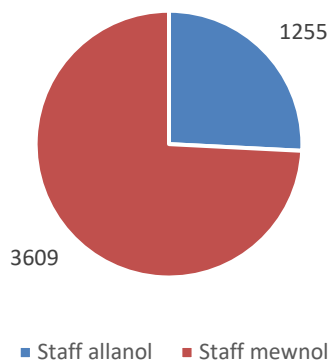
Mae Cyngor Sir Ceredigion yn rhoi gwerth mawr ar y gwasanaethau a ddarperir gan y sector Gofal Cymdeithasol i ddinasyddion Ceredigion. Drwy ddarparu cyfleoedd dysgu a datblygu, rydym yn ceisio denu, recriwtio a chadw gweithlu cymwys a hyfedr sy'n gallu gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i fywydau'r bobl y maent yn gweithio gyda nhw.

Defnyddir arian grant Rhaglen Datblygu Gweithlu Gofal Cymdeithasol Cymru i ddarparu ystod o gyfleoedd hyfforddi a datblygu i'r sector. Mae'r cyfleoedd hyn yn cefnogi'r rheini sy'n darparu'r gwasanaethau er mwyn iddynt gael hyfforddiant sefydlu a datblygiad proffesiynol parhaus ac ennill y cymwysterau sy'n ofynnol gan y rheoleiddwyr.

Er mwyn sicrhau bod anghenion y sector cyfan yn cael eu diwallu, mae Tîm Dysgu a Datblygu'r Cyngor yn cynnal dadansoddiad mewnol ac allanol o anghenion hyfforddi blynyddol ac yn cynnal digwyddiadau lle gwahoddir darparwyr Gofal Cymdeithasol allanol i nodi eu blaenoriaethau hyfforddi.

Roedd Covid-19 wedi effeithio ar y broses o ddarparu cyfleoedd dysgu a datblygu ym mis Mawrth 2020 ac arweiniodd at ganslo pob hyfforddiant wyneb yn wyneb. Er mwyn gallu cynnig cymorth parhaus i'r sector, cafodd yr holl hyfforddwyr eu huwchsgilio i ddatblygu cynnwys ar-lein a dysgu dulliau cyflwyno ar-lein. Lanswyd pum modiwl e-ddysgu newydd: Cyflwyniad i Ofal a Gofal Personol, Codi a Chario – Pobl, Codi a Chario – Gwrthrychau, Atal a Rheoli Heintiau gan gynnwys gwisgo a dadwisgo cyfarpar diogelwch personol, rhoi meddyginiaethau'n ddiogel a dychwelyd i'r gwaith yn ddiogel. Roedd staff a oedd yn gweithio gartref hefyd wedi derbyn canllawiau iechyd a diogelwch ar weithio gartref.

Dadansoddiad o gyfanswm yr unedau e-ddysgu a gwblhawyd ar gyfer 20/21

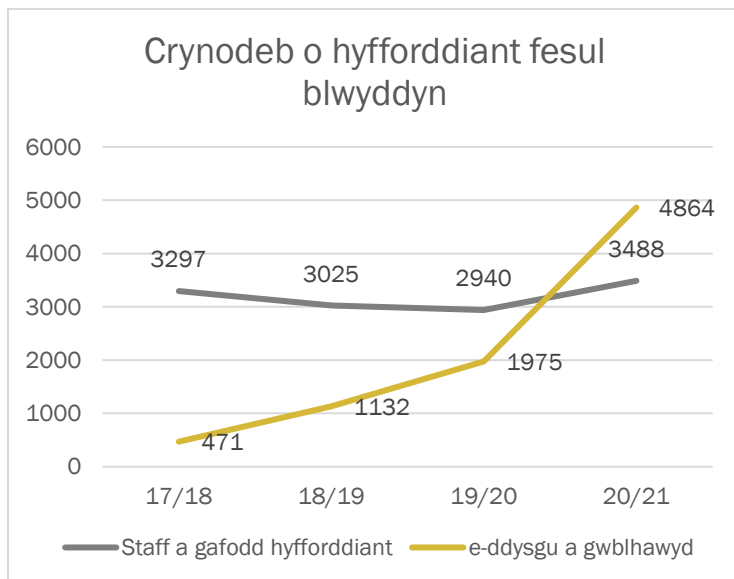
Cynyddodd nifer yr unedau e-ddysgu a gwblhawyd gan 59% o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, gyda chyfanswm o unedau 4864 wedi'u cwblhau. Mae'r graff gyferbyn yn dangos dadansoddiad o'r unedau gofal cymdeithasol mewnol ac allanol a gwblhawyd.

Wrth i'r flwyddyn fynd yn ei blaen, cafodd hyfforddiant wyneb yn wyneb hanfodol ar gyfer staff Gofal Cymdeithasol fel codi a chario a chymorth cyntaf ei ailsefydlu a'i ddarparu i grwpiau staff gyda niferoedd is gan gadw at gyfyngiadau Covid-19 ac asesu risg.

Mae 417 o ddigwyddiadau sy'n ymwneud â gofal cymdeithasol craidd/ymarfer gwaith cymdeithasol a hyfforddiant iechyd a diogelwch wedi'u darparu i'r sector gan alluogi 3488 o staff i'w cwblhau, sef

cynnydd o 548 ar y flwyddyn flaenorol, sy'n arwyddocaol yn wyneb effaith Covid-19, salwch staff, recriwtio, a heriau gweithredol ar y sector yn ystod y cyfnod hwn.

Er mwyn cefnogi prosiect trawsnewidiol gydol oed a llesiant y Cyngor, dechreuodd rhaglen datblygu rheolaeth bwrpasol a bydd yn parhau y flwyddyn nesaf.

Mae'r graff gyferbyn yn dangos ffigurau presenoldeb hyfforddiant staff fesul blwyddyn ac mae'n dangos y galw cynyddol am e-ddysgu a'r nifer sy'n cael ei gwblhau.

Mae cynllunio ar gyfer olyniaeth y gweithlu wedi'i gefnogi trwy Gynllun Gweithiwr Cymdeithasol Dan Hyfforddiant y Cyngor a thrwy ddarparu 16 o leoliadau gwaith cymdeithasol. Mae'r cynnig o Brentisiaeth lechyd a Gofal Cymdeithasol Lefel 2 mewn cartref gofal preswyl yn parhau i ddatblygu, ac mae wedi arwain at ddau aelod parhaol o staff ac mae un arall wedi dechrau ar y llwybr gyrfa hwn yn ddiweddar.

Mae hyrwyddo a chefnogi darpariaeth trwy gyfrwng y Gymraeg yn parhau i fod yn flaenoriaeth. I gefnogi'r 'Cynnig Gweithredol', mae sesiynau cymorth iaith Gymraeg pwrpasol wedi'u cyflwyno i fyfyrwyr gwaith cymdeithasol a'r tîm gofalwyr, mae 21 o staff gofal cymdeithasol wedi cael cymorth i gael gwersi Cymraeg, ac mae 124 aelod o staff ar draws y sector wedi cwblhau'r e-ddysgu Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg.

Crynodeb o'r staff a gafodd gymorth i ennill cymhwyster:

Rhaglen	Niferoedd ar y rhaglen 1 Ebrill 2020	Nifer a gofrestrodd yn ystod 2020/2021	Nifer a enillodd gymhwyster yn ystod 2020/2021	Niferoedd a adawodd y rhaglen	Niferoedd sy'n parhau â'r rhaglen yn 2021/2022
Fframwaith Sefydlu Cymru Gyfan	22	0	0	6	16
Cymhwyster Cymeradwy Lefel 2	9	4	5	0	8
Cymhwyster Cymeradwy Lefel 3	10	4	10	2	2
Fframwaith Cymwysterau a Chredydau Lefel 3 – Plant a Phobl Ifanc	0	0	0	0	0
Cymhwyster Cymeradwy Lefel 4	0	0	0	0	0
Cymhwyster Cymeradwy Lefel 5	3	1	1	0	3
Dyfarniad TAQA – Lefel 3	0	0	0	0	0

Tudalen 77

Dyfarniad TAQA – Lefel 4	0	0	0	0	0
Rhaglen Ymarferwyr Gwasanaethau Cymdeithasol – mae'r ffigrau hyn yn ymwneud â Thystysgrif Addysg Uwch	3	3	2	1	3
Gradd Gwaith Cymdeithasol Lefel 4 – noddedig	0	0	0	0	0
Gradd Gwaith Cymdeithasol Lefel 5 – noddedig	0	2	0	0	2
Gradd Gwaith Cymdeithasol Lefel 6 – noddedig	0	0	0	0	0
Gradd Gwaith Cymdeithasol Lefel 4 – arall	0	0	0	0	0
Gradd Gwaith Cymdeithasol Lefel 5 – arall	3	6	3	0	6
Gradd Gwaith Cymdeithasol Lefel 6 – arall	1	3	1	0	3
Gradd Meistr Gwaith Cymdeithasol Lefel 1 – noddedig	0	0	0	0	0
Gradd Meistr Gwaith Cymdeithasol Lefel 2 – noddedig	0	0	0	0	0
Gradd Meistr Gwaith Cymdeithasol Lefel 1 – arall	2	3	2	1	2
Gradd Meistr Gwaith Cymdeithasol Lefel 2 – arall	0	2	0	0	2
Rhaglen Gweithiwr Cymdeithasol Newydd Gymhwyso	8	1	8	0	1
Tystysgrif Raddedig mewn Atgyfnerthu Ymarfer Gwaith Cymdeithasol	6	10	6	0	10
Ymarfer Profiadol mewn Gwaith Cymdeithasol	0	0	0	0	0
Uwch Ymarfer mewn Gwaith Cymdeithasol	0	0	0	0	0
Ymgynghorydd Gwaith Cymdeithasol	0	0	0	0	0

Tudalen 78

Galluogi Ymarfer 6/7 (Dyfarniadau Aseswr Ymarfer)	1	6	0	0	7
Aseswr Budd Gorau	0	12	0	1	11
Ymarferydd Iechyd Meddwl Cymeradwy	2	1	2	0	1
Rhaglen Datblygu Rheolwr Tîm	1	1	0	1	1
Rhaglen Datblygu Rheolwr Canol	0	0	0	0	0
Gweithio gyda Phobl Byddar-Ddall	0	0	0	0	0
Tystysgrif mewn Gofal Dementia Lefel 3	0	20	0	1	19
Aseswr Profedig Lefel 3	0	0	0	0	0
Asesu'r Gallu i Wneud Penderfyniadau Lefel 6	3	0	3	0	0
Rhaglen Arweinyddiaeth Rheolwyr Strategol	0	0	0	0	0

Proffil iaith ein Gweithlu Gydol Oed:

Porth Cymorth Cynnar:

TROSOLWG	Nifer y bobl	% y bobl
ALTE 0, 1 a 2	51	20.48%
ALTE 3, 4 a 5	198	79.52%
CYFANSWM	249	100.00%

BWLCH	Nifer y bobl	% y bobl
BWLCH YNG NGOFYNION ALTE	96	37.94%
Bodloni Gofynion ALTE	157	62.06%
CYFANSWM	249	100.00%

PERSON – SIARAD A GWRANDO	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	3	21	27	34	60	104	249
% y bobl	1.20%	8.43%	10.84%	13.65%	24.10%	41.77%	100.00%
PERSON – YSGRIFENNU	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	10	27	32	37	65	78	249
% y bobl	4.02%	10.84%	12.85%	14.86%	26.10%	31.33%	100.00%
PERSON – DARLLEN	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	10	23	30	35	61	90	249
% y bobl	4.02%	9.24%	12.05%	14.06%	24.50%	36.14%	100.00%

Tudalen 80

Porth Cynnal:

TROSOLWG	Nifer y bobl	% y bobl
ALTE 0, 1 a 2	58	48.33%
ALTE 3, 4 a 5	62	51.67%
CYFANSWM	120	100.00%

BWLCH	Nifer y bobl	% y bobl
BWLCH YNG NGOFYNION ALTE	61	50.83%
Bodloni Gofynion ALTE	59	49.17%
CYFANSWM	120	100.00%

PERSON – SIARAD A GWRANDO	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	4	33	21	18	11	33	120
% y bobl	3.33%	27.50%	17.50%	15.00%	9.17%	27.50%	100.00%
PERSON – YSGRIFENNU	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	15	31	20	12	15	27	120
% y bobl	#####	25.83%	16.67%	10.00%	12.50%	22.50%	100.00%
PERSON – DARLLEN	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	12	32	21	9	17	29	120
% y bobl	#####	26.67%	17.50%	7.50%	14.17%	24.17%	100.00%

Tudalen 81

Porth Gofal:

TROSOLWG	Nifer y bobl	% y bobl
ALTE 0, 1 a 2	168	47.06%
ALTE 3, 4 a 5	189	52.94%
CYFANSWM	357	100.00%

BWLCH	Nifer y bobl	% y bobl
BWLCH YNG NGOFYNION ALTE	188	52.66%
Bodloni Gofynion ALTE	169	47.34%
CYFANSWM	357	100.00%

PERSON – SIARAD A GWRANDO	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	27	74	67	72	32	85	357
% y bobl	7.56%	20.73%	18.77%	20.17%	8.96%	23.81%	100.00%
PERSON – YSGRIFENNU	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	67	76	70	59	22	63	357
% y bobl	#####	21.29%	19.61%	16.53%	6.16%	17.65%	100.00%
PERSON – DARLLEN	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	58	67	71	46	42	73	357
% y bobl	#####	18.77%	19.89%	12.89%	11.76%	20.45%	100.00%

Ein hadnoddau ariannol a sut ydym yn cynllunio ar gyfer y dyfodol

Am y tro cyntaf ers dros 10 mlynedd, ystyriwyd bod setliad ariannol y Cyngor yn un cadarnhaol. Roedd setliad cyllid cyffredinol Llywodraeth Cymru y Cyngor ar gyfer 2020/2021 o £107.6m yn gynydd o 4% ar y flwyddyn flaenorol ac yn golygu nad oedd yn rhaid i wasanaethau ddod o hyd i unrhyw lefel sylweddol o arbedion.

Roedd 2020/2021 hefyd yn nodi'r flwyddyn pan ddechreuodd y Cyngor alinio ei gyllidebau â'r model gweithredu newydd wedi'i dargedu ar gyfer gofal cymdeithasol a welodd gwasanaethau sy'n ymwneud ag Ymyrraeth Gynnar a Llesiant yn llawer mwy integredig ochr yn ochr â'r Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol mwy traddodiadol. O ganlyniad, adlewyrchwyd strwythur gweithredu newydd Pwrth y Cyngor mewn cyllidebau gyda chyfanswm o £35.2m sydd bellach dros 23% o gyllideb 2020/2021 y Cyngor o £151.2m.

Roedd y cyllidebau sy'n ymwneud â gofal cymdeithasol yn dal i wynebu pwysau cost sylweddol o £3.5m. Fodd bynnag, cafodd y rhain eu lliniaru'n bennaf gan fudd setliad cadarnhaol Llywodraeth Cymru, a dull corfforaethol wedi'i dargedu i fynd i'r afael â phwysau cyllidebol gofal cymdeithasol.

Er bod gorwariant o £0.6m ar gyfer blwyddyn ariannol 2020/2021, mae hyn yn welliant sylweddol o gymharu â'r flwyddyn flaenorol ac mae'n adlewyrchu'r effaith y dechreuwyd ei gweld o alinio gwasanaethau â'r gydol oed newydd. Er hynny, mae'r model yn ei ddyddiau cynnar ac yn parhau i ddatblygu.

Ni ellir gorffen adroddiad 2020/2021 heb sôn am Covid-19 a'r effaith ariannol sylweddol y mae hyn wedi'i chael. Mae'r sector Gofal Cymdeithasol wedi bod ar flaen y gad yn y pandemig gyda'r effaith yn cael ei themlo gan yr Awdurdod Lleol a'r ystod eang o ddarparwyr preifat y mae gwasanaethau'n cael eu comisiynu ganddynt. Trwy Gronfa Galedi Llywodraeth Cymru, mae cyllid ychwanegol sylweddol wedi cael ei ddarparu i'r sector gofal cymdeithasol ar ffurf cyllid a thaliadau ar gyfer bylchau, taliadau premiwm uwch dros dro ar gyfer lleoliadau a chyllid ar gyfer costau eithriadol yn deillio o ddigwyddiadau Covid-19. Mae'r gronfa hon wedi bod yn hollbwysig i sicrhau parhad gwasanaethau yn ystod y cyfnod heriol hwn.

O edrych tua'r dyfodol, mae Cynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor yn amlinellu strategaeth ariannol at ddibenion cynllunio ar gyfer y dyfodol a gwireddu blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor, sef:

- Hybu'r Economi
- Buddsoddi yn Nyfodol Pobl
- Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd
- Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol

Mae rhan o agwedd drawsnewidiol y Cynllun Tymor Canolig yn canolbwyntio ar symud oddi wrth wasanaethau gofal cymdeithasol mwy traddodiadol i blant ac oedolion at y Model Gydol Oed ehangach sy'n cynnwys ymyrraeth gynnar, a hynny drwy gyflwyno model gweithredu pwrpasol newydd a elwir yn Borth Gofal, Porth Cynnal a Phorth Cymorth Cynnar.

Gweithio mewn partneriaeth, arweinyddiaeth wleidyddol a chorfforaethol, llywodraethu ac atebolrwydd

Ar 25 Mawrth 2020 rhoddodd Arweinydd a Dirprwy Arweinydd y Cyngor bwerau dirprwyedig dros dro i Brif Weithredwr a Grŵp Arweinyddiaeth y Cyngor i wneud penderfyniadau yn ymwneud ag ymateb y Cyngor i Covid-19. Gwnaethpwyd y penderfyniad yn unol â chyfansoddiad y Cyngor. Mae'r Grŵp Rheoli Aur yn cael eu cefnogi gan 5 Grŵp Rheoli Arian, sy'n adrodd yn wythnosol i'r Grŵp Rheoli Aur.

Yn ogystal, mae'r Prif Weithredwr a'r Arweinydd wedi cwrdd o leiaf unwaith yr wythnos gyda chynrychiolwyr o Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, CLILC ac Arweinwyr a Phrif Weithredwyr eraill, yr Aelod Seneddol a'r Aelod o'r Senedd yn ogystal â darparu sesiynau briffio i'r Cabinet

Mae'r Grŵp Rheoli Aur, sy'n cynnwys Uwch Dîm Rheoli'r Cyngor, wedi cwrdd yn ddyddiol ers canol mis Mawrth 2020 i ymdrin ag ymateb y Cyngor i Covid-19.

Mae cofnod o benderfyniadau a chamau gweithredu'r Grŵp Rheoli Aur yn ystod y flwyddyn i'w weld ar wefan y Cyngor ac mae'n cynnwys nifer o'r penderfyniadau allweddol a wnaed mewn perthynas â gwasanaethau gofal a chymorth.

Cyflwynwyd adroddiadau diogelu wythnosol ynghylch gweithgarwch mewn perthynas â phlant ac oedolion i'r Grŵp Rheoli Aur gan y Cyfarwyddwr Statudol er gwybodaeth a sicrhau ansawdd.

Pwyllgor Craffu Cymunedau Iachach

Cyfarfu'r Pwyllgor yn rhithiol ar 19 Tachwedd 2020 a bu'n ystyried Adroddiad Blynyddol Uned Gofalwyr Ceredigion 2019/20, Adroddiad Blynyddol y Grŵp Gofalwyr Rhanbarthol 2019-2020, Adroddiad Arolygu Arolygiaeth Gofal Cymru ar Gymorth Cynnar a Gofal a Chymorth a Phontio i Blant Anabl, Adroddiad Monitro Perfformiad Gwasanaeth y Swyddog Adolygu Annibynnol Ch2 2019-2020. Nododd Aelodau'r Pwyllgor yr adroddiad arolygu a chymeradwyo'r cynnydd fel yr adroddwyd yn y Cynllun Gweithredu o 2019/20.

Cyfarfu'r Pwyllgor yn rhithiol ar 18 Chwefror 2021 a bu'n ystyried yr adroddiadau ar y gyllideb ddrafft ar gyfer 2021/22, lleihau costau/arbedion cyllideb a'r newidiadau arfaethedig i ffioedd a thaliadau'r Cyngor 2021/22. Cymeradwyodd aelodau'r Pwyllgor yr argymhellion a wnaed a chofnododd bryder ynghylch costau cynyddol plant sy'n derbyn gofal gan nodi'r cynnydd yn y galw am daliadau uniongyrchol a'r bwriad yw i'r gwasanaeth ddod yn fewnol yn ystod 2021.

Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu

Cyfarfu'r Pwyllgor yn rhithiol ar 16 Medi 2020 a bu'n ystyried Adroddiad Blynyddol CYSUR a CWMPAS 2019-2020. Bu aelodau'r Pwyllgor hefyd yn ystyried adroddiad cynhwysfawr a oedd yn amlinellu ymateb y Cyngor hyd yma o ran rheoli pandemig Covid-19.

Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru

Mae Adran 14A o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) yn ei gwneud hi'n ofynnol i awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol gynhyrchu Cynlluniau Ardal sy'n amlinellu'r amrywiaeth a lefel y gwasanaethau a gaiff eu darparu yn eu hardal mewn ymateb i Asesiadau o'r Boblogaeth rhanbarthol. Rhaid i'r cynlluniau hyn gael eu cynhyrchu bob 5 mlynedd a rhaid i'r cynlluniau cychwynnol gael eu cyhoeddi erbyn 1 Ebrill 2019.

Mae Cynllun Ardal Gorllewin Cymru ar gyfer 2019-23, 'Cyflawni Newid Gyda'n Gilydd' wedi cael ei gytuno gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a'i gymeradwyo gan Gyngor Sir Caerfyrddin, Cyngor Sir Ceredigion a Chyngor Sir Penfro a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda. Mae'n cynnwys cyfres o ymrwymadau strategol y bydd y Bartneriaeth yn gweithredu arnynt dros y pum mlynedd nesaf i gefnogi trawsnewid ac integreiddio gofal a chymorth yn y rhanbarth.

Mae'r cynllun ar gael [yma](#). Mae hefyd ar gael trwy'r porthol newydd, [Porthol Data Gorllewin Cymru](#), sydd wedi cael ei ddatblygu mewn partneriaeth ag Uned Data Cymru. Mae hyn yn darparu mynediad i ystod eang o ddata am y boblogaeth a gwasanaethau ar gyfer y rhanbarth ac yn cynnig modd i'r cynllun gael ei ddiweddarau'n rheolaidd er mwyn adlewyrchu datblygiadau lleol a chenedlaethol ac adrodd ar gynnydd yn erbyn yr ymrwymadau yn ein cynllun.

Ym mis Awst 2020 comisiynodd y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol werthusiad annibynnol o raglenni Gorllewin Cymru lachach. Roedd hwn yn nodi cynnydd ar draws y Bwrdd ac yn argymhell nifer o welliannau gan gynnwys gwella setiau data i asesu effaith rhaglenni; dangos tystiolaeth o effaith trefniadau cyflawni gwahanol mewn rhannau gwahanol o'r rhanbarth; cryfhau'r ymgysylltiad â defnyddwyr, gofawyr a rhanddeiliaid eraill a defnyddio'r wybodaeth sy'n deillio o hynny i lywio datblygiad rhaglenni; ac aliniad agosach rhwng rhaglenni er mwyn i staff sy'n ymwneud â'u cyflawni allu cydnabod eu cyfraniad at y dirwedd drawsnewid ehangach.

Mae cynllun gweithredu wedi'i ddatblygu i fynd i'r afael â phob un o'r argymhellion. Yn wyneb y dystiolaeth gadarnhaol a gyflwynwyd yn yr adroddiad, cadarnhaodd Llywodraeth Cymru ddyraniad o ychydig llai na £6m ar gyfer 2021-22 i barhau â'r rhaglenni am flwyddyn drosiannol arall. Ochr yn ochr â rhaglenni Gorllewin Cymru lachach, roedd y Gronfa Drawsnewid hefyd yn darparu adnoddau wedi'u clustnodi i'r bartneriaeth i gefnogi rheoli perfformiad ac adrodd ac ymgysylltu parhaus. O ganlyniad, yn 2020-21 roeddem yn gallu penodi Swyddog Perfformiad a Gwerthuso i arwain y gwaith o ddatblygu metrigau i asesu effaith trawsnewid a rhaglenni rhanbarthol eraill. Cyfrannwyd hefyd at gostau platfform digidol y 'Pencadlys Ymgysylltu' sydd wedi cael ei gaffael gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol ochr yn ochr â Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a sawl sefydliad unigol yn y rhanbarth. Bydd y feddalwedd hon yn darparu offeryn ar gyfer ymgysylltu â chymunedau gwahanol (yn ddaearyddol ac o ddiddordeb), gan ddefnyddio amrywiaeth o fecanweithiau gan gynnwys fforymau rhithiol, byrddau negeseuon ar-lein, 14 sgwrs seiliedig ar le, straeon rhyngweithiol, cyfleusterau holi ac ateb, polau piniwn ac arolygon.

Bwrdd Diogelu Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru:

CYSUR yw Bwrdd Rhanbarthol Diogelu Plant Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Acronym ar gyfer Diogelu Plant a Phobl Ifanc: Uno'r Rhanbarth yw CYSUR a dyma'r gair Cymraeg am dawelu meddwl hefyd.

Mae CYSUR yn gyfuniad o'r hen Fyrddau Lleol Diogelu Plant yn Sir Gaerfyrddin, Ceredigion, Sir Benfro a Phowys.

CWMPAS yw Bwrdd Rhanbarthol Diogelu Oedolion Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Acronym ar gyfer Cydweithio a Chynnal Partneriaeth wrth Ddiogelu Oedolion yw CWMPAS a dyma hefyd y gair Cymraeg am sgôp neu gylch gwaith.

Mae cylch gwaith CWMPAS hefyd yn ymestyn ar draws Sir Gaerfyrddin, Ceredigion, Sir Benfro a Phowys.

Sefydlwyd y trefniadau rhanbarthol i fodloni gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Yn ystod 2020-2021, parhaodd Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru i weithredu yn unol â'i rwymedigaethau statudol yn sgil argyfwng cenedlaethol a'r pandemig. Er bod rhywfaint o waith y Bwrdd nad oedd yn hanfodol wedi'i atal dros dro, roedd holl is-grwpiau gorfodol y Bwrdd h.y. yr Is-grwpiau Hyfforddiant, Polisiâu a Gweithdrefnau ac Adolygu Ymarfer wedi parhau i gwrdd a gweithredu, ac roedd swyddogion Cyngor Sir Ceredigion wedi cymryd rhan lawn ym mhob gweithgaredd. Rhoddwyd blaenoriaeth i gwblhau a datblygu polisiâu, gweithdrefnau a strategaethau rhanbarthol parhaus yn ogystal ag adolygiadau ymarfer plant ac oedolion parhaus.

Roedd cyfarfodydd y Bwrdd Gweithredol wedi parhau i gael eu cynnal yn rheolaidd, a sefydlwyd Grŵp Gweithredol Rhanbarthol Covid-19 dros dro i oruchwylio, monitro ac ymateb i unrhyw feysydd risg uwch a nodwyd o ganlyniad i'r pandemig. Mae'r grŵp aml-asiantaeth hwn yn cynnwys penaethiaid gwasanaeth ac uwch reolwyr gwasanaethau o bob rhan o'r rhanbarth a'r swyddogion cyfatebol o sefydliadau asiantaeth partner.

Yn ogystal â hyn, mae arweinwyr diogelu amlasiantaethol yn cynnal cyfarfodydd wythnosol ar gyfer gwasanaethau plant ac oedolion gyda chynrychiolwyr o'r pedwar Awdurdod Lleol, byrddau iechyd rhanbarthol a Heddlu Dyfed Powys. Ffocws y cyfarfodydd hyn yw arwain datblygiad polisiâu rhanbarthol interim Covid-19, sefydlu ymarfer proffesiynol cyson ar draws y rhanbarth lle bo'n briodol a rhannu syniadau a chynnig cymorth gan gymheiriaid. Mae rolau Rheolwr y Bwrdd Diogelu Rhanbarthol a Staff yr Uned Fusnes wedi'u had-drefnu er mwyn cyfateb â blaenoriaethau sy'n cefnogi'r grwpiau rhanbarthol newydd hyn, ac unrhyw gamau gweithredu sy'n dod i'r amlwg, yn ogystal â pharhau i ddatblygu is-grwpiau allweddol y Bwrdd.

Mae'r Bwrdd wedi cynhyrchu canllawiau a pholisïau rhanbarthol penodol i helpu i arwain gweithgarwch diogelu rhanbarthol a lleol asiantaethau partner yn ystod y pandemig.

6. Gwybodaeth bellach a dogfennau allweddol

Teitl	Lleoliad
Adroddiad Blynyddol Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru 2020-21	West-Wales-RPB-Annual-Report-2020-21-ENGLISH.pdf (wwcp.org.uk)
Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru	Cysur Ein Hadroddiadau Blynyddol
Adroddiad Blynyddol yr Uned Gofalwyr Cyngor Sir Ceredigion	 Annual Report 2020-21 (Carers).pdf
Adroddiad Blynyddol Grŵp Gofalwyr Rhanbarthol Gorllewin Cymru 2020-21	WWCDG-Annual-Report-2021-21-FINAL.pdf (wwcp.org.uk)
Cynllun Ardal Gorllewin Cymru ar gyfer 2019-23, 'Cyflawni Newid Gyda'n Gilydd'	http://www.wwcp.org.uk/wp-content/uploads/2019/03/West-Wales-Area-Plan-English-Final-Version-29-03-18.pdf
Cofnodion Penderfyniadau Grŵp Rheoli Aur Ceredigion	Strwythur Llywodraethu ar gyfer gwneud penderfyniadau – Cyngor Sir Ceredigion
Adroddiad blynyddol y Cyfarwyddwr 2019-2020	Gwasanaethau Cymdeithasol Ceredigion - Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr Statudol 2019-2020

Cyngor Sir Ceredigion

Sian Howys

DRAFFT

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Caru Love
Ceredigion

**Gwasanaethau
Cymdeithasol
Ceredigion –
Adroddiad
Blynyddol y
Cyfarwyddwr
Statudol
2021 /2022**

1. Cyflwyniad	3
Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Gydol Oed a Llesiant.....	5
Ymateb Covid-19 Ceredigion.....	6
2. Crynodeb o Berfformiad	7
Crynodeb o'r Gwasanaethau Oedolion a Chomisiynu.....	7
Gwasanaethau Plant a Theuluoedd.....	16
3. Sut mae pobl yn llunio ein gwasanaethau?	25
Strategaeth Anabledd Dysgu 2018-2023 a Chynllun Gweithredu Gwella.....	26
Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod.....	28
Grŵp Diogelu Plant a Phobl Ifanc Sêr Saff Ceredigion – wedi'i hwyluso gan TGP.....	29
Wythnos Genedlaethol Diogelu Tachwedd 2021.....	29
Cymorth i Ofalwyr ac Ymgysylltu.....	30
Cysylltwyr Cymunedol.....	31
Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd a Chymorth Cynnar Ceredigion	32
Gwasanaethau Cymorth ac Atal Ceredigion.....	33
Gweithgarwch Arolygiaeth Gofal Cymru.....	35
Cwynion a Chanmoliaeth	36
4. Hyrwyddo a gwella llesiant y rhai rydym yn eu helpu	44
Beth wnaethom ni gynllunio i'w wneud y flwyddyn ddiwethaf?.....	44
I ba raddau oeddem ni wedi llwyddo i weithio tuag at y blaenoriaethau hyn?	46
Gwasanaethau Tai Awdurdod Lleol Ceredigion.....	54
Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn nesaf a pham?.....	59
5. Sut ydym yn gwneud yr hyn a wnawn	60
Sut ydym wedi cefnogi datblygiad proffesiynol y gweithlu gofal cymdeithasol	60
Ein hadnoddau ariannol a sut ydym yn cynllunio ar gyfer y dyfodol	65
Gweithio mewn partneriaeth, arweinyddiaeth wleidyddol a chorfforaethol, llywodraethu ac atebolrwydd	67
6. Gwybodaeth bellach a dogfennau allweddol	73

1. Cyflwyniad

Fel Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol rhwng mis Ebrill 2021 a mis Mawrth 2022, mae'n bleser gennyf gyflwyno Adroddiad Blynyddol 2021-2022. Unwaith eto, mae hon wedi bod yn flwyddyn o heriau mawr yn wyneb pandemig byd-eang Covid-19. Mae hyrwyddo diogelwch a llesiant trigolion Ceredigion yng nghyd-destun goblygiadau pellgyrhaeddol Covid-19 wedi parhau i fod yn heriol tu hwnt.

Mae mesurau cadarn Cyngor Sir Ceredigion i geisio atal a rheoli'r risg o ledaenu Covid-19 wedi helpu i gadw cyfraddau heintio yn gymharol isel yn y sir. Serch hynny, mae'r pandemig wedi effeithio'n fawr ar staff a'r cyhoedd mewn llawer ffyrdd.

Mae'r pwysau ar wasanaethau cyhoeddus yn ystod y flwyddyn hon wedi bod yn aruthrol ac ar ddarparu gwasanaethau gofal cymdeithasol i'r rhai sydd angen gofal a chymorth. Unwaith eto, rhaid imi nodi fy nioch a'm hedmygedd dwfn yn wyneb ymrwymiad, ymroddiad a phroffesiynoldeb cydweithwyr a staff trwy gydol y flwyddyn anodd hon. Mae recriwtio a chadw staff i sicrhau capasiti digonol yn y gweithlu wedi bod yn ffocws cynyddol yn ystod y flwyddyn hon, a bydd hyn yn parhau i'r flwyddyn nesaf.

O ran yr adroddiad blynyddol, y nod yw gwerthuso perfformiad yr Awdurdod Lleol mewn perthynas â chyflawni ei swyddogaethau Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer y flwyddyn ariannol 2021-2022. Mae effaith Covid-19 mewn perthynas â gwasanaethau gofal cymdeithasol wedi bod yn arwyddocaol iawn ar draws holl feysydd gwaith y Cyngor. Mae hefyd wedi effeithio ar ein gallu i ddarparu gwybodaeth benodol ar gyfer yr adroddiad hwn, fodd bynnag, rwyf wedi sicrhau hyd eithaf fy ngallu bod y wybodaeth sydd ar gael wedi'i darparu i ddangos sut y cyflawnwyd y canlyniadau llesiant y cytunwyd arnynt yng Ngheredigion.

Diffinnir cynnwys yr adroddiad blynyddol yn Rhan 8 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (Deddf 2014) o dan y Cod Ymarfer ar Swyddogaeth y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol sy'n peri iddi fod yn ofynnol i'r adroddiad blynyddol nodi sut y mae'r Awdurdod Lleol wedi mynd ati i gyflawni safonau ansawdd y canlyniadau llesiant.

Yr wyth canlyniad llesiant yw:

- Sicrhau hawliau
- Iechyd corfforol a meddyliol a llesiant emosiynol
- Diogelwch rhag camdriniaeth ac esgeulustod
- Addysg, hyfforddiant a hamdden
- Perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol
- Cyfrannu at gymdeithas
- Llesiant cymdeithasol ac economaidd
- Addasrwydd llety preswyl

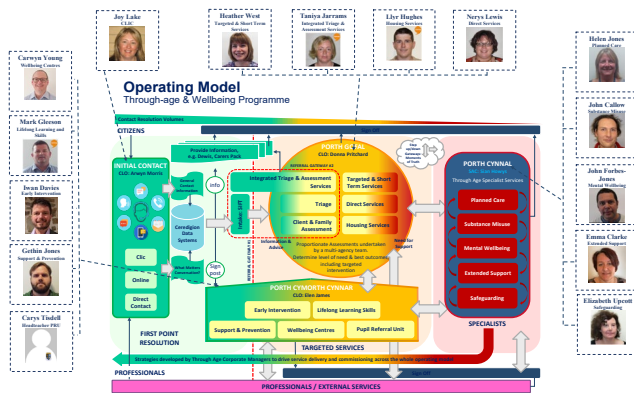
Y chwe safon ansawdd a ddefnyddir i fesur perfformiad yr Awdurdod Lleol yn erbyn y canlyniadau llesiant yw:

- Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chyd-gynhyrchu'r canlyniadau llesiant personol y mae pobl yn dymuno eu cyflawni
- Gweithio gyda phobl a phartneriaid i amddiffyn a hyrwyddo iechyd corfforol a meddyliol a llesiant emosiynol pobl
- Cymryd camau i amddiffyn a diogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed
- Annog a helpu pobl i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas
- Rhoi cymorth i bobl ddatblygu'n ddiogel a chynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol iach
- Gweithio gyda phobl a rhoi cymorth i bobl gael mwy o lesiant economaidd, cael bywyd cymdeithasol a byw mewn llety addas sy'n ateb eu hanghenion

Cafodd yr adroddiad hwn ei ysgrifennu ar gyfer cynulleidfa eang, gyda'r bwriad iddo fod ar gael i bawb. Wrth lunio'r adroddiad hwn, ystyriais yn benodol y grwpiau canlynol:

- Defnyddwyr gwasanaeth a gofalgwyr a'r holl bobl hynny y mae eu llesiant wedi'i effeithio gan yr hyn y mae gwasanaethau cymdeithasol yr Awdurdod Lleol a'i swyddogaethau cysylltiedig yn ei wneud, fel bod effaith y gwasanaethau hyn yn cael ei hesbonio
- Y cyhoedd sydd â diddordeb yn yr hyn y mae ei Awdurdod Lleol yn ei wneud, sut y mae'n perfformio a sut mae ei arian yn cael ei wario
- Aelodau etholedig ac eraill sy'n ymwneud â phrosesau craffu
- Partneriaid yr Awdurdod Lleol, gan gynnwys partneriaid ffurfiol ac eraill yn y sector cyhoeddus, preifat a thrydydd sector y mae angen iddynt ddeall rhaglen ac amcanion â blaenoriaeth yr Awdurdod Lleol
- Rheoleiddwyr (gan gynnwys Swyddfa Archwilio Cymru, Arolygiaeth Gofal Cymru, Gofal Cymdeithasol Cymru a'r Comisiynwyr Statudol)
- Llywodraeth Cymru

Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Gydol Oed a Llesiant

Yn ystod 2021-2022, gwnaed cynnydd sylweddol o ran gweithredu ein Model Gwasanaethau Integredig Gydol Oed a Llesiant.

Ym mis Hydref 2021, cymeradwydd y Cyngor llawn y Strategaeth Gydol Oed a Llesiant 2021-2027 a'r Cynllun Gweithredu. Ar ddechrau'r rhaglen, crëwyd gweledigaeth a oedd yn adlewyrchu rhaglen newid uchelgeisiol: "Sicrhau bod pob plentyn, pob person ifanc a phob oedolyn yng Ngheredigion yn gallu gwireddu ei botensial llawn. Sicrhau mynediad teg i bawb at wasanaethau cyffredinol ac wedi'u targedu rhagorol sy'n cynnal iechyd a llesiant yr holl ddinasyddion. Meithrin sgiliau a chydnerthedd a fydd yn para oes a galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau y gallent eu hwynebu." Mae Strategaeth Gydol Oed a Llesiant yn egluro'r weledigaeth, yn amlinellu'r achos dros newid ac yn disgrifio'r dulliau gweithredu cysylltiedig y bwriadwn eu mabwysiadu er mwyn trawsnewid sut y caiff llesiant a diogelwch pobl Ceredigion ei gynnal. Cytunwyd ar amserlen o 2021-2027 er mwyn cyflawni'r newidiadau.

Cwblhawyd Cam 1 yr ad-drefnu corfforaethol ym mis Ebrill 2018 gyda recriwtio dau Gyfarwyddwr Corfforaethol a 12 o Swyddogion Arweiniol Corfforaethol i ymgymryd â chyfrifoldebau pob maes gwasanaeth.

Mae rhoi'r Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Gydol Oed a Llesiant ar waith yn newid swyddogaethau a chyfrifoldebau swyddi rhai o'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol a'r timau ar draws yr Awdurdod Lleol cyfan, nid dim ond yn y gwasanaethau Gofal Cymdeithasol. Mae'r tri Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Porth Cymorth Cynnar, Porth Gofal a Phorth Cynnal wedi arwain y prosesau rheoli newid i gefnogi datblygu a chyflenwi'r model.

Gyda Cham 2 wedi'i gwblhau, mae'r rolau Rheolwr Corfforaethol wedi bod yn weithredol ers mis Mawrth 2020 ac maent wedi gweithio'n galed i weithredu ar ddatblygiadau strategol allweddol ar draws y Pyrth. Y pedair prif wasanaeth yw:

- Cyswllt â Chwsmeriaid Clic – Pwynt cyswllt ac atgyfeirio cyntaf
- Porth Cymorth Cynnar – Ymyrraeth Gynnar ac Atal
- Porth Gofal – Brysbennu, Asesu, Ymyrraeth wedi'i Dargedu a Gwasanaethau Uniongyrchol
- Porth Cynnal – Gwasanaethau Gofal a Chymorth Arbenigol Gydol Oed

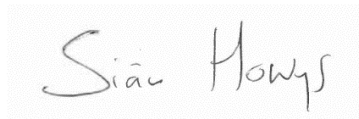
Ym mis Ebrill 2021, dechreuodd Cam 3 yr ymgynghoriad ac erbyn mis Mehefin 2021 roedd Rheolwyr Tîm wedi'u penodi ac wedi dechrau yn eu swyddi yn y rhan fwyaf o wasanaethau ar draws y Pwrth. Ym mis Rhagfyr 2021 gwelwyd cychwyn ymgynghoriad staff sylweddol ar ad-drefnu timau a rolau ar draws gwasanaethau Pwrth ac eithrio Gwasanaethau Gofal Preswyl a Gwasanaethau Dydd. Prif ddiben yr ad-drefnu yw sicrhau gweithlu medrus a hyblyg ynghyd â model gweithredu effeithiol yn unol â nodau ac amcanion strategol y rhaglen er mwyn i ni allu diwallu anghenion pobl Ceredigion gyda gwasanaethau cynaliadwy sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Daeth y broses ad-drefnu i ben ym mis Mawrth 2022.

Ymateb Covid-19 Ceredigion

O ddechrau'r pandemig, roedd gan Gyngor Sir Ceredigion weledigaeth a fframwaith gweithredu clir i sicrhau bod Ceredigion yn llwyddo nid yn unig i leihau nifer y marwolaethau a ragwelwyd trwy'r don gyntaf ond hefyd ar gyfer unrhyw donau eraill a ragwelwyd yn y dyfodol. Camau diffiniedig ein hymateb yw;

- Cam 1 – Bod yn barod – Cau pob gwasanaeth nad yw'n hanfodol
- Cam 2 – Gweithredu – Darparu gwasanaethau o dan amodau'r cyfnod clo a rheoledig
- Cam 3 – Addasu a gwydnwch hirdymor
- Cam 4 – Adfer

Ym mis Ebrill a mis Mai 2021, rhoddwyd Cynlluniau Addasu ac Adfer Covid-19 ar waith gan alluogi pob gwasanaeth i roi'r camau angenrheidiol yn eu lle i sicrhau bod gwasanaethau diogel yn cael eu darparu. Roedd y cynlluniau hyn yn cael eu hailystyried a'u hadolygu'n rheolaidd trwy gydol y flwyddyn wrth i lefel y risg amrywio a chyda'r newidiadau mewn mesurau rheoli cenedlaethol, rhanbarthol a lleol. Yn ogystal, mae ffyrdd newydd o weithio wedi parhau i ddatblygu trwy gydol y flwyddyn gyda ffocws ar ddull hybrid. Prif nod y Cyngor fu gwneud popeth o fewn ein gallu i gynnal cyfradd heintio cymharol isel Ceredigion ac adeiladu gwydnwch ac adferiad tymor hwy yn ein cymunedau.

Sian Howys
Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol
Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Cynnal

2. Crynodeb o Berfformiad

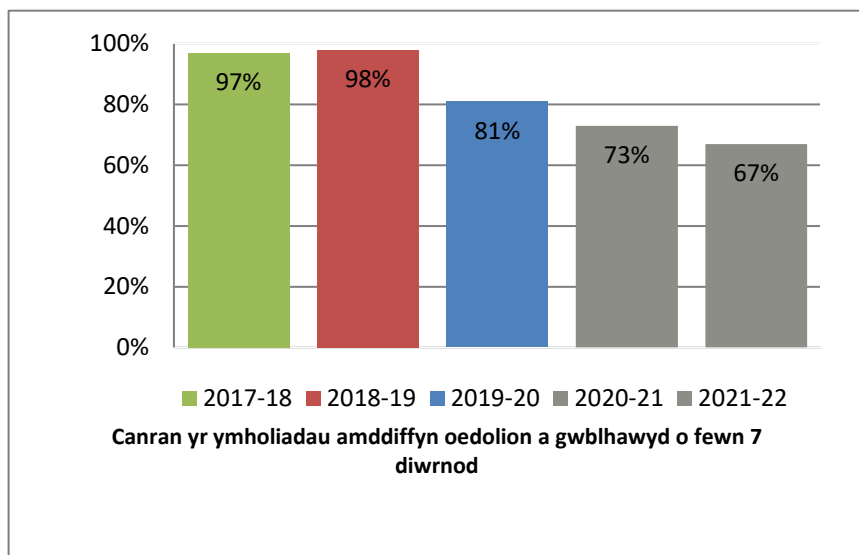
Fel y nodir o dan adran 145 o'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, defnyddir y fframwaith Mesur Perfformiad i asesu perfformiad swyddogaethau Gwasanaethau Cymdeithasol yr Awdurdodau Lleol. Bydd yr adran hon yn dangos sut y mae'r gwasanaeth wedi perfformio dros y flwyddyn ddiwethaf. Yn sgil cyfarwyddyd Llywodraeth Cymru, rhaid nodi na chafodd llawer o waith adrodd ei gwblhau yn ystod pandemig Covid-19 ac mae'r adroddiad hwn yn adlewyrchu hynny.

Crynodeb o'r Gwasanaethau Oedolion a Chomisiynu

Mae perfformiad gwasanaethau i oedolion yn foddhaol a rhoddir blaenoriaeth i gadw at reoliadau, canllawiau a phrotocolau Covid-19 lleol, rhanbarthol a chenedlaethol mewn cydweithrediad ag asiantaethau partner tra'n cymryd rhan lawn ym mhob fforwm aml-asiantaeth sy'n ymdrin â'r pandemig.

Mae datblygiad parhaus meysydd gwasanaeth allweddol fel Clic ar gyfer cyswllt cychwynnol a chyfeirio at Borth Gofal am gyngor a chymorth, brysbennu ac asesu cymesur yn sail i'n model ar gyfer y dyfodol. Mae cyfleoedd ar gyfer datblygu a gwella gwasanaethau atal o fewn Porth Cymorth Cynnar yn parhau fel elfen allweddol arall, gydag addasiadau Covid-19 megis Cysylltwyr Cymunedol yn darparu cymorth ar-lein a galwadau ffôn llesiant.

Diogelu Oedolion

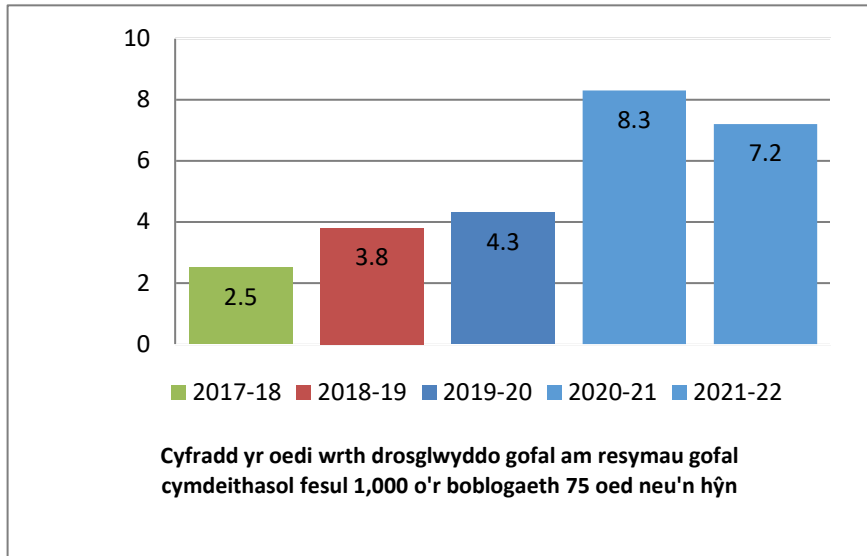

Bu gostyngiad yng nghanran yr ymholiadau Amddiffyn Oedolion a gwblhawyd o fewn saith diwrnod gwaith yn ystod 2021-2022.

Y prif reswm am hyn yw y bu pwysau a her sylweddol ar wasanaethau yn ystod y cyfnod hwn gyda chapasiti'r gweithlu. Serch hynny, mae achosion risg uchel wedi'u blaenoriaethu a chymerwyd camau amserol yn ôl yr angen i sicrhau diogelwch pobl.

Oedi wrth Drosglwyddo Gofal

Eleni, mae'r mesur "oedi wrth drosglwyddo gofal" wedi gostwng ychydig o 2020 -21. Mae oedi wrth drosglwyddo gofal yn cael ei brofi gan glaf mewnol mewn ysbyty sy'n barod i symud ymlaen i'r cam

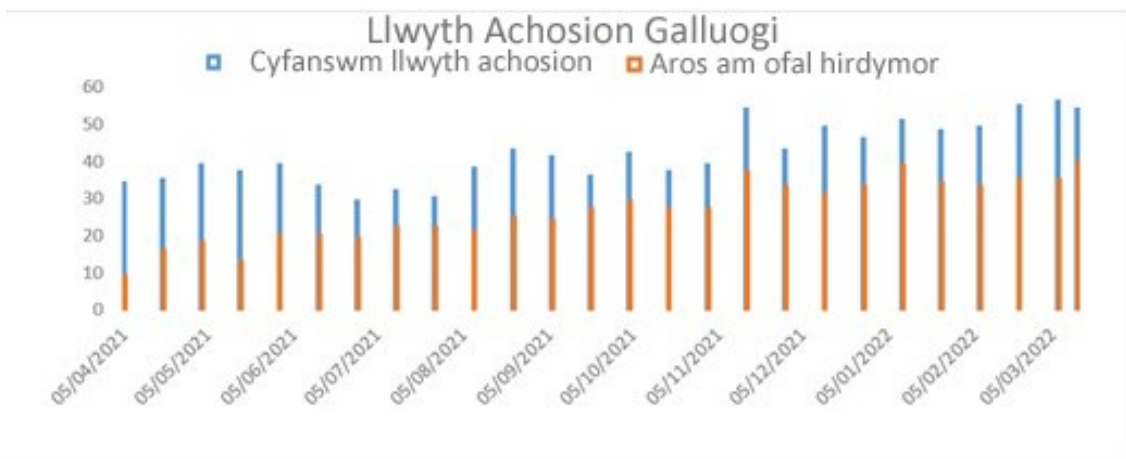
nesaf o ofal ond sy'n cael ei atal rhag gwneud hynny am un neu ragor o resymau megis darparu gwasanaeth oherwydd yr angen am ofal a chymorth. Mae rhyddhau o'r ysbyty yn parhau i fod yn flaenoriaeth uchel ar gyfer gwasanaeth brysbennu integredig Porth Gofal sy'n cydweithio'n agos â chydweithwyr iechyd i gydlynu a hwyluso'r holl ryddhau o'r ysbyty ar gyfer dinasyddion Ceredigion. Mae rhyddhau 2 adfer ac asesu yn parhau'n flaenoriaeth, ond gall y

ddarpariaeth fod yn heriol oherwydd effaith Covid-19 a'r gwasanaeth Galluogi yn pontio rhwng pecynnau gofal hirdymor yn y gymuned. Mae'r farchnad gofal cartref wedi cael llai o gapasiti a chapasiti cyfyngedig gydag effaith Covid-19 yn ffactor cyfrannol yn enwedig ar gyfer y rheini ag anghenion cymhleth sydd angen lefel uchel o gymorth fel gofal dwy law. Mae hyn wedi cyfrannu at yr oedi wrth ddarparu gofal ac mae Porth Gofal yn gweithio ar y cyd ac yn rhagweithiol ag lechyd i hwyluso lleoliadau byrdymor a ariennir gan lechyd tra bo cleifion yn aros am becynnau gofal sydd wedi cyfrannu at leihau oedi wrth drosglwyddo gofal. Mae Porth Gofal yn gweithio'n agos gyda gwasanaeth cymorth y trydydd sector i hwyluso rhyddhau dinasyddion ag anghenion lefel isel.

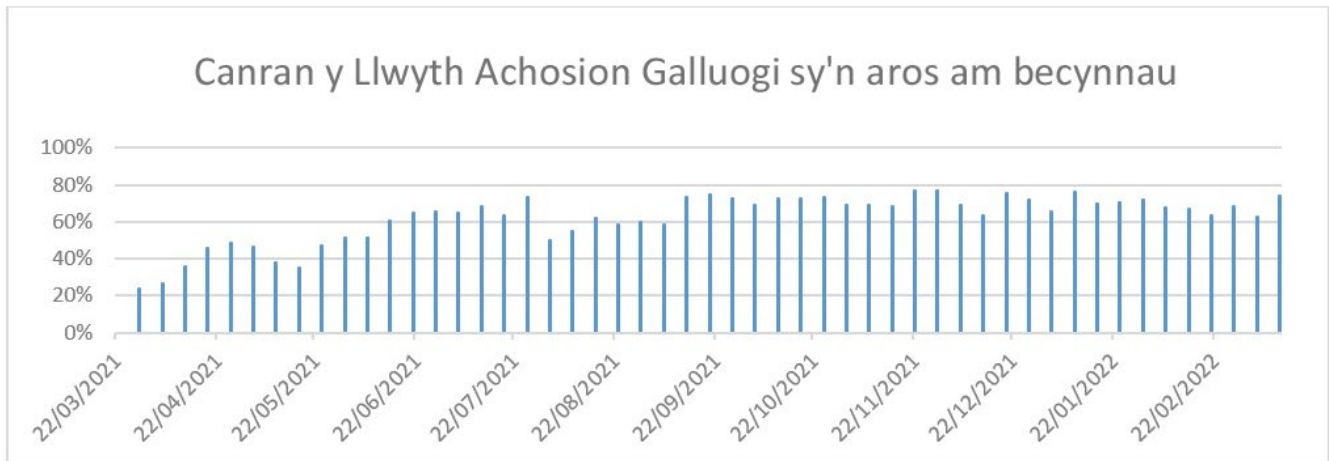
Galluogi

Mae'r tîm Galluogi wedi cefnogi nifer cynyddol o ddefnyddwyr gwasanaeth sy'n aros am ofal hirdymor er mwyn darparu capasiti ychwanegol i ddarparu pecynnau gofal cartref.

Ym mis Mawrth 2021, roedd y tîm Galluogi yn darparu gwasanaeth pontio ar gyfer tua 20% o'u llwyth achosion. Erbyn mis Mawrth 2022, roedd hyn wedi cynyddu'n sylweddol i bron 80%.

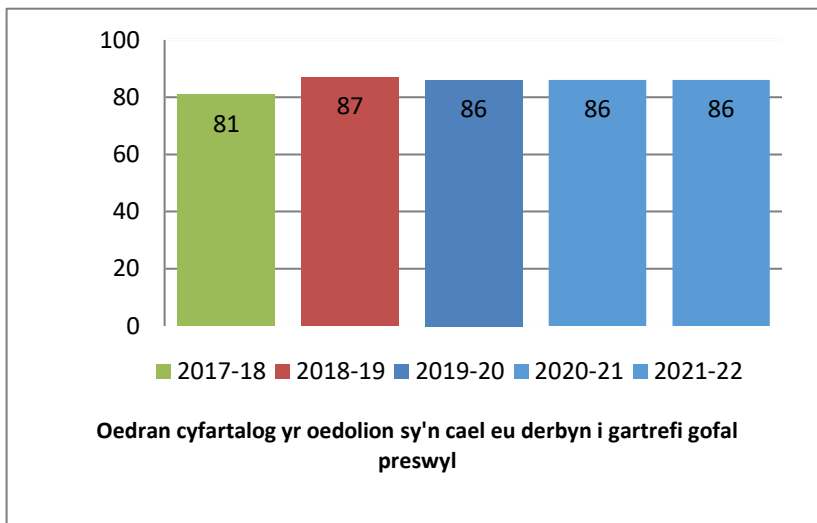
Roedd y tîm Galluogi yn pontio 34 o gleientiaid a oedd yn aros am ofal hirdymor ar ddiwedd mis Mawrth 2022. Roedd hyn dros 80% o gyfanswm eu llwyth achosion

Fel y dengys y siart, roedd 42% o'r bobl a oedd yn aros am ofal cartref yn cael eu cefnogi gan y tîm Galluogi.

Roedd 35% o bobl yn aros tra eu bod yn byw yn eu cartrefi eu hunain.

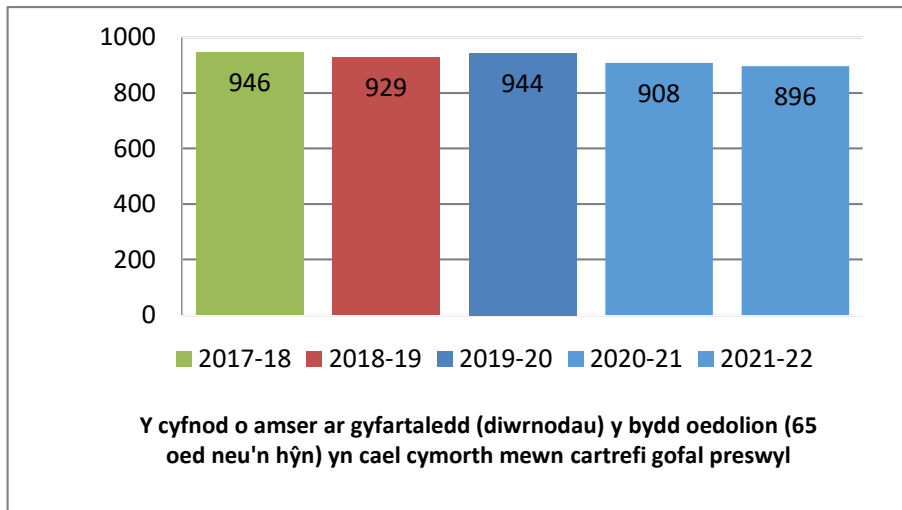
Cafodd rhai unigolion gymorth gan deulu/ffrindiau a chymorth gan y trydydd sector. Roedd y tîm gwaith cymdeithasol yn monitro pob achos yn agos ac yn cadw mewn cysylltiad â'r unigolion dan sylw.

Oedolion sy'n cael cymorth mewn cartrefi gofal preswyl

Mae gofal preswyl yn darparu amryw o opsiynau ar gyfer unigolion sydd angen gofal 24 awr. Mae'r rhain yn cynnwys lleoliadau tymor byr, dros dro a pharhaol. Mae opsiynau gofal preswyl amrywiol ar gael, yn dibynnu ar anghenion yr unigolyn. Mae Ceredigion yn gweithredu pum cartref gofal preswyl ei hun ac yn comisiynu gyda nifer o gwmnïau preifat yng Ngheredigion a thu hwnt.

Eleni bu gostyngiad pellach yn yr amser cyfartalog a dreulir mewn cartrefi preswyl a gellid priodoli hynny i'r pandemig ac effaith brigiad o achosion gyda llai o bobl yn dewis gofal preswyl oni bai na ellir ei osgoi.

Yn gynnar iawn, datblygodd yr Awdurdod Lleol brotocol atal a rheoli heintiau. Roedd hyn wedi sicrhau bod gan y gweithlu a chydweithwyr iechyd ganllawiau clir i'w dilyn

mewn perthynas â lleihau'r cyfle i drosglwyddo'r firws yn y cartrefi gofal. Mae'r protocolau hyn wedi'u diweddarau'n rheolaidd yn unol â'r newidiadau mewn amgylchiadau a chanllawiau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol.

Mae fforymau a dulliau cyfathrebu allweddol rheolaidd wedi parhau trwy gydol y flwyddyn gyda'r sector gofal cymdeithasol annibynnol.

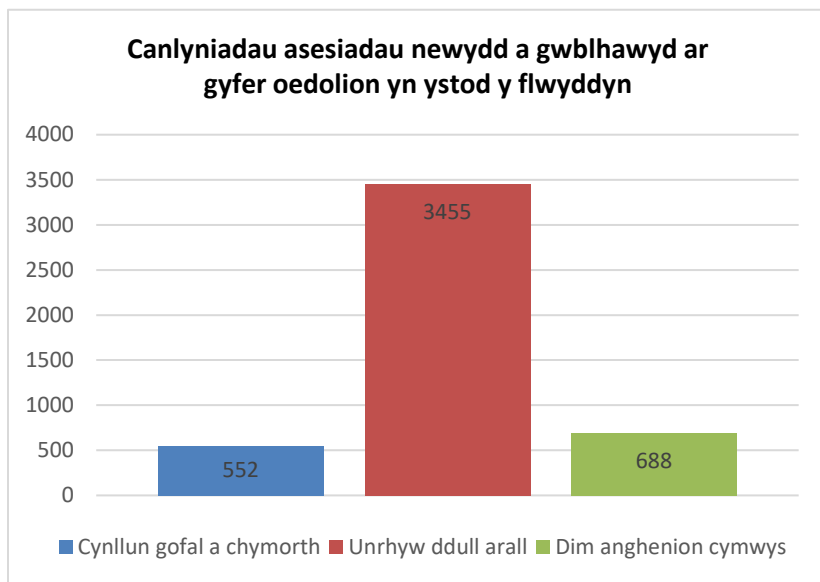
Drwy gydol y gwasanaeth hwn yn ystod Covid-19 rydym wedi sicrhau bod cymorth aml-broffesiynol a chlinigol ar gael trwy dechnoleg i gefnogi cyfathrebu â gweithwyr proffesiynol neu ymweliadau diogel gan feddygon teulu, iechyd meddwl, dementia, therapi galwedigaethol/proffesiynau perthynol i iechyd.

Datblygwyd Polisi Uwchgyfeirio Rhanbarthol a chytunwyd ar drefniadau lleol a'u rhannu ar draws y sector.

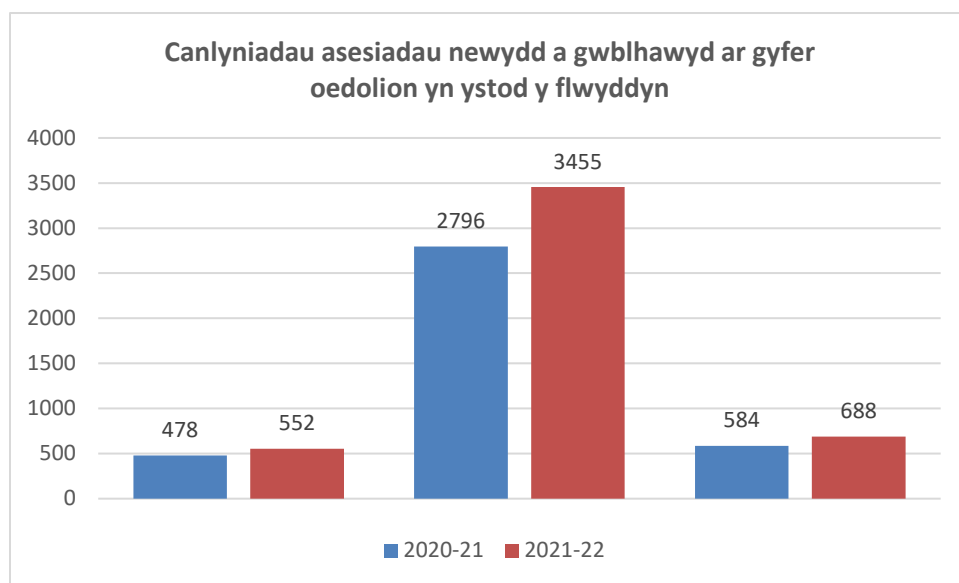
Mae adroddiadau dyddiol ar y sefyllfa ar draws yr holl gartrefi gofal wedi'u cwblhau 7 diwrnod yr wythnos er mwyn nodi materion neu bryderon posibl a gweithredu'n gyflym.

Buddsoddodd yr Awdurdod Lleol yn gynnar iawn mewn cyfleusterau cynadledda i sicrhau y gallai teuluoedd gael mynediad at dechnoleg i gadw mewn cysylltiad tra bod ymweliadau wyneb yn wyneb wedi'u gohirio. Yn ddiweddarach yn y flwyddyn, cefnogodd y Cyngor weithredu cyfleusterau ymweld yn yr awyr agored pan gafodd lefelau rhybudd eu gostwng.

Cyngor a Chymorth i Oedolion

Mae'r holl atgyfeiriadau oedolion newydd i'r awdurdod yn cael eu symud ymlaen i wasanaeth brysbennu ac asesu integredig Porth Gofal pan fydd angen cyngor a chymorth. Mae Porth Gofal yn wasanaeth brysbennu integredig gyda Bwrdd Iechyd Hywel Dda. Mae'r brysbennu integredig yn cynnwys uwch weithiwr cymdeithasol, nyrs, therapydd galwedigaethol a ffisiotherapydd a fydd yn cynnal asesiad cymesur cyfannol gyda ffocws ar atal, ymyrraeth gynnar sy'n lleihau'r cynnydd yn yr angen am ofal a chymorth statudol hirdymor.

*Mae unrhyw ddull arall yn ymwneud â chanlyniadau cenedlaethol eraill ar gyfer asesu nad ydynt ar gyfer cynllun gofal a chymorth neu nad oes ganddynt unrhyw anghenion cymwys.

- Nid oes unrhyw anghenion gofal a chymorth i'w diwallu. = Nid oedd unrhyw anghenion cymwys i'w diwallu.
- Gellir diwallu anghenion trwy ddarparu

gwybodaeth, cyngor a chymorth. = Roedd modd diwallu anghenion mewn unrhyw fodd arall.

- Gellir diwallu anghenion trwy ddarparu gwasanaethau ataliol. = Roedd modd diwallu anghenion mewn unrhyw fodd arall.
- Gall anghenion gael eu diwallu, yn gyfan gwbl neu'n rhannol, gan yr unigolion eu hunain (gyda neu heb gymorth gan eraill). = Roedd modd diwallu anghenion mewn unrhyw fodd arall.
- Gall materion eraill gyfrannu at gyflawni'r canlyniadau personol, neu fel arall ddiwallu'r anghenion. = Roedd modd diwallu anghenion mewn unrhyw fodd arall.
- Dim ond trwy gynllun gofal a chymorth, neu gynllun cymorth (mae anghenion yn gymwys) y gellir diwallu anghenion. = Dim ond gyda chynllun gofal a chymorth yr oedd modd diwallu anghenion.

Darparwyr y Porth Gofal

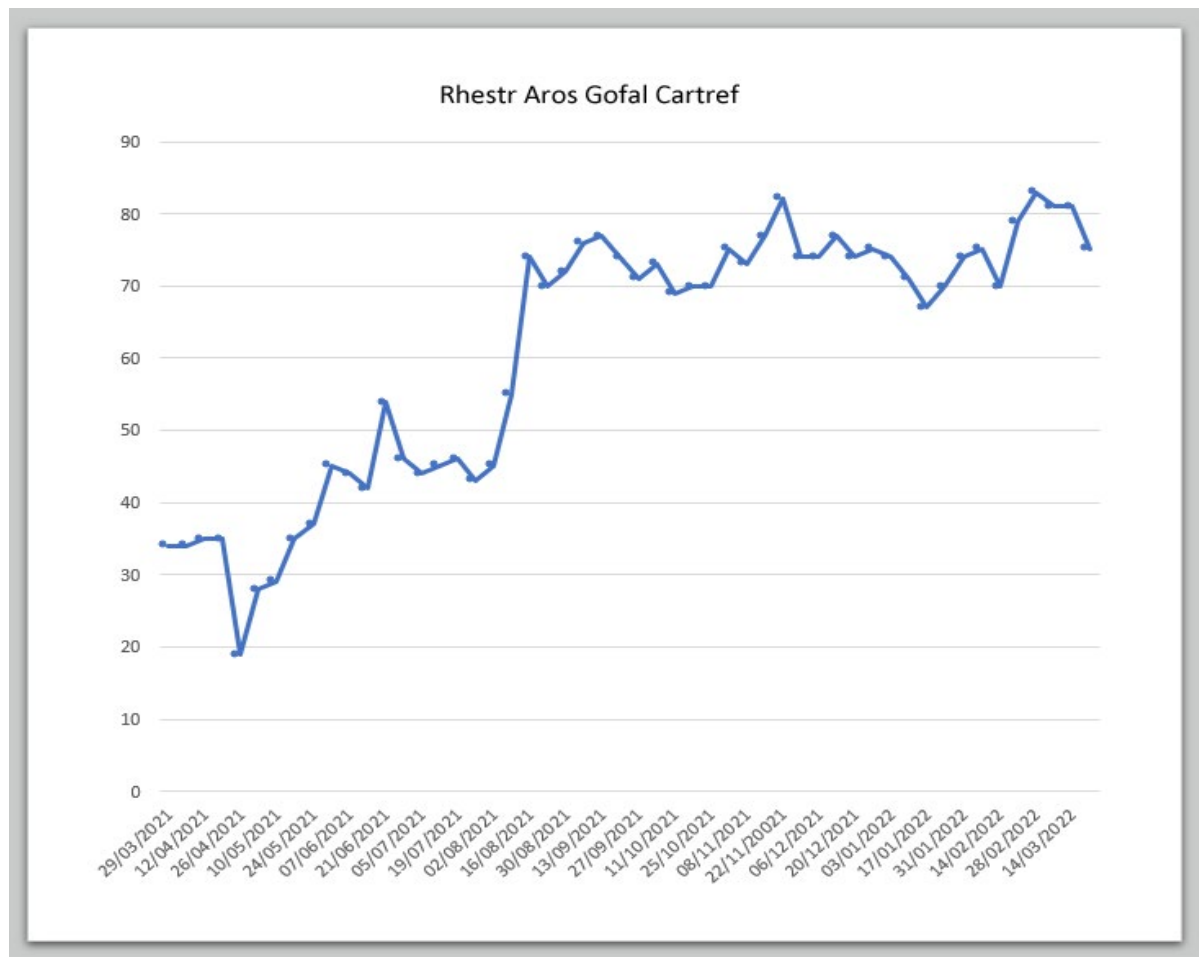
- Cymorth, gwybodaeth a chyngor am wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol cymunedol i oedolion a gwella'r cysylltiad rhwng pobl a'u cymunedau.
- Annog ymagwedd gytbwys at asesu angen gan sicrhau bod dinasyddion wrth wraidd sgysiau a phenderfyniadau a bod y sgwrs "beth sy'n bwysig" yn digwydd.
- Brysbennu atgyfeiriadau amlddisgyblaethol i nodi'r gweithiwr proffesiynol cywir i ymateb e.e. ffisiotherapydd, therapydd galwedigaethol neu weithwyr gofal cymdeithasol i sicrhau ymateb cywir ar yr amser cywir.
- Darparu asesiad mwy cyson, cydgysylltiedig ar gyfer gofal a chymorth.
- Gwella'r llif gwybodaeth rhwng gwasanaethau, gan arwain at benderfyniadau cyflymach yn cael eu gwneud am anghenion a chymorth pobl.
- Lleihau derbyniadau i'r ysbyty. Darparu gwasanaeth cymorth i leihau oedi wrth drosglwyddo gofal a rhyddhau amserol o'r ysbyty.
- Ymateb cyflym i wasanaeth syml e.e. darparu offer syml i wella annibyniaeth y person a lleihau'r risg o ddirywiad pellach.

Gydag effaith Covid-19, mae Porth Gofal wedi parhau i gynnal brysbennu ac asesiadau yn rhithiol gyda phob cyswllt wyneb yn wyneb â defnyddwyr gwasanaeth yn cael ei asesu o ran risg a dilyn mesurau rheoli heintiau.

Darparu Gofal Cartref

Yn ystod y cyfnod 21-03-2021 i 14-03-2022, amrywiodd nifer y bobl a oedd yn aros am ofal cartref rhwng 19 ar yr isaf i 82 ar y mwyaf.

Roedd y rhestr aros dros 70 o fis Awst 2021 ymlaen, yn dilyn cynnydd sydyn o tua 45 y mis hwnnw.

Dywedodd darparwyr fod recriwtio staff newydd yn parhau'n gyson, ond yn anffodus eu bod yn colli rhai staff ar gyfradd debyg. Roedd y golled/cynnydd staff net ar draws y darparwyr yn gyffredinol yn ffigur negyddol yn aml. Roedd staff yn nodi amrywiol resymau dros adael y gwasanaeth gan gynnwys y gost o redeg cerbyd; tâl isel; ddim yn addas ar gyfer gwaith gofal (effaith iechyd corfforol/meddwl), costau gofal plant anfforddiadwy ac effaith Covid-19.

Setliad ariannol Ceredigion gan Lywodraeth Cymru oedd yr isaf yng Nghymru ar 2% felly roedd yr awdurdod yn ystyried bod codiadau ffioedd o sefyllfa anodd tra'n cydnabod y pwysau ychwanegol ar ddarparwyr. Y codiad y cytunwyd arno ar gyfer 2021/22 oedd 2.2%. Cadarnhaodd Llywodraeth Cymru hefyd y byddai'r taliad ychwanegol fesul awr ar gyfer staff gofal cartref yn parhau tan ddiwedd Mehefin 21. Cafodd y cynllun gwella tâl salwch statudol a'r estyniad ei ymestyn ymhellach i 30 Medi 2021.

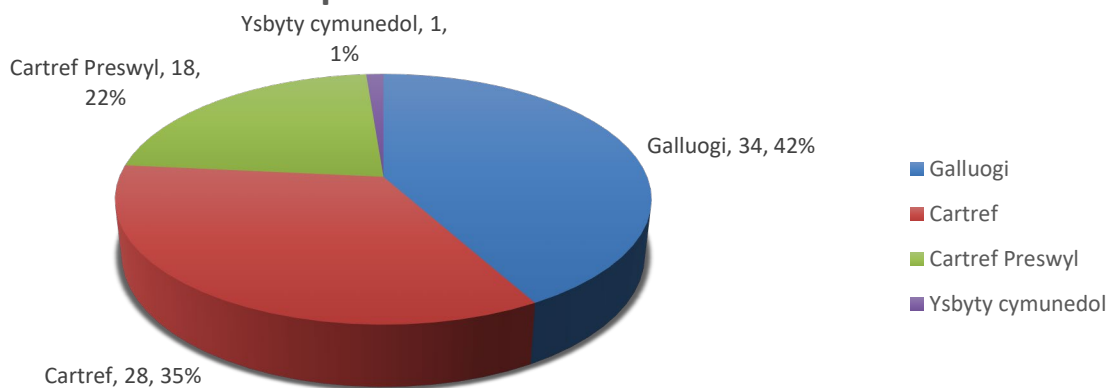
Ym mis Mehefin 2021, mynychodd nifer o ddarparwyr gofal cartref weithdy a hwyluswyd gan Lucy Richardson, Swyddog Polisi, Bwrdd Comisiynu Cenedlaethol (Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru) yn edrych ar dempled Cynllun Parhad Busnes newydd. Roedd y gweithdy'n gyfle da i edrych ar y templed Cynllun Parhad Busnes a sut y gallai gefnogi Cynllun Parhad Busnes presennol y gallai sefydliadau fod wedi'u defnyddio neu yn eu defnyddio fel templed i greu Cynllun Parhad Busnes newydd.

Ar 17 Mawrth 2021, cyhoeddodd Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cymru daliad untro o £735 y pen ar gyfer staff y GIG a staff gofal cymdeithasol. Roedd y swm hwn yn cynnwys y gyfradd sylfaenol o dreth a chyfraniadau yswiriant gwladol, ac ar ôl didyniadau derbyniodd y rhan fwyaf o bobl £500. Daeth cadarnhad wedyn bod y £1 ychwanegol yr awr ar gyfer gweithwyr gofal cartref y disgwyliwyd iddo ddod i ben ym mis Medi yn cael ei ymestyn tan fis Mawrth 2022.

Cyfrannodd darparwyr at Arolwg o'r Gweithlu Darparwyr Gofal Cartref yn ystod haf 2021. Bu'r wybodaeth o'r Arolwg o'r Gweithlu yn gymorth i fwrw ymlaen â'r sgwrs yng Ngheredigion i weithio gyda darparwyr i ddod o hyd i ffyrdd o greu fframwaith ar gyfer y dyfodol yng Ngheredigion. Y nod oedd ateb rhai o'r cwestiynau i'r materion yr oedd pob darparwr gofal cartref yng Nghymru yn ei chael hi'n anodd ymdopi â nhw, a dod o hyd i ffordd o barhau i fod yn gystadleuol.

Cafodd trafodaethau yn y cyfarfodydd darparwyr/CSC rheolaidd a'r trafodaethau galw heibio anffurfiol a gynhaliwyd dros yr haf, gan gynnwys yr holl bryderon ac ymholiadau a godwyd, eu rhannu a'u trafod ar y lefel uchaf gan gynnwys y Prif Weithredwr. Sicrhawyd darparwyr bod eu lleisiau'n cael eu clywed ar y lefelau uchaf.

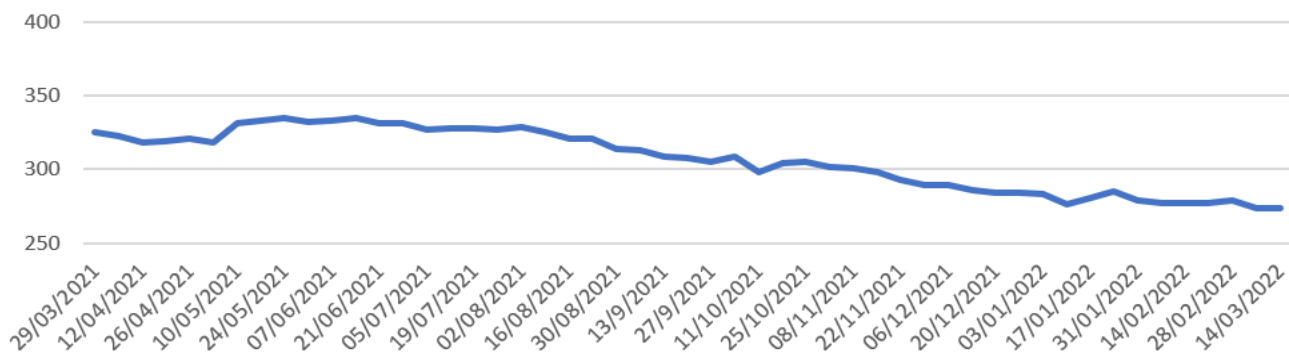
Cyfanswm y bobl sy'n aros am ofal cartref – ciplun ar 14-03-2022-03

Cyfanswm nifer y bobl sy'n derbyn gofal cartref:

Roedd cyfanswm nifer y bobl sy'n derbyn gofal cartref yn dangos gostyngiad yn y cyfnod rhwng mis Mawrth 2021 a mis Mawrth 2022 ac arhosodd yr un fath yn ystod ail hanner y flwyddyn, sef tua 277.

Cyfanswm nifer y bobl sy'n derbyn gofal cartref

	Cyfanswm yr oriau o ofal cartref a brynwyd gan y sector annibynnol	Unigolion sy'n derbyn gofal wedi'i gomisiynu
2017/18	239470.73	551
2018/19	241300.18	571
2019/20	234499.18	540
2020/21	209780.61	487
2021/22	192088.00	278

2021/22	Cyfanswm yr atgyfeiriadau	Galluogi	Hirdymor	Wedi cau	Wedi cychwyn
Ebr-21	50	32	15	18	32
Mai -21	34	23	11	12	22
Meh-21	39	28	11	20	19
Gorff-21	44	33	11	16	28
Awst-21	48	33	15	17	31
Medi-21	39	29	10	23	16
Hyd -21	44	19	25	19	25
Tach -21	44	25	19	9	35
Rhag-21	36	25	11	15	21
Ion -22	42	33	9	15	27
Chwef -22	47	31	16	22	25
Maw-22	34	22	12	13	21
CYFANSWM	501	333	165	199	302

Rydym yn parhau i fwynhau perthynas weithio dda â'r rhan fwyaf o ddarparwyr sy'n rhoi sail dda i ni adeiladu arni, gan gynnig modd i ni weithio'n agos â'r farchnad trwy'r da a'r drwg. Mae darparwyr yn parhau i roi gwybod bod eu cyfarfodydd rheolaidd gyda Chyngor Sir Ceredigion yn fuddiol ac yn llawn gwybodaeth. Gall darparwyr godi materion pwysig a gellir nodi tueddiadau a'u huwchgyfeirio pan fydd angen, gan sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed yn rhanbarthol.

Mae nifer o ardaloedd anghysbell ac unig gennym lle mae'n anodd iawn caffael gofal. Er mwyn hwyluso rhyddhau pwysau mewn rhai meysydd a chynorthwyo rhyddhau o'r ysbyty, yn ystod y pandemig defnyddiwyd ein tîm Galluogi mewnol i helpu gofal cartref gan bontio rhwng achosion hirdymor a rhyddhau.

Ar 28/03/2022, roedd 12 o ddarparwyr wedi'u comisiynu yn darparu tua 3694 awr o ofal bob wythnos. Roedd gwasanaeth galluogi mewnol CSC yn cefnogi 51 o bobl ag anghenion gofal hirdymor.

Yn gyffredinol mae ein darparwyr gofal cartref wedi gallu cydweithio i gyflenwi mewn rhannau o'r sir. Mae sawl un o'n darparwyr yn cynnig gwasanaethau gofal yn sir Benfro, sir Gaerfyrddin a Phowys ac yn gallu llenwi'r bylchau yn eu rotas ar draws llinellau'r sir.

Gwasanaethau Dydd

Caewyd y Canolfannau Dydd yn ystod y cyfnod hwn a chafodd gwasanaethau'r ganolfan i oedolion anabl ac oedolion hŷn eu hatal. Gwnaethpwyd addasiadau gwasanaeth gyda thimau Porth Cynnal a Phorth Gofal, cwblhawyd asesiadau risg gofal cymdeithasol ac iechyd a diogelwch a dilynwyd mesurau rheoli heintiau er mwyn sicrhau trefniadau seibiant a chymorth diogel ar gyfer y rhai mwyaf agored i niwed ynghyd â galwadau rhithiol a chadw mewn cysylltiad rheolaidd.

Gwasanaethau Llesiant Meddyliol

Cwblhawyd asesiadau risg ac asesiadau iechyd a diogelwch gan staff timau Porth Cynnal a dilynwyd mesurau rheoli heintiau gyda pharhad asesiadau Deddf Iechyd Meddwl a chymorth statudol i bobl ag anawsterau iechyd meddwl a salwch a'u gofalwyr.

Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau

Cwblhawyd asesiadau risg ac asesiadau iechyd a diogelwch, a dilynwyd mesurau rheoli heintiau gan staff Tîm Porth Cynnal gyda pharhad asesiadau gofal a chymorth statudol i bobl sy'n profi anawsterau a dibyniaeth a chamddefnyddio sylweddau a'u gofalwyr.

Cymorth Estynedig

Cwblhawyd asesiadau risg ac asesiadau iechyd a diogelwch, a dilynwyd mesurau rheoli heintiau gan staff Tîm Porth Cynnal gyda pharhad asesiadau gofal a chymorth statudol i bobl ag anabledau a'u gofalwyr.

Gofal Wedi'i Gynllunio

Cwblhawyd asesiadau risg ac asesiadau iechyd a diogelwch, a dilynwyd mesurau rheoli heintiau gan staff tîm Porth Cynnal gyda pharhad asesiadau a gofal a chymorth statudol i oedolion ag anghenion gofal a chymorth tymor hwy.

Gwasanaethau Plant a Theuluoedd

Yn ystod y flwyddyn hon, bu timau gofal cymdeithasol yn cydweithio'n agos â'r gwasanaeth ysgolion ac asiantaethau partner allweddol i ddiogelu a chefnogi plant a phobl ifanc yng Ngheredigion a pharhau i fodloni dyletswyddau statudol o fewn gofynion protocolau a chanllawiau Covid-19 y cytunwyd arnynt yn rhanbarthol ac yn genedlaethol. Mae effaith sylweddol Covid-19 ar blant a theuluoedd wedi bod yn amlwg yn nhermau gweld llai o blant a diffyg mynediad at gymorth

cymunedol a chynnydd mewn anghenion cymorth ar gyfer llesiant meddyliol ac emosiynol plant a phobl ifanc.

Yn ystod y cyfnodau clo a chau ysgolion lleol, mae gwasanaethau Porth Cynnal wedi cydweithio'n agos gyda'r Gwasanaeth Ysgolion ac asiantaethau partner i gefnogi plant sy'n agored i niwed a'u teuluoedd.

Mae trefniadau seibiant a chymorth wedi cael eu blaenoriaethu ar gyfer plant anabl a phlant sy'n agored i niwed a'u teuluoedd o fewn cyfyngiadau Covid-19.

Gyda llacio'r cyfyngiadau, roedd plant yn gallu cael mynediad i haf o weithgareddau llawn hwyl a drefnwyd gan wasanaethau Porth Cynnal a Phorth Cymorth Cynnar mewn cydweithrediad â phartneriaid wrth gadw at fesurau diogelwch Covid-19.

Mae'r Gofrestr Amddiffyn Plant wedi amrywio yn ystod 2021/22, ac roedd 45 o blant ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ar ddiwedd y flwyddyn. Mae hyn yn gynnydd ar y ffigur diwedd blwyddyn ar gyfer 2020/2021 a gellir ei briodoli'n rhannol i'r ffaith bod plant yn fwy weladwy tua diwedd y flwyddyn ac oherwydd y cynnydd mewn adroddiadau diogelu ar gyfer plant sy'n wynebu risg.

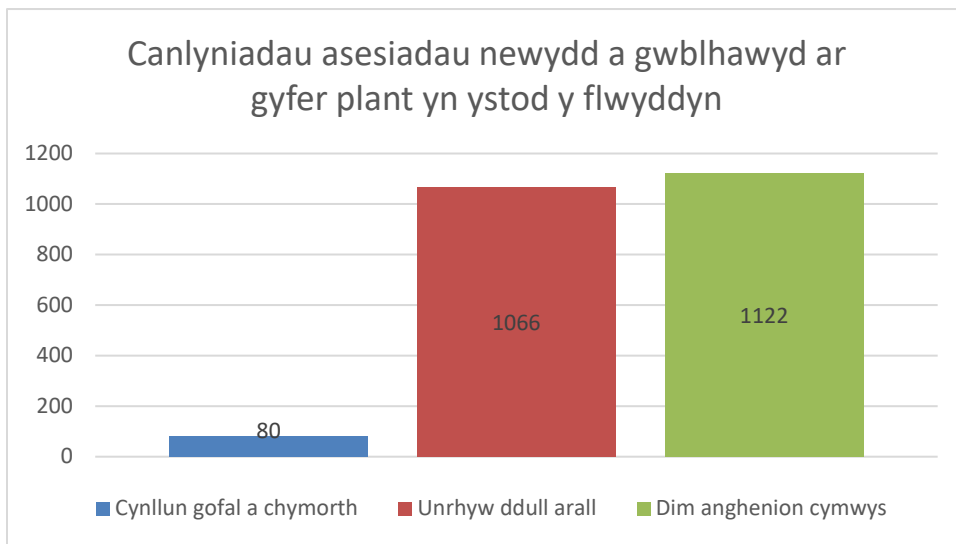
Mae nifer y plant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion wedi cynyddu i 100 erbyn 31 Mawrth 2022. Mae'r cynnydd hwn yn cael ei fonitro'n agos ac mae effaith Covid-19 ar y gallu i gadw plant yn ddiogel yn eu cartrefi ac yn y gymuned wedi bod yn amlwg.

Mae diffyg lleoliadau addas ar gyfer plant sy'n derbyn gofal wedi bod yn thema gyson yn lleol fel y bu ar draws Cymru. Ym mis Hydref 2021, cytunodd aelodau Cabinet Ceredigion i ddatblygu cartref grŵp bach i blant yn y sir fel rhan o'r cynllun llety diogel rhanbarthol o dan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Sefydlwyd grŵp prosiect gyda mewnbwn gan yr holl wasanaethau perthnasol ar draws y Cyngor i symud y gwaith datblygu pwysig hwn yn ei flaen.

Mae Covid-19 wedi effeithio'n fawr ar argaeledd gweithgareddau ymyrraeth gynnar ac atal. Lle bynnag y bo modd, mae gwasanaethau cymorth wedi cael eu cynnig yn rhithiol.

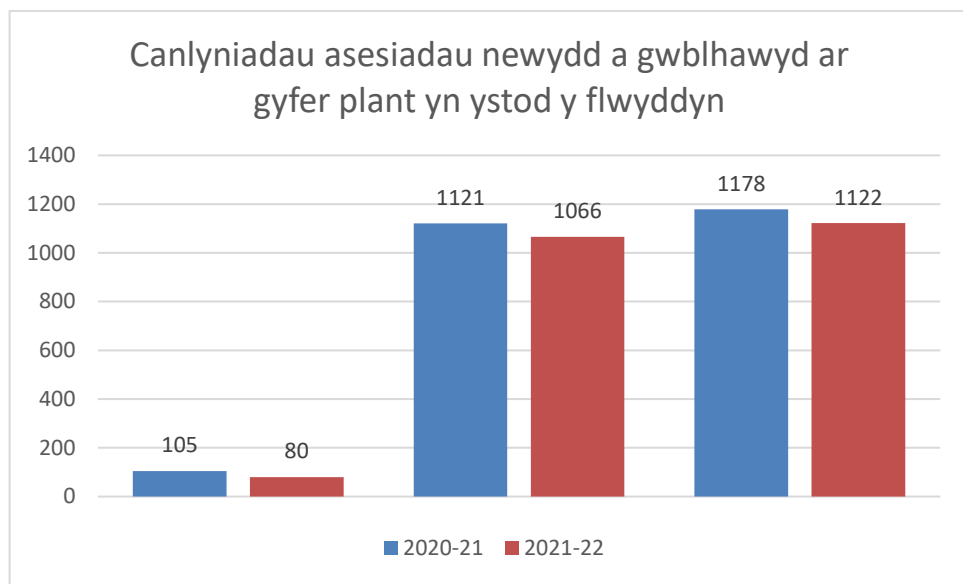

Canlyniad yr Aseidiadau

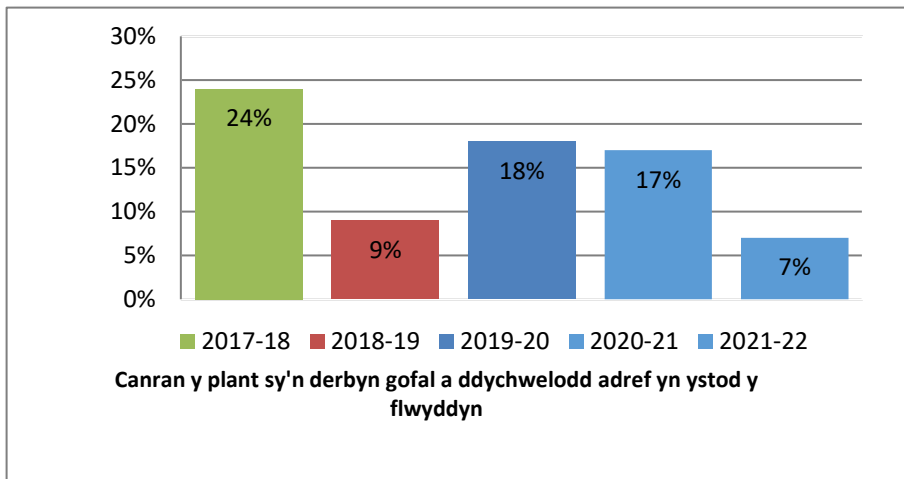
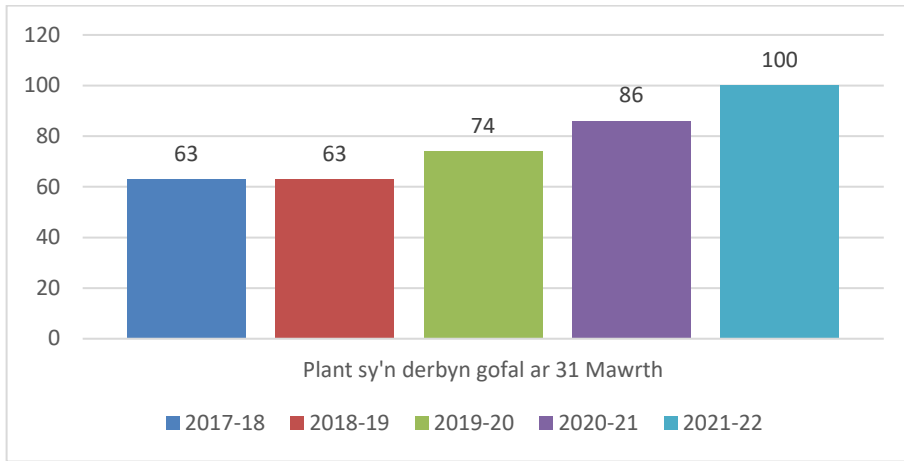
Cwblhawyd aseidiadau risg ar gyfer pob ymweliad cartref neu wyneb yn wyneb angenrheidiol. Gweithredwyd gweithio rhithiol ar gyfer cyfarfodydd aml-asiantaeth gyda chymorth yn cael ei ddarparu er mwyn i deuluoedd allu cymryd rhan.

Gwnaed 4056 o gysylltiadau â Phorth Gofal ar gyfer plant yn ystod 2021-22.

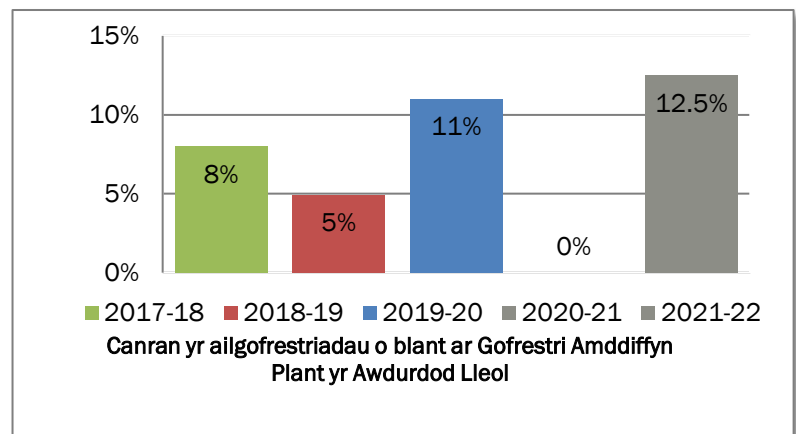
Plant sy'n Derbyngofal

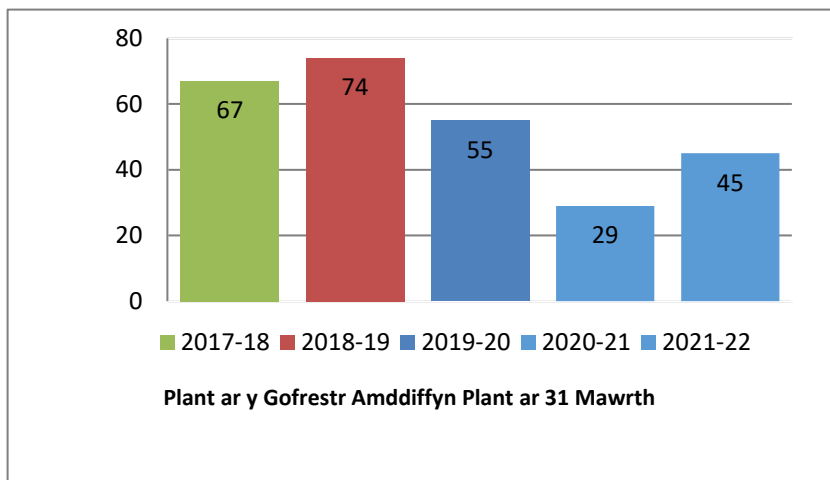
Yn 2021-22 gwelsofom gynnydd pellach yn nifer y plant sy'n derbyn gofal a gostyngiad sylweddol yn y rhai a ddychwelodd adref ar ôl derbyn gofal sy'n adlewyrchu'r cynnydd mewn achosion cymhleth y mae'n rhaid eu rheoli. Mae'r gwasanaeth Ar Ffiniau Gofal yn parhau i ddarparu gwasanaeth allweddol gyda chymorth ymarferol ar gyfer rhianta mwy diogel. Fodd bynnag, mae'r pandemig wedi effeithio ar y maes gwaith hwn gyda mynediad mwy anodd at gymorth yn y gymuned a mwy o anhawster i reoli'r risg o niwed yng nghartref y plentyn neu yn y gymuned. Mae timau Porth Cynnal wrthi'n rhoi'r Protocol Cyfraith Gyhoeddus ar waith, a phryd bynnag y mae'n ddiogel gwneud hynny caiff plant eu cefnogi i aros yng ngofal eu rhieni neu aelodau o'r teulu estynedig neu ddychwelyd atynt.

Y Gofrestr Amddiffyn Plant

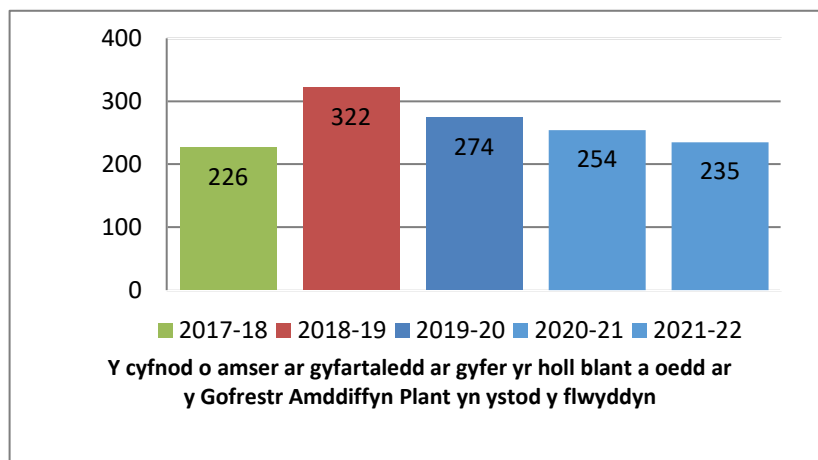
Bu cynnydd o 12.5% yn nifer y plant sy'n cael eu hailgofrestru ar Gofrestr Amddiffyn Plant yr awdurdod, ond bu rhan o'r cyfnod hwnnw yn ystod cyfyngiadau Covid-19 pan na fu gan blant a phobl ifanc lawer o gysylltiad y tu allan i'w cartrefi eu hunain. Fodd bynnag, gan fod cyfyngiadau wedi'u codi mwy yn y cyfnod 2021-22, a bod plant/pobl ifanc yn dychwelyd i addysg a bod gan asiantaethau allanol fwy o gysylltiad â phlant/pobl ifanc, cafwyd canran uchel o ailgofrestriadau. Yn 2020-21, roedd teuluoedd mwy o faint penodol lle oedd nifer neu'r holl blant o fewn un teulu yn cael eu hailgofrestru.

Yn ystod 2021-22, yr oedd rhan o'r cyfnod hwnnw yn ystod cyfyngiadau pandemig COVID-19, nid oedd gan blant a phobl ifanc lawer o fynediad at gymorth a chyswllt y tu allan i'w cartrefi eu hunain. Fodd bynnag, ers i gyfyngiadau gael eu codi mwy yn y cyfnod 2021-22, a bod plant/pobl ifanc yn dychwelyd i addysg a bod asiantaethau allanol yn cael mwy o gysylltiad â phlant/pobl ifanc, roedd nifer y plant ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ar ddiwedd 2021-22 yn

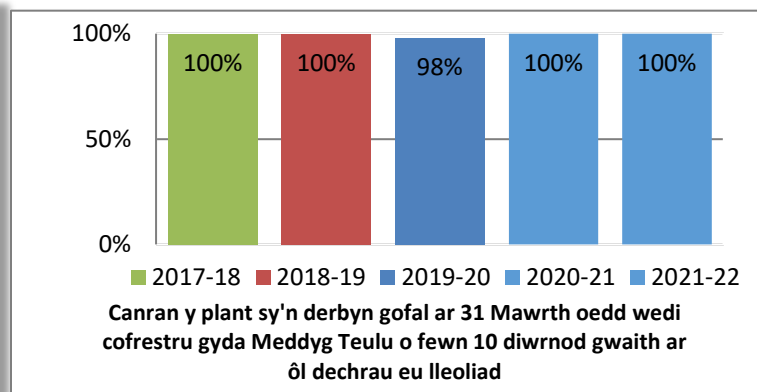
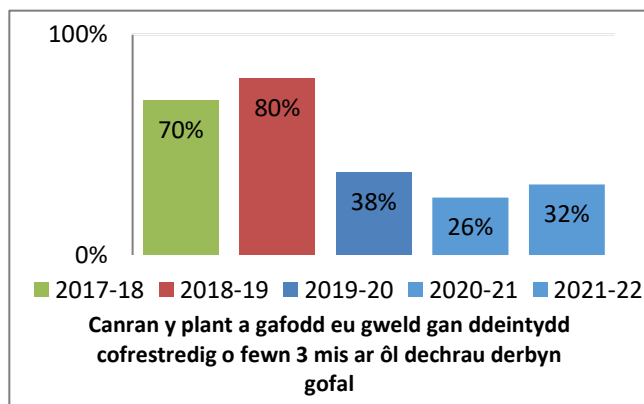
uwch nag ar ddiwedd 2020-21 ond nid mor uchel ag ar ddiwedd 2019-2020.

Yn ystod y cyfnod 2021-22 roedd yn fwy posibl gweithio gydag asiantaethau partner i gymryd camau gyda phlant a theuluoedd a oedd wedi bod ar y gofrestr am gyfnod hwy, ac mae hyn wedi arwain at ostyngiad yn yr amser y mae plant wedi bod ar y Gofrestr Amddiffyn Plant o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Iechyd ein Plant sy'n Derbyn Gofal

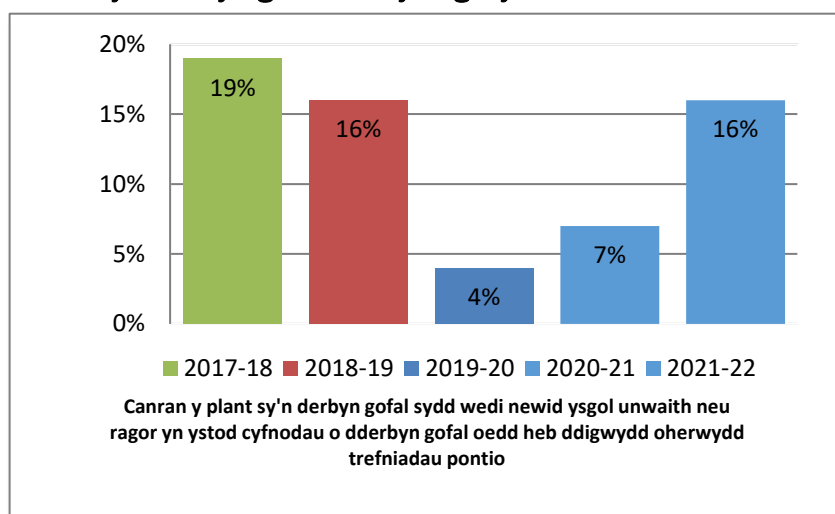
Mae'r Rheoliadau Cynllunio Gofal, Lleoli ac Adolygu Achosion (Cymru) 2015 yn datgan bod rhaid i'r awdurdod cyfrifol sicrhau bod plentyn sy'n derbyn gofal yn cael gofal gan ymarferydd deintyddol cofrestredig cyn gynted ag y bo'n ymarferol, ac mewn unrhyw achos dim hwyrach nag 20 diwrnod gwaith ar ôl i'r lleoliad gael ei wneud.

Mae Canllawiau Clinigol NICE [CG19] – 'Archwiliadau deintyddol: y cyfnodau rhwng adolygiadau iechyd y geg' yn amlinellu'r canllawiau ar amlder archwiliadau deintyddol. Seilir hyn ar ffactorau risg y claf unigol o gael clefyd deintyddol. Yn gyffredinol, ystyrir bod plant sy'n derbyn gofal mewn mwy o berygl o gael clefyd deintyddol ac felly disgwylir y byddai'r rhan fwyaf o blant sy'n derbyn gofal yn cael eu galw yn ôl naill ai bob tri mis neu bob chwe mis. Yn 2021-22, gwelsom gynnydd yng nghanran y plant a welwyd gan ddeintydd o fewn 3 mis i ddechrau derbyn gofal. Mae hwn yn fater sy'n cael ei ystyried ac yn cael sylw gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda gan y bu anawsterau oherwydd Covid a staffio practisau deintyddol.

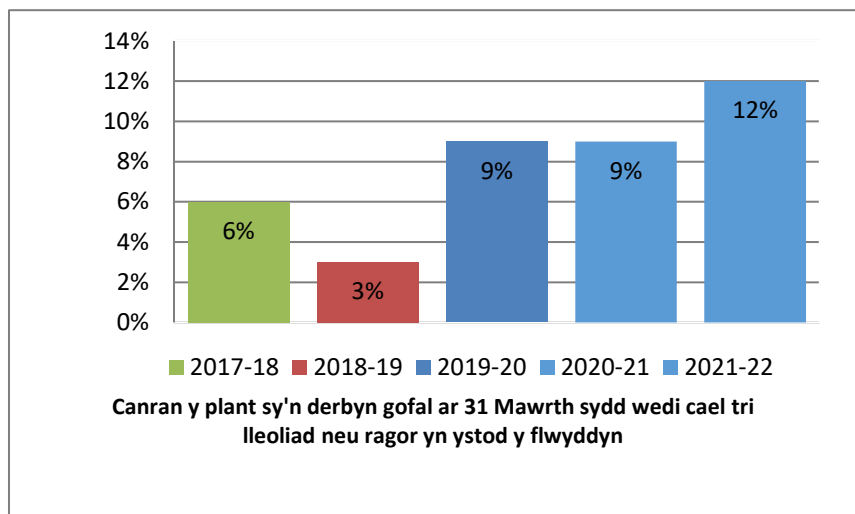
Mae'r rheoliadau hyn hefyd yn datgan bod rhaid i'r awdurdodau cyfrifol sicrhau bod plentyn sy'n derbyn gofal yn cael ei gofrestru gyda Meddyg Teulu cyn gynted ag y bo'n ymarferol, ac mewn unrhyw achos ddim hwyrach na deg diwrnod gwaith ar ôl i'r lleoliad gael ei wneud. Fel y gwelwch o'r graff, yn 2021-22 cyrhaeddwyd ein targed o 100% o blant sy'n derbyn gofal yn cael eu cofrestru gyda Meddyg Teulu.

Plant sy'n derbyn gofal – sefydlogrwydd lleoliadau

Mae gwaith ymchwil wedi dangos y gall symud dro ar ôl tro gael effaith negyddol ar blant. Mae symudiadau aflwyddiannus, neu heb eu cynllunio, yn llawer llai tebygol o ddigwydd i blant iau. Mewn cyferbyniad, mae lleoliadau 'plant yn eu harddegau' yn fwy tebygol o chwalu.

Ni ddeallir yn llawn a yw'r symud lleoliad ei hun yn arwain at ganlyniadau gwael i blant neu a yw hyn yn digwydd oherwydd profiadau ac anawsterau blaenorol plant. Ceir dau brif fesur sy'n ceisio esbonio sefydlogrwydd lleoliadau. Mae'r cyntaf yn ystyried sawl gwaith y bu'n rhaid i blentyn newid ysgol (heb gynnwys pan fydd plentyn yn symud o ysgol gynradd i ysgol uwchradd), ac mae'r ail yn ystyried sawl gwaith y bu'n rhaid i blentyn symud i ddau leoliad neu ragor. Mae'r mesurau hyn yn

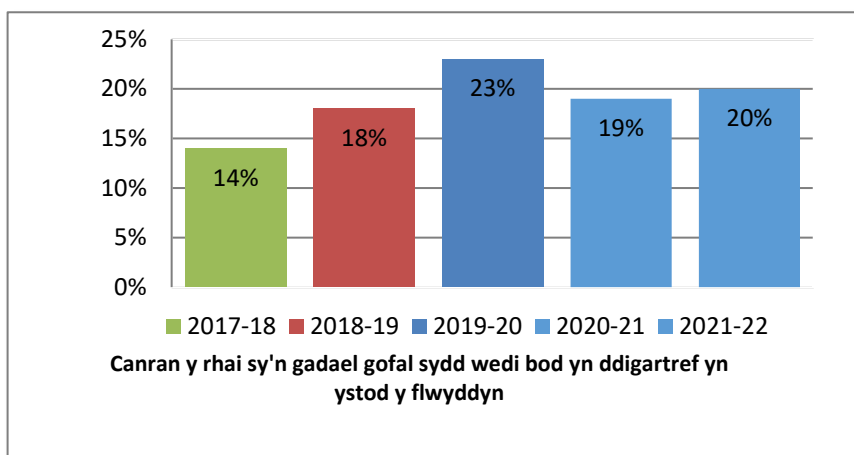
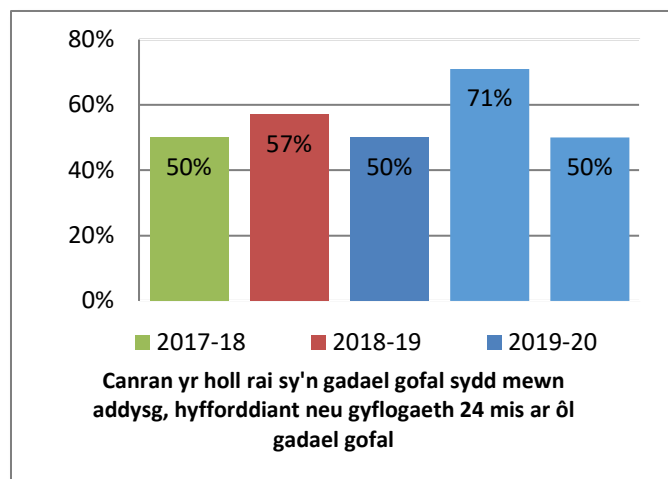
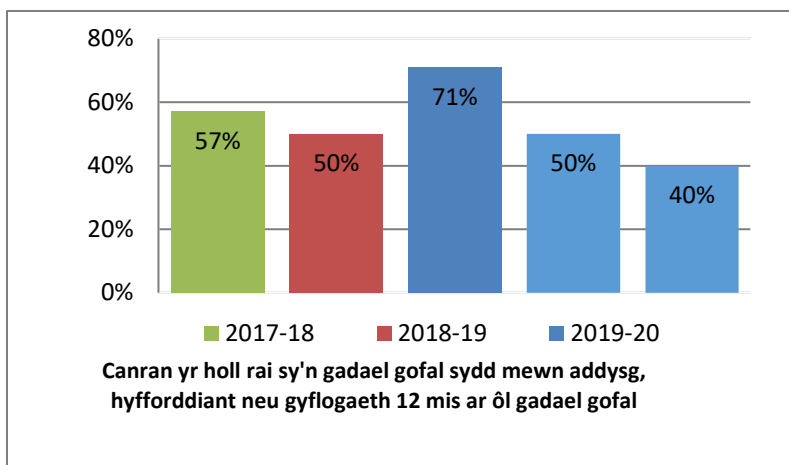
rhai hir-sefydlog a gallant roi gwybodaeth am berfformiad hirdymor y gwasanaeth. Anfantais y ddau fesur yma yw eu bod yn tueddu i newid oherwydd y nifer isel o blant sydd wedi'u cynnwys ynddynt. Mae'r cynnydd a welwyd yn 2020-21 a'r cynnydd pellach yn 2021-22 o ran y plant sy'n symud lleoliad tair gwaith neu ragor yn ganlyniad i Covid a'r anhawster o geisio lleoli'r plant gyda gofalwyr gwahanol pan fydd gan y plant anghenion cymhleth ac oherwydd y

cyfyngiadau, dim ond cymorth cyfyngedig/ar-lein y gellir ei gynnig, yn ogystal â'r ffaith bod plant gofalwyr gartref hyd yn oed ar ddiwrnodau ysgol. O ran y ganran isel o blant sydd wedi newid ysgol unwaith neu ragor, fel gwasanaeth rydym yn parhau i weithio'n agos gyda'n cydweithwyr addysg ac yn ceisio sicrhau mai dim ond pan fydd hynny'n briodol i'r plentyn y mae symud ysgol yn cael ei ystyried, h.y. symud i'w hysgol leol ar ôl sefydlogi yn y lleoliad, neu lle nad ydym wedi llwyddo i ddod o hyd i leoliad lle y gellir cefnogi'r plentyn i barhau i fynychu ei ysgol. Fodd bynnag, mae'r mesur isel o ystyried y cynnydd yn nifer y plant sy'n derbyn gofal unwaith eto yn arwydd o lwyddiant y gwaith sy'n cael ei wneud o fewn ein Gwasanaeth Gofal wedi'i Gynllunio.

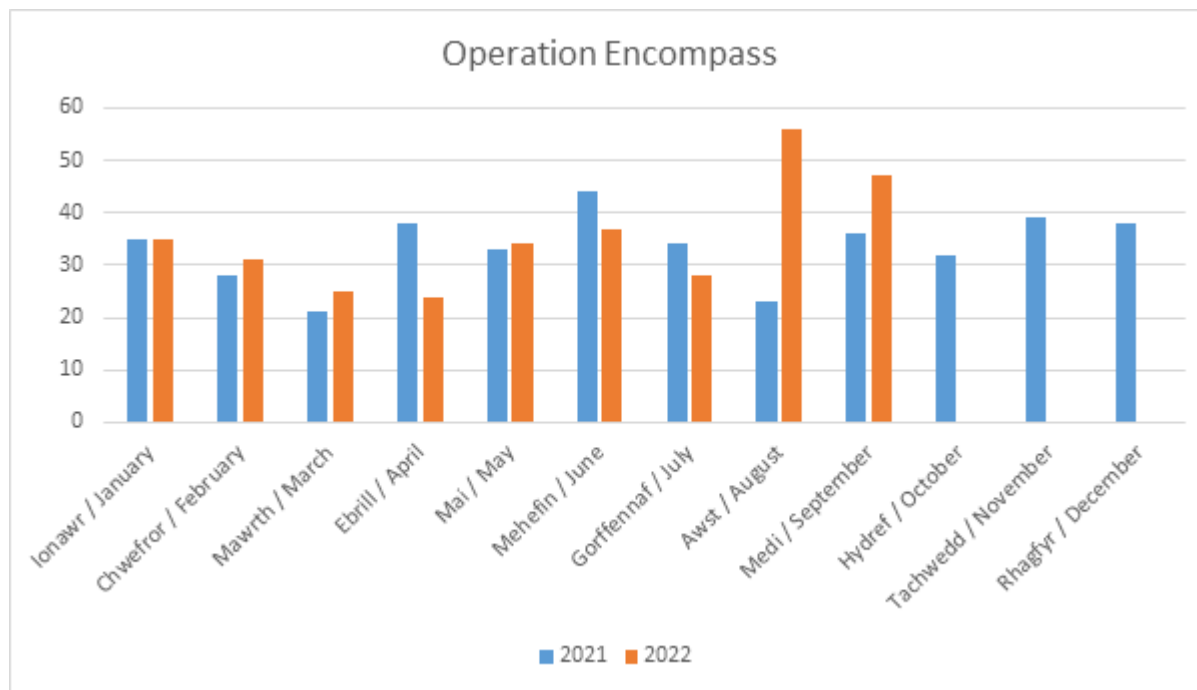
Pobl Ifanc sy'n Gadael Gofal

Mae gadael gofal yn derm a ddefnyddir i gyfeirio at grŵp o blant rhwng 16 a 18 oed ac sydd wedi bod mewn gofal yn flaenorol ond nad ydynt bellach yn "derbyn gofal" yn gyfreithiol gan yr Awdurdod Lleol. Pan fydd plant yn gadael gofal, mae dyletswydd arnom o hyd i gynorthwyo'r bobl hyn tan eu bod yn 21 oed, neu'n 25 oed os ydynt mewn addysg amser llawn neu os oes anabledd ganddynt.

I'r garfan hon o bobl ifanc mae Covid wedi bod yn gyfnod arbennig o anodd gyda heriau i rai o ran colli cyflogaeth a llety a mwy o unigedd yn ystod y cyfnod clo. Mae'n siomedig gweld gostyngiad yng nghanran y bobl ifanc o fewn 12 mis iddynt adael gofal sydd mewn cyflogaeth, addysg neu hyfforddiant a gostyngiad sylweddol yn y rhai sydd mewn rhyw fath o addysg/cyflogaeth ac sydd wedi defnyddio'r gwasanaeth gadael gofal am 24 mis. Mae canran y bobl ifanc sy'n cyflwyno eu hunain yn ddigartref yn 2021-22 hefyd yn peri pryder. Mae'r Awdurdod Lleol yn parhau i weithio ar eu prosiectau a'u strategaethau i fynd i'r afael â'r angen am lety priodol ar gyfer y rhai sy'n gadael gofal ac yn gweithio'n agos gyda landlordiaid cymdeithasol cofrestredig ac asiantaethau allanol yn ein hardal i edrych ar ffyrdd o fynd i'r afael â'r sefyllfa. Bydd yr Awdurdod Lleol yn parhau i flaenoriaethu'r mater hwn a chodi ei broffil yn unol â hynny. Roedd y Cynghorwyr Personol wedi parhau i gefnogi'r rhai sy'n gadael gofal yn dda yn ystod y cyfnod anodd hwn.

Operation Encompass

Daeth Operation Encompass yn fyw yng Ngheredigion ym mis Tachwedd 2019. Mae wedi bod yn gweithio'n dda yn gyson ers ei lansio, gan rannu gwybodaeth yn ddyddiol ag ysgolion (neu wrth i hysbysiadau ddod i law). Cafwyd rhai hysbysiadau o bryd i'w gilydd ynghylch teuluoedd gan awdurdodau cyfagos ar y ffin â Cheredigion, ond mae'r wybodaeth hon hefyd yn cael ei hanfon ymlaen fel y bo'n briodol. Ers y cyfnod clo, mae rhannu gwybodaeth wedi newid o alwadau ffôn i e-byst, a diwygiwyd y Protocol Rhannu Gwybodaeth i ddarparu ar gyfer hyn. Fodd bynnag, nodir nad yw'r hysbysiad e-bost llawn yn cael ei rannu ag ysgolion yn ei gyfanrwydd, mae pob adroddiad yn cael ei olygu i gynnwys manylion y dioddefwr/troseddwr honedig, manylion y plant, a oeddent yn bresennol, amser/dyddiad a chrynodeb o'r digwyddiad. Mae ysgolion yn cael eu briffio'n llawn ar y gwasanaethau cymorth sydd ar gael i blant sydd wedi bod yn agored i ddiwyddiadau naill ai yn eu cartrefi neu o fewn eu perthnasoedd eu hunain, gan gynnwys Sbectrwm (Hafan Cymru) a Gwasanaeth Cam-drin Domestig Gorllewin Cymru. Er mwyn sicrhau bod ysgolion yn cadw golwg ar ddiogelwch a llesiant eu disgyblion, mae gwasanaeth diogelu'r ysgol yn parhau i rannu hysbysiadau hefyd trwy gydol gwyliau'r ysgol, felly nid yw wedi'i gyfyngu i'r tymor ysgol yn unig. Mae'r ffigurau yn y tabl uchod yn adlewyrchu nifer yr atgyfeiriadau a dderbyniwyd, a oedd wedi parhau'n uchel trwy lawer o 2021 wrth i ni barhau i addasu i gyfyngiadau Covid. Haf 2022 oedd y tro cyntaf ers dros 2 flynedd i ni gael bron dim cyfyngiadau, ac erbyn diwedd y gwyliau hynny ac ar ddechrau'r tymor newydd Medi 2022 bu cynnydd sylweddol yn nifer yr atgyfeiriadau.

3. Sut mae pobl yn llunio ein gwasanaethau?

Mae Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion yn ymgysylltu fel arfer â dinasyddion a rhanddeiliaid trwy ddulliau amrywiol. Ceisiwn adborth "galw yn ôl" o fewn Clic a gwasanaethau Porth Gofal. Ymgysylltwn fel arfer â byrddau a grwpiau gwahanol, er enghraifft, y Bwrdd Diogelu Ieuencid Sêr Saff, Grŵp Plant sy'n Derbyn Gofal, Fforwm Anabledd, Fforwm 50+, Byrddau Trawsnewid Iechyd Meddwl, lle y byddwn yn rhannu cynlluniau ar gyfer y dyfodol ac yn hyrwyddo adborth ynghylch ad-drefnu'r gwasanaeth a ddarperir. Hefyd, dysgw'n o arolygiadau Arolygiaeth Gofal Cymru, arolygiadau Swyddfa Archwilio Cymru ac Adolygiadau Ymarfer Plant ac Oedolion wrth iddynt ddigwydd. Rydym yn cwrdd â chynghorau tref a chymuned i rannu ein cynlluniau ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol ac i gael adborth ar y cynlluniau hyn.

Yn ystod 2021-2022 gydag effaith Covid-19, mae ymarferion ymgysylltu wyneb yn wyneb ac ymarferion ymgysylltu arferol eraill gyda defnyddwyr gwasanaeth wedi cael eu cyfyngu.

Serch hynny, mae adborth gan y cyhoedd sy'n derbyn gwasanaethau cymorth wedi cael ei gasglu'n rheolaidd a'i ystyried gyda grwpiau allweddol fel Sêr Saff, gan greu rhaglen gyfan o ymgysylltu a chymorth i blant a phobl ifanc ar-lein.

Crynodeb o enghreifftiau o sicrhau llais a rheolaeth defnyddwyr gwasanaeth yn ystod 2021-2022.

- Cyflwyno ymarfer sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn wrth asesu, cynllunio gofal ac adolygu; defnyddio Arwyddion o Ddiogelwch a Llesiant, gwaith ar ddatblygu ffurflenni a llwybrau wedi'u llywio gan ymarferwyr a rheolwyr
- Defnydd hyblyg o daliadau uniongyrchol yn lle gofal preswyl a gofal dydd
- Defnyddio technoleg i sicrhau adborth rhithiol gan ddefnyddwyr gwasanaeth
- Holiadur seibiant i lywio cymorth yn ystod Covid-19 i blant a theuluoedd anabl
- Datblygu holiadur adborth ar gyfer y rhai sy'n ymwneud â diogelu oedolion
- Gwasanaeth cwnsela mewn ysgolion; gwrando ar farn plant am y gwasanaethau a ddarperir
- Adolygiadau Plant sy'n Derbyn Gofal, Cynadleddau Amddiffyn Plant, Adolygiadau Gofal a Chymorth a gynhelir yn rhithiol
- Defnyddio gwasanaethau eiriolaeth rhithiol ac wyneb yn wyneb wedi'u comisiynu ar gyfer plant ac oedolion
- Pawb sy'n derbyn gofal cartref/galluogi yn cael cyfle i roi'r gorau iddi/lleihadu darpariaeth i gyfyngu ar risg
- Dysgu o achosion o fewn ardaloedd penodol wedi cynnig modd adolygu a diwygio polisïau a gweithdrefnau (yn benodol mewn cartrefi gofal h.y. defnyddio cyfarpar diogelu personol, parthau diogel, atal a rheoli heintiau ac ati)
- Rhaglen drawsnewid 1 – cyflwyno'r rhaglen CONNECT
- Arolwg boddhad ieuencid a ffurflenni adborth sesiynol
- Adborth o weithgareddau chwarae a gwyliau plant
- Adborth gan Gyngor Ieuencid Ceredigion

Strategaeth Anabledd Dysgu 2018-2023 a Chynllun Gweithredu Gwella

Mae Ceredigion yn cymryd rhan weithredol yn y Grŵp Gwella Bywydau Rhanbarthol. Bob yn ail fis mae'r grŵp hwn yn cynnal cyfarfod busnes a chyfarfod sy'n cael ei arwain a'i gadeirio gan y 'Dream Team'. Grŵp o ddefnyddwyr gwasanaethau yw aelodau'r tîm hwn. Maent yn cael eu cynorthwyo gan Bobl Sir Benfro yn Gyntaf sy'n rhoi cymorth gweithredol i'r grŵp rhanbarthol, yn enwedig o ran defnyddio'r Gronfa Gofal Integredig.

Cafodd Gwasanaethau ar gyfer Plant Anabl, Atal a Throsglwyddo eu harolygu gan Arolygiaeth Gofal Cymru ym mhedwerydd chwarter 2019-2020. Mae'r Cynllun Gweithredu a grëwyd mewn ymateb i faterion a godwyd wedi'i roi ar waith er bod Covid-19 wedi rhwystro cynnydd ar rai agweddau ac mae rhai addasiadau wedi'u gwneud.

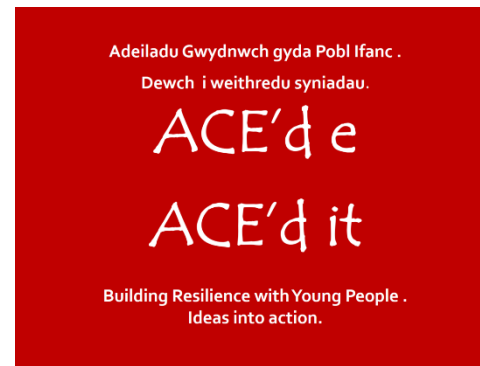
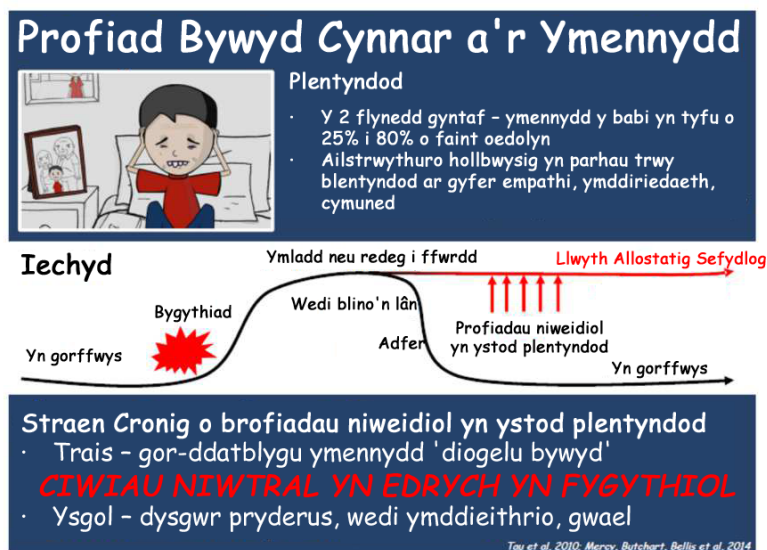
Cynnydd ar y Cynllun Gweithredu

- 1.1 Sicrhau bod plant a'u teuluoedd yn gallu bod yn glir ynghylch pa gymorth y gallant ei gael, sut a phryd a ble.
  - Manyleb gwasanaeth a chytundeb gweithio diwygiedig gydag lechyd wedi eu gweithredu.
  - Mae strategaeth cleientiaid wedi'i drafftio sy'n nodi lefelau gwasanaeth o ran y cymorth a gynigir
  - Mae'r strwythur staffio ar gyfer gydol oed a llesiant wedi'i roi ar waith ac mae'r tîm gydol oed wedi'i sefydlu

- 1.2 Paratoi a chefnogi staff i gwblhau a chofnodi asesiadau a chynlluniau gofal o ansawdd da sy'n bodloni'r holl ofynion statudol gan gynnwys anghenion cyfathrebu'r plentyn.
  - Mae staff wedi cwblhau hyfforddiant sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac asesu ac mae asesiad risg Covid-19 wedi'i roi ar waith.
  - Mae goruchwyliaeth staff fisol ar waith i sicrhau ansawdd achosion byw.
  - Defnyddio proffiliau 1 dudalen ar gyfer plant ar eu cofnod WCCIS.
  - Cwblhawyd y gwaith o fapio sgiliau cyfathrebu'r staff ac mae anghenion hyfforddi wedi'u nodi. Gall rhai staff ddefnyddio Makaton lle bo angen.

- 1.2 Paratoi a chefnogi staff i nodi asesu a darparu cymorth pan fydd angen i ofalwyr yn unol â gofynion statudol.
  - Mae staff yn nodi gofalwyr ac yn cynnig asesiad o anghenion cymorth gofalwyr
  - Mae hyfforddiant staff ar asesiadau gofalwyr wedi'i gwblhau.
  - Bydd staff yn cofnodi'r rheswm dros wrthod asesiad gofalwr os mai dyma yw'r achos.
  - Mae'r tîm yn gweithio'n agos gyda'r tîm gofalwyr gydol oed a chymorth cymunedol i arwain gofalwyr i'r cyfeiriad cywir.

- 2.1 Sefydlu'r Gofrestr Anabledd yn unol â gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant a'i defnyddio i lywio datblygu'r gwasanaeth a chomisiynu strategol yn y dyfodol.
  - Mae'r gofrestr yn fyw erbyn hyn ac ar wefan Cyngor Sir Ceredigion i deuluoedd roi eu data.
  - Bydd hyn yn cael ei adolygu bob chwarter i nodi a llywio datblygiadau a gofynion gwasanaeth yn y dyfodol.

- 2.2 Gwella darpariaeth gwasanaeth a'r amrywiaeth o wasanaethau cymorth sydd ar gael i blant anabl a'u teuluoedd yn unol â'u hanghenion.
- Cynnal adolygiadau amlasiantaethol gyda theuluoedd i nodi anghenion gan ddefnyddio dulliau rhithiol oherwydd Covid-19
  - Bydd y panel anghenion cymhleth lleol yn trafod pecynnau gofal a chymorth a chomisiynu ar y cyd yn fisol.
  - Mae ffurflenni cais am wasanaeth yn cael eu cwblhau ar gyfer pob gwasanaeth newydd, ac mae taliadau uniongyrchol yn cael eu cefnogi'n fewnol erbyn hyn.
  - Bydd Camu Mlaen yn ystyried yr holl fyfyrwyr blwyddyn 9 a allai fod yn gymwys ar gyfer y gwasanaeth ac yn gweithio gyda nhw a'u teuluoedd i sicrhau trosglwyddiad esmwyth i'r cynllun pan ystyrir yn briodol i ddiwallu eu hanghenion addysgol ôl-18.
  - Mae DASH wedi cael y contract i gynnig penwythnosau seibiant ar gyfer rhai o'r bobl ifanc y nodwyd bod angen y ddarpariaeth hon arnynt. Mae cyfyngiadau Covid-19 wedi effeithio ar ddarpariaeth seibiant.
  - Bydd Ceredigion yn hapbrynu rhagor o gyfleoedd seibiant gan DASH unwaith y bydd y nifer o benwythnosau a brynwyd dan gontract wedi dod i ben.
  - Rydym wedi cyflogi dau weithiwr prosiect yn y tîm i'w galluogi i wneud gwaith uniongyrchol a chynnig cymorth ymarferol pellach i unigolion a theuluoedd yn unol â'u hanghenion a aseswyd.
  - Mae Ceredigion mewn trafodaethau ag awdurdodau cyfagos ynghylch hapbrynu darpariaeth seibiant ganddynt.
- 2.3 Mae'r Awdurdod Lleol a'r Bwrdd Iechyd yn cydweithio'n effeithiol i ddarparu cymorth ac yn adolygu a datblygu trefniadau comisiynu presennol ar gyfer plant anabl a'u teuluoedd.
- Manyleb gwasanaeth yn cael ei gweithredu.
  - Mae cynllun gweithredu rhanbarthol a grŵp canlyniadau plant rhanbarthol wedi'u sefydlu'n ddiweddar.
  - Cynhelir cyfarfod olrhain wythnosol rhwng cymorth estynedig a chydweithwyr iechyd i drafod achosion a nodi'r person mwyaf addas i weithio gyda'r person ifanc.
- 2.4 Gall plant a phobl ifanc gael mwy o gymorth i fod yn annibynnol a gwella canlyniadau trwy ddefnyddio technoleg gynorthwyol
- Mae cyllid Cronfa Integreiddio Rhanbarthol wedi'i gytuno i ddatblygu'r defnydd o dechnoleg gynorthwyol
- 3.1 Datblygu fframwaith sicrhau ansawdd effeithiol, wedi'i ategu gan oruchwyliaeth effeithiol gan reolwyr o'i swyddogaethau a'i brosesau craidd.
- Mae templed a dulliau Arwyddion Diogelwch yn cael eu defnyddio wrth oruchwyllo staff.
  - Fframwaith sicrhau ansawdd i'w ddatblygu fel offeryn archwilio i reolwyr gynnal hapwiriadau archwilio ar gyfer achosion.
  - Mae rheolwyr wedi cael hyfforddiant ar sgiliau goruchwyllo.
  - Rhaglen gymorth atal a rheoli heintiau i reolwyr ar gymorth estynedig.

Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod

Mae profiadau niweidiol yn ystod plentyndod yn ddigwyddiadau trawmatig sy'n effeithio ar blant. Gallai'r rhain ddigwydd wrth i chi dyfu, cael eich cam-drin, neu fyw mewn cartref sy'n cael ei effeithio gan drais domestig, camddefnyddio sylweddau, salwch meddwl, neu broblemau troseddol. Mae plant sy'n dioddef profiadau niweidiol yn ystod plentyndod yn fwy tebygol o ddatblygu amrywiaeth o glefydau cronig a dioddef o lesiant meddyliol gwaeth.

Yn y flwyddyn 2020-2021 cynigiwyd cyfleoedd hyfforddi i staff er mwyn sicrhau ein bod ni, yng Ngheredigion, yn gallu darparu ymyriadau cynharach a helpu ein gofal proffesiynol i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd. Roedd hyn yn dilyn y 1829 o staff rheng flaen a gafodd eu gwneud yn ymwybodol o brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod y flwyddyn flaenorol yn dilyn dadansoddiad o anghenion hyfforddi ar draws gwasanaethau.

Er bod COVID-19 wedi cael effaith enfawr ar hyfforddiant oherwydd cyfyngiadau, cafodd llawer o staff eu hyfforddi mewn profiadau niweidiol yn ystod plentyndod i ddatblygu eu dealltwriaeth o effaith trawma a'r effeithiau ar blant a phobl ifanc. Roedd llawer o staff yn dilyn hyfforddiant Team Teach (rheoli ymddygiad cadarnhaol) ac felly hefyd y rhaglen STAR sy'n ymdrin â cham-drin domestig a pherthnasoedd parchus. Darparwyd hyfforddiant therapi tynnu llun a siarad i 13 aelod o staff er mwyn gallu cefnogi plant, pobl ifanc ac oedolion a allai fod yn dioddef o drawma neu iechyd meddwl gwael.

Darparwyd hyfforddiant ymwybyddiaeth o hunan-niwed a hunanladdiad oherwydd natur yr atgyfeiriadau sy'n cael eu hanfon am gymorth i blant a phobl ifanc mewn ysgolion ac yn y gymuned.

Roedd cyrsiau eraill yn cynnwys 'Cwnsela Creadigol', Model Adfer Wedi Trawma (datblygwyd Model Adfer Wedi Trawma mewn ymateb i anghenion cymhleth plant a phobl ifanc â phrofiadau niweidiol yn ystod plentyndod lluosog.)

Yn ystod 2021-2022, mae'n ofynnol i aelodau newydd o staff fynychu sesiynau ymwybyddiaeth o brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod pan fyddant ar gael trwy dîm Dysgu a Datblygu'r sir. Cyflwynwyd hyfforddiant Team Teach i gyfanswm o 326 o staff yng Ngheredigion gan gynnwys 246 o staff mewn ysgolion a'r 80 arall gan gynnwys staff Cymorth ac Atal a staff sydd wedi bod yn cefnogi pobl ifanc a phlant sy'n agored i niwed.

Derbyniodd 11 aelod arall o'r tîm staff Cefnogi ac Atal hyfforddiant Model Adfer Wedi Trawma ym mis Mawrth gan barhau ag ymrwymiad y sir i sicrhau bod staff yn ymwybodol o brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod ac yn gallu ymateb i anghenion cymhleth y plant a'r bobl ifanc hynny.

Bydd hyfforddiant sydd wedi'i gynllunio ar gyfer mis Mai 2022 yn cael ei ddarparu gan Bartneriaeth Gweithredu Adferol Cymru (WRAP) ar gyfer staff Cymorth ac Atal ynghyd â Dirprwy Bennaeth un ysgol gynradd ac un ysgol uwchradd yn y sir fel rhan o gynllun peilot gyda'r bwriad o gyflwyno hyfforddiant Partneriaeth Gweithredu Adferol Cymru y flwyddyn nesaf. Bydd 36 aelod o staff yn derbyn yr hyfforddiant hwn.

Grŵp Diogelu Plant a Phobl Ifanc Sêr Saff Ceredigion – wedi'i hwyluso gan TGP

Creodd Bwrdd Diogelu Plant Iau Ceredigion nifer o ryseitiau syml ac iach ar gyfer plant a phobl ifanc. Cawsant eu dosbarthu fel rhan o becynnau iechyd a llesiant Sêr Saff ar gyfer plant a phobl ifanc sy'n byw yng Ngheredigion, i helpu pobl ifanc, yn enwedig y rhai a allai fod yn wynebu heriau gartref, trwy roi gwybodaeth iddynt i gefnogi eu llesiant a'u hiechyd. Hefyd wedi'i gynnwys yn y Pecynnau Iechyd a Llesiant, yn ogystal â chael eu dosbarthu i bobl ifanc Ceredigion, yw calendr Sêr Saff a gafodd ei ddatblygu unwaith eto ar gyfer 2022. Mae'r calendr yn cynnwys dyddiadau diwrnodau ymwybyddiaeth allweddol sy'n berthnasol i bobl ifanc ar themâu gan gynnwys iechyd meddwl a chamfanteisio yn erbyn cefndir o olygfeydd prydferth o Geredigion a dynnwyd yn ystod yr amser a dreuliwyd gan y bobl ifanc yn mynd allan i fyd natur yn ystod y cyfnod clo.

Yn ogystal â defnyddio Zoom i gadw mewn cysylltiad yn rheolaidd, mae Sêr Saff hefyd wedi defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol i gynyddu cyfathrebu eleni trwy rannu diweddariadau cyson ar brosiectau cyfredol ar Facebook ac Instagram, a thrwy ddefnyddio "sgwrsio grŵp" i gadw mewn cysylltiad â'n gilydd.

Mae Sêr Saff Ceredigion wedi wynebu heriau tebyg i'r Bwrdd Rhanbarthol o ran recriwtio, gyda rhai aelodau presennol yn gadael oherwydd eu bod symud ymlaen i gyfleoedd newydd a symud y tu allan o'r sir gan arwain at lai o aelodaeth o'i gymharu â'r blynyddoedd blaenorol. Bydd recriwtio yn ffocws yn lleol ac yn rhanbarthol yn y flwyddyn i ddod gan geisio cynnwys pobl ifanc newydd sy'n teimlo'n angerddol am ddiogelu a hyrwyddo llais plant a phobl ifanc.

Gweler adroddiadau o weithgarwch gyda phlant a phobl ifanc i hyrwyddo diogelu a llesiant yn ystod 2021:

[Diweddariad Prosiect Sêr Saff Ceredigion « TGP Cymru](#)

Rydym hefyd yn falch iawn bod Sêr Saff Ceredigion a Gwasanaeth Ieuencid Ceredigion wedi cyfrannu at waith CADW Bwrdd Diogelu Plant Iau Rhanbarthol yn 2021-22.

Wythnos Genedlaethol Diogelu Tachwedd 2021

Bu Grŵp Gweithredol Ceredigion yn cydweithio ag Uned Fusnes y Bwrdd Diogelu Rhanbarthol i gyflwyno rhaglen o weithgareddau i gefnogi Wythnos Genedlaethol Diogelu. Roedd digwyddiadau a

chyfathrebiadau yn ystod yr wythnos yn canolbwyntio ar themâu o arwyddocâd arbennig yn ystod y pandemig, er enghraifft, cam-drin domestig, camfanteisio, hunanladdiad a hunan-niwed a hunan-esgeulustod. Cynhaliwyd nifer o seminarau a gweithdai rhithiol gyda swyddogion Ceredigion yn bresennol trwy gydol yr wythnos i archwilio'r pynciau hyn, wedi'u hategu gan ymgyrch ar y cyfryngau cymdeithasol a'r wefan.

Canolbwyntiodd Cyngor Sir Ceredigion ar hybu ymwybyddiaeth o ddiogelwch a llesiant pobl hŷn sydd mewn perygl o droseddu ar-lein, sgamiau neu brofi camdriniaeth. Gan ddefnyddio ein cyfryngau cymdeithasol, darparwyd ystod eang o ganllawiau a gwybodaeth hawdd eu deall yn ymwneud â diogelwch ar-lein, yn ogystal ag awgrymiadau defnyddiol a diweddariadau ar y sgamiau diweddaraaf i gadw llygad amdanynt a gwybodaeth am linellau cymorth arbenigol.

Cymorth i Ofalwyr ac Ymgysylltu

Yn ystod 2021-22 fel rhan o'r trawsnewid tuag at y Model Gydol Oed a Llesiant, unodd dau dîm bach, yr Uned Gofalwyr a Phorth y Gymuned i greu'r Tîm Gofalwyr a Chymorth Cymunedol.

Roedd gweithio ym mhresenoldeb Covid, am yr ail flwyddyn, wedi parhau i greu heriau i ni. Rydym wedi ymrwmo i gyfleu'r neges am bwysigrwydd y rhaglen frechu i'r gymuned, gan sicrhau bod gofalwyr di-dâl yn gwybod pryd y gallent ddisgwyl eu brechiadau a'u pigladau atgyfnerthu, a bod y rhai sy'n agored i niwed yn gwybod ble, pryd, a sut i gael eu rhai nhw.

Un o'r heriau mwyaf i ofalwyr di-dâl yw cael mynediad at ofal amgen hirdymor er mwyn iddynt gael seibiant o'u rôl ofalu. Roedd swyddi gwag staff asiantaethau gofal a staff yn ynysu oherwydd Covid yn ei gwneud hi'n anodd comisiynu gwasanaethau amgen i ofalwyr. Roedd rhai o'r ceisiadau gan gomisiynu yn mynd allan i dendr heb asiantaeth sydd â'r gallu i dderbyn cleient newydd. Er mwyn helpu i liniaru hyn, roeddem yn gallu defnyddio cyllid pwysau'r gaeaf i ymestyn y gwasanaeth gofal amgen tymor byr yr oedd Gofalwyr Ceredigion Carers yn ei gynnig o 6 wythnos i 12 wythnos. Roedd hyn yn caniatáu mwy o amser i ddod o hyd i wasanaethau hirdymor. Tua diwedd y flwyddyn roedd y Cysylltwyr Cymunedol yn gallu cynnal ymweliadau carreg drws a chymryd rhan mewn digwyddiadau awyr agored. Mae hyn wedi cael effaith gadarnhaol ar y tîm a'n cleientiaid, gan ganiatáu i ni gysylltu o fewn ein cymunedau a dangos i ni fod golau ar ddiwedd y twnnel. Rydym yn edrych ymlaen at fod yn ôl allan, wyneb yn wyneb, ar draws Ceredigion yn 2022/23.

Cawsom adborth gan nifer fawr o ofalwyr am ein gweithgareddau sydd wedi cynnwys Cronfa Gofalwyr Ceredigion, darpariaeth gwybodaeth, te prynhawn Cymreig 'Seibiant mewn Bocs', gwybodaeth i ofalwyr ifanc, y cylchgrawn Carers, sesiynau hyfforddi a dysgu, digwyddiadau a gweithgareddau. Defnyddiwyd yr adborth i ddangos canlyniadau cadarnhaol o'r Gronfa Gofalwyr, llywio datblygiad cylchlythyrau a digwyddiadau gofalwyr i staff a llywio datblygiad buddion y Cerdyn Gofalwyr.

Mae gofalwyr ifanc yn rhan o'n holl waith, fodd bynnag, oherwydd eu hoedran mae angen dull amgen o ymdrin â'r gwasanaethau a ddarparwn i sicrhau bod eu hanghenion penodol yn cael eu diwallu. Eleni, fe wnaethom gydgyssylltu'r gwaith o ailgomisiynu'r gwasanaeth gofalwyr ifanc yng Ngheredigion. I wneud hyn, ymgynghorwyd â gofalwyr ifanc ynghylch pa gymorth yr oeddent yn teimlo yr oedd ei angen arnynt, ble yr oeddent am ei gael, a sut a ble yr oeddent am gael mynediad iddo. Gan weithio gyda phartneriaid allweddol o fewn yr awdurdod lleol, gwasanaethau iechyd, a'r trydydd sector, lluniwyd manyleb gwasanaeth newydd a aeth allan i dendr yn llwyddiannus ym mis

Tachwedd 2021. Disgwylir i'r gwasanaeth newydd ddechrau ar 1 Ebrill 2022, gyda'r hen ddarparwyr a'r darparwyr newydd yn gweithio mewn partneriaeth i sicrhau trosglwyddiad di-dor. Bu Gweithredu dros Blant, sef y gwasanaeth a gomisiynwyd o'r blaen, yn gweithio'n broffesiynol gyda'r gwasanaeth newydd i sicrhau bod y gofalwyr ifanc yn parhau i dderbyn y gwasanaeth gorau posibl yn ystod y cyfnod hwn. Hoffem ddiolch i holl staff Gweithredu dros Blant am eu hymroddiad a'u gwaith caled gyda gofalwyr ifanc yng Ngheredigion dros y blynyddoedd diwethaf.

Y darparwr gwasanaeth gofalwyr ifanc newydd yw Gofalwyr Ceredigion Carers sydd ar hyn o bryd yn darparu cymorth i oedolion sy'n gofalu yn y sir. Edrychwn ymlaen at weld sut y byddant yn datblygu ein gweledigaeth ar y cyd o wasanaeth gydol oed dros y ddwy flynedd nesaf.

Rydym hefyd wedi estyn allan at ofalwyr ifanc i adolygu'r daflen i ofalwyr ifanc sydd wedi dyddio 'Who Cares'. Gan ddefnyddio arian y Gronfa Gofal Integredig, gofynnwyd i'n partneriaid ddatblygu llyfryn gwybodaeth rhanbarthol newydd. Bydd y deunydd newydd yn cael ei ddsbarthu ar draws y rhanbarth fel adnodd am ddim i ofalwyr ifanc.

Un o uchafbwyntiau'r flwyddyn yw bod y Tîm Gofalwyr a Chymorth Cymunedol wedi gweithio ochr yn ochr ag Arad Goch, Gwasanaeth Ieuenticid Ceredigion a Gweithredu dros Blant i gefnogi grŵp o ofalwyr ifanc o Wasanaeth Gofalwyr Ifanc Ceredigion i greu ffilm fer sy'n addysgu ac yn codi ymwybyddiaeth o'r hyn y mae'n ei olygu i fod yn ofalwr ifanc. Bu'r gofalwyr ifanc yn gweithio gydag Arad Goch i greu stori a sgript, ac yn ffilmio golygfeydd yn ac o gwmpas Aberystwyth, cyn golygu'r ffilm i greu ffilm fer. Cynhyrwyd y ffilm gan ofalwyr ifanc dan arweiniad y cwmni theatr lleol, Arad Goch. Cefnogwyd y prosiect hefyd gan ddisgyblion drama lleol, a gymerodd ran yn y cynhyrchiad fel actorion ifanc.

Cysylltwyr Cymunedol

Yn ystod 2021/22 cofnodwyd 971 o ymholiadau trwy Clic, trwy'r e-bost, post, ffôn, a gwefan Ceredigion.

Cyfeiriwyd 468 o unigolion a grwpiau cymunedol at wasanaethau'r Cyngor, gwasanaethau iechyd a sefydliadau'r trydydd sector.

Y 5 prif fwllch cymorth a nodwyd oedd;

- Trafnidiaeth
- Cyfeillio
- Gwasanaethau eistedd
- Prydau bwyd gartref
- Tasgmon

Drwy gydol 2021/22, roedd y tîm wedi parhau i gadw adnoddau cymunedol Covid yn gyfredol, gan roi cyfle i ni nodi bylchau yn y gwasanaeth a ble oedd angen penodol i weithredu er mwyn llenwi'r bylchau hynny. Roedd cynnydd yn y ceisiadau am wybodaeth ynghylch cael pryd ar glud, gan gleientiaid a gweithwyr proffesiynol, yn dangos nad oedd gan bobl mewn ardaloedd penodol o'r sir fynediad at y gwasanaeth hwn. Yn dilyn ymarfer mapio, a gynhaliwyd gan y tîm, cafodd sawl ardal ddaearyddol ei nodi fel blaenoriaeth a phenderfynwyd cysylltu â busnesau a mentrau lleol i ofyn a fyddai ganddynt ddiddordeb yn y cyfle i ddatblygu gwasanaeth i ateb angen y gymuned leol.

Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd a Chymorth Cynnar Ceredigion

Mae Tîm Rhianta a Chymorth i Deuluoedd Ceredigion – Tîm o Amgylch y Teulu, Gweithwyr Teulu (Tîm Teulu yn flaenorol) a Chanolfan Teulu Penparcau yn darparu cymorth cynnar i'r teuluoedd a'r plant mwyaf agored i niwed er mwyn atal problemau rhag digwydd neu ymyrryd yn gynnar cyn iddynt waethygu. Mae'r gwasanaethau hyn yn gweithio gyda rhwydwaith teulu cyfan yn hytrach na chanolbwyntio ar unigolyn. Mae'r Tîm o Amgylch y Teulu yn gweithio gyda'r teulu i nodi a mynd i'r afael â'r materion trwy ddatblygu a chryfhau eu cysylltiadau, perthnasoedd, a sgiliau i adeiladu gwydnwch a chefnogi eu llesiant.

Tîm o Amgylch y Teulu

Yn 2021-22 cwblhaodd y Tîm o Amgylch y Teulu 180 o asesiadau JAFF, ac roedd 14 ohonynt yn ymwneud â phlant â gofyniad dysgu ychwanegol penodol neu anabledd.

Yn flynyddol, mae tua 35% (oddeutu 63) o'r ceisiadau yn ail-atgyfeiriadau (yn aml flynyddoedd yn ddiweddarach) pan fydd teuluoedd yn cyrraedd cyfnod bywyd gwahanol ac yn cael eu hystyried yn effeithiol yn yr achosion blaenorol ac yn gofyn am gymorth unwaith eto.

Nodwyd bod gan 31 o'r atgyfeiriadau a dderbyniwyd bryderon ynghylch camddefnyddio sylweddau gyda chyfran o'r rhain hefyd yn dangos ffactorau eraill a fyddai'n cyfrannu at brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod.

Bu gwelliannau sylweddol yn nifer y ceisiadau sy'n cael eu prosesu o fewn pum diwrnod gwaith sy'n adlewyrchu'r cynllunio a'r newidiadau a roddwyd ar waith yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Cynhelir cyfarfodydd dyrannu yn wythnosol bellach lle caiff atgyfeiriadau eu trafod a'u dyrannu i'r gweithiwr priodol yn y cyfarfod.

Mae Tîm o Amgylch y Teulu Ceredigion bellach yn rhan o'r tîm rhianta a chymorth i deuluoedd ehangach ar ôl integreiddio ar ddiwedd 2021. Cynhaliwyd cyfarfodydd gwybodaeth i randdeiliaid i roi gwybod am y newidiadau hyn. Mae gweithgor gorchwyl a gorffen hefyd wedi'i sefydlu i edrych ar ddogfennaeth ac adnoddau cyfredol ac mae'n gweithio'i ffordd trwy symleiddio gwybodaeth gyda'r strwythur newydd.

Cymorth i Deuluoedd

Darperir Cymorth i Deuluoedd gan garfan fach o weithwyr cymorth i deuluoedd sy'n cynorthwyo teuluoedd i wneud y newidiadau a nodwyd gan ganolbwyntio ar rianta a newid ymddygiad.

Eleni derbyniodd ein gweithwyr cymorth i deuluoedd (nad ydynt yn rhai Dechrau'n Deg) 218 o atgyfeiriadau. O'r rheini, dim ond 10 gafodd eu cyfeirio at wahanol lwybrau cymorth. Gwrthododd 43 gymorth neu'r gwahoddiad i fynychu rhaglen rianta.

Dywedodd 45% o'r teuluoedd a dderbyniodd ymyrraeth gynnydd yn eu llesiant a dywedodd 36% fod cynnydd mewn gwydnwch cymunedol.

Mae'r tîm yn parhau i addasu adnoddau ac ymyriadau ar gyfer cyflwyno rhithiol, fodd bynnag ers i gyfyngiadau Covid ddod i ben mae cyrsiau hefyd yn cael eu hwyluso yn bersonol. Y cyrsiau a'r

gweithdai sy'n cael eu cyflwyno yw Yr Ymennydd sydd ar Fai; Cysylltiadau Teuluol; Cymorth Rhianta un-i-un sesiynau Stori a Sbri i rieni ifanc/rhieni plant bach, a'r Rhaglen Cyflwr ar y Sbectrwm Awtistig.

Yng ngwanwyn 2022 mynychodd staff SPACE Training, sef rhaglen sy'n ceisio helpu rhieni a phlant sydd wedi profi trawma. Mae gweithwyr teulu yn gobeithio hwyluso'r rhaglen yn ystod gaeaf 2022.

Yn ystod 2021/2022 mae gweithwyr teulu wedi datblygu a hwyluso rhaglen cyflwr ar y sbectrwm awtistig yn llwyddiannus. Mae'r rhaglen wedi'i hanelu at rieni plant a phobl ifanc sydd yn y cyfnod cyn diagnosis ac ar restr aros y tîm datblygu niwrolegol am asesiad cyflwr ar y sbectrwm awtistig.

Mae'r rhaglen yn profi'n llwyddiannus, gyda llawer o asiantaethau allanol yn mynychu fel siaradwyr gwadd. Mae'r rhain yn cynnwys therapyddion lleferydd, arbenigwyr coluddyn a bledren a therapyddion galwedigaethol.

Mae gweithwyr teulu yn parhau i gefnogi teuluoedd ar sail un-i-un a chreu rhaglen gymorth wedi'i theilwra. Mae cynlluniau ar y gweill i gynnal sesiynau galw heibio yn y Ganolfan Teulu ar gyfer teuluoedd i helpu gydag ymddygiad heriol, caledi, a chreu man diogel iddynt gwrdd â rhieni eraill mewn sefyllfaoedd tebyg.

Canolfan Teulu Penparcau

Nid yw Canolfan Teulu Penparcau wedi cael ei defnyddio i'w llawn potensial oherwydd y cyfnod clo a gwasanaethau'n cael eu darparu'n rhithiol. Fodd bynnag, mae sesiynau Stori a Sbri wedi bod yn cael eu cynnal yno ers haf 2022. Mae'r Ganolfan Teulu wedi cael ei defnyddio ar gyfer sesiynau cyswllt ar gyfer y tîm plant sy'n derbyn gofal yn ogystal â sesiynau tiwtora un-i-un.

Fel y soniwyd eisoes, mae cynlluniau i hwyluso sesiynau galw heibio yn y ganolfan yn ogystal â hwyluso'r rhaglen SPACE yn ystod gaeaf 2022.

Gwasanaethau Cymorth ac Atal Ceredigion

Mae'r Gwasanaeth Cymorth ac Atal wedi'i ffurfio o dimau amlddisgyblaethol gyda'r nod cyffredinol o ddarparu dulliau dan arweiniad plant, pobl ifanc a'r teulu i alluogi plant, pobl ifanc, teuluoedd a chymunedau ehangach gael eu grymuso, i gyflawni, i ddatblygu'n bersonol, yn emosiynol, yn gymdeithasol a bod y gorau y gallant fod. Mae Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn ac Arwyddion Diogelwch yn sail i bopeth a wnawn. Mae ein timau yn darparu cymorth cyffredinol ac â ffocws i blant a phobl ifanc sy'n cynnwys:

- **Gwaith ieuenctid ac ymgysylltu;** Gwaith ieuenctid yn yr ysgol, dilyniant addysg, dysgu achrededig a chyfranogiad

Mae Gweithwyr Ieuenctid mewn ysgolion yn ymgysylltu â phobl ifanc 11-18 oed mewn cyd-destunau cyffredinol ac â ffocws. Mae Gweithwyr Ieuenctid yn ceisio adeiladu a chynnal perthnasoedd ystyrlon â phob disgybl ysgol; mae hynny'n cynnwys disgyblion a gyfeiriwyd yr ystyrir eu bod mewn perygl o ymddieithrio o addysg brif ffrwd oherwydd un neu lu o resymau.

Mae Gweithwyr Ieuenctid yn ffurfio perthnasoedd yn seiliedig ar ymgysylltu gwirfoddol. Trwy weithio gydag unigolion gall Gweithwyr Ieuenctid ddylunio cynllun wedi'i deilwra sy'n cynnig cymorth ar ffurf

anghenion personol, cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol yr unigolyn. Gellir cyflawni hyn o fewn a'r tu allan i amgylchedd yr ysgol a bod yn gymorth wedi'i dargedu ac yn gymorth cyffredinol.

- **Cymorth a Chyflawniad;** Mentora cynradd/uwchradd, pontio, llesiant emosiynol, anogaeth ac allgymorth

Mae'r Mentoriaid Sgiliau Plant a Phobl Ifanc yn cefnogi plant a phobl ifanc a allai ddangos ymddygiad heriol oherwydd eu profiadau cymdeithasol ac emosiynol. Mae mentoriaid yn darparu cymorth i blant a phobl ifanc mewn ysgolion cynradd ac uwchradd, a lleoliadau addysg eraill.

Mae mentoriaid yn hyrwyddo dull cyfannol sy'n seiliedig ar gryfderau er mwyn deall yn well y rhesymau dyfnach pam mae plant yn gweld eu hamgylchedd presennol yn heriol mewn lleoliadau un-i-un a grwpiau bach â ffocws. Mae hyn er mwyn helpu i reoli eu hemosiynau, gan sianelu eu hegri'n gadarnhaol trwy ganolbwyntio ar gyrhaeddiad, yn addysgol ac yn bersonol.

- **Gwaith Ieuencid Cymunedol ac Atal;** cymorth 16-24, allgymorth cymunedol, canolfannau ieuencid, darpariaethau cyffredinol â ffocws

Mae ein tîm Gwaith Ieuencid Cymunedol ac Atal yn darparu ymyriadau wedi'u targedu a chyffredinol gyda'r nod o fynd i'r afael â'r ffactorau risg posibl neu faterion sylfaenol megis materion teuluol, cymdeithasol, unigol, addysgol, neu iechyd meddwl ac emosiynol a allai eu rhoi mewn risg uwch o droseddau ac aildroseddau, ond hefyd yn eu hatal rhag bod angen ymyrraeth statudol bellach, megis gwasanaethau iechyd meddwl proffesiynol, ymyrraeth feddygol bellach a hyd yn oed cymorth tai er enghraifft.

Mae'r darpariaethau'n amrywio o weithgareddau allgymorth, symudol a datgysylltiedig, canolfannau ieuencid a chlybiau, a rhaglenni a phrosiectau cydweithredol wedi'u targedu.

- **Llwybrau Cymorth;** ymyriadau gydol oed, dyraniadau, sgrinio, sicrhau ansawdd, dadansoddi data a pherfformiad, cymorth adnoddau

Y tîm Llwybrau Cymorth yw'r porth ar gyfer yr holl atgyfeiriadau i Borth Cymorth Cynnar a'i wasanaethau p'un a ydynt yn dod trwy Clic neu'n cael eu brysbennu gan Borth Gofal. Mae'r tîm yn rhoi cymorth uniongyrchol i bob gwasanaeth ym Mhorth Cymorth Cynnar i nodi, dyrannu, monitro a gwerthuso ymyriadau neu gymorth.

Mae'r tîm yn cefnogi'r protocolau 'camu i fyny a chamu i lawr' trwy weithio gyda Phorth Cynnal a Phorth Gofal i sicrhau cymorth amserol ac effeithiol i blant/pobl ifanc, oedolion ac i deuluoedd/gofalwyr.

Mae'r tîm hefyd yn helpu i oruchwylio data a phrosesau sicrhau ansawdd gwasanaethau Porth Cymorth Cynnar, gan sicrhau y gallwn ddiwallu anghenion dinasyddion mor effeithlon ac effeithiol â phosibl.

Ciplun o'r gwasanaeth 2021/22:

- ❖ Roedd 520 o blant a phobl ifanc yn **agored i gael cymorth**
- ❖ 74% o achosion yn rhai 'agored i niwed', 15% yn 'gymhleth', a 10% yn 'gyffredinol'
- ❖ 160 o ddisgyblion ar gyfartaledd yn cael cymorth wythnosol gan Weithiwr Ieuencid yn yr ysgol
- ❖ **Mentoriaid Sgiliau** wedi cefnogi 150 o ddisgyblion bob wythnos ar gyfartaledd

- ❖ 15 o ddisgyblion oedran cynradd yn cael **cymorth 1:1 wythnosol gyda 34 arall yn defnyddio rhaglenni anogaeth** wythnosol yn y gymuned
- ❖ 100 o achosion i gefnogaeth mentor wedi'u cau yn dilyn canlyniad cadarnhaol h.y. ailintegreiddio, cyfeirio
- ❖ 170 o ddisgyblion y nodwyd eu bod mewn perygl o ymddieithrio/cael eu gwahardd wedi cymryd rhan mewn prosiectau wedi'u targedu wythnosol fel Llwybrau, Cwrs Phoenix, Tonic Surf ac ati.
- ❖ 68 o ddisgyblion wedi'u **huwchgyfeirio** i Banel Strategol PCC ar gyfer camu i fyny/uwchgyfeirio i wasanaeth statudol oherwydd cymhlethdod
- ❖ 30 o ddisgyblion agored i niwed oedd mewn perygl o ymyrraeth statudol yn cael eu **monitro** bob wythnos
- ❖ 75 o blant a phobl ifanc ar gyfartaledd yn cael mynediad i weithgareddau cyffredinol ac allgwricwlaidd wythnosol (clybiau ar ôl ysgol, clybiau ieuentid a rhaglenni cymunedol)
- ❖ 228 o blant a phobl ifanc wedi cael mynediad i **raglenni gweithgareddau gwyliau**
- ❖ 105 o bobl ifanc 16-18 oed a 76 arall rhwng 18-25 oed wedi'u cyfeirio at y **tîm gwaith ieuentid cymunedol** oherwydd ffactorau sy'n effeithio ar eu llwybr i addysg, cyflogaeth a hyfforddiant megis camddefnyddio sylweddau, iechyd meddwl, a digartrefedd ieuentid. 90 o weithdai wedi'u darparu gyda 66 o bobl ifanc yn dechrau addysg, cyflogaeth a hyfforddiant yn llwyddiannus a 48 o bobl ifanc yn adrodd cynnydd o ran hunan-ffeithiolrwydd a hyder
- ❖ 7 aelod ychwanegol o staff wedi ymuno â'r gwasanaeth, **cyfradd cadw 90%**
- ❖ **Ymarfer Arwyddion Diogelwch** wedi'i weithredu mewn prosesau atgyfeirio, dyrannu a monitro
- ❖ 90% wedi'u hyfforddi yn y **Model Adfer Wedi Trawma, Team Teach** lefel 2 a **Dulliau Adferol**

Gweithgarwch Arolygiaeth Gofal Cymru

Cwblhaodd arolygwyr Arolygiaeth Gofal Cymru arolygiad sicrwydd iechyd yng Ngheredigion rhwng 10 – 14 Mai 2021 gan ganolbwyntio ar ddwy llinell ymholi allweddol ac adrodd ar eu canfyddiadau yn unol â phedair thema Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014; Pobl – Llais a Rheolaeth, Atal, Partneriaethau ac Integreiddio, Diogelwch a Llesiant.

Llinellau Ymholi:

- Sut mae Ceredigion wedi cefnogi'r rhai sydd angen gofal a chymorth a gofalwyr yn ystod y pandemig
- Sut mae Ceredigion wedi atal yr angen i blant gael gofal gan yr awdurdod lleol ac wedi dychwelyd plant i'w cartrefi pan fo'n ddiogel i wneud hynny.

Adolygodd yr Arolygwyr ffeiliau achos oedolion a phlant ac olrhain detholiad o achosion yn fanwl. Yn ogystal, buont yn siarad â darparwyr, pobl ifanc â phrofiad o ofal, y rhai sy'n gadael gofal, gofalwyr di-dâl, gofalwyr maeth, grwpiau ffocws o ymarferwyr, rheolwyr tîm, arweinwyr corfforaethol, swyddogion adolygu annibynnol a rheolwyr ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a Gwasanaethau Maethu.

Yn dilyn yr arolygiad adroddwyd fel a ganlyn;

Gwelsom fod **lleisiau pobl yn cael eu clywed**, bod eu dewisiadau'n cael eu parchu, a bod pobl yn cyflawni'r canlyniadau a nodwyd ganddynt fel mater o drefn. Roedd tystiolaeth yn y rhan fwyaf o

gofnodion achos bod y "cynnig gweithredol" o'r Gymraeg wedi cael ei wneud. Roedd y rhan fwyaf o'r ymarferwyr a ymatebodd i'n harolwg yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi gan gydweithwyr a rheolwyr a bod eu llwyth gwaith yn hylaw. Yn ystod y gwiriad sicrwydd gwelwyd bod morâl staff yn dda ac roedd y rhan fwyaf o ymarferwyr yn gadarnhaol am eu profiad o weithio i'r Awdurdod Lleol.

Mae uwch arweinwyr yn dangos dealltwriaeth dda o fanteision mabwysiadu **dull ataliol** a gallant gyfleu'r rhesymeg dros eu cyfeiriad strategol a'u huchelgais ar lafar a thrwy ddogfennaeth strategol. Maent wedi gweithio'n galed i ad-drefnu'r gwasanaeth ac wedi datblygu model gweithredu gydol oed a llesiant gyda'r ffocws ar sicrhau bod pobl yn cael y cymorth cywir ar yr adeg gywir ac yn y lle cywir. Mae atal neu ohirio datblygiad gofal a chymorth wedi'i alinio'n agos yng Ngheredigion â chyfrifoldebau awdurdodau lleol eraill gan gynnwys tai, hamdden ac addysg.

O ran **partneriaeth ac integreiddio**, yn y rhan fwyaf o'r achosion a adolygwyd gwelsom dystiolaeth o ymarferwyr yn datblygu perthnasoedd gwaith proffesiynol gyda phobl ar sail cydweithrediad a dealltwriaeth a rennir o'r hyn sy'n bwysig. Mae pobl yn cael eu cefnogi i nodi'r hyn sy'n bwysig iddyn nhw a sut y gallent gyflawni eu canlyniadau llesiant personol.

O ran **hyrwyddo diogelwch a llesiant**, dywedodd y bobl y siaradom â nhw fod yr Awdurdod Lleol wedi cadw mewn cysylltiad diogel â nhw trwy gydol y pandemig. Lle bo angen, mae cyswllt uniongyrchol diogel wyneb yn wyneb wedi parhau, yn amodol ar asesiad risg Covid, a chanllawiau iechyd y cyhoedd. Gwelsom enghreifftiau o ymarferwyr a darparwyr yn gweithio'n greadigol fel modd o gyflawni eu cyfrifoldebau proffesiynol. Roedd ansawdd yr asesiadau, y cynlluniau gofal a chymorth a'r cofnodion a welwyd yn amrywio. Nid oedd rhai o'r dogfennau a adolygwyd bob amser yn adlewyrchu'r gwaith cadarnhaol a oedd yn cael ei wneud. Gwelsom rai enghreifftiau lle byddai ffocws mwy penodol ar gryfderau wedi bod yn fuddiol o ran edrych ar y person a'i amgylchiadau unigol mewn ffordd gyfannol.

Yn gyffredinol, nododd Arolygiaeth Gofal Cymru nifer o gryfderau a rhai meysydd i'w gwella ac mae cynnydd y meysydd hyn wedi'u trafod yng nghyfarfodydd adolygu gwerthuso perfformiad Arolygiaeth Gofal Cymru gyda'r Cyfarwyddwr a'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol.

Cwynion a Chanmoliaeth

Cyflwyniad

Bydd yr adroddiad hwn yn cyfeirio'n benodol at holl gwynion a chanmoliaeth y Gwasanaethau Cymdeithasol a dderbyniwyd yn ystod 2021-2022. Fodd bynnag, cynhwyswyd y data hwn yn Adroddiad Blynyddol Canmoliaeth, Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth y Cyngor ar gyfer 2021-2022, a oedd yn cyd-fynd â Llythyr Blynyddol Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar gyfer yr un cyfnod adrodd. Cyflwynwyd y dogfennau uchod i'r pwyllgorau canlynol yn ystod 2022 (wedi'u darparu fel hyperddolenni i'r tudalennau perthnasol ar wefan y Cyngor, os oes angen rhagor o wybodaeth):

- [Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio 27-09-22](#)
- [Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol 03-10-22](#)
- [Cabinet 01-11-22](#)
- Cyngor – 24-11-2022 – papurau heb eu cyhoeddi ar adeg ysgrifennu

Cafodd Rheoliadau Gweithdrefn Gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014 a Rheoliadau Gweithdrefn Sylwadau (Cymru) 2014 eu gweithredu'n llawn gan y Cyngor, a'r ddogfen hon yw'r canllawiau sy'n sail i Bolisi Cwynion Gwasanaethau Cymdeithasol y Cyngor ei hun.

Cymeradwywyd y Polisi gan Bwyllgor Cabinet y Cyngor ar 17 Mawrth 2020, ac mae'n nodi'r gofynion a osodwyd ar staff o fewn Gwasanaethau Porth Cynnal a Phorth Gofal a Thîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth y Cyngor. Mae hyn yn hybu atebolrwydd ac yn sicrhau bod trefniadau effeithiol yn eu lle i ddelio â chwynion yn unol â dyletswyddau statudol y Cyngor, yn ogystal â sicrhau bod y broses yn hygyrch, yn deg ac yn dryloyw.

Gweithgarwch Cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol

Gwneir pob ymdrech i ddatrys cwynion cyn gynted â phosibl, ac, yn y rhan fwyaf o achosion, mae hyn yn llwyddiannus, a chofnodir y mater fel 'ymholiad/pryder'. Os na ellir datrys y mater yn gynnar, neu os yw'r materion sy'n cael eu codi o natur ddifrifol neu gymhleth, caiff pryderon sylw yn unol â'r gweithdrefnau cwynion ffurfiol y cyfeirir atynt uchod.

Mae'r Cyngor yn gweithredu proses gwynion dau gam ac mae'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth yn cysylltu â'r Rheolwyr Corfforaethol perthnasol i sicrhau bod y lefel briodol o atebolrwydd yn cael ei chynnal a bod y broses gywir yn cael ei dilyn ar bob cam.

Yn ystod 2021-2022 derbyniwyd 62 o ymholiadau/pryderon a chafodd y mwyafrif o'r rhain eu datrys yn foddhaol heb fod angen bwrw ymlaen â nhw o dan y gweithdrefnau cwynion.

Mae'r data a ddarperir yn ymwneud â'r holl gwynion a gafodd sylw o dan Gam 1 a Cham 2 yn ystod y flwyddyn adrodd. Cam 2 yw'r cam olaf o dan weithdrefn gwynion y Cyngor ei hun; fodd bynnag, mae gan achwynwyr yr hawl i gyfeirio eu pryderon at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru os ydynt yn parhau'n anfodlon ar ôl Cam 2.

Rhaid nodi bod y wybodaeth a ddarperir yn ymwneud â chwynion yr ymchwiliwyd iddynt yn unol â naill ai Rheoliadau Gweithdrefn Gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014 neu Reoliadau Gweithdrefn Sylwadau (Cymru) 2014 yn unig, a rhai cwynion ynghylch Porth Cynnal a Gwasanaethau Porth Gofal.

Cyfanswm y cwynion a ddaeth i law yn ystod 2021-2022

Maes Gwasanaeth	Cam 1	Cam 2	Cyfanswm
Porth Cynnal	9	12	21
Porth Gofal	1	0	1
	10	12	22

Derbyniwyd cyfanswm o 22 o gwynion mewn perthynas â Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol yn 2021-2022. Mewn cymhariaeth, derbyniwyd 24 o gwynion ar draws y Gwasanaethau Cymdeithasol yn 2020-2021 sy'n dangos gostyngiad bach yn nifer y cwynion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod adrodd hwn.

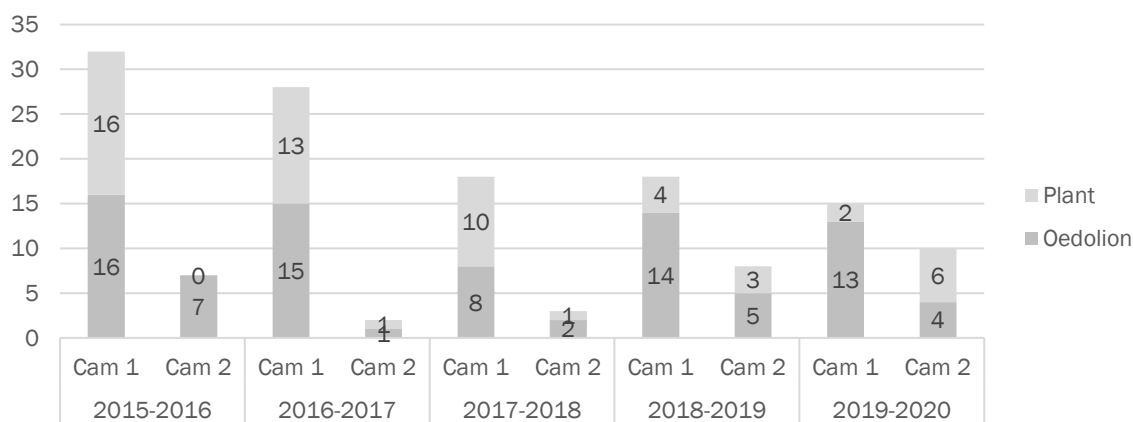
Mae staff y Gwasanaethau Cymdeithasol yn parhau i gydweithio'n agos â'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth trwy fynd ati i ddatrys unrhyw bryderon ac ymholiadau sy'n dod i law yn gynnar. Gellir dangos hyn trwy gymharu nifer yr ymholiadau/pryderon yn erbyn nifer yr achosion yr oedd angen eu hystyried o dan y drefn gwynion ffurfiol (h.y. caewyd 64% o'r holl gysylltiadau a dderbyniwyd gan y Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth mewn perthynas â'r Porth Cynnal neu'r Porth Gofal heb fod angen eu huwchgyfeirio).

Data cymharol

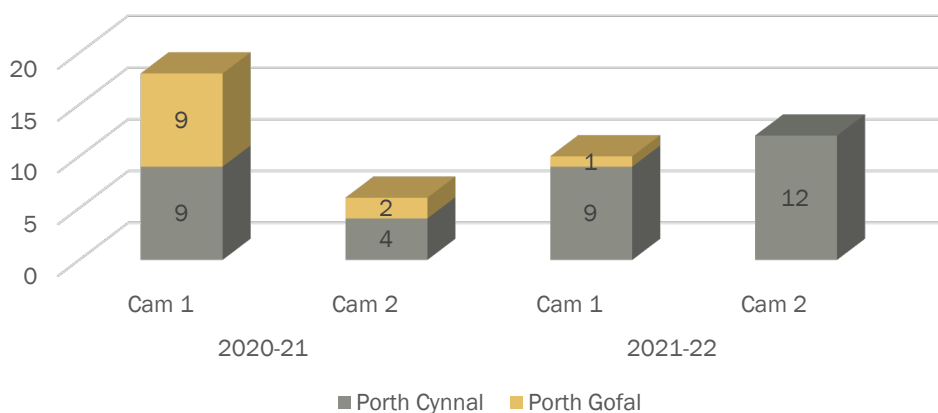
Fel y cyfeiriwyd ato yn y cyflwyniad, dim ond ar ddechrau 2020 y cafodd systemau cofnodi cwynion a rhyddid gwybodaeth eu halinio â'r strwythurau gwasanaeth a weithredwyd fel rhan o Strategaeth Gydol Oed a Llesiant y Cyngor. Felly dim ond cymhariaeth uniongyrchol y gellir ei gwneud rhwng perfformiad Gwasanaethau Porth Cynnal a Phorth Gofal, mewn perthynas â gweithgarwch cwynion, ar gyfer y blynyddoedd 2020-2021 a 2021-2022.

O ganlyniad, mae'r data a gafodd eu cynnwys yn adroddiadau blaenorol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi'u darparu isod. Darperir hefyd gynrychiolaeth weledol o weithgarwch y gŵyn ar gyfer y strwythurau gwasanaeth presennol (h.y. ar gyfer 2020-2021 a 2021-2022).

Cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol 2015-2020

Cwynion Porth Cynnal a Phorth Gofal 2020 - 2022

Canlyniadau Cwynion fesul Gwasanaeth

Ceir dadansoddiad o nifer y cwynion a'u canlyniadau isod fesul maes perthnasol:

Porth Cynnal	Heb eu cadarnhau	Wedi eu cadarnhau'n (Yn llwyr neu'n rhannol)	Yn parhau/ Wedi'u hatal dros dro
Gofal Wedi'i Gynllunio (Oedolion) (3)	2		1
Gofal Wedi'i Gynllunio (Plant) (3)	2		1
Diogelu (4)	5		2
Cymorth Estynedig (9)	5	4	
Cyfanswm	14	4	3

Porth Gofal	Heb eu cadarnhau	Wedi eu cadarnhau'n (Yn llwyr neu'n rhannol)	Yn parhau/ Wedi'u hatal dros dro
Brysbennu Porth Gofal (1)			1
Cyfanswm			1

Terfynau Amser Cam 1

O'r 10 cwyn a ystyriwyd o dan Gam 1; ymatebwyd i 3 ohonynt o fewn y terfynau amser penodedig (h.y. 15 diwrnod gwaith) ac ymatebwyd i 7 achos arall y tu allan i'r terfynau amser.

Terfynau Amser Cam 2

Roedd 11 o'r 12 cwyn yr ymchwiliwyd iddynt o dan Gam 2 o weithdrefn gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi cymryd hwy na'r terfynau amser penodedig (h.y. o fewn 25 diwrnod gwaith i'r gŵyn gael ei chytuno gan bob parti). Fodd bynnag, ymchwiliwyd i bob achos yn annibynnol, fel y nodir yn y canllawiau statudol a chyhoeddwyd pob ymateb ffurfiol cyn gynted â phosibl.

Dadansoddiad

Nid oedd nifer y cwynion a gafodd eu hystyried o dan weithdrefn gwynion statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ystod y cyfnod adrodd hwn (2021-2022) yn annhebyg i'r lefelau gweithgarwch a welwyd yn ystod y flwyddyn flaenorol. Fodd bynnag, bu cynnydd yn nifer y cwynion a ystyriwyd o dan Gam 2 yn 2021-2022.

Roedd amseroedd ymateb ar ddau gam y broses gwynion hefyd yn gyson â'r flwyddyn flaenorol, er y cydnabyddir yr ymatebwyd i bob un ond un o'r cwynion yr ymchwiliwyd iddynt o dan Gam 2 yn ystod y cyfnod hwn y tu allan i'r terfynau amser a bennwyd. Nid yw hyn, ynnddo'i hun, yn peri pryder mawr oherwydd rhaid rhoi'r flaenoriaeth i sicrhau bod cwynion yn cael eu hymchwilio'n drylwyr, ac y rhoddir ystyriaeth ofalus i'r canfyddiadau a'r argymhellion sy'n deillio o ymchwiliadau o'r fath.

Derbyniodd Porth Cynnal fwy o gwynion fesul gwasanaeth, ond mae hyn yn bennaf oherwydd natur y gwasanaethau hyn a chymhlethdod yr achosion y maent yn delio â nhw.

O'r 22 o gwynion a dderbyniwyd ar draws y Gwasanaethau Cymdeithasol, cadarnhawyd 4 yn dilyn ymchwiliad, sy'n cyfateb i 17% o'r holl gwynion a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod adrodd. Mae hwn yn ganlyniad cadarnhaol o'i gymharu â'r data sydd ar gael ar gyfer 2020-2021 a ddaeth i'r casgliad bod 58% o'r holl gwynion wedi'u cadarnhau (h.y. wedi'u cyfiawnhau).

Themâu a thueddiadau

Mae cyfathrebu gwael yn parhau i fod yn ffactor cyson yn y rhan fwyaf o gwynion, ac yn y rhan fwyaf o achosion gellir mynd i'r afael â'r rhain yn brydlon ar lefel gwasanaeth i atal y materion rhag gwaethygu'n ddiangen. Roedd hyn yn wir yn achos 62 o ymholiadau/pryderon a adroddwyd uchod sy'n llawer uwch na nifer yr achosion a symudodd ymlaen wedi hynny o dan y broses gwynion ffurfiol.

Terfynau Amser

Fel y nodwyd yn 2020-2021, mae angen gwella'r amseroedd ymateb yng Ngham 1 y broses gwynion. Mae gofyniad yng Ngham 1 i gynnig 'trafodaeth' rhwng yr achwynydd a'r Rheolwr Corfforaethol perthnasol. Felly, roedd sicrhau bod rheolwyr ar gael yn ystod y pandemig yn heriol, yn ogystal â cheisio cydlynu pryd oedden nhw a'r achwynydd ar gael. Felly mae methu â bodloni terfynau amser penodedig o dan yr amgylchiadau hyn yn ddealladwy. Fodd bynnag, bydd hyn yn parhau i gael ei fonitro mewn cyfnodau adrodd yn y dyfodol.

Gwersi a Ddysgwyd

Ym mhob achos lle tybir bod cwyn yn cael ei chadarnhau (naill ai yn ei chyfanrwydd neu elfennau penodol ohoni) mae'n hollbwysig bod argymhellion yn cael eu rhoi ar waith i ddysgu gwersi ac atal unrhyw ailadrodd yn y dyfodol. Rhoddir enghreifftiau isod o rai o'r gwersi a ddysgwyd o'r cwynion a dderbyniwyd yn ystod 2021-2022.

- *Cytunwyd y byddai'r Gwasanaeth yn rhoi gwelliannau ar waith yn y broses i fynd i'r afael â materion yn ymwneud â'r Cyngor yn rhannu gwybodaeth yn amserol i ddefnyddwyr gwasanaeth. Yn ogystal, gosodwyd rhannu gwybodaeth fel eitem ar agenda'r cyfarfod perthnasol pan ddaw gweithwyr proffesiynol at ei gilydd i reoli pryderon, a ddylai felly atal unrhyw oedi diangen mewn perthynas â'r materion hyn rhag digwydd yn y dyfodol.*
- *Cytunodd y Cyngor i nodi unrhyw anghenion hyfforddi neu friffio o fewn y Gwasanaeth a ddarperir mewn perthynas â gwahanol fodolau darparu gofal a chymorth a materion cysylltiedig o ran galluedd meddyliol, colli rhyddid, gofal wedi'i lywio gan drawma.*

- *Bydd yr holl Weithwyr Cymdeithasol sy'n gweithio gyda phlant a theuluoedd yn cael eu hysbysu, yn ysgrifenedig a thrwy gyfarfod tîm ac o dan oruchwyliaeth y Rheolwr Tîm, o'u cyfrifoldeb i rannu canlyniadau ymholiad Adran 47 gyda rhieni, yn unol â'r Gweithdrefnau Diogelu Cenedlaethol ar gyfer Cymru. Bydd staff yn cael eu hysbysu bod yn rhaid rhannu'r wybodaeth hon ar ôl i broses Adran 47 ddod i ben a chyn i rieni dderbyn adroddiadau sydd i'w cyflwyno mewn Cynhadledd Amddiffyn Plant Gychwynnol.*

Cwynion a gyfeiriwyd at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Yn ystod 2021-2022 derbyniodd y Cyngor naw cyswllt newydd gan swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ymwneud â chwynion Gwasanaethau Cymdeithasol. Cafodd y rhain eu categorio gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru fel a ganlyn:

- Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion (6)
- Gwasanaethau Cymdeithasol Plant (3)

Nid yw hyn yn cynrychioli unrhyw newid yn nifer y cwynion am y Gwasanaethau Cymdeithasol Plant a dderbyniwyd o'i gymharu â 2020-2021, a chynnydd (o un achos) ynghylch Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion.

Ni chafodd yr un o'r cwynion a gyfeiriwyd at yr Ombwdsmon eu cyfeirio ar gyfer ymchwiliad ffurfiol er bod pedwar achos wedi cael eu datrys trwy ddatrysiad cynnar/setliad gwirfoddol:

Gwasanaeth a Chyfeirnod	Crynodeb o'r Gŵyn	Camau Gweithredu a Gytunwyd
Porth Cynnal (202106308)	Cwyn ynghylch y profiad a gafwyd gyda'r Cyngor, a bod y Cyngor wedi methu ag uwchgyfeirio'r gŵyn i gŵyn cam 2 pan ofynnwyd am hynny.	Cytunodd y Cyngor y byddai'r gŵyn yn cael ei huwchgyfeirio i ymchwiliad cam 2. Cytunwyd hefyd i anfon llythyr ymddiheuro at yr achwynydd am yr oedi wrth uwchgyfeirio'r gŵyn pan ofynnwyd am hynny.
Delio â Chwynion/Porth Cynnal (202100516)	Roedd y Cyngor wedi methu ag ymdrin â chwyn am y Gwasanaethau Cymdeithasol mewn modd amserol.	Cytunodd y Cyngor i gynnig taliad "amser a thrafferth" o £150 i'r achwynydd; rhoi ymddiheuriad ffurfiol i fynd i'r afael â'r methiannau a nodwyd mewn perthynas â thrin y gŵyn, yn ogystal â chysylltu â'r achwynydd i gadarnhau y byddai ei gŵyn yn cael ei hymchwilio yn unol â'r cam mwyaf priodol o weithdrefn gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol.
Delio â Chwynion/Porth Cynnal (202102036)	Cwyn nad oedd y Cyngor wedi darparu ymateb i'r achwynydd i'w gŵyn am y Gwasanaethau Cymdeithasol a gyflwynwyd i'r Cyngor ym mis Tachwedd 2020.	Cytunodd y Cyngor i ymddiheuro i'r achwynydd am yr oedi cyn ymateb i'w gŵyn yn ogystal ag egluro'r oedi. Cytunodd y Cyngor hefyd i ddarparu ymateb i gŵyn a chynnig £200 i gydnabod yr amser a'r drafferth o wneud ei gŵyn.

<p>Delio â Chwynion/Porth Cynnal (202106906)</p>	<p>Roedd y Cyngor wedi methu ag ymateb i gŵyn am y Gwasanaethau Cymdeithasol a hefyd wedi methu ag ymateb i'w lythyrau.</p>	<p>Cytunodd y Cyngor i gysylltu â'r achwynydd i sefydlu a hoffai i'w gŵyn gael ei thrin ar gam 1 neu 2 o drefn gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol. Darparodd y Cyngor ymddiheuriad hefyd am fethu ag ymateb i'w lythyrau.</p>
--	---	--

Daeth y 5 achos arall i ben fel a ganlyn:

- Caewyd pedwar achos ar ôl ystyriaeth gychwynnol gan yr Ombwdsmon (e.e. roedd yn fodlon nad oedd unrhyw gamweinyddu ar ran y Cyngor neu ni fyddai llawer i'w ennill pe bai'r Ombwdsmon yn ymchwilio i'r gŵyn).
- Roedd 1 achos yn parhau i gael ei ystyried gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar 31 Mawrth 2022.

Canmoliaeth

Derbyniwyd cyfanswm o 104 o ganmoliaethau sydd wedi'u dadansoddi fesul gwasanaeth:

Maes Gwasanaeth	Canmoliaeth a dderbyniwyd
Porth Cynnal	27
Porth Gofal	77
Cyfanswm	104

Rhoddir enghreifftiau o'r ganmoliaeth a dderbyniwyd isod:

"Roeddem ni'n ddiolchgar iawn am yr amser a gymerodd X i ymweld â ni ac asesu ein hanghenion am wasanaethau gofal a chymorth. Roedd hi'n drylwyr iawn wrth egluro i'r ddau ohonom ni sut y bydd y pecyn gofal a chymorth yn gweithio, ac mae fy ngŵr a minnau'n hapus i dderbyn ei argymhellion." — Porth Cynnal

"Diolch am wneud i mi deimlo'n ddiogel, mae'n rhoi tawelwch meddwl i mi" – Porth Gofal

"Hoffwn i achub ar y cyfle hwn i ddiolch i chi a'r holl ofalwyr am y cymorth a'r gofal a gafodd mam. Rwy'n gwerthfawrogi hynny'n fawr." – *Porth Gofal*

"Diolch yn fawr iawn am drefnu'r cyfarfod adolygu ac am y ffordd wych roeddech chi wedi delio â sefyllfa anodd iawn. Rwy'n ddiolchgar iawn am bopeth rydych yn ei wneud i helpu mam" – *Porth Gofal*

"Mae ein teulu yn gwerthfawrogi cefnogaeth a charedigrwydd Gweithiwr Cymdeithasol Dad, a dod o hyd i gartref addas iddo fe. Rydym ni'n ddiolchgar bod e'n agos i ni ac yn hapus gyda'r cartref." – *Porth Cynnal*

Enghreifftiau o'r ganmoliaeth a gafwyd gan Wasanaethau Porth Cymorth Cynnar

"Neges sydyn i ddiolch am yr anrheg hyfryd o de prynhawn i ddau a gawson ni trwy'r post. Rwy'n gwerthfawrogi hynny'n fawr iawn."

"Mae gennym ni Daliadau Uniongyrchol ar gyfer aelod o'r teulu ac roedd yn anodd am rai blynyddoedd i gael y Cynorthwyydd Personol a'r person iawn. Nawr bod gennym ni'r person iawn mae e'n mwynhau mynd allan am ychydig oriau sy'n wych – mae'n dda iddo fe fynd allan heb i ni orfod bod yno gyda fe trwy'r amser. Mae angen iddo fel gael amser i'w hunan hefyd."

4. Hyrwyddo a gwella llesiant y rhai rydym yn eu helpu

Y chwe safon ansawdd a ddefnyddir i fesur perfformiad yr Awdurdod Lleol yn erbyn y canlyniadau llesiant yw:

1. Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chyd-gynhyrchu'r canlyniadau llesiant personol y mae pobl yn dymuno eu cyflawni
2. Gweithio gyda phobl a phartneriaid i amddiffyn a hyrwyddo iechyd corfforol a meddyliol a llesiant emosiynol pobl
3. Cymryd camau i amddiffyn a diogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed
4. Annog a helpu pobl i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas
5. Rhoi cymorth i bobl ddatblygu'n ddiogel a chynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol iach
6. Gweithio gyda phobl a rhoi cymorth i bobl gael mwy o lesiant economaidd, cael bywyd cymdeithasol a byw mewn llety addas sy'n ateb eu hanghenion

Beth wnaethom ni gynllunio i'w wneud y flwyddyn ddiwethaf?

Mae ein hamcanion yn canolbwyntio ar ddull gweithredu gydol oed a theulu tra hefyd yn bodloni anghenion oedolion a phlant yn unol â gofynion statudol ac arfer gorau.

Amcan Covid-19

- Parhau i weithio'n agos gydag asiantaethau partner i leihau'r risg o ledaenu'r haint
- Gweithredu cynlluniau addasu yn effeithiol
- Adfer

Amcan Gwella 1

Sicrhau bod trawsnewid gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei gyflawni yn ystod 2021/22 mewn partneriaeth â gwasanaethau corfforaethol ac asiantaethau partner eraill.

- Gweithio mewn partneriaeth ar y cynllun ad-drefnu corfforaethol, gan alluogi dull gweithredu effeithlon ar draws y Cyngor cyfan
- Sicrhau bod y gofynion statudol ar gyfer gofal cymdeithasol wedi'u diffinio'n eglur o fewn y strwythur
- Sicrhau bod gwasanaethau cadarn yn eu lle er mwyn i ddinasyddion allu cyflawni eu canlyniadau personol

Amcan Gwella 2

Sicrhau bod gan yr Awdurdod Lleol lais cryf yn y rhanbarth o hyd

- Sicrhau cyfranogiad ymrwymedig rheolaidd ym mhob digwyddiad partneriaeth rhanbarthol gan staff perthnasol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llawn ar yr adnoddau sydd ar gael i ni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau trwy'r rhanbarth ac yn genedlaethol

Amcan Gwella 3

Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn effeithiol, ynghyd â'i bartneriaid, wrth sicrhau a defnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu canlyniadau gwell i bobl yng Ngheredigion

- Parhau i ddatblygu'r Prosiect Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg ar y cyd â Sir Gaerfyrddin/Sir Benfro a Hywel Dda
- Cydweithio â Hywel Dda i hybu'r agenda gweithio integredig, gan gynnwys y Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Cydweithio â'r Gwasanaeth Iechyd a'r trydydd sector i ddatblygu adnoddau a chanolfannau cymunedol

Meysydd i'w Datblygu:

Porth Cymorth Cynnar

- Canolfannau Llesiant – datblygu cyfleusterau sy'n gwella'r cynnig gweithgarwch corfforol a hamdden craidd gyda mannau cyfarfod, ymgynghori a thriniaeth. Bydd y Ganolfan Llesiant yn ymgorffori gwasanaethau sy'n ystyried ac yn gwella agweddau corfforol, cymdeithasol, emosiynol a meddyliol llesiant unigolyn ac yn cyfrannu at alluogi unigolion i gyflawni eu potensial llawn.
- Datblygu a darparu ymhellach weithgareddau ac ymyriadau cymunedol cyfunol, â ffocws gydol oedran i alluogi grymuso, gwydnwch ac annibyniaeth.
- Cydweithio â rhanddeiliaid allweddol a sefydliadau'r sector gwirfoddol i ddatblygu ystod o wasanaethau i ddiwallu'r anghenion sy'n esblygu o fewn ein cymunedau i gefnogi a galluogi unigolion a theuluoedd yng Ngheredigion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau y gallent eu hwynebu.

Porth Gofal:

- Datblygu gwasanaeth cymorth taliadau uniongyrchol yn fewnol
- Gofal Cartref – dilyniant gyda model darparu gwasanaeth hybrid gyda Galluogi
- Gweithredu'r Gweithwyr Cymorth Iechyd a Gofal Cymdeithasol fel rhan o'r Rhaglen Drawsnewid 3
- Maethu – cynllun datblygu gwasanaeth gan gynnwys recriwtio a hyfforddi gofalwyr maeth newydd
- Adolygu Gwasanaethau Dydd – canolbwyntio ar wydnwch cymunedol ac unigol, strategaethau atal a grymuso a chyfleoedd seibiant

Porth Cynnal:

- Datblygu dulliau atal ac adfer ar draws Gwasanaethau Porth Cynnal a'r Model Gydol Oed a Llesiant a chydag asiantaethau partner sy'n canolbwyntio ar lesiant meddwl, cam-drin domestig, camddefnyddio sylweddau
- Mentrau Lleihau Plant sy'n Derbyn Gofal Diogel
- Prosiectau rhanbarthol a lleol: datblygu llety diogel wedi'i lywio gan drawma i blant a llety lleol i rieni a babanod
- Ymgorffori arferion Arwyddion Diogelwch

I ba raddau oeddem ni wedi llwyddo i weithio tuag at y blaenoriaethau hyn?

Amcan Covid-19

Drwy gydol 2021 -2022, ein hymateb i Covid-19 fu'r brif flaenoriaeth gorfforaethol o ran rheoli a lleihau'r risgiau a'r effeithiau mewn perthynas â'r pandemig byd-eang.

O'r cychwyn cyntaf, blaenoriaeth Cyngor Sir Ceredigion fu amddiffyn ei ddinasyddion a lleihau nifer y boblogaeth a fydd yn dal Covid-19 a nifer y marwolaethau. Ar y dechrau, roedd rhagamcanion lechyd Cyhoeddus Cymru yn dangos y sefyllfa waethaf bosibl o 600 o farwolaethau yn y sir ac nid oedd hyn yn dderbyniol i ni.

Amlinellodd Cyngor Sir Ceredigion weledigaeth glir y gallai pob unigolyn, busnes a gwasanaeth ei deall a chytuno arni er mwyn sicrhau bod Ceredigion yn llwyddo nid yn unig i leihau marwolaethau a ragfynegydd trwy'r brig cyntaf ond yn bwysicach fyth ar gyfer unrhyw adegau brig a ragwelir yn y dyfodol.

- Cam 1 – Bod yn barod – Cau pob gwasanaeth nad yw'n hanfodol
- Cam 2 – Gweithredu – Darparu gwasanaethau o dan amodau'r cyfnod clo a rheoledig
- Cam 3 – Addasu a gwydnwch hirdymor
- Cam 4 – Adfer

Cydnabyddwn fod ein lleoliad daearyddol a'n poblogaeth wasgaredig wedi rhoi manteision unigryw i ni o ran rheoli'r feirws. Yn y cyd-destun hwn o'r cychwyn cyntaf rydym wedi rhoi nifer o strategaethau ar waith i atgyfnerthu ein manteision a cheisio atal y firws. Diolchwn i drigolion y sir am ddilyn yr arweiniad i'r llythyren, gan sicrhau fod y nifer yn y sir sydd wedi eu heintio gan Covid-19 wedi eu cadw yn gymharol isel trwy gydol y flwyddyn er gwaethaf rhai cyfnodau brig. Serch hynny, rydym yn cydnabod bod pob marwolaeth o Covid-19 wedi bod yn golled drist iawn ac yn ein cymunedau mae staff a'r cyhoedd fel ei gilydd wedi cael eu heffeithio'n fawr gan effaith y pandemig ar lesiant corfforol a meddyliol yn ogystal ag yn ariannol ac yn economaidd.

Strategaeth a gwneud penderfyniadau yn ystod y pandemig

Blaenoriaethau Strategol Cyngor Sir Ceredigion

- Diogelu iechyd a llesiant y rhai mwyaf agored i niwed, gan gynnwys gwasanaethau gofal i'r henoed a'r rhai y mae eu cyflyrau meddygol yn eu gwneud yn arbennig o agored i risg o Covid-19.
- Diogelu'r ddarpariaeth addysg o fewn ysgolion, colegau a phrifysgolion.
- Galluogi'r economi leol i oroesi.

Strwythur a phenderfyniadau'r Grŵp Rheoli Aur

Mae strwythur a phroses y Grŵp Rheoli Aur a roddwyd ar waith o ddechrau'r pandemig wedi gwneud penderfyniadau allweddol a'u gweithredu yn y meysydd canlynol:

- Cefnogaeth i'r rhai mwyaf agored i niwed

- Olrhain cysylltiadau
- Digonolrwydd a dosbarthu cyfarpar diogelu personol
- Cyflwyno'r defnydd o brofion llif unffordd a threfn profi staff
- Adleoli staff i gefnogi gwasanaethau rheng flaen
- Cartrefi gofal
- Asesu risg a rheoli heintiau
- Canllawiau a phrotocolau lleol helaeth
- Cefnogaeth ariannol a chaledi
- Cefnogi a hwyluso'r rhaglen brechu torfol
- Grwpiau Rheoli Arian wedi'u sefydlu'n benodol, gofal preswyl, olrhain cysylltiadau/tracio olrhain diogelu, addasiad economaidd, brechu/profi
- Cynrychiolaeth uwch swyddogion ar dimau rheoli digwyddiadau lleol a rhanbarthol
- Cynrychiolaeth uwch swyddogion ar fforymau lleol a rhanbarthol penodol Covid gan gynnwys Grŵp Ymateb i Covid Ceredigion, Grŵp Rhanbarthol Diogelu Covid, Is-grwpiau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol/Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus

Cynllunio Addasu ac Adfer

Mae gan y Cyngor fap ar gyfer y cyhoedd sy'n amlinellu'r cerrig milltir allweddol mewn perthynas â newidiadau i wasanaethau ac adfer gwasanaethau fesul cam.

Mae cynlluniau adfer wedi'u drafftio ar draws pob maes gwasanaeth ac maent yn cynnwys;

- Cartrefi gofal preswyl (cynaliadwyedd staff ac adolygu trefniadau ymweld) i alluogi ymweliadau awyr agored a pharhau â chymorth aml-broffesiynol a chlinigol trwy dechnoleg i gefnogi cyfathrebu â gweithwyr proffesiynol neu ymweliadau diogel gan feddygon teulu, iechyd meddwl, dementia, therapi galwedigaethol/proffesiynau perthynol i iechyd
- Addasiadau gwasanaethau dydd anabled dysgu a phobl hŷn
- Addasiadau gofal seibiant
- Ystod eang o wasanaethau ymyrraeth gynnar/atal gan gynnwys rhai galwedigaethol awyr agored wedi'u trefnu, dysgu a gwaith, Tîm Cymorth Cyflogaeth i ailddechrau gwaith â thâl a chyfleoedd gwirfoddoli, gweithgareddau grŵp plant/pobl ifanc awyr agored wedi'u trefnu a'u cymeradwyo, dosbarthiadau ymyrraeth iechyd awyr agored/dosbarthiadau ymarfer corff i oedolion
- Gwasanaeth Llesiant Meddwl
- Addasiad Gwasanaeth Cwnsela Ysgolion

Heriau o ran y Gweithlu

Rhoddwyd rhaglen adleoli staff ar waith yn ystod camau cynnar y pandemig i gynorthwyo gwasanaethau allweddol gan gynnwys cartrefi gofal a hybiau ysgol sy'n gofalu am blant agored i niwed. Bu ffocws parhaus ar recriwtio gyda nifer o ymgyrchoedd yn fewnol ond hefyd yn cefnogi darparwyr allanol gydag ymgyrchoedd.

Mae'r heriau o recriwtio a chadw staff allweddol, yn benodol gweithwyr cymdeithasol a therapyddion galwedigaethol wedi bod yn sylweddol trwy gydol 2021-2022, fodd bynnag cydnabyddir bod hon yn duedd genedlaethol ac mae cyfleoedd o ran gweithio rhanbarthol wedi'u harchwilio. Mae gan y Cyngor strategaeth ar gyfer ateb yr her hon gan gynnwys y dulliau canlynol:

- Cynyddu nifer yr hyfforddeiaethau gwaith cymdeithasol
- Cynnig cyfleoedd cymwysterau a llwybrau dysgu i'r staff presennol

- Lleoliadau myfyrwyr
- Adolygu rolau a gwerthuso swyddi
- Gloywi hysbysebu – ymgyrchoedd dwys a newydd i ymuno â Cheredigion
- Defnyddio staff asiantaeth lle bo angen ochr yn ochr â staff Ceredigion

Cefnogi Llesiant Staff

Rydym wedi ymrwmo i ddarparu cymorth ymatebol, hygyrch a chynhwysol i staff trwy gydol y pandemig, gan gynnwys:

- Swyddog Iechyd a Llesiant Gweithwyr
- Pecyn Cymorth i Weithwyr
- Iechyd Galwedigaethol
- Dull ymatebol gan gynnwys arolygon/holiaduron llesiant, trafodaethau gyda rheolwyr a thimau, proses arfarnu symlach, sesiynau galw heibio
- Gweithgarwch a chefnogaeth ar draws y sefydliad gan gynnwys, gwybodaeth ar y fewnwyd, Dydd Mercher Llesiant, gweithgareddau, gweminarau llesiant, staff gwarchod
- Gweminarau iechyd a llesiant pwrpasol, cyfarfodydd rheolaidd gyda'r Rheolwr Corfforaethol/Rheolwyr Cofrestredig
- Cymorth i staff unigol mewn cartrefi gofal

Ffyrdd newydd o weithio yn y dyfodol

Mae'r 24 mis diwethaf wedi golygu newid sylweddol yn y ffordd y mae'r Cyngor a'i staff wedi gorfod gweithio a chwrdd â galw dyddiol y gwasanaethau y mae'n eu darparu.

Ym mis Mawrth 2022, cyhoeddodd CSC ei Strategaeth Gweithio Hybrid 2022-2025. Mae'r Strategaeth yn nodi'r weledigaeth a'r dulliau gweithredu cysylltiedig a ddefnyddir i sicrhau bod gan Gyngor Sir Ceredigion weithlu sydd â'r sgiliau a'r gallu i weithio mewn ffordd sy'n addas ar gyfer dyfodol ein sefydliad, mewn mannau gwaith sy'n diwallu ei anghenion ac mewn modd cynaliadwy.

Ar ôl ymateb yn dda i heriau cychwynnol y pandemig, mae'r ffocws yn ystod y flwyddyn hon wedi symud i sut y gallwn ddysgu ac adeiladu o'r profiad. Sefydlwyd y prosiect 'Y Ffordd Rydym yn Gweithio' i adolygu'r arferion gweithio o bell a fabwysiadwyd yn ystod y pandemig. Nod y prosiect oedd archwilio'r awydd am newid hirdymor o fewn y gweithlu ac i ba raddau y mae newid yn y weledigaeth strategol ehangach o ble, pryd, a sut rydym ni fel sefydliad yn mynd ati i weithio. Fel rhan o'r prosiect cynhaliwyd ymarfer ymgysylltu staff sylweddol ym mis Ebrill 2021. Pwrpas yr ymarfer oedd casglu adborth, profiadau, syniadau, a gofynion y gweithle yn y dyfodol i gefnogi gwneud penderfyniadau strategol.

Mae'r ymatebion a'r themâu sylfaenol sy'n dod i'r amlwg o'r ymarfer ymgysylltu â staff, yn ogystal ag ymchwil cenedlaethol, tueddiadau, a mewnwelediadau, wedi llywio datblygiad ein gweledigaeth a'n strategaeth tuag at symud i ffyrdd newydd o weithio yn y tymor hir.

Ein nod yw sefydlu model gweithio hybrid sy'n rhoi mwy o hyblygrwydd i'n pobl wrth gydbwysu eu bywydau gwaith a chartref. Rydym am adeiladu diwylliant lle mae ein pobl yn teimlo eu bod yn ymddiried ynddynt ac yn cael eu grymuso, a bydd ganddynt fwy o ryddid o ran sut, ble a phryd y cyflawnir eu gwaith. Rhoddir ffocws ar ganlyniadau yn hytrach na phresenoldeb yn ein swyddfeydd. Ni fydd y lefel hon o hyblygrwydd, oherwydd natur rhai rolau, yn gyraeddadwy i bawb. Fodd bynnag, bydd ymrwymiad o hyd i archwilio sut y gellir cynnwys lefel o hyblygrwydd mewn rolau ar draws y sefydliad.

Er mwyn cefnogi gweithrediad llwyddiannus ein model gweithio hybrid mae 3 ffrwd waith allweddol wedi'u nodi:

- Dylunio Gweithle
- Atebion Digidol
- Polisiâu, Gweithdrefnau a Hyfforddiant

Bydd arweiniad a chyfeiriad strategol ar gyfer gweithredu yn cael eu darparu gan Fwrdd Prosiect Ffyrdd Newydd o Weithio. Bydd y 3 ffrwd waith yn adrodd i fwrdd y prosiect. Bydd gan bob ffrwd waith swyddog arweiniol dynodedig a fydd yn cydlynu'r maes gwaith ac yn adrodd i fwrdd y prosiect ar gynnydd yn ystod 2022/23.

Adferiad ariannol a busnes

Mae'r Cyngor wedi galluogi a grymuso amrywiaeth o wasanaethau a mentrau trwy wahanol ffrydiau ariannu gan Lywodraeth Cymru yn ystod y pandemig. Mae'r rhain wedi cynnwys y Gronfa Galedi sydd wedi darparu cymorth penodol ar gyfer gwasanaethau gofal preswyl a rheng flaen. Mae'r Gronfa hon wedi galluogi gwasanaethau mewnol a gwasanaethau a gomisiynir i ganolbwyntio ar eu cynlluniau adfer. Cafwyd cyllid grant i fusnesau a chymorth ar gyfer ailagor yr economi ymwelwyr sy'n bwysig iawn i'r adferiad economaidd cyffredinol yng Ngheredigion.

Mae gwaith hefyd wedi symud ymlaen yn unol â nodau ac amcanion Strategaeth Mynd i'r Afael â Chaledi 2020-2022 y Cyngor sy'n canolbwyntio'n gryf ar liniaru effaith ariannol a chymdeithasol Covid-19 ar lesiant unigolion a chymunedau. Cyflwynwyd adroddiad cynnydd i aelodau'r Cabinet ym mis Tachwedd 2021.

Amcan Gwella 1 – Trawsnewid y Gwasanaethau Cymdeithasol

Strategaeth Gydol Oed a Llesiant 2021-2027 a Chynllun Gweithredu

Ar 21 Hydref 2021, cymeradwywyd Strategaeth Gydol Oed a Llesiant 2021-2027 a'r Cynllun Gweithredu gan Gynghorwyr Ceredigion.

Mae'r Strategaeth yn nodi'r weledigaeth a'r dulliau cysylltiedig o drawsnewid sut y gellir cefnogi iechyd, llesiant a diogelwch pobl yng Ngheredigion.

Ei nod yw nodi'n gynnar yr hyn sy'n peri pryder i bobl ac atal hyn rhag gwaethygu, lle bynnag y bo modd, trwy ymateb amserol a chymesur.

Mae'r Strategaeth hefyd yn darparu model i ymdrin ag achosion sylfaenol pryderon ac mae'n cynnwys amcanion allweddol a meysydd angen â ffocws. Mae'r Strategaeth a'r Cynllun Gweithredu yn symud ymlaen â'r gwaith cychwynnol i ad-drefnu gwasanaethau yn 2019 a gafodd ei ohirio yn 2020 oherwydd y pandemig. Fodd bynnag, mae'r gwaith o drawsnewid gwasanaethau bellach wedi symud ymlaen yn dda, mae gofal cymdeithasol a dysgu gydol oes wedi integreiddio i greu tri gwasanaeth – Porth Cymorth Cynnar, Porth Gofal a Phorth Cynnal. Mae'r gwasanaethau hyn, ynghyd â Chyswllt Cwsmeriaid, yn ffurfio'r pedwar prif faes sy'n dod o fewn y Rhaglen Gydol Oed a Llesiant.

Mae'r Strategaeth hon yn rhan allweddol o Strategaeth Gorfforaethol Cyngor Sir Ceredigion sy'n dangos y prif flaenoriaethau ar gyfer y Cyngor. Nod y blaenoriaethau yw galluogi darparu

gwasanaethau a fydd yn gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol pobl Ceredigion. Mae darparu cefnogaeth i bobl o bob oed ac angen yn her sylweddol i'r Cyngor gydag adnoddau cyfyngedig. Mae proffil cymdeithas a demograffeg wedi newid yn sylweddol dros y ddegawd ddiwethaf yn y sir gyda chynnydd sylweddol yn nifer yr achosion ac effaith camddefnyddio sylweddau, iechyd meddwl gwael a cham-drin domestig a grwpiau oedran hŷn yn byw'n hwy. O ganlyniad, mae'r galw am rai gwasanaethau wedi cynyddu gan roi mwy o bwysau ariannol ar y meysydd gwasanaeth hynny. Yn ogystal, mae'r lefelau diweithdra ynghyd â'r lefelau incwm isel wedi gosod anawsterau cynyddol ar allu pobl i gael mynediad i dai diogel, fforddiadwy.

Un o flaenoriaethau allweddol y Strategaeth Gorfforaethol yw galluogi cydnherthedd unigolion a theuluoedd. O fewn y flaenoriaeth hon mae'r Cyngor yn ceisio cyflawni'r canlyniadau allweddol:

- Bydd gwell ansawdd bywyd gan ddinasyddion o bob oedran.
- Rhwydweithiau cymorth gwell i deuluoedd a'r rhai sydd mewn angen ar draws y sir
- Llesiant ac iechyd gwell trwy fabwysiadu ymyraethau effeithiol
- Bydd rhwydweithiau sefydledig o grwpiau gwirfoddol a chymunedol ar draws y sir sy'n darparu cymorth ataliol strategol, gan felly cynyddu gwydnwch y gymuned a gofal cymdeithasol cynaliadwy
- Gwell dewis ac ansawdd tai lleol.

Mae'r Strategaeth Gydol Oed a Llesiant yn disgrifio'r daith y bydd y Cyngor yn ei chymryd, ochr yn ochr â'i bartneriaid, i drawsnewid ei ffordd o weithio ac i gyflawni ei weledigaeth. Mae'n darparu'r cyd-destun strategol i ysgogi comisiynu yn y dyfodol, darparu gwasanaeth gweithredol, rheoli gofal a'n rôl o ran integreiddio gwasanaethau.

Mae'r Cynllun Gweithredu yn amlinellu'n glir yr hyn sydd ei angen dros y tair blynedd nesaf (ac i ddangos beth sy'n debygol yn y blynyddoedd y tu hwnt i hynny) i fynd i'r afael â'r achosion sylfaenol i gyflawni 5 amcan allweddol y Strategaeth ac, ochr yn ochr â'n partneriaid, ail-gydbwysu'r gofal a'r cymorth a ddarperir yng Ngheredigion.

5 Amcan Allweddol y Strategaeth;

- Hyrwyddo iechyd a llesiant cadarnhaol a helpu pobl i gefnogi eu hunain
- Cryfhau teuluoedd fel y gall plant aros yn eu gofal
- Galluogi unigolion i fyw'n annibynnol yn eu cymunedau eu hunain
- Darparu ymagweddau cymesur at ofal a chymorth a reolir
- Amddiffyn unigolion a'u gwarchod rhag camdriniaeth, niwed ac esgeulustod

Ffrydiau Gwaith Gweithredu

Mae ystod o ffrydiau gwaith i symud ymlaen gyda'r newidiadau a'u gweithredu wedi'u sefydlu sy'n adrodd i Fwrdd y Rhaglen Gydol Oed a Llesiant:

- Datblygu Strategaeth
- Systemau a Phrosesau
- Adolygu Cynlluniau Lefel Gwasanaeth a chontractau
- Arwyddion Diogelwch
- Prosesau Adnoddau Dynol
- Cyllid a Chaffael

Sesiynau Gwybodaeth ac Ymgysylltu i Staff

Yn ystod Gorffennaf, Awst a Medi 2021, cynhaliwyd nifer o sesiynau gwybodaeth a holi ac ateb gyda staff i drafod a derbyn adborth ar y Strategaeth a Chynllun Gweithredu Gydol Oed a Llesiant. Roedd hwn yn ymarfer gwerthfawr iawn o ran datblygu'r Strategaeth a chryfhau mewnbwn staff ynghylch y camau gweithredu arfaethedig.

Defnyddiwyd fersiwn o'r fideo ynghyd â deunydd arall hefyd mewn sesiynau asiantaethau partner a defnyddwyr gwasanaeth.

Yn dilyn ymlaen o'r sesiynau gwybodaeth staff a gynhaliwyd dros yr haf, lanswyd yr ymgynghoriad gydol oed a Llesiant ffurfiol ar ad-drefnu gwasanaethau a rolau gyda staff ar 1 Rhagfyr 2021 a daeth i ben ar 31 Ionawr 2022.

Cafodd y rhan fwyaf o dimau ar draws Porth Cymorth Cynnar, Porth Gofal a Phorth Cynnal eu cynnwys yn yr ymgynghoriad hwn ac eithrio Gwasanaethau Gofal Preswyl a Gwasanaethau Dydd. Roedd yr ymgynghoriad ar gyfer y timau hynny wedi'i gynllunio i'w gynnal ym mis Ionawr 2022 ond fe'i gohiriwyd wedyn tan ddyddiad diweddarach ar gyfer gwaith paratoi pellach. Bydd y gwaith o ad-drefnu rolau a swyddogaethau ar draws y model yn cael ei gwblhau ar ôl sefydlu Gwasanaethau Gofal Preswyl ac Uniongyrchol.

Roedd yr ymgynghoriad yn gyfle i ofyn unrhyw gwestiynau mewn ymateb i ad-drefnu'r sefydliad ac i drafod yr egwyddorion i'w mabwysiadu ar draws y gwasanaethau.

Arwyddion Diogelwch

Agwedd allweddol ar y Rhaglen Gydol Oed a Llesiant yw gwreiddio yr arferion Arwyddion Diogelwch ac mae'r gwaith wedi parhau i ddatblygu'r defnydd o'r fframwaith fel sail ganolog i hynny. Wrth y drws ffyrnt ac yn yr asesiad gwnawn hyn drwy sicrhau bod yr wybodaeth a gesglir gennym gan ddinasyddion yn uniongyrchol neu drwy asiantaethau eraill yn cael ei defnyddio'n briodol i roi dull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ar waith ar sail cwestiynau sylfaenol fel, 'Beth sy'n peri gofid i chi?' a 'Beth sy'n gweithio'n dda?' O ganlyniad i'r rhain, rydym yn ceisio mynd ati i ddatblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, yn seiliedig ar gryfderau, yn ymateb yn brydlon ac yn greadigol, ac yn canolbwyntio bob amser ar yr hyn sy'n bwysig i'r unigolyn. Mae sesiynau hyfforddi Arwyddion Diogelwch sylfaenol ac uwch wedi'u darparu i staff yn ystod 2021-2022.

Goruchwyliaeth Staff a Chymorth Proffesiynol

Lansiwyd y Polisi Goruchwyllo Gydol Oed a Llesiant ym mis Medi 2021. Mae'r polisi'n nodi'r ffordd y dylai'r holl weithwyr, staff asiantaeth, gwirfoddolwyr a myfyrwyr sy'n gweithio ym maes gydol oed a Llesiant gael eu goruchwyllo a'u cefnogi mewn perthynas â'u harferion gwaith. Mae hyn yn cwmpasu ystod eang o rolau, cyfrifoldebau a swyddogaethau staff. Sail y polisi yw bod goruchwyliaeth o ansawdd da ac effeithiol yn darparu ffordd o gefnogi staff i gyflawni ein gweledigaeth gyfunol yn ogystal ag amcanion sefydliadol, tîm ac unigol. Mae hefyd yn cefnogi cyflawni a chynnal safonau uchel o ran darparu gwasanaethau i bobl Ceredigion.

Mae'r polisi yn mabwysiadu'r egwyddorion Arwyddion Diogelwch, ac mae'n arwain rheolwyr llinell i ddilyn dull 'ymholiad gwerthfawrogol' sgysiol, gan gynnwys cwestiynu adfyfyriol i alluogi ymarfer myfyrio gan felly hyrwyddo arweinyddiaeth arfer cydgyngyrchiol yn hytrach na dull gorchymyn-a-rheolaeth cyfeiriadol. Bydd hefyd yn helpu i nodi atebion ar gyfer yr unigolyn sy'n cael ei gefnogi a/neu'r aelod o staff sy'n goruchwyllo tasg/gweithgaredd a chynnwys a gosod pobl sy'n defnyddio ein gwasanaethau wrth wraidd eu ymarfer.

Amcan Gwella 2 – Partneriaeth

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi parhau i ymgysylltu'n weithredol â Phartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a fforymau partneriaeth allweddol eraill gan gynnwys Bwrdd Diogelu Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru a Bwrdd Partneriaeth Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol. Mae'r rhain yn gyfrwng i hybu gwelliannau rhanbarthol ar draws y maes gofal cymdeithasol, gan barhau i ganolbwyntio ar feysydd angen a blaenoriaethau penodol Ceredigion.

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn cefnogi nifer o fforymau rhanbarthol ac maent yn ymgysylltu'n effeithiol â'r rhaglenni gwaith. Gwneir y mwyaf o gyfleoedd am gyllid rhanbarthol trwy bartneriaethau a mentrau rhanbarthol, gan gynnwys Rhaglen Drawsnewid Cymru Iachach a'r Gronfa Integredig Rhanbarthol fel olynydd i'r Gronfa Gofal Integredig.

Mae cyfranogiad llawn ym mhob fforwm cynllunio Covid-19 rhanbarthol hefyd wedi bod yn flaenoriaeth i ni yn ystod y flwyddyn hon.

Yn 2021 cynhaliodd Cyngor Sir Ceredigion ymarfer helaeth ar draws yr holl wasanaethau yn y Pyrth i ddrafftio cynigion ar gyfer defnyddio'r Gronfa Integredig Rhanbarthol a chyflwynwyd llawer o syniadau newydd ac arloesol mewn perthynas â datblygu gwasanaethau i blant ac oedolion a theuluoedd.

Amcan Gwella 3 – Rhaglen Drawsnewid Cymru Iachach

Fel rhan o Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru, roedd ein cyflwyniad gwreiddiol i raglen waith Gorllewin Cymru Iachach yn cynnwys:

Gwella bywydau trwy dechnoleg

- Gofal rhagweithiol sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg
- Fframwaith digidol a rennir

Cryfhau lleoliadau integredig

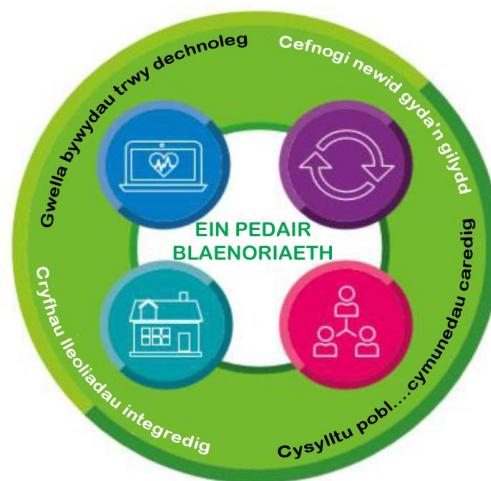
- Integreiddio cyson ar lwybr carlam
- Hunanreolaeth ragweithiol a gynorthwyr

Cefnogi newid gyda'n gilydd

- Ymgysylltu'n barhaus â dinasyddion
- Newid ymddygiad am byth

Cysylltu pobl....cymunedau caredig

- Creu cysylltiadau i bawb
- Adeiladu'r seilwaith i ddarparu gwasanaethau mewn ffordd wahanol

Darparodd Llywodraeth Cymru gyfanswm o £11.89 miliwn i Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru i gefnogi'r camau i roi'r tair rhaglen y cytunwyd arnynt ac a restrir isod ar waith:

Rhaglen 1: Gofal rhagweithiol sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg

- Dull rhagweithiol o gadw pobl yn iach yn eu cymunedau
- Mae'n seiliedig ar ddull y profwyd ei fod yn gweithio yn Bilbao, Sbaen
- Mae tystiolaeth o Sbaen yn dangos ei fod yn cael effaith sylweddol ar alw ac ar lesiant
- Gofal pwrpasol wedi'i deilwra i'r unigolyn sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg

- Asesiad llesiant manwl a chynlluniau llesiant a gefnogir
- Galwadau rhagweithiol gan ddefnyddio llwyfan Delta Wellbeing sy'n bodoli eisoes ac yn darparu manteision cynhenid
- Ymateb cyflym amlasiantaethol, gyda chymorth cymunedol lleol gwell
- Prosiect cynhwysiant digidol i gefnogi rhwydweithiau anffurfiol

Rhaglen 3: Integreiddio cyson ar lwybr carlam

- Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym sy'n darparu ymateb proffesiynol 24/7 mewn argyfwng
- Rhoddir y model ar waith ym mhob ardal, ac fe gaiff ei deilwra i sicrhau bod y trefniadau'n ateb gofynion lleol ac yn adeiladu ar y trefniadau presennol
- Capasiti ychwanegol yn y rhaglen i gefnogi mwy o integreiddio ar lefel ardal

Rhaglen 7: Creu cysylltiadau i bawb

- Rhoi model cysylltwyr cymunedol cyson ar waith ledled Gorllewin Cymru i greu cysylltiadau cymunedol ac adeiladu cydnherthedd
- Dinasyddion gweithredol – hybu a chefnogi gwirfoddoli
- Rhaglen bydis sy'n pontio'r cenedlaethau i feithrin sgiliau TG a sgiliau eraill
- Rhaglen 'Mae'r Gorllewin yn Garedig'
- Gwreiddio Dewis ac Info-engine
- Rhaglen sgiliau garlam ar gyfer staff sy'n darparu cymorth cymunedol

Cychwynnwyd ar y tair rhaglen yn 2019/2020. Mae rhaglen 1 yn cael ei harwain yn rhanbarthol, rhaglen 3 yn cael ei harwain yn lleol, a rhaglen 7 yn cael ei harwain gan y trydydd sector ac wedi parhau yn ystod 2020/21.

Mae cynnydd cadarnhaol yr Amcan hwn, ein hymgylltiad â Phartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru a'r addasiadau a wnaed yn sgil blaenoriaethau Covid-19 wedi parhau trwy gydol 2021/22 fel y dengys adroddiadau chwarterol y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.

Rhaglen 1:

Yn dilyn cyflwyno'r rhaglen fesul cam, mae CONNECT bellach yn cael ei gyflwyno ar draws y tair sir yn rhanbarth Hywel Dda. Ar ddiwedd chwarter un roedd 3584 o gleientiaid gweithredol CONNECT ar draws y tair sir, a'r mwyafrif ohonynt (1578) wedi'u cynnwys yn y garfan darged allweddol sef "atal".

Rhaglen 3:

Cyflwynodd cydweithwyr lechyd a Gofal Cymdeithasol Ceredigion eu hymagwedd at Weithiwr lechyd a Gofal Cymdeithasol integredig i Fwrdd y Gweithlu Rhanbarthol, a chynhyrchwyd llawer o ddiddordeb. Mae'r dull hwn hefyd yn cael ei ystyried fel ffordd o helpu i liniaru'r pwysau a deimlir ar draws y gweithlu sector cyhoeddus a phreifat nad ydynt yn gofrestredig yng Ngheredigion.

Rhaglen 7:

Ymunodd 584 o bobl â grŵp cyfryngau cymdeithasol Cysylltu â Charedigrwydd Ceredigion

Lansiodd Platfform CONNECT y Gwobrau Uwchlaw a Thu Hwnt sy'n cynnig raffl ar gyfer platfform cofrestredig gyda phedair gwobr fesul sir. Cynhaliwyd digwyddiad arddangos yn ystod hydref 2021 yng Ngheredigion gyda Span Arts Ray Ceredigion Play fel cyfle i ddysgu am y gwaith gwerthfawr yn ein cymunedau lleol i gefnogi gweithio rhwng cenedlaethau. Cynhyrchwyd fideo 3 munud yn rhoi cyfle i rannu gwybodaeth bellach gyda'r gynulleidfa.

Cynnydd ar Feysydd i'w Datblygu fel y nodwyd yn y flwyddyn flaenorol

Porth Cymorth Cynnar

- Canolfannau Llesiant – mae'r cynllunio'n parhau gyda Llanbedr Pont Steffan fel lleoliad y Ganolfan Llesiant gyntaf
- Mae Cynlluniau Addasu ac Adfer wedi datblygu'n dda i sicrhau gweithgareddau ac ymyriadau cymunedol gydol oed cyffredinol ac â ffocws, cyfunol sy'n galluogi grymuso, gwydnwch ac annibyniaeth
- Mae cydweithio agos â rhanddeiliaid allweddol a sefydliadau'r sector gwirfoddol wedi parhau i ddatblygu ystod o wasanaethau i ddiwallu'r anghenion esblygol o fewn ein cymunedau i gefnogi a galluogi unigolion a theuluoedd yng Ngheredigion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau y gallent eu hwynebu

Porth Gofal:

- Mae'r gwasanaeth cymorth Taliadau Uniongyrchol bellach yn hollol weithredol fel gwasanaeth mewnol
- Gofal Cartref – mae dilyniant wedi parhau gyda'r model hybrid o ddarparu gwasanaeth gyda'r Gwasanaeth Galluogi, ac mae comisiynu yn y dyfodol yn cael ei ddatblygu
- Mae gweithredu'r Gweithwyr Cefnogi Iechyd a Gofal Cymdeithasol fel rhan o raglen Drawsnewid 3 wedi parhau
- Mae'r Gwasanaeth Maethu wedi llwyddo i recriwtio staff ac wedi cryfhau cymorth i ofalwyr
- Adolygiad Gwasanaethau Dydd – paratoi ar gyfer ymgynghoriad ar ad-drefnu ar gyfer 2022/23

Porth Cynnal:

- Mae dulliau atal ac adfer yn cael eu datblygu ar draws Porth Cynnal ar y cyd ag asiantaethau partner sy'n canolbwyntio ar lesiant meddyliol, cam-drin domestig a chamddefnyddio sylweddau
- Mae Strategaeth Ddiogelu ar gyfer Lleihau Nifer y Plant sy'n Derbyn Gofal yn cael ei drafftio gyda chyfranogiad llawn rhanddeiliaid
- Mae prosiectau rhanbarthol a lleol i ddatblygu llety diogel wedi'i lywio gan drawma ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a llety lleol i rieni a babanod yn mynd rhagddynt yn dda
- Mae arfer Arwyddion Diogelwch yn cael ei ddatblygu gyda chyfranogiad llawn yn natblygiad ffurflenni cofnodi a dulliau ymarfer

Gwasanaethau Tai Awdurdod Lleol Ceredigion

O dan yr ymyriadau digartrefedd, yn 2021-22 cychwynnwyd 737 o achosion lle bu cysylltiadau oherwydd credir bod aelwydydd mewn perygl o fod yn ddigartref neu'n cyflwyno eu hunain yn ddigartref ar y diwrnod. Mae hyn yn cynrychioli cynnydd o 258 o achosion oedd wedi cysylltu â'r gwasanaeth (cynnydd o 54%).

O'r 737 o achosion a agorwyd, darparwyd cyngor a chymorth i 40% (294) a'u helpu i atal digartrefedd. Mae hyn yn cynrychioli cynnydd sylweddol yn yr achosion sy'n cael eu cyflwyno i'r tîm

ac sy'n cael cymorth trwy ddefnyddio Cymorth Tai, neu sy'n cael eu cyfeirio at wasanaethau eraill, neu'n cael cyngor ac arweiniad i gynnal eu sefyllfa dai.

Cynorthwywyd hyn trwy gyflwyno'r porth cymorth tai, sydd wedi symleiddio'r broses atgyfeirio ac wedi galluogi gwell adrodd ar ganlyniadau cymorth tai. Ers cyflwyno'r porth, mae blwyddyn gyfan wedi gweld 2095 o bobl yn cael cymorth, gyda 1575 o ganlyniadau llwyddiannus yn ymwneud â thai yn cynnwys;

Anghenion cymorth cysylltiedig â thai wedi'u bodloni	216
Wedi symud i lety cynaliadwy	69
Cynnal llety sefydlog (6 mis+)	330

Cynhaliwyd 443 o asesiadau digartrefedd o dan Adran 62 o'r Ddeddf Tai. Mae'r ffigur hwn yn debyg i'r llynedd.

O ganlyniad i'r asesiadau hyn, llwyddwyd i atal a/neu leddfu 153 o achosion. Mae'r ffigur hwn wedi gostwng gan 63 o achosion. Mae hyn yn dangos, er bod nifer y dyfarniadau dyletswydd digartrefedd yn debyg, mae'r gwasanaeth yn llai abl i atal neu leddfu digartrefedd. Mae angen llety dros dro ar fwy o bobl (cynnydd o 38% yn yr unedau llety dros dro yn y flwyddyn), gydag 86 o achosion heb eu datrys yn y cyfnod atal o 8 wythnos ac yn symud ymlaen i ddyletswydd lawn.

Mae nifer y cleientiaid a gynorthwyir trwy ddulliau ariannol gan gynnwys cyfeirio yn parhau'n gyson. Erys llawer o achosion lle nad yw talu ôl-ddyledion neu gynorthwyo person i gael budd-daliadau ychwanegol yn gallu atal digartrefedd. Mae hyn oherwydd bod llawer o resymau anariannol dros ddigartrefedd, fel y gwelir yn y tabl isod (Adran 66, achosion atal)

Rhiant, ffrind neu berthynas arall nad yw bellach yn fodlon neu'n gallu darparu llety	20
Perthynas gyda phartner wedi chwalu	Treisgar 5 Di-drais 7
Trais neu aflonyddu (heb fod yn bartner)	1
Adfeddiannu morgeisi	2
Ôl-ddyledion rhent	14
Colli llety, e.e. landlord wedi cyflwyno rhybudd	59
Eiddo presennol yn anfforddiadwy	4
Eiddo presennol yn anaddas (e.e. gorlenwi/ rhesymau meddygol)	15
Eraill, gan gynnwys digartrefedd mewn argyfwng, dychwelyd o dramor, cysgu allan	15

Mae'r gwasanaethau Opsiynau Tai yn parhau i fabwysiadu dull 'Cynnwys Pawb' yn dilyn canllawiau gan Lywodraeth Cymru a fydd yn cael eu deddfu yn y gyfraith cyn bo hir, gan ddileu 'angen â blaenoriaeth' i bob pwrpas. Mae hyn yn golygu nad yw unrhyw bobl sengl heb fod yn agored i niwed yn cael eu troi i ffwrdd ar y cam dyletswydd lawn. Mae hyn wedi cael effaith ar ein llety dros dro i bobl sengl gynyddu o 25 o leoedd cyn y pandemig i 44 o leoedd ar hyn o bryd.

Ar gyfer y flwyddyn 2021-22 o dan y gwasanaeth addasiadau mae 60 o grantiau cyfleusterau i'r anabl, 124 o addasiadau mân waith, a 46 o grantiau diogel, cynnes a sicr wedi'u darparu. Cafodd y cyflenwad hwn ei rwystro eto i raddau oherwydd effaith y pandemig, h.y. cyfyngiad ar ymweliadau cartref, ac ati.

O dan waith y gofrestr tai ar gyfer y flwyddyn 2021-22, derbyniwyd 1400 o Geisiadau Cofrestr Tai ar draws y bedair cofrestr (fforddiadwy, cyffredinol, pobl hŷn a hygyrch).

Pa wahaniaeth y mae'r gwasanaeth wedi'i wneud?

Mae ffocws yr amcan ar fynediad gwell at gyngor a chymorth i'r rhai sy'n chwilio am dai wedi galluogi dull ataliol ac ymyrraeth gynnar. Mae gweithio cydgyssylltiedig gwell rhwng gwasanaethau cymorth tai ac opsiynau tai ynghyd â chyflwyno system atgyfeirio a chofnodi porth yn ein galluogi i olrhain a monitro lefel y cymorth a gafwyd.

Bydd y cynllun newydd gwarant landlordiaid, a fydd yn weithredol cyn bo hir, hefyd yn cynorthwyo dulliau gweithredu cynnar a ffocws ar atal.

Nid yw nifer yr asesiadau o ddigartrefedd wedi gostwng, ond fel y gwelir yn nifer y cysylltiadau â'r gwasanaeth, mae ffigurau cyngor a chymorth wedi codi'n sylweddol sy'n dangos bod cyngor a chymorth cynnar wedi galluogi'r gwasanaeth i osgoi cynyddu digartrefedd, er gwaethaf cynnydd yn nifer y bobl sy'n cyflwyno'u hunain.

Mae grantiau cyfleusterau i'r anabl a diogel, cynnes a sicr wedi cynorthwyo cleientiaid i fyw'n annibynnol yn eu cartrefi eu hunain.

Cafodd cyfanswm o 338 o ymgeiswyr dai drwy'r Gofrestr Tai. Cafodd 76 (22%) o'r dyraniadau eu gwneud i unigolion yr oedd arnom ddyletswydd i'w hatal rhag bod yn ddigartref. Mae'r ganran hon yn parhau'n sefydlog.

Oherwydd y ddibyniaeth gynyddol ar lety dros dro ynghyd â'r cynnydd yn nifer yr achosion o ddigartrefedd posibl oherwydd costau byw a ffoaduriaid o'r Wcráin, am gyfnod byr mae'r Gwasanaeth Tai yn gweithio gyda'r landlordiaid cymdeithasol cofrestredig partner i flaenoriaethu dyraniadau tai cymdeithasol i bobl ddigaredd a'r rhai sydd mewn llety dros dro.

Pa mor dda ydym ni wedi'i wneud?

Tai – Digartrefedd

Cyfanswm y canlyniadau atal digartrefedd: 142 (mae hyn yn cynnwys achosion y llwyddwyd i'w hatal rhag bod yn ddigartref, achosion nas llwyddwyd i'w hatal rhag bod yn ddigartref, achosion nad oeddent yn cydweithredu, achosion a wrthododd gymorth, achosion a dynnwyd yn ôl, ac achosion a dynnwyd yn ôl yn sgil colli cysylltiad)

Canlyniadau lle y llwyddwyd i atal digartrefedd: 95. Felly, llwyddwyd i atal 68% o'r aelwydydd a oedd yn wynebu digartrefedd rhag bod yn ddigartref. (Cwrdd â tharged o 65% ond ychydig yn is na'r 75% y llynedd).

Fodd bynnag, cafodd 46 o'r 142 eu datrys yn aflwyddiannus. Tynnodd 26 (18% o'r cyfanswm) o gleientiaid yn ôl o'r gwasanaeth ac felly ni allai Opsiynau Tai gynorthwyo na sefydlu canlyniad. Aeth 20 cleient arall (14%) ymlaen at y ddyletswydd ddigartrefedd nesaf fel rhai digartref na ellir ei atal.

Addasiadau Tai

Darparwyd cartref diogel i 297 o ymgeiswyr anabl ac agored i niwed er mwyn iddynt allu parhau i fyw'n annibynnol gan arwain at ansawdd bywyd gwell.

Effeithlonrwydd Ynni

Yn ystod y flwyddyn derbyniodd cyfanswm o 209 o gleientiaid naill ai welliannau i'w cartrefi trwy fentrau effeithlonrwydd ynni/neu gyngor effeithlonrwydd ynni i wella eu sefyllfa ariannol a'u gwariant.

Darparwyd 15 o grantiau boeleri Cartrefi Cynnes

Cofrestr Tai

Ychwanegwyd 1116 o geisiadau am dai at y Gofrestr Tai i'w hystyried pan fydd tai cymdeithasol yn cael eu dyrannu. Yn ychwanegol at hyn, gwnaethpwyd newidiadau i'r ffurflenni cais a'r ffurflenni adnewyddu i sicrhau bod gwybodaeth gywir a chyfredol ar gael i'r landlordiaid cymdeithasol cofrestredig sy'n bartneriaid inni.

Cyflenwi tai fforddiadwy sydd ar gael ar draws pob math o ddeiliadaeth

Mae'r rhaglen grant tai cymdeithasol yn rhan o raglen ddatblygu dreigl 3 blynedd sy'n cynnwys sawl ffrwd ariannu gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r rhaglen ddatblygu yn seiliedig ar ddadansoddiad o anghenion wedi'i ddiweddarau'n rheolaidd o'r Cofrestr Tai gyda'r nod o gyflenwi cymysgedd o dai cymdeithasol a chanolradd ar draws Ceredigion.

Pa wahaniaeth y mae'r amcan hwn wedi'i wneud?

Mae nifer yr unedau rhentu cymdeithasol sy'n cael eu cyflenwi yn debygol o gynyddu flwyddyn ar ôl blwyddyn dros y 3 blynedd nesaf ac felly'n cyfrannu at darged Llywodraeth Cymru o 20,000. Mae datblygiadau'n cael eu targedu i helpu i ateb yr angen lleol a nodwyd yn y sir. Mae'r amrywiaeth o opsiynau deiliadaeth fforddiadwy hefyd yn cael ei gynyddu er mwyn helpu i roi sylw i'r anghenion tai gwahanol yn y sir.

Yn ystod y flwyddyn hon, darparwyd cyfanswm o 77 o unedau tai cymdeithasol gan ein cymdeithasau tai partner sy'n gweithredu yng Ngheredigion.

Mae'r Awdurdod yn gwella'r gwaith o dargedu pob adeilad tai cymdeithasol newydd oherwydd system cronfa ddata'r Gofrestr Tai (Abitas). Mae tai arbenigol ac wedi'u haddasu megis unedau hygyrch i gadeiriau olwyn/nam symudedd hefyd cael eu cyflenwi i geisio rhoi sylw i anghenion ymgeiswyr/cleientiaid penodol.

Cyfrannu at ddatblygu ac integreiddio'r model Porth Gofal – Ymyrraeth Gynnar a Llesiant

Yn ystod 2021-22 gwelwyd dechrau gweithredu'r Gwasanaeth Porth Grant Cymorth Tai newydd fel pwynt canolog ar gyfer cyflwyno pob cais am gymorth tai, gan sicrhau y byddai'r ymyriadau priodol yn cael eu dyrannu i bob achos mewn modd amserol. Roedd hyn yn golygu dyfeisio rolau newydd a chyflogi pobl yn y swyddi hyn. Ymgwymerwyd â datblygiadau pellach hefyd yn 2021-22 gan gynnwys paratoi a datblygu Cynllun Rhaglen Grant Cymorth Tai.

At hynny, trwy leoli'r Gwasanaethau Tai ym model gwasanaeth integredig gydol oes Porth Gofal, nodwyd llawer o gyfleoedd i adeiladu ar gyfleoedd a chysylltiadau ar draws y model gwasanaeth, o atal ac ymyrraeth gynnar i ymyrryd mewn argyfwng.

Sicrhau bod anghenion llety trigolion yn cael eu bodloni

Mae'r Gwasanaeth Tai yn parhau i weithio i sicrhau bod anghenion llety'n cael eu bodloni. Drwy gydol y flwyddyn ymgwymerwyd â 74 o arolygiadau o dai amlfeddiannaeth trwyddedig (llety rhent preifat) i sicrhau bod safonau diogelwch yn cael eu bodloni, ymchwiliwyd i 19 achos o aflonyddu a throi allan anghyfreithlon, a dilynwyd i fyny 204 o geisiadau gwasanaeth yn ymwneud â safonau tai gwael.

Sylwer – cafodd llawer o'r gweithgareddau a gyflawnwyd gan y Gwasanaeth Tai eu rhwystro gan ofynion newidiol y pandemig, h.y. cyfnodau clo, newidiadau yn y cyfyngiadau, ac ati. Er hynny, parhaodd y gwasanaeth i weithredu mewn cyfnod heriol ac ymateb yn unol â hynny.

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn nesaf a pham?

Yn ystod y flwyddyn i ddod bydd nifer o brosiectau trawsnewid system gyfan yn parhau ynghyd â mynd i'r afael â heriau pandemig Covid-19 a'i ganlyniadau.

Gyda chyhoeddi a chymeradwyo'r Cynllun Gweithredu Gydol Oed a Llesiant, bydd y ffocws ar alinio Cynlluniau Busnes Gwasanaeth i'r Strategaeth a 5 amcan allweddol a 12 maes angen y Cynllun Gweithredu.

Amcan Covid-19:

- Parhau i weithio'n agos gydag asiantaethau partner i reoli risgiau ac effeithiau Covid-19
- Cymorth parhaus ar gyfer derbyn brechiad Covid-19 yn effeithiol
- Adferiad parhaus o Covid-19

Amcan Gwella 1 – Trawsnewid Gwasanaethau

- Gweithredu'r Strategaeth Gydol Oed a Llesiant
- Rhoi'r Cynllun Gweithredu Gydol Oed a Llesiant ar waith
- Gweithredu'r Strategaeth Gweithio Hybrid
- Cryfhau Recriwtio a Chadw Staff

Amcan Gwella 2 – Partneriaeth

- Sicrhau bod llais cryf gan yr Awdurdod Lleol yn y rhanbarth
- Sicrhau cyfranogiad ymrwymedig rheolaidd ym mhob digwyddiad partneriaeth rhanbarthol gan staff perthnasol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llawn ar yr adnoddau sydd ar gael i ni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a ffynonellau eraill
- Dylanwadu ar ddatblygiadau trwy'r rhanbarth ac yn genedlaethol

Amcan Gwella 3 – Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn effeithiol, ynghyd â'i bartneriaid, wrth sicrhau a defnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu canlyniadau gwell i bobl yng Ngheredigion

- Parhau i ddatblygu'r Prosiect Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg ar y cyd â Sir Gaerfyrddin/Sir Benfro a Hywel Dda
- Cydweithio â Hywel Dda i hybu'r agenda gweithio integredig, gan gynnwys y Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Cydweithio â'r Gwasanaeth Iechyd a'r trydydd sector i ddatblygu adnoddau a chanolfannau cymunedol

5. Sut ydym yn gwneud yr hyn a wnawn

Sut ydym wedi cefnogi datblygiad proffesiynol y gweithlu gofal cymdeithasol

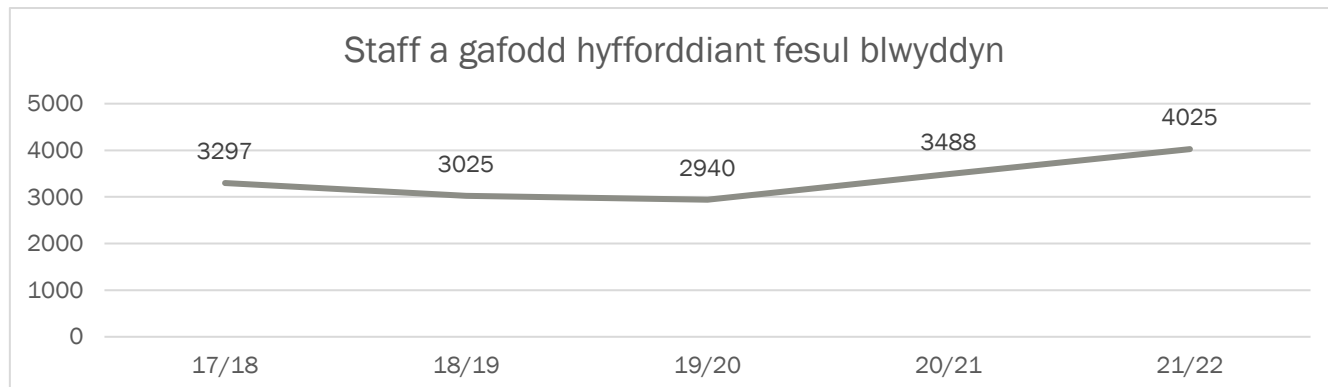
Mae'r flwyddyn hon wedi bod yn un heriol eto i'r gweithlu gofal cymdeithasol, gan wynebu heriau recriwtio a chadw staff ochr yn ochr ag effaith Covid. Fodd bynnag, mae'n dyst i ymrwymiad a phroffesiynoldeb y gweithlu bod y niferoedd sy'n ymgymryd â hyfforddiant wedi cynyddu tra eu bod yn parhau i ddarparu gwasanaethau gweithredol.

Mae cyllid grant Rhaglen Datblygu'r Gweithlu Gofal Cymdeithasol Cymru yn greiddiol i ddarparu'r cyfleoedd dysgu a datblygu sydd ar gael i'r sector. Mae ystod eang o hyfforddiant sy'n cefnogi ymsefydlu, datblygiad proffesiynol parhaus, a gofynion cymwysterau rheoleiddiol y rhai sy'n ymwneud â darparu gwasanaeth wedi cael ei gynnig. Yn ogystal â'r amserlen flynyddol o ddigwyddiadau sydd wedi'i chynllunio, mae'r grant wedi ein galluogi i ymateb i anghenion hyfforddi sy'n dod i'r amlwg ac â blaenoriaeth sydd wedi codi yn ystod y flwyddyn, er enghraifft sesiynau i gefnogi llesiant ac iechyd meddwl y gweithlu a delio â cholled a phrofedigaeth.

Mae perthnasoedd gweithio cadarnhaol wedi'u cynnal gyda darparwyr gofal cymdeithasol allanol wedi'i ategu gan ddigwyddiadau ymgysylltu blynyddol sy'n annog deialog ynghylch blaenoriaethau ac anghenion hyfforddi yn y dyfodol. Mae hyn yn caniatáu i anghenion y sector cyfan gael eu hystyried wrth gynllunio'r amserlen hyfforddi flynyddol.

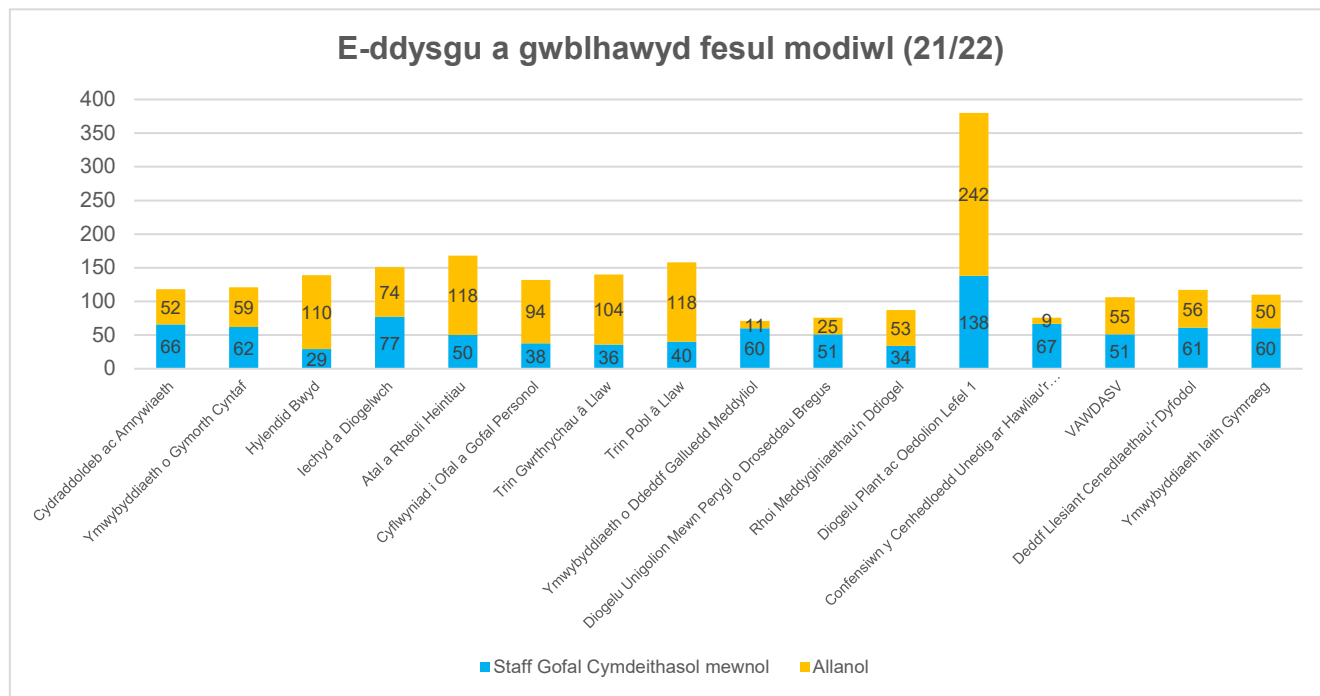
Addaswyd y ddarpariaeth hyfforddiant a'i symud i ddulliau cyflwyno ar-lein ar ddechrau'r pandemig. Mae darparu hyfforddiant ar-lein bellach wedi dod yn rhan annatod o ymarfer. I gydnabod y pwyslais ar ffyrdd newydd a gwahanol o weithio a rôl e-ddysgu o fewn hyn, mae'r Cyngor wedi buddsoddi'n sylweddol mewn System Rheoli Dysgu newydd. Bydd 'Pwll Dysgu Ceredigion' yn galluogi mynediad dwyieithog a hawdd ei ddefnyddio at fodiwlau e-ddysgu ar gyfer y gweithlu gofal cymdeithasol cyfan, a chaiff ei lansio ym mis Mai 2022.

Mae cyfanswm o 556 o ddigwyddiadau wedi'u hwyluso gan hyfforddwyr wedi'u cyflwyno ar-lein sy'n cwmpasu meysydd craidd gofal cymdeithasol/ymarfer gwaith cymdeithasol ac iechyd a diogelwch. Gyda chyfanswm o 4025 o staff yn bresennol, mae hyn yn gynydd o 537 o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Mae'r graff isod yn dangos presenoldeb hyfforddiant fesul blwyddyn ac mae'n adlewyrchu adborth staff a dderbyniwyd sy'n dweud bod darparu hyfforddiant ar-lein yn fwy hygyrch.

Mae nifer y pynciau a gwmpesir gan fodiwlau e-ddysgu wedi cynyddu ac mae cyfradd cwblhau'r gweithlu gofal cymdeithasol allanol yn parhau i dyfu. Mae'r graff isod yn dangos yr ystod o feysydd pwnc sydd ar gael a'r e-ddysgu a gwblhawyd.

Mae cynllunio ar gyfer olyniaeth y gweithlu wedi'i gefnogi trwy amrywiaeth o fentrau gan gynnwys peilot o sesiynau gwybodaeth ar-lein i'r rhai sydd â diddordeb mewn gyrfaedd ym maes gofal cymdeithasol/gwaith cymdeithasol, cymorth ar gyfer ymgyrch recriwtio genedlaethol Gofalwn Cymru, a darparu 16 o leoliadau gwaith cymdeithasol i fyfyrwyr. Cymhwysodd dau Weithiwr Cymdeithasol dan hyfforddiant ym mis Hydref 2021 ac mae 6 Gweithiwr Cymdeithasol dan Hyfforddiant pellach wedi'u recriwtio a disgwyli'r iddynt ddechrau yn eu swyddi ym mis Gorffennaf 2022. Mae hyn yn mynd â nifer y Gweithwyr Cymdeithasol dan hyfforddiant o fewn yr awdurdod i 10. Er mwyn sefydlu llwybr gyrfa i waith cymdeithasol a galluogi cronfa o staff sy'n barod i symud ymlaen i hyfforddiant cymhwyso, mae'r Dystysgrif Addysg Uwch mewn Ymarfer Gwaith Cymdeithasol sy'n cynnwys dau fodiwl cyntaf y radd mewn gwaith cymdeithasol hefyd yn cael ei chynnig yn flynyddol.

I gefnogi'r 'Cynnig Gweithredol' mae 26 aelod o staff gofal cymdeithasol wedi cael cymorth i ddilyn cyrsiau Gymraeg. Yn ogystal, datblygwyd sesiynau pwrpasol gan y Tiwtor Gymraeg Gwaith ar gyfer dechreuwyr, lefel canolradd a siaradwyr Gymraeg, a chael eu cyflwyno'n lleol ac yn rhanbarthol gyda'r nod o wella sgiliau iaith Gymraeg a hyder staff sy'n cael asesiadau budd pennaf. Mae'r modiwl e-ddysgu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg hefyd yn parhau i gael ei hyrwyddo gyda 60 o staff gofal cymdeithasol mewnol a 50 o staff gofal cymdeithasol allanol wedi'i gwblhau yn ystod y flwyddyn.

Proffil iaith ein Gweithlu Gydol Oed:

Porth Cymorth Cynnar:

TROSOLWG	Nifer y bobl	% y bobl
ALTE 0, 1 a 2	46	18.78%
ALTE 3, 4 a 5	199	81.22%
CYFANSWM	245	100%

BWLCH	Nifer y bobl	% y bobl
BWLCH YNG NGOFYNIION ALTE	95	38.78%
Bodloni Gofynion ALTE	150	61.22%
CYFANSWM	245	100%

PERSON – SIARAD A GWRANDO	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	4	16	26	33	59	107	245
% y bobl	1.63%	6.53%	10.61%	13.47%	24.08%	43.67%	100.00%
PERSON – YSGRIFENNU	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	10	22	31	35	67	80	245
% y bobl	4.08%	8.98%	12.65%	14.29%	27.35%	32.65%	100.00%
PERSON – DARLLEN	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	9	20	28	36	59	93	255
% y bobl	3.67%	8.16%	11.43%	14.69%	24.08%	37.96%	100.00%

Porth Cynnal:

TROSOLWG	Nifer y bobl	% y bobl
ALTE 0, 1 a 2	62	50.00%
ALTE 3, 4 a 5	62	50.00%
CYFANSWM	124	100.00%

BWLCH	Nifer y bobl	% y bobl
BWLCH YNG NGOFYNIION ALTE	61	49.19%
Bodloni Gofynion ALTE	63	50.81%
CYFANSWM	124	100.00%

PERSON – SIARAD A GWRANDO	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	3	34	25	16	12	34	124
% y bobl	2.42%	27.42%	20.16%	12.90%	9.68%	27.42%	100.00%
PERSON – YSGRIFENNU	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	13	35	21	12	14	29	124
% y bobl	10.48%	28.23%	16.94%	9.68%	11.29%	23.39%	100.00%
PERSON – DARLLEN	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	11	34	23	8	19	29	124
% y bobl	8.87%	27.42%	18.55%	6.45%	15.32%	23.39%	100.00%

Porth Gofal:

TROSOLWG	Nifer y bobl	% y bobl
ALTE 0, 1 a 2	167	47.99%
ALTE 3, 4 a 5	181	52.01%
CYFANSWM	348	100.00%

BWLCH	Nifer y bobl	% y bobl
BWLCH YNG NGOFYNIION ALTE	184	52.87%
Bodloni Gofynion ALTE	164	47.13%
CYFANSWM	348	100.00%

PERSON – SIARAD A GWRANDO	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	31	74	62	70	33	78	348
% y bobl	8.91%	21.26%	17.82%	20.11%	9.48%	22.41%	100.00%
PERSON – YSGRIFENNU	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	67	74	73	53	24	57	348
% y bobl	19.25%	21.26%	20.98%	15.23%	6.90%	16.38%	100.00%
PERSON – DARLLEN	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	59	66	73	44	40	66	348
% y bobl	16.95%	18.97%	20.98%	12.64%	11.49%	18.97%	100.00%

Ein hadnoddau ariannol a sut ydym yn cynllunio ar gyfer y dyfodol

Roedd setliad ariannol y Cyngor ar gyfer 2021/22 yn un gwael, gyda chyllid cyffredinol Llywodraeth Cymru o £109.7m yn gynydd o 2.0% yn unig ar y flwyddyn flaenorol, sef y cynnydd isaf o bob un o'r 22 Awdurdod Lleol yng Nghymru, o'i gymharu â chyfartaledd o 3.8%. Arweiniodd hyn at arbedion o £3.4m yr oedd angen cael hyd iddynt ar draws y Cyngor, a gosodwyd £2.1m ohono fel targed corfforaethol ac £1.3m fel targedau Gwasanaeth.

Mae'r Cyngor hefyd wedi mynd trwy broses i sicrhau bod ei gyllidebau wedi'u halinio'n llawn â'r model gweithredu Gydol Oed a Llesiant newydd, a welodd wasanaethau sy'n ymwneud ag ymyrraeth gynnar a llesiant yn dod yn llawer mwy integredig ochr yn ochr â'r gwasanaethau gofal cymdeithasol mwy traddodiadol. O ganlyniad, mae model gweithredu 'Pyrth' newydd y Cyngor sy'n cynnwys Porth Gofal, Porth Cynnal a Phorth Cymorth Cynnar bellach wedi'i adlewyrchu'n llawn yn strwythur y gyllideb a'r adroddiadau ariannol gyda chyllideb wreiddiol gyfunol 2021/22 o £38.6m – sef 25% o gyllideb wreiddiol y Cyngor ar gyfer 2021/22 (£154.7m).

Roedd perfformiad terfynol y Cyngor ar gyfer 2021/22 yn danwariant cyffredinol o £668k ac mae sefyllfa ariannol gyffredinol y Cyngor yn parhau i fod yn gadarnhaol ac yn wydn. Cafwyd gorwariant bach iawn o £13k yn y gwasanaethau Pyrth. Fodd bynnag, roedd y sefyllfa wedi'i chuddio gan gyllid grant untro rhanbarthol a chan Lywodraeth Cymru, ac roedd heriau ariannol parhaus yn dal i fod yn gyffredin yn enwedig ym meysydd plant sy'n derbyn gofal a chostau lleoliadau'r sector annibynnol, wedi'u gwrthbwysu'n rhannol gan arbedion dros dro ym meysydd gofal cartref, gwasanaethau dydd a thai. Yn ogystal roedd her recriwtio gynyddol yn dechrau effeithio ar fwy o dimau ac yn arwain at lefel uwch na'r cyfartaledd o swyddi gwag a oedd yn fuddiol yn ariannol ond yn heriol yn weithredol.

O ganlyniad i sefyllfa alldro gadarnhaol gyffredinol y Cyngor, neilltuwyd cyllid ychwanegol ar ddiwedd y flwyddyn fel rhan o'r ymrwymiad ariannol clir a'r buddsoddiad sy'n cael ei roi ar waith i gyflawni blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor. Yn achos 'Galluogi Gwydnwch Unigolion a Theuluoedd', neilltuwyd £1.0m, gyda £1.0m pellach yn cael ei neilltuo i reoli ansefydlogrwydd costau lleoliadau y tu allan i'r sir.

Ni ellir cwblhau sôn am 2021/22 heb gyfeirio at Covid-19. Mae'r sector gofal cymdeithasol wedi bod ar flaen y gad yn y pandemig gyda'r effaith yn cael ei theimlo gan yr Awdurdod Lleol a'r ystod eang o ddarparwyr preifat y comisiynir gwasanaethau ganddynt. Drwy Gronfa Galedi Llywodraeth Cymru, sicrhawyd bod cyllid ychwanegol sylweddol ar gael i'r sector gofal cymdeithasol. Roedd cyllid ychwanegol hefyd ar gael ar ffurf Cronfa Adfer Gofal Cymdeithasol Llywodraeth Cymru (£1.388m) a chyllid Pwysau Gofal Cymdeithasol Llywodraeth Cymru (£1.145m). Roedd yr holl ffrydiau ariannu hyn yn hollbwysig yn ystod cyfnod heriol ar gyfer gwasanaethau gofal cymdeithasol a gomisiynir yn fewnol ac yn allanol.

Gan edrych ymlaen at 2022/23 a thu hwnt, mae'r her ariannol sy'n wynebu'r gwasanaethau Pyrth yn parhau'n sylweddol o ran pwysau costau a dymageg y boblogaeth sy'n heneiddio. Yn y tymor byr mae penderfyniadau polisi cenedlaethol ynghylch cynnydd o 1.25% yng nghyfradd Yswiriant Gwladol Cyflogwyr a darparu'r cyflog byw gwirioneddol o £9.90 ar gyfer Gweithwyr Gofal Cofrestredig. Mae'r ystod lawn o bwysau cost dangosol a wynebir gan y Pyrthau dros £7m sy'n cyfateb i gyfradd chwyddiant o tua 18% yn erbyn cyllideb 2021/22 o £38.6m. Mae'r ffactorau o fewn y pwysau cost hyn yn cynnwys y penderfyniad polisi cenedlaethol ar y cyflog byw gwirioneddol ar gyfer Gweithwyr Gofal Cofrestredig yn ogystal â heriau cyffredinol o ran y dyfarniadau cyflog,

strwythur staffio newydd y Gwasanaethau Pwrth, ymgyrch i leihau rhestr aros gofal cartref, Taliadau Uniongyrchol, a gosod ffioedd heriol o fewn cartrefi gofal y sir a'r costau cynyddol sy'n gysylltiedig â phlant sy'n derbyn gofal.

O ran buddsoddiad cyfalaf, mae amrywiaeth o fuddsoddiadau yn mynd i mewn i'r gwasanaethau Pwrth boed hynny'n ail-bwrpasu cyfleusterau hamdden fel Canolfannau Llesiant, buddsoddiad y mae mawr ei angen yn seilwaith cartrefi gofal yr Awdurdod Lleol i fentrau newydd sy'n cael eu datblygu mewn amrywiaeth o feysydd o ddarpariaeth cartref grŵp newydd yn y sir i blant, cyfleuster Camu Mlaen a lleoliad anabledd dysgu newydd yn y sir.

Gweithio mewn partneriaeth, arweinyddiaeth wleidyddol a chorfforaethol, llywodraethu ac atebolrwydd

Ar 25 Mawrth 2020 rhoddodd Arweinydd a Dirprwy Arweinydd y Cyngor bwerau dirprwyedig dros dro i Brif Weithredwr a Grŵp Arweinyddiaeth y Cyngor i wneud penderfyniadau yn ymwneud ag ymateb y Cyngor i Covid-19. Gwnaethpwyd y penderfyniad yn unol â chyfansoddiad y Cyngor. Mae'r Grŵp Rheoli Aur yn cael ei gefnogi gan 5 Grŵp Rheoli Arian, sy'n adrodd yn wythnosol i'r Grŵp Rheoli Aur.

Mae'r Grŵp Rheoli Aur, sy'n cynnwys Uwch Dîm Rheoli'r Cyngor, wedi parhau i gwrdd yn rheolaidd eleni i reoli ymateb y Cyngor i Covid-19. Mae amllder cyfarfodydd wedi cynyddu neu leihau yn unol â lefelau risg a rhybudd.

Mae cofnod o benderfyniadau a gweithredoedd y Grŵp Rheoli Aur i'w weld ar wefan y Cyngor.

Pwyllgor Craffu Cymunedau Iachach

Mae'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Gwasanaethau Arbenigol Porth Cynnal yn mynychu cyfarfodydd pwyllgor yn rheolaidd i gyflwyno'r Adroddiadau Rheoli Perfformiad Gwasanaethau Adolygu Annibynnol chwarterol sy'n cynnwys safonau cenedlaethol a lleol, a thargedau a ddefnyddir i fesur canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal. Mae'r Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a yw hawliau dynol y plentyn/person ifanc wedi'u tramgwyddo mewn unrhyw ffordd ac, os felly, mae'n ystyried atgyfeirio'r achos at CAF/CASS Cymru. Ni chododd yr angen i wneud hynny mewn unrhyw gyfarfod adolygu yn ystod y cyfnod hwn. Mae'r adroddiadau hyn yn cael eu hystyried o fewn cyfarfodydd sicrhau ansawdd plant sy'n derbyn gofal amlasiantaethol sy'n cwrdd bob chwarter; mae'r cyfarfodydd hyn yn gyfle i nodi a gweithredu ar berfformiad a materion eraill yn ymwneud â'r maes gwaith hwn. Mae'r adroddiadau hyn hefyd yn cael eu cylchredeg a'u hadolygu gan Grŵp Rhianta Corfforaethol yr Awdurdod Lleol wedi'i gadeirio gan yr Aelod Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Plant a Diwylliant, a gynhelir bob chwarter.

Ar 17 Medi 2021, rhoddodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol gyflwyniad PowerPoint a fideo i'r Pwyllgor ar y Strategaeth Gydol Oed a Llesiant 2021-2027 a'r Cynllun Gweithredu. Gwahoddwyd aelodau o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu i fynychu'r cyfarfod hefyd. Yn dilyn cwestiynau gan Aelodau'r Pwyllgor cytunwyd i argymhell Strategaeth Gydol Oed a Llesiant 2021-2027 a'r Cynllun Gweithredu i'w cymeradwyo gan y Cabinet.

Yn yr un cyfarfod, roedd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi rhoi gwybod i'r Pwyllgor fod llythyr wedi dod i law oddi wrth Arolygiaeth Gofal Cymru ar 2 Gorffennaf 2021 yn dilyn y Gwriad Sicrwydd Iechyd a gynhaliwyd yn ystod mis Mai 2021. Amlinellwyd y crynodeb o'r canfyddiadau a'r blaenoriaethau ar gyfer gwella i'r Pwyllgor.

Yn dilyn trafodaeth, cytunodd yr Aelodau i nodi cynnwys y llythyr a chanmol holl staff y Gwasanaethau Cymdeithasol am eu gwaith caled a'u hymrwymiad i'w rolau cyn ac yn ystod y pandemig. Roedd yr aelodau'n dymuno nodi bod staff a'r gwasanaeth dan bwysau cynyddol ac yn gwneud eu gorau glas i weithio o fewn y pwysau presennol ar y gwasanaeth.

Ar 22 Medi 2021, cyflwynodd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Porth Cymorth Cynnar adroddiad i'r Pwyllgor a oedd yn rhoi'r diweddaraf am y datblygiadau diweddar yn y gwasanaeth.

Hysbyswyd y Pwyllgor mai Canolfan Hamdden Llambod fydd lleoliad Canolfan Llesiant gyntaf y Cyngor a fydd yn darparu ystod ehangach o Wasanaethau Gydol Oed i drigolion Llanbedr Pont Steffan a chanol y sir. Yn dilyn trafodaeth am y defnydd o'r cyfleusterau chwaraeon yn y dyfodol gan glybiau lleol ac agweddau eraill yn ymwneud â chyllid a strwythur a phwrpas, cytunodd yr Aelodau fod y Pwyllgor yn parchu bod y penderfyniad ynghylch datblygu'r Canolfannau Llesiant wedi'i wneud gan y Cabinet.

Ar 6 Hydref 2021, ystyriwyd adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Gofal gyda'r diweddariad i'r Pwyllgor ynghylch recriwtio gofawyr maeth sy'n siarad Cymraeg. Adroddwyd bod gan Gyngor Sir Ceredigion 31 o deuluoedd maeth cofrestredig ar hyn o bryd. Roedd gan y sir 16 o ofalwyr sy'n berthnasau hefyd ac roeddent wedi symud ymlaen trwy'r un prosesau â'r gofawyr maeth prif ffrwd gan gofrestru i roi gofal a chefnogaeth i blentyn/plant sy'n derbyn gofal penodol, fel yr amlinellir yn eu cofrestriad unigol. Lleolir gofawyr sy'n berthnasau Ceredigion ar draws y Deyrnas Unedig. O ran meysydd gwasanaeth yr oedd angen eu datblygu ymhellach, nodwyd y canlynol: gweithio gydag ymgyrchoedd recriwtio cenedlaethol a rhanbarthol a fydd yn darparu ystod o gyfleoedd wedi'u targedu'n benodol sy'n defnyddio adnoddau cenedlaethol gan gynnwys y cyfryngau. Byddai hyn yn cael ei ddiwallu gan gynllun ymgysylltu a chyfathrebu sirol lleol. Yn ogystal, bydd cyfleoedd i ofalwyr maeth Ceredigion wella eu sgiliau iaith Gymraeg trwy gael hyfforddiant, datblygu cynllun integreiddio a chymdeithasu blynyddol gan fanteisio i'r eithaf ar dreftadaeth a diwylliant Ceredigion a rhoi'r wybodaeth a'r mynediad i'r gofawyr maeth i gyfoeth o weithgareddau'n ymwneud â diwylliant a threftadaeth ac amgylcheddau naturiol yn lleol. Bydd y gwasanaeth yn gweithio ar y cyd â Phorth Cymorth Cynnar, yr adran Addysg a sefydliadau trydydd sector i ehangu a dathlu'r cyfoeth o ddarpariaeth leol sydd ar gael i ofalwyr maeth Ceredigion. Cytunwyd i nodi'r adroddiad er gwybodaeth ac y caiff adroddiad cynnydd ar y Gwasanaeth Maethu ei gyflwyno mewn cyfarfod yn y dyfodol, ac estynnwyd diolch i'r gwasanaeth am ei holl waith o fewn y Gwasanaeth Maethu.

Yn yr un cyfarfod, rhoddwyd ystyriaeth hefyd i Adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Gofal ar y ddarpariaeth gofal cartref yng Ngheredigion. Dywedwyd bod y ddarpariaeth wedi parhau i gael ei ddiwallu am sawl blwyddyn trwy'r Fframwaith Comisiynu ar gyfer Caffael, er mwyn darparu gofal i ddefnyddwyr gwasanaeth unigol. Ar ôl bodloni cyfres o ofynion caffael, roedd holl ddarparwyr Ceredigion yn cael eu cofrestru ar gyfer y Fframwaith ac yna roeddent yn gallu derbyn contractau am wasanaethau gyda Chyngor Sir Ceredigion.

Eglurwyd unwaith y byddai Gweithiwr Cymdeithasol wedi nodi anghenion gofal cymwys yn dilyn Asesiad Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant bod cais am wasanaeth yn cael ei wneud. Cyn gynted ag y bo hwn wedi ei gadarnhau, byddai'r hysbysiad yn cael ei roi ar borthol caffael e-dendro ar GwerthwchiGymru. Yna, byddai'r darparwyr a oedd wedi'u cofrestru i ddarparu gofal yng Ngheredigion yn gallu edrych ar y pecynnau gofal oedd eu hangen yn y gymuned a chyflwyno cynigion er mwyn darparu'r gofal hwnnw. Byddai'r cynigion hyn yn cael eu gwneud i'r teulu ac unwaith y byddent wedi'u derbyn, byddai trefniadau yn cael eu gwneud er mwyn dechrau ar y gofal. Os byddai'r teulu yn gwrthod y cynnig (er enghraifft os na fyddai'r amserau gofal yn bodloni eu dewis personol ac os na fyddai modd dod i gyfaddawd), yna byddai'r cais am ofal yn parhau ar y porthol caffael hyd nes y byddai cynnig arall yn dod i law. O ran anghenion gofal cymhleth iawn, gallai'r pecyn gofal a chymorth gynnwys anghenion gofal a fyddai'n gofyn am dau aelod o staff gofal hyd at 4 gwaith y dydd, 7 diwrnod yr wythnos, 52 wythnos y flwyddyn. Byddai'r anghenion gofal eraill yn cynnwys yr holl anghenion hyd at yr ymyraethau lefel is, sef gofal unwaith neu ddwywaith yr wythnos i gynorthwyo gyda rhoi bath a chawod, er enghraifft. Roedd gofal a chymorth yn y cartref yn canolbwyntio ar gyflenwi sgiliau er mwyn darparu gofal personol ac anghenion llesiant. Drwy gydol

pandemig Covid-19, roedd y darparwyr gofal cartref wedi gweithio'n ddiflino i ddiwallu anghenion gofal a chymorth ein cymunedau. Roedd y staff yn parhau i ddarparu cymorth i unigolion agored i niwed er eu bod yn cynyddu'r risg iddynt hwy eu hunain a'u teuluoedd wrth iddynt roi gofal a chymorth a oedd yn golygu cael cysylltiad agos â nhw. Roedd ymdrechion y staff hyn wedi eu cydnabod, ac yn parhau i gael eu cydnabod, yn ymdrechion eithriadol ar adeg nas gwelwyd ei thebyg o'r blaen.

Yn dilyn trafodaeth faith, cyflwynodd Aelod Pwyllgor argymhelliad i'r Cabinet y cytunwyd arno gan bleidlais drwy fwyafrif i argymhell i'r Cabinet ei fod yn ymchwilio i'r posibilrwydd o wneud defnydd o arian wrth gefn y Cyngor i ddarparu pecyn ariannu arloesol i gefnogi recriwtio y mae mawr ei angen yn y sector darparu gofal cartref, ac i gefnogi cyflwyno Cynllun Cyfeirio Bonws a ddefnyddir mewn cartrefi gofal preswyl i annog recriwtio, ac i ddiolch i bawb a fu'n ymwneud â darparu'r gwasanaeth gofal cartref.

Yn yr un cyfarfod, cafodd yr Aelodau gyflwyniad gan y Rheolwr Corfforaethol Camddefnyddio Sylweddau ar weithrediad Cynllun Cyflawni Camddefnyddio Sylweddau 2019-2022 Llywodraeth Cymru (diwygiwyd mewn ymateb i Covid-19) yng Ngheredigion a data ar Achosion Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau yn y sir ynghyd â marwolaethau cysylltiedig â chyffuriau a gorddosau angheuol. Amlinellwyd yr ymatebion aml-asiantaeth gan yr Heddlu wrth fynd i'r afael â chyflenwad, Barod a gwasanaethau darparwyr gwasanaeth trydydd sector eraill, a Bwrdd Iechyd Hywel Dda a thîm Awdurdod Lleol Ceredigion.

Ar 20 Hydref 2021, rhoddodd yr Aelod Cabinet a'r Rheolwr Tîm – Gofalwyr Gydol Oes a Chymorth Cymunedol adroddiad am lwyddiannau Uned Gofalwyr Ceredigion a'r cynnydd a wnaed o ran y targedau a'r amcanion y cytunwyd arnynt yn ystod y flwyddyn 2020-2021. Nodwyd bod Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i fod yn ymrwymedig i ddarparu'r gwasanaeth gorau posibl sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau i wella bywydau gofalwyr, ac i wella cefnogaeth, gwasanaethau a chydabyddiaeth gofalwyr yng Ngheredigion yn barhaus. Cytunodd y Pwyllgor i nodi'r adroddiad a chanmol gwaith yr Uned.

Roedd yr Aelod Cabinet a'r Rheolwr Tîm – Gofalwyr Gydol Oed a Chymorth Cymunedol hefyd wedi cyflwyno'r adroddiad a gynhyrchwyd gan Grŵp Datblygu Gofalwyr Gorllewin Cymru ar gyfer Llywodraeth Cymru i amlinellu'r cynnydd a wnaed i fodloni blaenoriaethau gofalwyr Llywodraeth Cymru gan Grŵp Datblygu Gofalwyr Rhanbarthol Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru.

Ar 16 Rhagfyr 2021, cyflwynwyd adroddiad Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer 2019-2021 i'r aelodau gan yr aelod Cabinet a Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Gofal. Nodwyd, oherwydd yr achosion o Covid-19 ym mis Mawrth 2020, fod Llywodraeth Cymru wedi ymestyn yr amserlen ar gyfer cwblhau'r adroddiad oherwydd yr angen i swyddogion ganolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau hanfodol yn ystod y pandemig. Roedd llai o ofyniad hefyd i Gynghorau ddarparu gwybodaeth am berfformiad a adlewyrchir hyn yn yr adroddiad. Mae'r adroddiad yn disgrifio sut mae'r Adran Gwasanaethau Cymdeithasol yng Ngheredigion wedi perfformio yn ystod y flwyddyn (2019-2020) yng nghyd-destun newidiadau mawr yn yr amgylchedd gweithredu. Mae'r adroddiad hefyd yn nodi'r blaenoriaethau ar gyfer 2020-2021 gan ystyried bod y pandemig yn dal i fod yn ddylanwad mawr ar y gwasanaethau a ddarperir. Cytunodd y Pwyllgor i nodi'r adroddiad.

Yn yr un cyfarfod, rhoddwyd diweddariad ar Gyd-bwyllgor Iechyd a Gofal Canolbarth Cymru i'r Pwyllgor. Ffocws busnes y Cyd-bwyllgor yn ei gyfarfod ym mis Hydref oedd trafod y gwaith parhaus a

wnaed ar y blaenoriaethau a'r cynllun cyflawni ar gyfer 2021/22 a chynlluniau blynyddol/adfer wedi Covid-19 sefydliadol.

Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu

Rôl y Pwyllgor Cydlynu yw goruchwyllo holl flaenraglenni gwaith y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu i sicrhau eu bod yn berthnasol ac yn adlewyrchu'r blaenoriaethau corfforaethol a'r ffocws ar feysydd allweddol.

Cyflwynir adroddiadau chwarterol ar ddiogelu Grŵp Gweithredol Lleol CYSUR gan y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Porth Cynnal a'r Rheolwr Corfforaethol Diogelu, ac fe'u hystyrir gan y Pwyllgor. Mae'r adroddiadau'n darparu gwybodaeth reoli ar y camau a gymerwyd o dan Weithdrefnau Diogelu Cymru Gyfan. Mae'r adroddiadau'n cynnwys gwybodaeth a ddarperir gan asiantaethau eraill o ran diogelu llesiant plant yng Ngheredigion. Trafodir yr wybodaeth reoli gan aelodau Grŵp Gweithredol Lleol CYSUR (Ceredigion) i fonitro a gwerthuso effeithiolrwydd y trefniadau i ddiogelu plant yng Ngheredigion a'r canlyniadau a gyflawnwyd. Mae'r cyfarfodydd amlasiantaeth yn gyfle i bennu problemau o ran perfformiad a materion eraill yn y maes hwn, a gweithredu arnynt. Mae gwybodaeth am berfformiad hefyd yn cael ei darparu i Fwrdd Diogelu Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru sydd hefyd yn gyfle i ddadansoddi perfformiad, tueddiadau a materion ar draws y rhanbarth. Mae adroddiadau chwarterol y Gwasanaeth Diogelu Oedolion yn cael eu hystyried gan y Pwyllgor. Mae'r adroddiadau'n tynnu sylw at weithgarwch a pherfformiad y gwasanaeth Diogelu Oedolion mewn gwahanol chwarteri a blynyddoedd blaenorol yn ogystal â nodi cyflawniadau allweddol a'r gwaith a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn. Mae'r adroddiad hefyd yn pwysleisio'r prif feysydd gwaith a'r prif welliannau a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn ariannol hon.

Mae'r Pwyllgor hefyd wedi ystyried yn ei gyfarfodydd bob un o'r Adroddiadau rheolaidd ar y cofnod o benderfyniadau Grŵp Rheoli Aur Covid-19.

Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru

Mae Adran 14A o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) yn ei gwneud hi'n ofynnol i awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol gynhyrchu Cynlluniau Ardal sy'n amlinellu'r amrywiaeth a lefel y gwasanaethau a gaiff eu darparu yn eu hardal mewn

ymateb i Asesiadau o'r Boblogaeth rhanbarthol. Rhaid i'r cynlluniau hyn gael eu cynhyrchu bob 5 mlynedd a rhaid i'r cynlluniau cychwynnol gael eu cyhoeddi erbyn 1 Ebrill 2019.

Mae Cynllun Ardal Gorllewin Cymru ar gyfer 2019-23, 'Cyflawni Newid Gyda'n Gilydd' wedi cael ei gytuno gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a'i gymeradwyo gan Gyngor Sir Caerfyrddin, Cyngor Sir Ceredigion a Chyngor Sir Penfro a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda. Mae'n cynnwys cyfres o ymrwymadau strategol y bydd y Bartneriaeth yn gweithredu arnynt dros y pum mlynedd nesaf i gefnogi trawsnewid ac integreiddio gofal a chymorth yn y rhanbarth.

Mae'r cynllun ar gael [yma](#). Mae hefyd ar gael trwy'r porthol newydd, [Porthol Data Gorllewin Cymru](#), sydd wedi cael ei ddatblygu mewn partneriaeth ag Uned Data Cymru. Mae hyn yn darparu mynediad i ystod eang o ddata am y boblogaeth a gwasanaethau ar gyfer y rhanbarth ac yn cynnig modd i'r cynllun gael ei ddiweddarau'n rheolaidd er mwyn adlewyrchu datblygiadau lleol a chenedlaethol ac adrodd ar gynnydd yn erbyn yr ymrwymadau yn ein cynllun ni.

Ym mis Chwefror 2022, cyhoeddodd Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru Adroddiad Sefydlogrwydd y Farchnad rhanbarthol cyntaf ar gyfer Gorllewin Cymru. Pwrpas yr adroddiad yw asesu'r farchnad ar gyfer gwasanaethau i unigolion sydd angen gofal a chymorth a'u gofalwyr, llywio camau gweithredu ac yn y pen draw gwella canlyniadau i bobl. Comisiynwyd yr adroddiad gan Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru sy'n dwyn ynghyd partneriaid o lywodraeth leol, y GIG, y trydydd sector a'r sector annibynnol gyda defnyddwyr a gofalwyr, a'r nod yw trawsnewid gwasanaethau gofal a chymorth yn y rhanbarth. Cyflwynwyd y ddyletswydd gyfreithiol i baratoi adroddiad gan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 i gydnabod bod y ffordd y darperir gwasanaethau gofal cymdeithasol wedi newid yn aruthrol dros y degawdau diwethaf. Mae'r asesiad yn cynnwys dau asesiad rhyng-gysylltiedig: digonolrwydd gwasanaethau gofal a chymorth; a sefydlogrwydd y farchnad ar gyfer gwasanaethau rheoleiddiedig. Mae'n cynnwys pob grŵp poblogaeth a phob gwasanaeth a reoleiddir gan Arolygiaeth Gofal Cymru. Bydd y canfyddiadau a'r dadansoddiad yn yr adroddiad yn helpu i lywio datblygiad gwasanaethau yng Ngheredigion ac ar draws y rhanbarth.

Bwrdd Diogelu Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru:

CYSUR yw Bwrdd Rhanbarthol Diogelu Plant Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Acronym ar gyfer Diogelu Plant a Phobl Ifanc: Uno'r Rhanbarth yw CYSUR a dyma'r gair Cymraeg am dawelu meddwl hefyd.

Mae CYSUR yn gyfuniad o'r hen Fyrddau Lleol Diogelu Plant yn Sir Gaerfyrddin, Ceredigion, Sir Benfro a Phowys.

CWMPAS yw Bwrdd Rhanbarthol Diogelu Oedolion Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Acronym ar gyfer Cydweithio a Chynnal Partneriaeth wrth Ddiogelu Oedolion yw CWMPAS a dyma hefyd y gair Cymraeg am sgôp neu gylch gwaith.

Mae cylch gwaith CWMPAS hefyd yn ymestyn ar draws Sir Gaerfyrddin, Ceredigion, Sir Benfro a Phowys.

Sefydlwyd y trefniadau rhanbarthol i fodloni gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

Yn ystod 2021-2022, roedd Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru wedi parhau i weithredu yn unol â'i rwymedigaethau statudol. Roedd swyddogion Cyngor Sir Ceredigion wedi cymryd rhan lawn yng ngweithgareddau'r Bwrdd yn lleol ac yn rhanbarthol. Mae datblygu atebion creadigol i rai o'r heriau sylweddol y mae'r gweithlu gofal cymdeithasol a'r sector cyhoeddus yn eu hwynebu ar lefel genedlaethol wedi bod yn faes allweddol arall o waith y Bwrdd eleni, yn ogystal â gweithredu polisïau a phrotocolau aml-asiantaeth allweddol sy'n cynnwys y Polisi a Gweithdrefn Ymddygiad Risg Uchel (gan gynnwys hunan-esgeuluso a chelcio). Mae llwyddiant digwyddiadau a gweithgareddau a ddarparwyd fel rhan o Wythnos Genedlaethol Diogelu ym mis Tachwedd 2021, o safbwynt ymgysylltu ac adborth, yn un enghraifft yn unig o sut y gellir manteisio ar ein defnydd creadigol o lwyfannau digidol a rhithiol yn llwyddiannus i gyrraedd cynulleidfaoedd amlasiantaethol mawr fel rhan o'n taith adfer wedi Covid.

Mae ymateb cydweithredol y Bwrdd i'r heriau parhaus, ynghyd â'n llwyddiannau a'n cyflawniadau, wedi parhau i ddangos pwysigrwydd y Byrddau Diogelu Rhanbarthol a'u gwaith yn diogelu plant ac oedolion sy'n wynebu risg.

Roedd Grŵp Gweithredol Covid-19 yn grŵp pwrpasol dros dro a sefydlwyd ym mis Mawrth 2020 i sicrhau ymateb effeithlon a chyson i bandemig Covid-19 ar draws gwasanaethau diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru. Roedd y grŵp yn cynnwys uwch bartneriaid strategol a gweithredol aml-asiantaeth ar draws y rhanbarth. Cafodd ei ddiddymu yn ystod haf 2021 oherwydd ystyriwyd bod yr holl systemau a strwythurau angenrheidiol yn eu lle i reoli effeithiau'r pandemig ar wasanaethau ac arferion. Mae'r gwaith hwn yn cynnwys parhau i ddefnyddio a gweithredu polisïau a fframweithiau rhanbarthol, gan

gynnwys proses uwchgyfeirio ranbarthol Covid-19 a'r polisi rheoli risg ar gyfer cartrefi gofal a nysio, a dogfennau trothwy Covid-19 a ddatblygwyd i gefnogi gwneud penderfyniadau diogel.

6. Gwybodaeth bellach a dogfennau allweddol

Teitl	Lleoliad
Bwrdd Diogelu Canolbarth a Gorllewin Cymru	_media_hq2fzckn_maww-safeguarding-board-annual-report-2021-22 (8).pdf
Uned Gofalwyr Cyngor Sir Ceredigion Adroddiad Blynyddol 2021-2022	 ADDED - Carer's Annual Report 2021-22
Strategaeth Gofalwyr Ranbarthol Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru	Strategaeth Gofalwyr Gorllewin Cymru 2020-2025 – Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru(wwcp.org.uk)
Adroddiad ar Sefydlogrwydd y Farchnad Partneriaeth Ranbarthol Gorllewin Cymru Chwefror 2022	WWCP-MSR-Final-Feb-2022.pdf
Cynllun Ardal Gorllewin Cymru ar gyfer 2019-23, 'Cyflawni Newid Gyda'n Gilydd'	http://www.wwcp.org.uk/wp-content/uploads/2019/03/West-Wales-Area-Plan-English-Final-Version-29-03-18.pdf
Penderfyniadau'r Grŵp Rheoli Aur	Strwythur Llywodraethu ar gyfer gwneud penderfyniadau – Cyngor Sir Ceredigion
Strategaeth Gydol Oed a Llesiant a Chynllun Gweithredu 2021-2027	Cyflwyniad PowerPoint (ceredigion.gov.uk) 20211001-taw-strategy-action-plan-final-approved.pdf (ceredigion.gov.uk)

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Cyngor Sir Ceredigion

ADRODDIAD I'R:	Cyngor
DYDDIAD:	15 Mehefin 2023
LLEOLIAD:	Hybrid
TEITL:	Adborth y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach ynghylch Adroddiadau Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer 2020/2021 a 2021/2022
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Darparu adborth y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach yn dilyn y cyfarfod a gynhaliwyd ar 13 Ebrill 2023.

CEFNDIR:

Ystyriodd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach Adroddiadau Blynyddol Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer 2020/2021 a 2021/2022.

Diffinnir y ddyletswydd i lunio Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol yn Rhan 8 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 o dan y 'Cod Ymarfer ar Rôl Cyfarwyddwyr y Gwasanaethau Cymdeithasol'.

Bu oedi wrth gwblhau'r adroddiadau yn ystod yr argyfwng COVID-19.

Ni fyddai unrhyw reswm dros oedi wrth gynhyrchu a chyhoeddi'r adroddiad ar gyfer y flwyddyn bresennol.

Y SEFYLLFA BRESENNOL:

Mae'r adroddiadau wedi'u llunio yn awr ac yn barod i'w cymeradwyo.

Ar ôl ystyried y mater, cytunodd yr Aelodau argymhell y dylai'r Cyngor wneud y canlynol:

- Derbyn yr adroddiadau er gwybodaeth yn unig.

Diolchodd yr Aelodau i'r Swyddogion am eu gwaith caled ac ymroddiad yn ystod cyfnod anodd.

Y Cyngorydd Caryl Roberts
Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR CEREDIGION**Adroddiad i'r:** Cyngor**Dyddiad y cyfarfod:** 15.06.2023**Teitl:** Cynrychiolydd ALI ar Gorff Llywodraethu Ysgol Gynradd Gymunedol Aberaeron.**Pwrpas yr adroddiad:** Fel y nodwyd yn *Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion a Gynhelir (Cymru) 2005*, penodir Llywodraethwyr Awdurdodau Lleol (ALI) gan yr awdurdod lleol.**Er:** Penderfyniad**Portffolio'r Cabinet a'r Aelod Cabinet:** Y Cynghorydd Wyn Thomas

Enwebu'r Cynghorydd Marc Davies fel cynrychiolydd yr ALI ar Gorff Llywodraethu Ysgol Gynradd Gymunedol Aberaeron.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	Oes Aseiad Effaith Integredig AMH wedi'i gwblhau? Os nad ydych, nodwch pam Crynodeb: Hirdymor: Cydweithio: Cynnwys: Atal: Integreiddio:
---	---

Argymhelliad / Argymhellion:	Gofynnir i aelodau gadarnhau enwebiad yr uchod a enwir fel cynrychiolydd ALI ar Gorff Llywodraethu Ysgol Gynradd Gymunedol Aberaeron.
-------------------------------------	--

Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad:	I enwebu cynrychiolydd o'r ALI ar Gorff Llywodraethol Ysgol Gynradd Gymunedol Aberaeron.
---	---

Trosolwg a Chraffu: AMH**Fframwaith Polisi:****Amcanion Llesiant Corfforaethol:** AMH**Goblygiadau Cyllid a Chaffael:** AMH**Pwerau Statudol:** AMH

Tudalen 164

Papurau Cefndir: AMH

Atodiadau: AMH

Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Barry Rees, Cyfarwyddwr Corfforaethol

Swyddog Adrodd: Nia James, Rheolwr Corfforaethol, Adnoddau Dysgu, Gwasanaeth Ysgolion

Dyddiad: 16.05.2023

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cyngor
Dyddiad y cyfarfod:	15 Mehefin 2023
Teitl:	Rhoi gwybod i'r Cyngor am y sawl sydd wedi'i benodi'n Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cymorth Cynnar
Pwrpas yr adroddiad:	Rhoi gwybod i'r Cyngor am y sawl sydd wedi'i benodi'n Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cymorth Cynnar, am hyd at 2 flynedd.
Er:	Gwybodaeth
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Bryan Davies Arweinydd y Cyngor

Cefndir

Yng nghyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar 20 Ebrill 2023, nodwyd bod unigolion wedi'u penodi ar gyfer y swyddi Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Dysgu Gydol Oes (a'r Prif Swyddog Addysg) a Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Ysgolion (a'r Dirprwy Brif Swyddog Addysg) ar secondiad am hyd at 2 flynedd.

Penodwyd Mrs Elen James yn Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Dysgu Gydol Oes (a'r Prif Swyddog Addysg) (secondiad) ac felly roedd angen llenwi ei rôl bwysig hi, sef Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Porth Cymorth Cynnar, a hynny ar secondiad am hyd at 2 flynedd. Yng nghyfarfod y Cyngor ym mis Ebrill 2023 nodwyd y byddai'r broses recriwtio ar gyfer y rôl hon union yr un peth â'r broses a ddilynwyd ar gyfer y secondiadau eraill.

Y Broses Recriwtio

Dyma oedd y broses ar gyfer recriwtio'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cymorth Cynnar:

1. Gofynnwyd am geisiadau / datganiadau o ddiddordeb o blith staff y Cyngor a staff yr ysgolion;
2. Cynigiwyd y rôl am hyd at 24 mis ar sail secondiad, gan adolygu'r trefniadau'n ffurfiol ar ôl 18 mis;
3. Dewiswyd tri Aelod Etholedig ar gyfer y Panel Penodi, sef:
  - Y Cynghorydd Bryan Davies (Arweinydd Grŵp – Plaid Cymru);
  - Y Cynghorydd Elizabeth Evans (Arweinydd Grŵp – Democratiaid Rhyddfrydol);
  - Y Cynghorydd Gareth Lloyd (Arweinydd Grŵp – Y Grŵp Annibynnol);
4. Cynhaliwyd y cyfweiliadau ar 11 Mai 2023;
5. Rhoi gwybod i'r Cyngor am y sawl a benodwyd yng nghyfarfod y Cyngor ar 15 Mehefin 2023.

Penodi Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cymorth Cynnar (secondiad)

Aeth y Pwyllgor ati i gyfweld yr ymgeiswyr cymwys ar 11 Mai 2023.

Ystyriodd y Pwyllgor yr atebion a roddwyd gan yr ymgeiswyr a rhoddodd Barry Rees a James Starbuck, y Cyfarwyddwyr Corfforaethol, gyngor i'r Pwyllgor.

Ar ôl ystyriaeth ofalus a phleidlais, penderfynodd y Pwyllgor y dylid penodi Mr Gregory Jones yn Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Porth Cymorth Cynnar ar secondiad o ddwy flynedd gan ddechrau cyn gynted â phosib ar ôl 22 Mai 2023; ar gyflog o £75,165, sef y pwynt cynyddrannol cyntaf ar raddfa gyflog A1 ar gyfer Swyddogion Arweiniol Corfforaethol (dyfarniad cyflog yn yr arfaeth).

A gwblhawyd Aseiad Effaith Integredig? Os naddo, nodwch pam Naddo – nid yw hyn yn ymwneud â newid mewn polisi neu wasanaeth.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

Crynodeb:
Hirdymor: Amherthnasol
Integreiddio: Amherthnasol
Cydweithio: Amherthnasol
Cynnwys: Amherthnasol
Atal: Amherthnasol

Argymhelliad / Argymhellion:

Nodi bod Mr Gregory Jones wedi'i benodi'n Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cymorth Cynnar am hyd at 2 flynedd o 22 Mai 2023 ymlaen, neu cyn gynted â phosib wedi hynny, ar gyflog o £75,165 (sef y pwynt cynyddrannol cyntaf ar raddfa gyflog A1 ar gyfer Swyddogion Arweiniol Corfforaethol).

Rhesymau dros y penderfyniad:

Rhoi gwybod i'r Cyngor am y sawl sydd wedi'i benodi'n Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cymorth Cynnar.

Trosolwg a Chraffu:

Amherthnasol

Fframwaith Polisi:

Cyfansoddiad y Cyngor

Amcanion Llesiant Corfforaethol:

Cynorthwyo i gyflawni Amcanion Llesiant y Cyngor, sef:

- Hybu'r Economi, Cefnogi Busnesau a Galluogi Cyflogaeth
- Creu Cymunedau Gofalgar ac Iach
- Darparu'r Dechrau Gorau Mewn Bywyd a Galluogi Pobl o Bob Oed i Ddysgu
- Creu Cymunedau Cynaliadwy a Gwyrdd sydd wedi'u Cysylltu'n Dda â'i Gilydd.

Tudalen 167

Goblygiadau o ran Cyllid a Chaffael:	O fewn cyllidebau'r gwasanaeth
Goblygiadau Cyfreithiol:	Dim
Goblygiadau o ran Staff:	Penodi Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dros Dro: Porth Cymorth Cynnar am hyd at 2 flynedd.
Goblygiadau o ran Eiddo / Asedau:	Dim
Risg / Risgiau:	Methu â phenodi rhywun ar gyfer rôl Swyddog Arweiniol Corfforaethol.
Pwerau Statudol:	Deddf Llywodraeth Leol a Thai 1989
Papurau Cefndir	Adroddiad i'r Cyngor – 20 Ebrill 2023
Atodiadau:	Dim
Swyddog Adrodd:	Eifion Evans, Prif Weithredwr
Dyddiad:	12 Mai 2023

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol